

PANEVĖŽIO RAJONO VIETOS VEIKLOS GRUPĖ

VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA

Panevėžio rajono 2016-2023 metų vietos plėtros strategija

**Panevėžys
2015 m.**

TURINYS		Psl.
I DALIS. KAS MES: ESAMA SITUACIJA IR MŪSŲ SIEKIAI		
1.	VVG vertybės, VVG teritorijos vizija iki 2023 m. ir VVG misija	3
2.	VVG teritorijos socialinės, ekonominės bei aplinkos situacijos ir gyventojų poreikių analizė	5
3.	VVG teritorijos stiprybės, silpnybės, galimybės ir grėsmės (SSGG)	33
4.	VVG teritorijos plėtros poreikių nustatymas prioritetine tvarka	35
II DALIS. KOKIE MŪSŲ PRIORITETAI IR TIKSLAI?		
5.	VPS prioritetai, priemonės ir veiklos sritys	38
6.	VPS prioritetų, priemonių ir veiklos sričių sąsaja su ESIF teminiais tikslais ir EŽŪFKP prioritetais bei tikslinėmis sritimis	39
7.	VPS sąsaja su VVG teritorijos strateginiais dokumentais ir Europos Sąjungos Baltijos jūros regiono strategija (ESBJRS)	40
III DALIS. KAIP PASIEKSIME UŽSIBRĖŽTUS TIKSLUS?		
8.	LEADER metodo principų bei horizontaliųjų principų ir prioritetų įgyvendinimas	48
9.	VPS priemonių ir veiklos sričių aprašymas	77
10.	VPS įgyvendinimo veiksmų planas	95
11.	VPS finansinis planas	110
12.	VPS įgyvendinimo rodikliai	112
13.	VPS įgyvendinimo vidaus stebėseną ir valdymas	114
IV DALIS. PRIEDAI		
1 priedas.	VVG teritorijos situacijos analizei naudojama 2011 m. statistinė informacija apie VVG teritorijos gyventojus: VVG teritorijos gyventojai ir jų pasiskirstymas pagal amžių, lytį, gyvenamąją vietovę, užimtumą, socialinę padėtį	119
2 priedas.	VVG teritorijos situacijos analizei naudojama 2014 m. statistinė informacija apie VVG teritorijos gyventojus: VVG teritorijos gyventojai ir jų pasiskirstymas pagal amžių, lytį, gyvenamąją vietovę, užimtumą, socialinę padėtį	120
3 priedas.	Panevėžio rajono VVG narių sąrašas	121
4 priedas.	Panevėžio rajono VVG valdybos narių sąrašas	123
5 priedas.	Panevėžio rajono verslo sektoriaus situacijos ir poreikių apklausos anketa	124
6 priedas.	Panevėžio rajono verslo sektoriaus situacijos ir poreikių apklausos rezultatų apibendrinimas	126
7 priedas.	Panevėžio rajono gyventojų apklausos anketa	133
8 priedas.	Panevėžio rajono gyventojų apklausos rezultatų apibendrinimas	138
9 priedas.	Panevėžio rajono seniūnų apklausos „Vietos valdžios ir NVO bendradarbiavimo galimybės teikiant viešąsias paslaugas“ anketa	151
10 priedas.	Seniūnų apklausos „Vietos valdžios ir NVO bendradarbiavimo galimybės teikiant viešąsias paslaugas“ apklausos rezultatų apibendrinimas	153
11 priedas.	Tautinio paveldo produktai Panevėžio rajone	157
12 priedas.	Panevėžio rajono tradicinių renginių sąrašas	159
13 priedas.	Panevėžio rajone veikiančių mažų ir vidutinių įmonių statistiniai duomenys	161
14 priedas.	Panevėžio rajono savivaldybės administracijos duomenys (2015-07-01 raštas Nr. (8.22) SD1-1572)	163
15 priedas.	Panevėžio teritorinės darbo biržos duomenys (2015-07-20)	170
16 priedas.	Panevėžio rajono savivaldybės administracijos duomenys (2015-09-04 raštas Nr. (8.22) SD1-2079)	172
17 priedas.	Panevėžio apskrities valstybinės mokesčių inspekcijos duomenys (2015-08-07 raštas Nr. (42.3 GP)-6M-1878)	191

I DALIS. KAS MES: ESAMA SITUACIJA IR MŪSŲ SIEKIAI

1. VVG vertybės, VVG teritorijos vizija iki 2023 m. ir VVG misija

1.1.

Informacija apie VVG

Pavadinimas: Panevėžio rajono Vietos Veiklos Grupė

Teisinė forma: Asociacija

Įregistravimo data: 2004 m. birželio 4 d. Juridinių asmenų registre

Įmonės kodas: 300031486

Registracijos adresas: Topolių al. 17, Panevėžys

Buveinės adresas: J. Žemgulio g. 46 (106 kab.), Panevėžys

Interneto puslapis: www.panvvg.lt

Socialinio tinklo <https://www.facebook.com> **puslapis:** Panevėžio rajono VVG

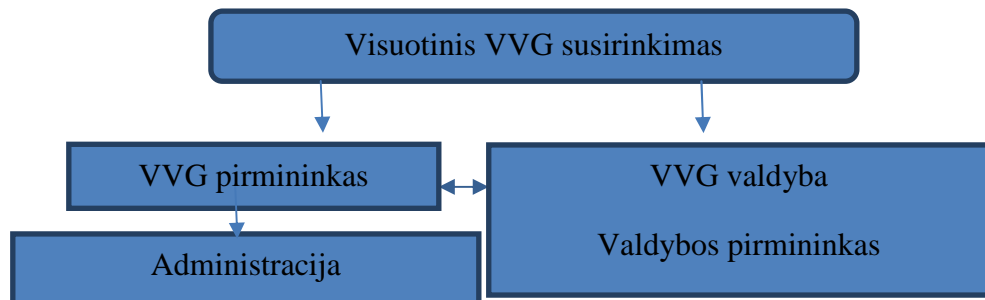
Panevėžio rajono vietos veiklos grupė (toliau - VVG) - tai Panevėžio rajono teritorijoje veikianti, partnerystės principu savo veiklą grindžianti organizacija, jungianti nevyriausybinių, bendruomeninių organizacijų, verslo sektoriaus ir valdžios institucijų atstovus. Atstovaujant bei derinant vietos plėtros dalyvių interesus maksimaliai panaudojami vietos ištekliai ir užtikrinamos ilgalaikės, grįstos strateginiu požiūriu regiono plėtros perspektyvos.

Pagrindinis Panevėžio rajono VVG siekis yra rajono vystymas, rajono gyventojų aktyvinimas įtraukiant juos į bendros gyvenimo kokybės gerinimo procesus, įtvirtinant naują požiūrį į kaimo plėtrą, pabrėžiant bendradarbiavimo tarp skirtingų sektorių, efektyvaus turimų išteklių panaudojimo, inovacijų, socialinio, kultūrinio, ekonominio augimo stiprinimo svarbą.

Panevėžio rajono savivaldybės administracijos darbuotojų ir Panevėžio rajono bendruomenių sąjungos iniciatyva nuo 2004 m. balandžio mėn. vykdyti paruošiamieji darbai Lietuvos 2004–2006 m. bendrojo programavimo dokumento 4.6 priemonės reikalavimams įgyvendinti. 2004 m. gegužės 4 d. įvyko Panevėžio rajono VVG steigiamasis susirinkimas, kuriame dalyvavo 19 steigėjų. Ši data laikoma Panevėžio rajono VVG įkūrimo data. Panevėžio rajono VVG yra įsteigta įgyvendinant pagrindinius LEADER metodo principus: skirtingų partnerių bendradarbiavimo ir partnerystės, iniciatyvos „iš apačios į viršų“, teritorinio vientisumo, integruoto požiūrio, novatoriškumo, strateginio planavimo.

Nuo 2008 m. kovo mėn. Panevėžio rajono VVG yra Vietos veiklos grupių tinklo narė.

Šiuo metu Panevėžio rajono VVG sudaro 47 nariai: 23 (49 proc.) pilietinės visuomenės atstovai, 14 (30 proc.) vietos valdžios atstovų ir 10 (21 proc.) verslo sektoriaus atstovų (narių sąrašas pateikiamas 3 priede). Organizacijos valdymo struktūra:

1 pav. Panevėžio rajono vietos veiklos grupės valdymo struktūros schema

	<p>Aukščiausias organizacijos valdymo organas yra visuotinis narių susirinkimas. Organizacijos nariai visuotiniame narių susirinkime renka pirmininką (vienasmenį valdymo organą) ir valdybą (kolegialų valdymo organą).</p> <p>Išrinkta valdyba atitinka Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. programos priemonės LEADER Vietos plėtros strategijų, įgyvendinamų bendruomenių inicijuotos vietos plėtros (BIVP) būdu, atrankos taisyklių keliamus reikalavimus.</p> <p>Valdybą sudaro 12 narių: 5 (42 proc.) pilietinės visuomenės atstovai, 4 (33 proc.) verslo atstovai ir 3 (25 proc.) vietos valdžios atstovai (valdybos narių sąrašas pateikiamas 4 priede). VVG valdyboje išlaikyta lyčių pusiausvyra: 50 proc. valdybos narių sudaro vyrai (6 valdybos nariai), 50 proc. - moterys (6 valdybos narės). Valdybos nariai yra įvairaus amžiaus, 9 (75 proc.) valdybos nariai yra jauni žmonės (asmenys, kuriems jų išrinkimo į Panevėžio rajono VVG valdybą dieną nebuvo sukakę 40 m.).</p> <p>2015 m. VVG administracijoje dirba 5 darbuotojai: projektų vadovė-administratorė (Vilma Juodagalvytė-Baranovskaja), 3 projektų koordinatoriai (Rasa Visockienė, Eglė Stravinskienė, Dainius Grižas) ir buhalterė (Gintarė Ramanauskaitė).</p>
1.2.	<p>VVG vertybės</p> <p>Panevėžio rajono VVG 2007–2013 m. VPS buvo įvardinusi pagrindines savo organizacijos vertybes, kurios naujosios VPS rengimo laikotarpiu dar labiau išryškėjo, buvo papildytos. Siekdama Panevėžio rajono teritorijos vizijos bei įgyvendindama savo misiją, VVG remiasi šiomis pagrindinėmis vertybėmis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bendradarbiavimas <p>Veikiame partnerystės pagrindu. Suprantame, kad tik bendru darbu galime pasiekti visuomenei naudingų rezultatų, įgyvendinti išsikeltus tikslus, kurti ir stiprinti ryšius su kitomis organizacijomis. Tik priimdami skirtingas nuostatas, nuomones, įsitikinimus galime surasti bendrą kalbą, priimti kūrybiškus sprendimus, tinkamai valdyti sudėtingas situacijas.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Atsakingumas <p>Atsakingumą suvokiame kaip sąžiningą tarpusavio įsipareigojimų laikymąsi ir atskaitingumą, pasitikėjimu paremtą bendradarbiavimą su partneriais, socialinę atsakomybę: pagarbą žmogui, visuomenei ir gamtai.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Skaidrumas, viešumas <p>Savo skaidriu ir viešu elgesiu siekiame, kad mūsų organizacijos veikla būtų atvira ir visiems prieinama, o mūsų partneriai tiek su mumis, tiek su kitais elgtųsi vadovaudamiesi tais pačiais principais. Siekiame gerbti įstatymus ir mūsų veiklai keliamus reikalavimus.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Veikos tvarumas <p>Mums tikslas yra bet kokios veiklos pagrindas. Konkretūs tikslai padeda pasiekti norimų rezultatų, tiksliai numatyti, ką būtina atlikti ir įpareigoja prisiimti socialinę ir moralinę atsakomybę tiek už savo elgesį, veiklos rezultatus, tiek už bendrą organizacijos sėkmę.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kūrybiškumas ir novatoriškumas <p>Vadovaujamės principu, kad viskas, kas nauja ir neišmėginta šiandien, rytoj gali tapti mūsų kasdienybe. Todėl siekiame problemas spręsti novatoriškais metodais.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lyderystė ir iniciatyvumas <p>Siekiame savo rajone ugdyti aktyvias asmenybes, kurios galėtų aplink save burti kitus rajono gyventojus bendrai kultūrinei, socialinei ir ekonominei veiklai. Skatiname ir palaikome jų iniciatyvas.</p> <p>Šios vertybės - mūsų veiklos pagrindas, padedantis siekti užsibrėžtų tikslų. Jomis remiamės ir dirbdami su klientais bei partneriais, ir bendraudami tarpusavyje.</p>

1.3.	<p>VVG teritorijos vizija iki 2023 m.</p> <p>Siekiamo, kad įgyvendinant Panevėžio rajono vietos plėtros 2016–2023 m. strategiją ir panaudojant turimus vietos išteklius bei stiprybes rajono gyventojams būtų sukurtos galimybės kurti ir išlaikyti darbo vietas, aktyviai dalyvauti ekonominėje, socialinėje, kultūrinėje veikloje. Dirbame tam, kad mūsų rajone būtų kuriama ir išsaugoma darni, saugi ir ekologiška aplinka, kurioje aktyviai veiktų bendradarbiaujančios organizacijos. Siekiame, kad turtingame žemės, kultūros išteklių rajone gyventų motyvuotas, siekiantis tikslų, kuriantis šeimas, naujas užimtumo bei savirealizacijos galimybes atrandantis jaunimas. Stengiamės, kad kaimo gyventojai turėtų mėgstamų užsiėmimų, gebėtų kurti inovatyvius verslus, naudotis naujomis technologijomis, puoselėti krašto tradicijas ir džiaugtis bendru darbu didinant rajono patrauklumą, gerinant sąlygas dirbti ir gyventi kaime.</p> <p>VVG teritorijos vizija: Panevėžio rajonas – tai teritorija, kurios gerovę kuria atsakingi, kūrybingi ir atviri žmonės, kurioje skatinamos vietos žmonių iniciatyvos ir jaunimo įsitraukimas, palaikoma darna, branginamos krašto tradicijos, siekiama kultūrinio, socialinio ir ekonominio tvarumo.</p>
1.4.	<p>VVG misija</p> <p>Panevėžio rajono VVG misija apibrėžiama kaip nuoseklių, rezultatyvių ir aiškių siekių kokybiškai įgyvendinant Vietos plėtros strategiją visuma. Jos pagrindinis tikslas – efektyvus ir įvairiapusis Panevėžio rajono ekonominės, socialinės bei kultūrinės sričių vystymas.</p> <p>Panevėžio rajono VVG misijoje akcentuojama įvairių rajone veikiančių organizacijų, atstovaujančių skirtingų sričių sektoriams (vietos valdžios, verslo ir pilietinės visuomenės), bendradarbiavimo svarba, tarpusavio ryšių skatinimas, jaunų žmonių įtraukimas bei teritorinio ir tarptautinio bendradarbiavimo nauda. Įgyvendinant misiją ir siekius vadovaujama si veiklos viešumo ir skaidrumo principais. Tikimasi, kad tik tinkamai ir išmaniai panaudojus Panevėžio rajono materialius ir žmogiškuosius išteklius bus kuriamas ir išsaugomas rajono gyvenamosios aplinkos patrauklumas bei darna, ugdomas vietos gyventojų kūrybiškumas ir aktyvi lyderystė, skatinamas ekonomikos augimas. Rajono gyventojų užimtumas ir veiklos inovatyvumas – išskirtinė misijos įgyvendinimo kryptis.</p> <p>Panevėžio rajono VVG misija - stiprinti Panevėžio rajono konkurencingumą, skatinant vietos gyventojų ir organizacijų aktyvumą, lyderystę, teritorinį bei tarptautinį bendradarbiavimą, sudarant palankią aplinką inovacijoms bei jaunų žmonių įsitraukimui.</p>

2. VVG teritorijos socialinės, ekonominės bei aplinkos situacijos ir gyventojų poreikių analizė

2.1.	Pagrindiniai VVG teritorijos duomenys, teritorijos išskirtinumas ir identitetas
------	---

Panevėžio rajono VVG veikia Panevėžio rajono savivaldybės teritorijoje, kuri sutampa su Panevėžio rajono administracinėmis ribomis. Panevėžio rajono savivaldybė yra žiedinė savivaldybė, kurios centre yra Panevėžio miestas. Panevėžio miestas į Panevėžio rajono savivaldybės teritoriją neįeina, turi atskiros – Panevėžio miesto savivaldybės statusą. Panevėžio rajono VVG teritorija apima visą Panevėžio rajono savivaldybės teritoriją, nes savivaldybės teritorijoje nėra savivaldybės centro, taip pat nėra gyvenamosios vietovės, kurios gyventojų skaičius viršytų 6 tūkstančius.

Panevėžio rajonas yra geografiškai patogioje vietoje, Lietuvos šiaurinėje dalyje, ir priklauso Panevėžio apskrčiai. Atstumas tarp didžiųjų miestų: Vilnius - Panevėžys (135 km),

Kaunas - Panevėžys (109 km), Klaipėda - Panevėžys (240 km), Šiauliai - Panevėžys (83 km) (R1).

Panevėžio rajono teritorijos plotas – 2 177 km² (2 177 141 700 m²). Žemdirbystės plotai užima 56,7 proc., miškai – 34,8 proc., vandens telkiniai – 2,0 proc. teritorijos ploto. Rajonas yra antras pagal dydį Lietuvos teritorijoje ir užima maždaug 27 proc. Panevėžio apskrities teritorijos ploto, 3,3 proc. šalies ploto. VVG veiklos teritorija ribojasi su Radviliškio, Pakruojo, Pasvalio, Kupiškio, Anykščių, Kėdainių ir Ukmergės rajonais¹ (R2).

Panevėžio rajonas yra Mūšos-Nemunėlio ir Nevėžio žemumose, kraštovaizdyje vyrauja lygumos. Įsteigtas Krekenavos regioninis parkas, Žaliosios girios botaninis draustinis. Teka Lėvuo su intaku Pyvesa ir Nevėžis su intakais Juoda, Upyte, Juosta, Kiršinu.² Tyvuliuoja 10 ežerų ir 23 tvenkiniai.³ Didžiausi miškai – Žalioji giria, Gilėnų, Gėlainių, Raguvos, Gustonių miškai.⁴

Teritoriniu administraciniu požiūriu Panevėžio rajono savivaldybės teritorija suskirstyta į 12 seniūnijų: Krekenavos, Miežiškių, Vadoklių, Smilgių, Ramygalos, Karsakiškio, Pajstrio, Panevėžio, Raguvos, Upytės, Naujamiesčio, Velžio, o pastarosios skirstomos į 86 seniūnaitijas. Visa VVG teritorija yra kaimo teritorija, į kurios sudėtį įeina Ramygalos miestas, turintis 1522 gyventojus⁵, ir pagal gyventojų skaičių priskiriamas kaimo vietovei. Teritorijoje yra 8 miesteliai (Geležiai, Krekenava, Miežiškiai, Naujamiestis, Raguva, Šilai, Smilgiai, Vadokliai), 552 kaimai ir 58 viensėdžiai. Didžiausios gyvenamosios vietovės pagal gyventojų skaičių: Dembavos k., Krekenavos mstl., Ramygalos m., Velžio k., Piniavos k., Vaivadų k., Pažagienių k., Staniūnų k., Jotainių k.⁶

Remiantis Panevėžio rajono savivaldybės administracijos duomenimis (14 priedas), 2014 m. Panevėžio rajone⁷ buvo 42 038 gyventojai. VVG teritorijos gyventojų skaičius pagal gyvenamąsias vietas pateikiamas 1 lentelėje⁸:

Eil. Nr.	Gyvenamoji vietovė	2011 m.		2014 m.	
		Gyventojų skaičius	%	Gyventojų skaičius	%
1.	Bendras Panevėžio rajono gyventojų skaičius, iš jų:	43 422	100	42 038	100
1.1.	gyvenantieji viensėdžiuose (vienkiemiuose)	476	1,1	367	0,9
1.2.	gyvenantieji kaimuose iki 200 gyventojų	11620	26,8	11519	27,4
1.3.	gyvenantieji kaimuose ir miesteliuose nuo 201 iki 1000	22 278	51,3	21 303	50,6

¹ Šaltinis: Nacionalinės žemės tarnybos duomenys prie Žemės ūkio ministerijos duomenys „2015 m. Lietuvos Respublikos žemės fondas“. Internetinė prieiga: <http://nzt.lt/go.php/lit/Lietuvos-Respublikos-zemes-fondas>.

² Šaltinis: Lietuvos statistikos departamento duomenys. Internetinė prieiga: http://regionai.stat.gov.lt/lt/panevezio_apskritis/panevezio_rajono_savivaldybe.html.

³ Šaltinis: Panevėžio rajono savivaldybės teritorijos bendrasis planas. Internetinė prieiga: <http://www.panrs.lt/go.php/Veikla718731213416>.

⁴ Šaltinis: Lietuvos statistikos departamento duomenys. Internetinė prieiga: http://regionai.stat.gov.lt/lt/panevezio_apskritis/panevezio_rajono_savivaldybe.html.

⁵ Šaltinis: Lietuvos statistikos departamento duomenys. Internetinė prieiga: <http://osp.stat.gov.lt/web/guest/statistiniu-rodikliu-analize?portletFormName=visualization&hash=5aacb3a7-4129-4822-8bcf-ce396b40d41c>.

⁶ Šaltinis: Panevėžio rajono savivaldybės administracijos duomenys (16 priedas).

⁷ Kadangi VVG teritorija apima visą Panevėžio rajono teritoriją, pateikiant ir analizuojant statistinius duomenis naudojamos sąvokos „Panevėžio rajonas“, „Panevėžio rajono savivaldybė“ ir „VVG teritorija“ yra tapачios.

⁸ Šaltinis: Panevėžio rajono savivaldybės administracijos duomenys (14 priedas). Šie duomenys skiriasi nuo Lietuvos statistikos departamento duomenų (pvz., 2011 m. rajono gyventojų skaičius: savivaldybės administracijos duomenimis - 43 422 gyventojai, Lietuvos statistikos departamento duomenimis – 39 164 gyventojai). Duomenys nesutampa dėl to, kad Lietuvos statistikos departamentas įvertinta Migracijos tarnybos pateikiamus duomenis, o savivaldybės administracija gyventojų skaičių nurodo pagal deklaruotą gyvenamąją vietą.

Eil. Nr.	Gyvenamoji vietovė	2011 m.		2014 m.	
		Gyventojų skaičius	%	Gyventojų skaičius	%
	gyventojų				
1.4.	gyvenantieji kaimuose, miesteliuose, mieste nuo 1001 iki 2999 gyventojų	8 605	19,8	8 327	19,8
1.5.	gyvenamąją vietą deklaravusieji priešavivaldybės ar nenurodžiusieji tikslios gyvenamosios vietos	443	1,0	522	1,3

1 lentelė. Panevėžio rajono VVG teritorijos gyventojų skaičius pagal gyvenamąsias vietas 2011 m. ir 2014 m. (pagal deklaruotą gyvenamą vietą)

Didžioji dalis gyventojų gyveno gyvenamosiose vietovėse nuo 201 iki 1 000 gyventojų, t. y. 50,6 proc. visų Panevėžio rajono VVG teritorijos gyventojų (2011 m. – 51,3 proc.). Kaimuose iki 200 gyventojų (išskyrus viensėdžius (vienkiemius)) gyveno 27,4 proc. gyventojų (2011 m. – 26,8 proc.). Gyvenamosiose vietovėse nuo 1001 iki 2999 gyventojų 2011 m. ir 2014 m. gyveno po 19,8 proc. visų Panevėžio rajono VVG teritorijos gyventojų (2011 m. - 8 327 gyventojai, 2014 m. - 8 605 gyventojai). Viensėdžiuose (vienkiemiuose) gyveno 367 gyventojai arba 0,9 proc. visų Panevėžio rajono VVG teritorijos gyventojų (2011 m. – 476 gyventojai arba 1,1 proc.). 1,3 proc. gyventojų (2011 m. – 1,0 proc.) gyvenamąją vietą deklaravo priešavivaldybės ar nenurodė tikslios gyvenamosios vietos. 2014 m. lyginant su 2011 m. gyventojų pagal gyvenamąsias vietas struktūra išliko beveik nepakitusi (žr. 1 lentelę).

Išskirtinumas ir identitetas. Panevėžio rajonui būdingi visi „žiedinei“ savivaldybei būdingi plėtros pranašumai ir trūkumai. Rajono administracinis centras įsikūręs Panevėžio miesto savivaldybės teritorijoje, stambiame ekonomikos ir kultūros centre, Panevėžio apskrities centre. Panevėžio rajono savivaldybė išskirtinė tuo, kad vis daugiau Panevėžio miesto gyventojų apsigyvena užmiestyje, tačiau ir toliau dirba mieste, naudojami jo infrastruktūra bei viešosiomis paslaugomis, moka mokesčius į miesto biudžetą. Tai turi įtakos socialinių, kultūrinių ir ekonominių santykių vystymuisi.

Panevėžio rajono „žiedinėje“ savivaldybėje stiprus Panevėžio miesto ir Panevėžio rajono gyventojų bendrumas ir artimi socialiniai santykiai. Didžioji dalis (50,6 proc.) VVG teritorijos gyventojų gyvena gyvenamosiose vietovėse, kurių gyventojų skaičius nuo 201 iki 1000 gyventojų⁹, gausiai apgyvendintos šalia Panevėžio miesto esančios priemiestinės gyvenvietės.

Patogi geografinė padėtis – rajoną kerta svarbūs vidaus ir tarptautinio susisiekimo keliai: Šiauliai–Panevėžys–Vilnius, Ryga–Kaunas–Varšuva, Daugpilis–Panevėžys–Kaunas, „Via Baltica“ (Helsinkis–Talinas–Ryga–Panevėžys–Kaunas–Varšuva–Vroclavas–Praha), gerai išplėtotą geležinkelio infrastruktūrą (per rajono teritoriją tiesiama „Rail Baltica“ geležinkelio vėžė, kuri yra sudėtinė tarptautinio transporto koridoriaus „North Sea-Baltic“ dalis)¹⁰ (R3).

Rajone įsikūręs Krekenavos regioninis parkas, yra Žaliosios girios botaninis draustinis.

Itin didelės reikšmės Panevėžio rajonui turi derlingos žemės. Žemdirbystės plotai užima 56,7 proc. Panevėžio rajono teritorijos, todėl rajono ekonomikoje svarbus vaidmuo tenka žemės ūkiui. Ši vyraujanti ekonominė veikla yra Panevėžio rajono ekonominio vientisumo pagrindas,

⁹ Šaltinis: Panevėžio rajono savivaldybės administracijos duomenys (14 priedas).

¹⁰ Šaltinis: „Rail-Baltica“ projekto informacija. Internetinė prieiga: http://www.rail-baltica.lt/content/main.php?lang_id=1&cat_id=3.

rajone išauginama daug žemės ūkio produkcijos (R4). Be žemės ūkio veiklos, rajone plėtojama maisto pramonė, orientuota į mėsos ir jos gaminių gamybą, grūdinių kultūrų perdirbimą. Taip pat vystoma lengvoji, maisto ir statybinių medžiagų pramonė. Tačiau derlingų žemių gausa lėmė, kad rajone išliko mažai natūralios gamtos plotų. Neišnaudojamas išauginamos žemės ūkio produkcijos perdirbimo ir realizavimo potencialas, kuris galėtų tapti stipriu pagrindu alternatyvių veiklų plėtrai.

Apibendrinimas:

- Panevėžio rajonas yra antras pagal dydį Lietuvos teritorijoje.
- Panevėžio rajone juntamas Panevėžio miesto ir Panevėžio rajono gyventojų bendrumas ir artimi socialiniai santykiai, kurie formuojasi dėl „žiedinės“ savivaldybės sandaros.
- 100 proc. VVG teritorijos yra kaimo teritorija.
- Didžioji dalis (50,6 proc.) VVG teritorijos gyventojų gyvena gyvenamosiose vietovėse, kurių gyventojų skaičius nuo 201 iki 1000 gyventojų.
- Rajone įsikūręs Krekenavos regioninis parkas, yra Žaliosios girios botaninis draustinis.
- Patogi geografinė padėtis.
- Teritorija pasižymi derlingomis žemėmis ir dideliais žemdirbystės plotais.

2.2. VVG teritorijos gyventojų poreikių analizė

Atliekant Panevėžio rajono VVG teritorijos gyventojų poreikių analizę buvo remtasi „Bendruomenės inicijuotos vietos plėtros“ koncepcija ir principais. Todėl į rajono teritorijos gyventojų poreikių identifikavimo procesą stengtasi įtraukti visų trijų sektorių (vietos verslo, valdžios, pilietinės visuomenės) bei vietos jaunimo atstovus. Skirtingiems sektoriams atstovaujantys asmenys buvo kviečiami aktyviai prisidėti ir dalyvauti visuose Panevėžio rajono Vietos plėtros 2016–2023 m. strategijos rengimo veiklos etapuose. Dalyvių įsitraukimas padėjo įveikti vietos plėtros prioritetinių krypčių ir VVG teritorijos poreikių įvairovės apribojimus, kuomet atskiras poreikių kryptis identifikuoja atskiri bei pavieniai vietos subjektai. Panevėžio rajono gyventojų poreikių analizė buvo atliekama kompleksiskai ir nuosekliai, šiais etapais:

1 etapas: Susitikimai su vietos gyventojais. Susitikimai su vietos gyventojais vyko dvylikoje seniūnijų (18 susitikimų, dalyvių sąrašai saugomi kartu su kitais Panevėžio rajono VPS rengimo darbiniais dokumentais). Organizuotų susitikimų tema - „Naujoji Panevėžio rajono 2016–2023 m. plėtros strategija. Galimybės ir teritorijos poreikiai“. Susitikimuose buvo informuojama apie naujojo strateginio laikotarpio kryptis ir prioritetus Europos Sąjungos, nacionaliniu ir vietos lygmenimis. Susitikimuose vietos gyventojai buvo kviečiami aktyviai išsakyti savo lūkesčius, identifiuoti viso rajono ir atstovaujamos teritorijos poreikius bei įvardinti krašto stiprybes ir silpnybes. Gyventojai buvo informuoti bei išsamiai supažindinti su VVG inicijuojama anketine gyventojų apklausa, jos svarba rengiant VPS ir kviečiami dalyvauti apklausos duomenų rinkime. Po šių susitikimų su gyventojais, kurie turėjo papildomų išvalgų ir pastabų dėl VPS rengimo, buvo vykdomi individualūs interviu, per kuriuos buvo registruojamos jų dalyvių inicijuojamos potencialių VPS projektų idėjos. Individualiuose interviu (kokybiniu informacijos rinkimo metodu) su konkrečiais asmenimis buvo siekiama išsiaiškinti jų vertinimus, išgirsti jų nuomones, idėjas, atsižvelgti į jų teikiamas pastabas ir identifiuoti vyraujančius poreikius. Atlikta 15 individualių interviu, projektų idėjos užregistruotos potencialių vietos projektų idėjų sąrašė.

Panevėžio rajono VVG iniciatyva buvo suorganizuoti du susitikimai (dalyvių sąrašai saugomi Panevėžio rajono VVG būstinėje) su verslo atstovais. Pirmame VVG organizuotame susitikime dalyvavo Panevėžio teritorinės darbo biržos, Panevėžio rajono jaunųjų ūkininkų klubo, savivaldybės, Panevėžio profesinio rengimo centro ir VVG atstovai, antrame - vietos

verslininkai. Šiuose susitikimuose buvo aptarti verslininkų poreikiai ir galimybės kurti naujas darbo vietas, aptartos rajono jaunimo užimtumo problemos, ateinančio laikotarpio ES finansinės paramos galimybės skatinti verslą bei naujų darbo vietų kūrimą kaime. Susitikime buvo vykdyta verslininkų apklausa (žr. 5 priedą), kurios apibendrinimas pateiktas 6 priede.

2 etapas: Jaunimo grupių įtrauktis. Jaunimo atstovų ir Panevėžio rajono VVG Jaunųjų ambasadorių tinklo (toliau - JAT) susitikimai (4 susitikimai, dalyvių registracijos sąrašai saugomi kartu su kitais Panevėžio rajono VPS rengimo darbiniais dokumentais). Šiuose susitikimuose jaunimo atstovai buvo informuojami apie naujojo strateginio laikotarpio kryptis ir prioritetus, diskutuota apie jaunimo poreikius, jaunų žmonių problemų sprendimo galimybes. Po šių susitikimų buvo vykdomi individualūs interviu su jaunais žmonėmis, turinčiais potencialių projektų idėjų. Šiuose interviu surinktos potencialių projektų idėjos buvo užregistruotos potencialių vietos projektų idėjų sąrašė.

3 etapas: Anketinė apklausa. Taikant kiekybinį informacijos rinkimo metodą atlikta Panevėžio rajono teritorijos gyventojų anketinė apklausa. Apklauskos tikslas - surinkti ir susisteminti informaciją apie esamus rajono gyventojų bei jo teritorijos poreikius, aktualiausias 2016–2023 m. VPS įgyvendinimo laikotarpiu spręstinas problemas. Anketinei apklausai vykdyti buvo pasirinkti du būdai: anketų pildymas elektroninėje erdvėje (anketa paskelbta Panevėžio rajono VVG bei partnerių tinklalapiuose) ir anketų pildymas ranka, užpildytas anketas pristatant Panevėžio rajono VVG darbuotojams. Anketavimui buvo pasirinktas 3 mėnesių laikotarpis. Anketinių duomenų rinkimas nuolat aktyvintas primenant vietos gyventojams apie jų pildymo svarbą kokybiškam, efektyviam, gyventojų poreikiais ir siūlymais paremtam VPS rengimui. Buvo siekiama, kad apklausoje dalyvautų kiek galima daugiau visų 12 seniūnijų gyventojų, taip užtikrinant vienodą visų rajono gyventojų nuomonių ir poreikių atstovavimą. Vykdytoje apklausoje dalyvavo 1479 (4 proc. visų Panevėžio rajono gyventojų nuo 14 m. amžiaus) respondentai. Duomenų rinkimo klausimynas pateikiamas 7 priede. Anketinėje apklausoje vietos gyventojų įvardinti poreikiai, problemos ir spręstini klausimai buvo įtraukti į teritorijos poreikių sąrašą. Anketinės apklauskos apibendrinimas pateikiamas 8 priede.

4 etapas: Grupinės (fokus) diskusijos. Fokus grupių interviu su kaimo bendruomenių ir rajono teritorijoje veikiančių įstaigų bei organizacijų atstovais tema „Teritorijos poreikių analizė, projektinių idėjų aptarimas“ (2 susitikimai, dalyvių sąrašai saugomi kartu su kitais Panevėžio rajono VPS rengimo darbiniais dokumentais). Fokus grupių interviu - tai kokybinis tyrimo metodas, pagrįstas struktūrizuota diskusija su mažomis tikslinėmis žmonių grupėmis. Naudojantis šiuo metodu buvo siekiama išsiaiškinti rajono teritorijos gyventojų problemas, ištirti problemų atsiradimo priežastis ir pasekmes, išgirsti įvairių nuomonių, idėjų, identifikuoti vyraujančius poreikius. Fokus grupių interviu metodas buvo taikomas ir naujosios VPS rengimo darbo grupėje.

5 etapas: Antrinių duomenų analizė. Naudojant antrinių duomenų analizės metodą buvo atlikta Panevėžio rajono VVG VPS 2007–2013 m. laikotarpiu įgyvendintų projektų ir turimų dokumentų, turimų faktų, susijusių su ateinančio laikotarpio strategijos rengimu, analizė. Pasitelkiant šią metodiką buvo išsinagrinėti visi VVG teritorijoje vykdyti projektai ir analizuotos projektų plėtros bei vystymo galimybės naujosios VPS įgyvendinimo laikotarpiu.

6 etapas: Buvo vykdyta **Panevėžio rajono seniūnų** (ar juos pavaduojančių asmenų) **anketinė apklausa** tema „Vietos valdžios ir NVO bendradarbiavimo galimybės teikiant viešąsias paslaugas“. Taikytas kiekybinis informacijos rinkimo metodas, siekta surinkti informacijos apie Panevėžio rajono savivaldybės įstaigų ir nevyriausybinę organizacijų (NVO) bendradarbiavimo galimybes. Seniūnų apklauskos instrumentas, anketa (9 priedas), buvo parengta remiantis informacinio metodinio leidinio „Savivaldybių ir nevyriausybinę organizacijų

bendradarbiavimas“ rekomendacijomis.¹¹ Apklausoje dalyvavo visų 12 rajono seniūnijų seniūnai arba juos laikinai pavaduojantys asmenys (dalyvių sąrašai saugomi kartu su kitais Panevėžio rajono VPS rengimo darbiniais dokumentais). Apklauskos apibendrinimas pateikiamas 10 priede.

7 etapas: VPS rengimo darbo grupės grupinės (fokus) diskusijos ir susitikimai. Rengiant VPS buvo kaupiama įvairi kiekybinė ir kokybinė informacija. Ši informacija buvo nuolat analizuojama ir sisteminama VPS rengimo grupėje. Šiame etape buvo organizuoti darbo grupės susitikimai (10 atskirų susitikimų dalyvių registracijos sąrašai saugomi kartu su kitais Panevėžio rajono VPS rengimo darbiniais dokumentais), kuriuose teikti įvairūs siūlymai, vertinimai ir suformuluotos įvairios vyraujančių gyventojų poreikių išvalgos. Fokus grupių struktūrizuotuose interviu su tikslinėmis žmonių grupėmis analizuoti vyraujančių teritorijos poreikių svarbumo ir pirmumo (prioritetizavimo) vertinimai.

Visuose poreikių tyrimo etapuose surinkti duomenys naudojami rengiant kitus Panevėžio rajono 2016–2023 m. VVG plėtros strategijos skyrius.

2.3.	VVG teritorijos socialinė situacija
------	-------------------------------------

Remiantis Panevėžio rajono savivaldybės gyvenamosios vietos deklaravimo informacinėje sistemoje pateiktais duomenimis, gyventojų, deklaravusių savo gyvenamąją vietą Panevėžio rajone, skaičius 2011 m. buvo 43 422, o 2014 m. – 42 038 (1 ir 2 priedai). Panevėžio rajono gyventojų skaičius 2011 m. ir 2014 m. sudarė 3,7 proc. šalies kaimo gyventojų skaičiaus. Per pastaruosius trejus metus Panevėžio rajone gyventojų sumažėjo 3,2 proc. Statistikos departamento duomenimis, šalyje ir Panevėžio apskrityje per tą patį laikotarpį gyventojų sumažėjo atitinkamai po 3,1 proc. ir 4,6 proc.

Gyventojų skaičiaus mažėjimą Panevėžio rajone lėmė dvi priežastys: neigiama natūrali gyventojų kaita; vidaus ir tarptautinė migracija.

Natūrali gyventojų kaita 2011–2014 m. buvo neigiama, t.y. daugiau gyventojų mirė nei gimė (2011 m. – (-253) asmenys; 2014 m. – (-138) asmenys) (R5). Gimstamumo rodiklis Panevėžio rajone visą laikotarpį nuo 2011 m. iki 2013 m. išliko žemesnis nei vidutiniškai šalyje ir apskrityje (žr. 2 lentelę).

Teritorinis vienetas/ gimstamumo rodikliai	2011	2012	2013	Vidutinis gimstamumas 2011–2013 m.
Lietuvos Respublika	11,3	11,5	11,6	11,47
Panevėžio apskritis	9,5	9,0	9,2	9,23
Panevėžio rajono savivaldybė	8,6	8,7	8,9	8,73

2 lentelė. 1 000 gyventojų tenkantis gimusiųjų skaičius 2011–2013 m.¹²

Gyventojų migracijos saldo Panevėžio rajone 2011–2014 m. buvo neigiamas. Didelę migracijos dalį Panevėžio rajone sudarė tarptautinė migracija (žr. 3 lentelę).

Gyventojų migracija (neto)/ metai	2011	2012	2013	2014
Vidaus ir tarptautinė migracija	-519	-355	-207	-177
Tarptautinė migracija	-375	-179	-177	-133

3 lentelė. Gyventojų migracija (neto)¹³

¹¹ Šaltinis: Leidinys „Savivaldybių ir nevyriausybinų organizacijų bendradarbiavimas“ (metodika), 2013 m. Internetinė prieiga: http://www.3sektorius.lt/docs/Knygelepilna_2013-12-18_11:06:27.pdf.

¹² Šaltinis: Panevėžio rajono savivaldybės 2016–2022 m. strateginis plėtros planas. Internetinė prieiga: <http://www.panrs.lt/go.php/Strateginis-planavimas496>.

Panevėžio rajone pastebima visuomenės senėjimo tendencija. Statistikos departamento skaičiuojamas demografinis senatvės koeficientas (rodantis, kiek vyresnių nei 60 m. amžiaus žmonių tenka šimtui vaikų iki 15 m.) nuo 156 (2011 m.) išaugo iki 166 (2013 m.).¹⁴ (R6)

Nagrinėjamu laikotarpiu atitinkamai augo ir išlaikomo amžiaus žmonių koeficiento (rodančio, kiek darbingo amžiaus (15-59 m.) gyventojams tenka žmonių virš 60 m.) reikšmė (R7) (žr. 4 lentelę).

	2011	2012	2013
Lietuvos Respublika	37	38	39
Panevėžio apskritis	42	43	44
Panevėžio rajonas	39	40	41

4 lentelė. Išlaikomo amžiaus žmonių koeficientas¹⁵

Didžioji dalis Panevėžio rajono gyventojų yra 40–64 m. amžiaus žmonės (2011 m. - 33,5 proc., o 2014 m. – 35,4 proc. visų rajono gyventojų) ir jaunimas nuo 14 iki 29 m. (2011 m. sudarė 23,8 proc. visų rajono gyventojų, o 2014 m. – 22,96 proc.) (žr. 5 lentelę ir 2 pav.).

Amžiaus grupės	2011 m.		2014 m.	
	Gyventojų skaičius	%	Gyventojų skaičius	%
Bendras Panevėžio rajono gyventojų skaičius, iš jų:	43 422	100	42 038	100
Iki 7 m.	2 480	5,7	2 356	5,6
7–13 m.	3 145	7,2	2 706	6,4
14–29 m.	10 351	23,8	9 652	23,0
30–39 m.	5 721	13,2	5 306	12,6
40–64 m.	14 533	33,5	14 884	35,4
65 m. ir vyresni	7 192	16,6	7 134	17,0

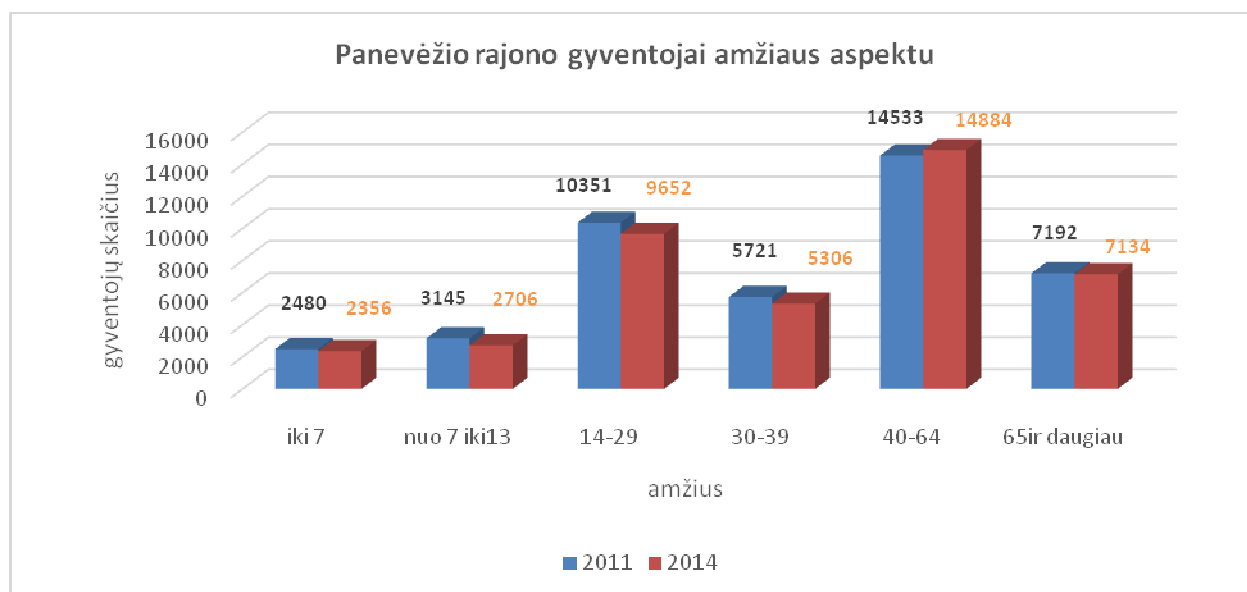
5 lentelė. Panevėžio rajono VVG teritorijos gyventojų skaičius pagal amžiaus grupes 2011–2014 m.

Panevėžio rajone 2011–2014 m. laikotarpiu ryškiausias gyventojų skaičiaus mažėjimas užfiksuotas 7–13 m. (13,95 proc.), 14–29 m. (6,75 proc.) ir 30–39 m. (7,25 proc.) amžiaus grupėse (R8).

¹³ Šaltinis: Lietuvos statistikos departamento duomenys. Internetinė prieiga: osp.stat.gov.lt/web/guest/statistiniu-rodikliu-analize?portletFormName=visualization&hash=a34010bd-d90d-4310-9a7d-7d6344238f88.

¹⁴ Šaltinis: Panevėžio rajono savivaldybės 2016–2022 m. strateginis plėtros planas. Internetinė prieiga: <http://www.panrs.lt/go.php/Strateginis-planavimas496>.

¹⁵ Šaltinis: Panevėžio rajono savivaldybės 2016–2022 m. strateginis plėtros planas. Internetinė prieiga: <http://www.panrs.lt/go.php/Strateginis-planavimas496>.

2 pav. Panevėžio rajono gyventojų pasiskirstymas pagal amžių ¹⁶

Vertinant Panevėžio rajono demografinę gyventojų sudėtį lyties aspektu nustatyta, kad vyrų skaičius Panevėžio rajone 3,58 proc. didesnis už šalyje gyvenančių vyrų skaičių. 2011 m. rajone gyveno 21 414 vyrai (49,3 proc. rajono gyventojų) ir 22 008 moterys (50,7 proc. rajono gyventojų). 2014 m. - 20 843 vyrai (49,6 proc. rajono gyventojų) ir 21 195 moterys (50,4 proc. rajono gyventojų).¹⁷ Statistikos departamento duomenimis, 2011 m. ir 2014 m. vyrų skaičius Lietuvos Respublikoje sudarė 46,1 proc., o moterų – 53,9 proc. gyventojų.¹⁸

Panevėžio rajonui yra būdinga tradicinio žemės ūkio regiono ekonominės veiklos kaimo vietovėse struktūra. Visa VVG teritorija yra kaimo teritorija, į kurios sudėtį įeina Ramygalos miestas, turintis 1522 gyventojus, ir pagal gyventojų skaičių priskiriamas kaimo vietai. 2011–2014 m. pokyčių šioje srityje nebuvo: tiek 2011 m., tiek 2014 m. 100 proc. gyventojų gyveno kaime, (miesto gyventojai šalyje 2014 m. sudarė 67,08 proc., Panevėžio apskrityje – 59,25 proc. visų gyventojų) (žr. 6 lentelę). Duomenys rodo išskirtinį požymį – visi rajono gyventojai priskiriami kaimo teritorijai.

Pokytis/ teritorinis vienetas	Lietuvos Respublika		Panevėžio apskritis		Panevėžio r. sav.	
	Gyventojai mieste	Gyventojai kaime	Gyventojai mieste	Gyventojai kaime	Gyventojai mieste	Gyventojai kaime
2011 m.	2 037 126	1 015 462	148 498	102 903	0*	39 164
Procentinė gyventojų dalis	66,73	33,27	59,07	40,93	0*	100
2014 m.	1 974 580	968 892	145 923	100 375	0*	37488
Procentinė gyventojų dalis	67,08	32,92	59,25	40,75	0*	100

6 lentelė. Kaimo ir miesto gyventojų skaičiaus procentinės dalies kitimas 2011 ir 2014 m. (metų pradžios rodikliai)¹⁹

*-Ramygalos miestas, turintis 1522 gyventojus, pagal gyventojų skaičių priskiriamas kaimo vietai

¹⁶ Šaltinis: Panevėžio rajono savivaldybės administracijos duomenys (14 priedas).

¹⁷ Šaltinis: Panevėžio rajono savivaldybės administracijos duomenys (14 priedas).

¹⁸ Šaltinis: Paskaičiuota pagal Lietuvos statistikos departamento duomenis. Internetinė prieiga:

<http://osp.stat.gov.lt/documents/10180/756286/2014.xls>; <http://osp.stat.gov.lt/documents/10180/756286/2011.xls>.

¹⁹ Šaltinis: Paskaičiuota pagal Lietuvos statistikos departamento duomenis. Internetinė prieiga:

<http://osp.stat.gov.lt/web/guest/statistiniu-rodikliu-analize?portletFormName=visualization&hash=96dcad8d-50ae-4150-b72f-bc644a038cde>.

Remiantis Lietuvos Respublikos 2011 m. gyventojų ir būstų surašymo rezultatais, pateikiamais Lietuvos statistikos departamento, Panevėžio rajone 2011 m. gyveno 38 013 (97,4 proc.) lietuvių tautybės gyventojų. Šalyje lietuvių tautybės gyventojai sudarė 84,2 proc. visų gyventojų, Panevėžio apskrityje – 96,4 proc. Kitų tautybių gyventojai Panevėžio rajone sudarė 2,6 proc. visų gyventojų: rusai – 472 (1,2 proc.), lenkai – 91 (0,2 proc.), ukrainiečiai – 88 (0,2 proc.), romai – 40 (0,1 proc.), baltarusiai – 34 (0,1 proc.), vokiečiai – 13 (0,03 proc.), kitų tautybių arba nenurodžiusieji tautybės – 233 (0,8 proc.)²⁰.

Panevėžio rajono gyventojų pasiskirstymas pagal išsilavinimą buvo analizuojamas remiantis 2011 m. visuotinio gyventojų ir būsto surašymo duomenimis (žr. 7 lentelę).

Išsilavinimas	Panevėžio r. sav.	Panevėžio apskritis	Lietuvos Respublika
pradinis	18,1 %	16,8 %	18,1 %
pagrindinis	18,5 %	17,6 %	17,2 %
vidurinis	30,3 %.	29,6 %.	28,3 %
aukštesnysis (įskaitant ir specialųjį)	17,8 %	19,2 %	13,9 %
aukštasis	13,4 %	15,2 %	10,6 %
nebaigę pradinės mokyklos, nelankę mokyklos, neraštingi	1,9 %	1,6 %	2,2 %

7 lentelė. Gyventojų pasiskirstymas pagal išsilavinimo grupes 2008–2012 m.²¹

Kaip rodo pateikti duomenys, didelę Panevėžio rajono gyventojų dalį (48,1 proc.) sudaro vidurinį ir aukštesnįjį (įskaitant ir specialųjį) išsilavinimą turintys asmenys.

Remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis, ekonomiškai aktyvūs gyventojai 2011 m. Panevėžio rajone sudarė 54 proc. visų 15 m. ir vyresnių gyventojų. Didžiąją dalį ekonomiškai aktyvių gyventojų sudarė užimti gyventojai. Panevėžio rajono gyventojų užimtumo lygis 2011 m. buvo 39,8 proc. (13 146 užimtieji). Šis rodiklis yra 5,5 procentinio punkto mažesnis už šalies (45,4 proc.; 1 175 447 užimtieji) ir 1,4 procentinio punkto už Panevėžio apskrities (41,2 proc.; 88 306 užimtieji) gyventojų užimtumo lygį. Bedarbiai sudarė 14,2 proc. vyresnių nei 15 m. gyventojų. Ekonomiškai neaktyvūs (nedirbantys ir neieškantys darbo) gyventojai sudarė 46,0 proc. visų 15 m. ir vyresnių gyventojų. Šis rodiklis 2,6 procentiniais punktais viršija šalies rodiklį (žr. 8 lentelę) (R9).

Pokytis/ teritorinis vienetas	Lietuvos Respublika		Panevėžio apskritis		Panevėžio r. sav.	
	Gyventojų skaičius	Procentai	Gyventojų skaičius	Procentai	Gyventojų skaičius	Procentai
Iš viso:	2 590 217	100	214 545	100	33 010	100
Užimti gyventojai	1 175 447	45,4	88 306	41,2	13 146	39,8
Bedarbiai	291 604	11,3	27 203	12,7	4 688	14,2
Ekonomiškai neaktyvūs gyventojai	1 122 989	43,4	99 031	46,2	15 174	46,0

8 lentelė. 15 m. ir vyresnių gyventojų ekonominis aktyvumas²²

²⁰ Šaltinis: Paskaičiuota pagal Lietuvos Respublikos 2011 m. gyventojų ir būstų surašymo rezultatus, pateikiamus Lietuvos statistikos departamento internetinėje prieigoje: <http://osp.stat.gov.lt/2011-m.-surasymas>.

²¹ Šaltinis: Paskaičiuota pagal Lietuvos Respublikos 2011 m. gyventojų ir būstų surašymo rezultatus, pateikiamus Lietuvos statistikos departamento internetinėje prieigoje: <http://osp.stat.gov.lt/2011-m.-surasymas>.

Panevėžio rajone aktuali nedarbo problema. Rajone 2015 m. viduryje bedarbiai sudarė 9,5 proc. nuo darbingo amžiaus gyventojų (žr. 9 lentelę).

Laikotarpis (metų pabaigai)	2011 m.	2012 m.	2013 m.	2014 m.	2015-07-01
Bedarbių procentas nuo darbingo amžiaus gyventojų laikotarpio pabaigoje, %	15,0	13,5	12,0	10,1	9,5
Bedarbių skaičius (išskyrus: pensininkus ir neįgalius), žm.	3 584	3 157	2 793	2 337	2 194
Darbingo amžiaus žmonių skaičius, žm.	23 848	23 412	23 412	23 232	23 111

9 lentelė. Panevėžio rajono bedarbių skaičius²³

Duomenys rodo, kad Panevėžio rajone registruotų bedarbių skaičius mažėja, bet nedarbo problema kaimo vis dar išlieka aktuali. Aktualus tampa ir jaunų žmonių nedarbas. 2015 m. sausio 1 d. jaunų, iki 29 m. amžiaus, žmonių nedarbas sudarė 4,9 proc.²⁴ Nors šis procentas mažėja, norint padidinti kaimo vietovių ekonominę gyvybingumą rajone labai svarbu spręsti jaunų žmonių nedarbo mažinimo klausimą. Panevėžio rajono gyventojų pasiskirstymas pagal pagrindinį pragyvenimo šaltinį pateiktas remiantis Statistikos departamento 2011 m. gyventojų ir būstų surašymo duomenimis (žr. 10 lentelę):

Gyventojai pagal pagrindinį pragyvenimo šaltinį (vienam tūkstančiui gyventojų)	Panevėžio r.	Panevėžio apskritis	Lietuvos Respublika
Darbo užmokestis	310	326	359
Pajamos iš savo, šeimos verslo, nuosavybės ar investicijų	16	15	16
Pajamos iš žemės ūkio veiklos	18	17	12
Pensija	253	269	235
Pašalpa	89	83	71
Stipendija	5	6	5
Valstybės išlaikomi	5	8	10
Šeimos ar kitų išlaikomi	283	260	275
Kiti ar nenurodyti pragyvenimo šaltiniai	21	16	17

10 lentelė. Gyventojų pasiskirstymas pagal pagrindinį pragyvenimo šaltinį²⁵

Panevėžio rajono gyventojų, kurių pragyvenimo šaltinis yra gaunamas darbo užmokestis, skaičius yra mažesnis nei statistinis šalies vidurkis. Palyginus su šalies vidurkiu, didesnė dalis Panevėžio rajono gyventojų savo pagrindiniu pragyvenimo šaltiniu laiko iš žemės ūkio gaunamas pajamas (Panevėžio rajone - 18, Panevėžio apskrityje - 17, Lietuvoje - 12 iš tūkstančio gyventojų) (R10). Didesnis ir gaunančių pensijas Panevėžio rajono gyventojų skaičius, tenkantis tūkstančiui gyventojų (Panevėžio rajone – 253, Lietuvoje – 235). Socialinę atskirtį patiriančių asmenų Panevėžio rajone statistika pateikiama 11 lentelėje:

Socialinę atskirtį patiriantys asmenys	2011 m.	2014 m.
Pašalpų gavėjai	6664	2302
Neįgalūs senatvės pensinio amžiaus asmenys	2054	1897
Neįgalūs darbingo amžiaus asmenys	1114	1051

²² Šaltinis: Paskaičiuota pagal Lietuvos Respublikos 2011 m. gyventojų ir būstų surašymo rezultatus, pateikiamus Lietuvos statistikos departamento internetinėje prieigoje: <http://osp.stat.gov.lt/2011-m.-surasymas>.

²³ Šaltinis: Panevėžio teritorinės darbo biržos duomenys (15 priedas).

²⁴ Šaltinis: Panevėžio teritorinės darbo biržos duomenys (15 priedas).

²⁵ Šaltinis: Lietuvos Respublikos 2011 m. gyventojų ir būstų surašymo rezultatai, pateikiami Lietuvos statistikos departamento internetinėje prieigoje: <http://osp.stat.gov.lt/2011-m.-surasymas>.

Socialinę atskirtį patiriantys asmenys	2011 m.	2014 m.
Neįgalūs vaikai	221	218
Vieniši senyvo amžiaus asmenys, kuriems būtina socialinė rūpyba ir globa	334	260
Suaugę socialinės rizikos asmenys	-	564
Sergantieji priklausomybės ligomis	Nėra duomenų	Nėra duomenų

11 lentelė. Socialinę atskirtį patiriančių asmenų statistika²⁶

2011 metais Panevėžio rajone registruota 246 socialinės rizikos šeimos, 2014 metais – 276 socialinės rizikos šeimos. Socialinės rizikos šeimose augančių vaikų skaičius 2011 metais buvo 707, 2014 metais – 639²⁷ (R11). Socialinę paramą (socialines išmokas ar socialines paslaugas) rajone gauna 2014 m. per 19 tūkstančių asmenų (44,5 proc. gyventojų) (R12). Išmokų vaikui gavėjų skaičius kasmet mažėja. 2014 m. socialinės išmokos buvo skirtos 2055 vaikams. Socialinę paramą gavo 1 783 moksleiviai (2013 m. – 2076). 2014 m. „Maisto banko“ paramą gavo 5 816 asmenų (2013 m. – 7 484). Panevėžio rajono socialinių paslaugų centro socialiniai darbuotojai socialinės priežiūros namuose paslaugas suteikė 70-čiai rajono pagyvenusių ir neįgalių asmenų. Panevėžio rajono socialinių paslaugų centro savarankiško gyvenimo namuose paslaugos suteiktos 16-ai gyventojų. Specializuotose rajono globos įstaigose paslaugos suteiktos 62 neįgaliesiems asmenims. Gerinant rajono neįgaliųjų integraciją į visuomenę paslaugas gavo 905 neįgalūs rajono asmenys.²⁸ Panevėžio rajono neįgaliųjų statistika²⁹ rodo, kad neįgaliųjų, tenkančių tūkstančiui gyventojų, skaičius rajone kasmet auga (2011 m. – 113,02 tūkstančiui gyventojų, 2013 m. – 126,6 tūkstančiui gyventojų). Rajone auga ir neįgalių vaikų, tenkančių tūkstančiui gyventojų, skaičius (2011 m. – 23,9 vaiko tūkstančiui gyventojų, 2013 m. – 29,3 vaiko tūkstančiui gyventojų).³⁰ Šių rodiklių didėjimui įtakos turi sparčiai mažėjantis rajono gyventojų skaičius. Augantys minėti skaičiai lemia, kad rajone tampa sudėtinga tenkinti šios grupės asmenų poreikius ir teikti specialiąsias paslaugas (R13).

Analizuojant pagrindines Panevėžio rajono gyvenamųjų vietovių problemas, gauti anketiniai duomenys (8 priedas) parodė, kad pagrindinėmis opiausiomis problemomis savo gyvenamosiose teritorijose gyventojai įvardija: nedarbą (27,86 proc. respondentų) (R14), mažas gyventojų pajamas (24,88 proc. respondentų) (R15), blogą infrastruktūrą (15,82 proc. respondentų). Pateikti respondentų atsakymai parodo kompleksinį teritorijos poreikį mažinti nedarbo ir skurdo lygį rajone.

Atlikta Panevėžio rajono VVG teritorijos socialinės situacijos analizė parodo, kad nagrinėtos situacijos požymiai tiesiogiai atitinka identifikuotų rajono gyventojų poreikių analizės etape iškeltas poreikių kryptis:

- nedarbo mažinimo ir darbo vietų kūrimo, pajamų didinimo poreikis susijęs su identifikuotais rajono nedarbo rodikliais;
- darbo vietų jauniems žmonėms kūrimo teritorijoje poreikis susijęs su jaunų žmonių nedarbo situacija rajone;
- kaimo gyventojams teikiamų paslaugų plėtros poreikis susijęs su identifikuota socialinių ir kitų paslaugų teikimo situacija Panevėžio rajone;

²⁶ Šaltinis: Panevėžio rajono savivaldybės administracijos duomenys (16 priedas).

²⁷ Šaltinis: Panevėžio rajono savivaldybės administracijos duomenys (14 priedas).

²⁸ Šaltinis: Panevėžio rajono savivaldybės mero ir tarybos 2014 m. veiklos atskaita. Internetinė prieiga: <http://www.panrs.lt/go.php/lit/Panevezio-rajono-savivaldybes-mero-ataskaitos>.

²⁹ Šaltinis: Paskaičiuota pagal LR socialinės apsaugos ir darbo ministerijos duomenis. Internetinė prieiga: <http://www.socialiniszemelapis.lt/index.php?1014104908>.

³⁰ Šaltinis: Paskaičiuota pagal LR socialinės apsaugos ir darbo ministerijos duomenis. Internetinė prieiga: <http://www.socialiniszemelapis.lt/index.php?1014104908>.

- socialinės pagalbos paslaugų kaime kūrimo ir plėtojimo, jų prieinamumo gerinimo poreikis tiesiogiai susijęs su identifikuota socialinės rizikos šeimų, senyvų asmenų socialine padėtimi rajone.

Panevėžio rajono VVG teritorijos vizijoje iki 2023 m. svarbus vaidmuo tenka socialiniam tvarumui. Įvertinus teritorijos socialinę situaciją, akcentuojamas socialinės atskirties mažinimas, tai rodo atitikmenį VVG teritorijos vizijai ir gyventojų poreikiams.

Apibendrinimas:

- Rajone itin aktualios kaimo gyventojų gyvenimo kokybės gerinimo, socialinių ir kitokių paslaugų pasiekiamumo problemos, tai susiję su kaimo teritorijos ypatumais (rajone 100 proc. gyventojų gyvena kaimo teritorijoje).
- Panevėžio rajone 2011–2014 m. laikotarpiu gyventojų mažėjimo tendencijos ryškiausios buvo 7-13 m. (13,95 proc.), 14-29 m. (6,75 proc.) ir 30-39 m. (7,25 proc.) amžiaus grupėse.
- Panevėžio rajono teritorijoje 2011–2014 m laikotarpiu gyventojų sumažėjo 3,19 proc.
- Didelę rajono gyventojų dalį sudaro gyventojai nuo 14 iki 29 m. amžiaus (2011 m. - 23,84 proc., 2014 m. - 22,96 proc.).
- Didžiausią gyventojų dalį sudarė gyventojai nuo 40 iki 64 m. amžiaus (2011 m. - 33,46 proc., 2014 m. – 35,4 proc.).
- Panevėžio rajone pastebima visuomenės senėjimo tendencija. Išaugo ir išlaikomo amžiaus žmonių koeficientas.
- Demografinis senatvės koeficientas (rodantis, kiek vyresnių nei 60 m. amžiaus žmonių tenka šimtui vaikų iki 15 m.) nuo 134 (2008 m.) išaugo iki 166.
- Jaunimo iki 29 m. amžiaus nedarbas rajone sudarė 4,9 proc.
- Gimstamumo rodiklis Panevėžio rajone nuo 2011 m. iki 2013 m. išliko žemesnis nei vidutiniškai šalyje.
- Neįgalių asmenų skaičius per pastaruosius metus Panevėžio rajone nuolat auga, tai sunkina šios grupės asmenų poreikių tenkinimo ir specialiųjų paslaugų teikimo procesus.
- Panevėžio rajono gyventojų, kurie pagrindiniu pragyvenimo šaltiniu įvardina gaunamą darbo užmokestį, vidurkis yra mažesnis nei statistinis Lietuvos vidurkis.
- Pagrindiniai rajono gyventojų pragyvenimo šaltiniai – darbo užmokestis; kitų šeimos asmenų finansinė parama ir pensija.
- Rajone sparčiai mažėja pašalpas gaunančių asmenų skaičius.

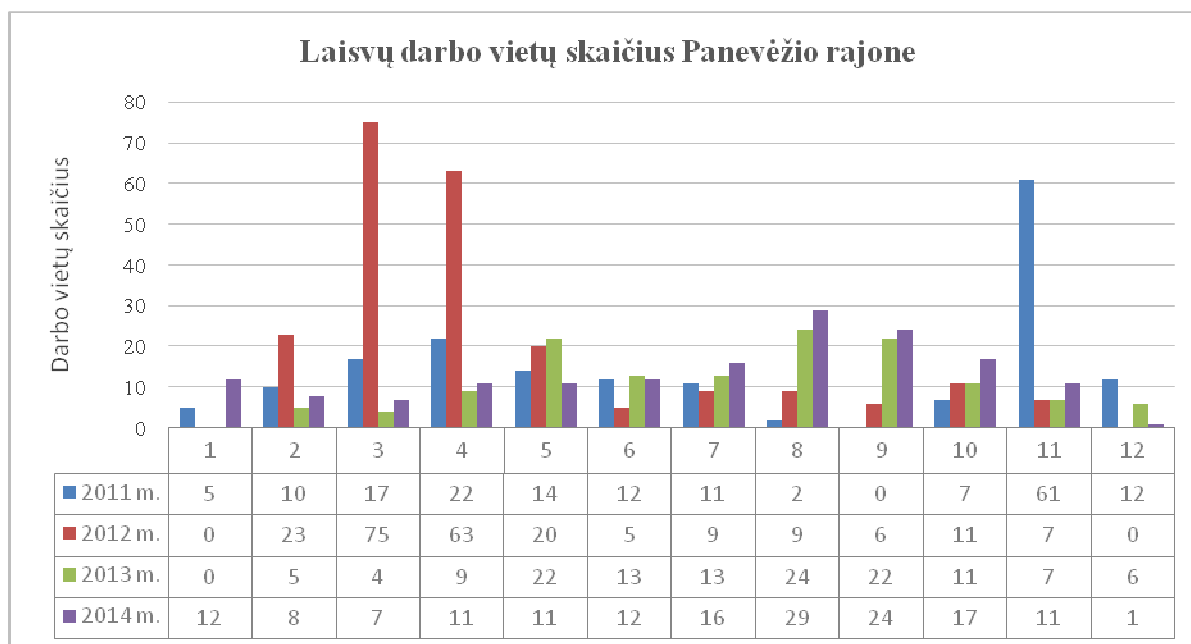
2.4.	VVG teritorijos ekonominė situacija
------	-------------------------------------

Panevėžio rajono gyventojų užimtumas pagal ekonomines veiklas labai skirtingas. Daugiausia gyventojų (19,1 proc.) dirba pramonėje, prekyboje – 17,9 proc., žemės ūkyje, miškininkystėje ir žuvininkystėje – 16,2 proc., švietimo įstaigose – 10,2 proc., statybų sektoriuje -6,6 proc., žmonių sveikatos priežiūros ir socialinio darbo sektoriuje – 6,0 proc., transporto sektoriuje – 5,8 proc. Lyginant Panevėžio rajono gyventojų užimtumo statistiką su šalies ir Panevėžio apskrities rodikliais pastebimas ženkliai didesnis rajono gyventojų užimtumas žemės ūkio ir miškininkystės sektoriuje (Panevėžio rajone – 16,2 proc.; Panevėžio apskrityje – 9,1 proc.; Lietuvoje – 5,8 proc.)³¹ (R16).

³¹ Šaltinis: Paskaičiuota pagal Lietuvos Respublikos 2011 m. gyventojų ir būstų surašymo rezultatus, pateikiamus Lietuvos statistikos departamento internetinėje prieigoje: <http://osp.stat.gov.lt/2011-m.-surasymas>.

Remiantis Lietuvos darbo biržos duomenimis, vidutinis metinis nedarbo lygis 2011–2014 m. Panevėžio rajone, kaip ir šalyje bei Panevėžio apskrityje, mažėjo ir 2014 m. sudarė 10,8 proc. (2011 m. – 15,9 proc.). Lietuvoje vidutinis metinis nedarbo lygis 2011 m. buvo 13,1 proc., 2014 m. – 9,5 proc., Panevėžio apskrityje vidutinis metinis nedarbo lygis 2011 m. – 14,9 proc., 2014 m. – 11,3 proc.

Vidutinis metinis laisvų darbo vietų skaičius Panevėžio rajone 2011 m. buvo 15,7, 2014 m. – 13,3 laisvos darbo vietos. Laisvų darbo vietų skaičiaus kitimo tendencijos 2011–2014 m. pateikiamos 3 paveiksle.³²

3 pav. Laisvų darbo vietų skaičius Panevėžio rajone 2011–2014 m.

2014 m. pradžioje Panevėžio rajone veikė 839 ūkio subjektai (2011 m. pradžioje – 819). Lyginant su 2011 m., ūkio subjektų skaičius padidėjo 2,44 proc.³³ Didžioji dalis (63,5 proc.) iš jų buvo ūkio subjektai, kuriuose dirbo ne daugiau kaip 4 darbuotojai. 70 proc. iš visų 2014 m. veikusių ūkio subjektų sudaro mažos ir vidutinės įmonės (rodiklis artimas šalies ir apskrities rodikliui: Lietuvoje – 75 proc.; Panevėžio apskrityje – 67 proc.).

Didžioji dalis (2011 m. – 59,22 proc.; 2014 m. – 58,52 proc.) Panevėžio rajone veikiančių įmonių užsiima didmenine ir mažmenine prekyba, variklinių transporto priemonių ir motociklų remontu (2011 m. – 25,03 proc.; 2014 m. – 23,24 proc.), apdirbamąja gamyba (2011 m. – 12,45 proc.; 2014 m. – 12,63 proc.), transporto ir saugojimo veikla (2011 m. – 7,69 proc.; 2014 m. – 9,06 proc.), žemės ūkiu, miškininkyste ir žuvininkyste (2011 m. – 7,57 proc.; 2014 m. – 8,46 proc.), statyba (2011 m. – 6,47 proc.; 2014 m. – 5,13 proc.). Penkios pagrindinės ekonominės veiklos, kuriomis užsiima daugiausia Panevėžio rajone veikiančių ūkio subjektų, pateikiamos 12 lentelėje.³⁴

³² Šaltinis: Lietuvos darbo biržos duomenys. Internetinė prieiga:

http://www.ldb.lt/Informacija/DarboRinka/Puslapiai/statistika_tab.aspx.

³³ Šaltinis: Lietuvos statistikos departamento duomenys. Internetinė prieiga: <http://osp.stat.gov.lt/web/guest/statistiniu-rodikliu-analize?portletFormName=visualization&hash=a9941f6c-5cea-4bdf-9cdd-d7a54cf08f12>.

³⁴ Šaltinis: Lietuvos statistikos departamento duomenys. Interneto tinklalapis: <http://osp.stat.gov.lt/web/guest/statistiniu-rodikliu-analize?portletFormName=visualization&hash=7d7a4e06-3a34-4504-a71d-20d0f7d31796>.

Ekonominės veiklos rūšys / ūkio subjektų skaičius	2011 m.	2014 m.
Panevėžio rajonas, iš viso:	819	839
Didmeninė ir mažmeninė prekyba; variklinių transporto priemonių ir motociklų remontas	205	195
Apdirbamoji gamyba	102	106
Transportas ir saugojimas	63	76
Žemės ūkis, miškininkystė ir žuvininkystė	62	71
Statyba	53	43

12 lentelė. Veikiantys ūkio subjektai pagal ekonomines veiklos rūšis

Svarbiausios pramonės produkcijos rūšys: medienos ir baldų gamyba, mėsos, duonos ir pyrago gaminių gamyba. Rajone veikia žinomos įmonės „Linas Agro Group“, A. Povilausko įmonė „Kadex“, UAB „Raguvos baldai ir ko“, žuvies perdirbimo įmonė „Grundalas“, UAB Dembavos medelynas, popieriaus ir jo gaminių įmonė UAB „Eseira“. Darbuotojų, dirbančių įmonėje, skaičiaus aspektu ūkio subjektai, turintys nuo 0 iki 9 darbuotojų, 2014 m. pradžioje sudarė 79,62 proc. visų veikiančių ūkio subjektų rajone³⁵.

Ypatingą dėmesį reikėtų atkreipti į tai, kad rajone vyrauja mažos ir labai mažos įmonės. Panevėžio rajone veikiančių mažų ir vidutinių įmonių statistiniai duomenys pateikiami 13 priede. Vertinant Panevėžio rajono mažų ir vidutinių įmonių situaciją galima teigti, kad 2014 m. pradžioje veikusių mažų ir vidutinių įmonių skaičius, palyginti su 2011 m., beveik nekito (sumažėjo 0,17 proc. arba 1 ūkio subjektu).

2011 m. Panevėžio rajone savarankiškai dirbo 1 663 asmenys (pagal verslo liudijimus – 512 asmenų ir individualios veiklos pažymas – 1 151 asmuo), 2014 m. – 2 100 asmenų (pagal verslo liudijimus – 1018 asmenų ir individualios veiklos pažymas – 1 082 asmenys).³⁶

2014 m. pradžioje apgyvendinimo ir maitinimo paslaugų veikla (įskaitant ir kaimo turizmo sodybas) vertėsi 27 ūkio subjektai (lyginant su 2011 m. jų skaičius sumažėjo 25 proc.³⁷). Tarp Valstybinio turizmo departamento prie Ūkio ministerijos registruotų klasifikuojamų ir neklasifikuojamų apgyvendinimo paslaugų teikėjų yra 6 Panevėžio rajono kaimo turizmo paslaugų teikėjai³⁸.

Vertinant vidaus prekybos apimtis, Panevėžio rajono savivaldybėje 2012–2013 m. tūkstančiui gyventojų tenkančios prekybos apimtys buvo mažesnės, ir rajone vienam gyventojui teko mažesnis skaičius parduotuvių nei Lietuvos Respublikoje ir Panevėžio apskrityje (žr. 13 lentelę)³⁹ (R17).

	Panevėžio r. sav.	Panevėžio apskritis	Lietuvos Respublika
2012 metai	3,6	5,9	5,4
2013 metai	3,5	6,1	5,5

13 lentelė. Parduotuvių skaičius, tenkantis tūkstančiui gyventojui

³⁵ Šaltinis: Paskaičiuota pagal Lietuvos statistikos departamento duomenis. Internetinė prieiga: <http://osp.stat.gov.lt/web/guest/statistiniu-rodikliu-analize?portletFormName=visualization&hash=ed367dcb-1b7e-40bd-8302-53dd849f28ba>.

³⁶ Šaltinis: Panevėžio apskrities valstybinės mokesčių inspekcijos duomenys (17 priedas).

³⁷ Šaltinis: Lietuvos statistikos departamento duomenys. Internetinė prieiga: <http://osp.stat.gov.lt/web/guest/statistiniu-rodikliu-analize?portletFormName=visualization&hash=7d7a4e06-3a34-4504-a71d-20d0f7d31796>.

³⁸ Šaltinis: Valstybinio turizmo departamento prie LR Ūkio ministerijos duomenys. Internetinė prieiga: <http://old.travel.lt/index.php/apgyvendinimas/1262?act=objects.list&acom=true&x=0&y=0&name=&city=&government=Panev%C4%97%C5%BEio+r.&street=>

³⁹ Šaltinis: Paskaičiuota pagal Lietuvos statistikos departamento duomenis. Internetinė prieiga: <http://osp.stat.gov.lt/web/guest/statistiniu-rodikliu-analize?portletFormName=visualization&hash=3ac53f3a-b42b-49a2-9aab-c8cab8d6ab86>.

Pateikti rajono vidaus prekybos rodikliai rodo, kad Panevėžio rajone yra galimybė vystyti vidaus prekybos veiklą ir skatinti šios veiklos iniciatyvas tarp vietos gyventojų tam, kad savo vidaus prekybos rodikliais galėtumėme pasiekti Lietuvos Respublikos statistinius rodiklius.

Socialines paslaugas rajone teikia 2 socialinių paslaugų centrai, 2 socialinės globos namai. Ilgalaiškės socialinės globos paslaugos teikiamos 64-iems asmenims, socialinės paslaugos teikiamos 500-ams pagyvenusių, neįgalių, vienišų ir socialinės rizikos asmenų. Veiklą pradėjo Ramygalos socialinių paslaugų centro „Savarankiško gyvenimo namai“ (20 vietų).⁴⁰

Per 2007–2013 m. Panevėžio rajono VPS įgyvendinimo laikotarpį (2010–2015 m.) ypač aktyvėjo rajono bendruomenių veikla. Per šį laikotarpį finansavimą gavo 85 vietos projektai. 32 bendruomenės (52 proc. rajone veikiančių kaimo bendruomenių) įgyvendino 48 vietos projektus (skirtos paramos suma siekė 1,3 mln. eurų) (R18). 39 vietos projektų (45,88 proc. finansavimą gavusių vietos projektų) vykdytojai ar jų partneriai įgyvendindami projektus prisidėjo savanoriška veikla (R19). Pagal strategijos priemonę „Kaimo bendruomenių verslumo skatinimas“ buvo įgyvendinti 8 vietos projektai, kurie susiję su ekonominės ir socialinės veiklos, generuojančios pajamas, vystymu (R20). Strategijos įgyvendinimo laikotarpiu (2010–2015 m.) finansuoti 5 verslo projektai, kuriuos įgyvendinant buvo sukurtos 4 naujos darbo vietos. Bendras strategijos įgyvendinimo laikotarpiu sukurtų darbo vietų skaičius - 9 (iš jų 5 darbo vietos VVG administracijoje).

Panevėžio rajono kaimo bendruomenės įgyvendino įvairias bendruomeninio verslo iniciatyvas: 2 bendruomenės teikia pirties paslaugas, 2 bendruomenės turi įsigijusios aplinkos priežiūros techniką ir teikia aplinkos tvarkymo paslaugas vietos gyventojams, 1 bendruomenė teikia renginių įgarsinimo paslaugas bei sveikatingumo ir sporto paslaugas, 1 bendruomenė teikia kirpyklos paslaugas, bei 1 bendruomenė įsigijusi aliejaus spaudimo techniką teikia aliejaus spaudimo paslaugą (R21).

VVG teritorijos gyventojų anketinės apklausos rezultatai leidžia numatyti bendruomeninio verslo tendencijas Panevėžio rajone. Apklausos rezultatai (8 priedas) parodė, kad 39 proc. respondentų būtų linkę imtis bendruomeninio verslo iniciatyvų ir įgyvendinti bendruomeninį verslą skatinančius projektus. Išanalizavus pateiktas potencialių projektų idėjas bendruomenės ir kitos NVO ateityje mato poreikį ir turi verslumo idėjų teikti: sulčių spaudimo, maitinimo, laisvalaikio užimtumo, edukacines, turizmo, batų taisyklos, skalbyklos, siuvyklos, malkų skaldymo, sniego valymo, masažo, dviračių nuomos ir t.t. paslaugas. Taip pat planuojama įsteigti turgelius strategiškai patogiose vietovėse, kuriuose būtų parduodama vietoje užauginta produkcija.

Pastebima 2007–2013 m. ES finansinės paramos įtaka rajono susisiekimo, komunalinio ūkio paslaugoms - pagerinta vietinės reikšmės kelių būklė. Išasfaltuota 19,72 km kelių ir gatvių 2013 m. duomenimis, Panevėžio rajone iš viso buvo 1 695,37 km vietinės reikšmės kelių, iš jų 247,97 km (14,6 proc.) buvo keliai su asfalto danga, likę – su žvyro danga ir grunto keliai. Panevėžio rajone yra du pagrindiniai centralizuotai tiekiamo vandens tiekėjai. UAB „Aukštaitijos vandenys“ aptarnauja 48,7 proc. Panevėžio rajono savivaldybės gyventojų, VŠĮ „Velžio komunalinis ūkis“ - 49,3 proc., kiti tiekėjai - 2 proc. gyventojų. Panevėžio rajono savivaldybės administracijos duomenimis, 2014 m. pradžioje centralizuotą vandens tiekimo paslaugą gavo apie 54,65 proc. rajono gyventojų. Pasinaudojusi ES ir kitomis lėšomis, Panevėžio rajono savivaldybė įgyvendino 5 projektus vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo srityse. Pateiktų investicinių paraiškų ES ir Lietuvos programų bei fondų finansavimui gauti vertė – 741 893 eurų.⁴¹

⁴⁰ Šaltinis: Panevėžio rajono savivaldybės mero ir tarybos 2014 m. veiklos atskaita. Internetinė prieiga: <http://www.panrs.lt/go.php/lit/Panevezio-rajono-savivaldybes-mero-ataskaitos>.

⁴¹ Šaltinis: Panevėžio rajono savivaldybės mero ir tarybos 2014 m. veiklos atskaita. Internetinė prieiga: <http://www.panrs.lt/go.php/lit/Panevezio-rajono-savivaldybes-mero-ataskaitos>.

Savivaldybė pateikė šiuos duomenis apie žemės ūkio sektoriaus veiklą rajone:

	2011 m.	2014 m.
Registruotų ūkininkų ūkių skaičius	1 952 iš jų iki 40 m. - 418	2 114 iš jų iki 40 m. - 398, vyresni nei 55 m.- 644
Pasiskirstymas pagal naudojamą žemės plotą:		
• Iki 5 ha	917	1003
• 6-20 ha	744	812
• 21-50 ha	240	227
• 51-100 ha	40	40
• Virš 100 ha	11	32
Ekologinis ūkininkavimas	54 ūkiai	42 ūkiai
Ūkių veikla:		
• Augalininkystė	58 %	67 %
• Gyvulininkystė	14 %	13 %
• Mišrūs	28 %	20 %

14 lentelė. Panevėžio rajono žemės ūkio sektoriaus veikla⁴²

Rajone plėtojama ekologinė žemdirbystė, vystomos netradicinės ūkio šakos: kailinių žvėrelių, sraigų, sliekų, danielių, alpukų ir tauriųjų elnių auginimas. Subjektų, užsiimančių žemės ūkio produktų perdirbimu ir realizavimu, apskaita nėra vedama, bet pagal atskirus informacijos šaltinius jų yra virš 50 (R22).

2014 m. rajone buvo įregistruota 2 114 ūkininkų ūkių ir veikė daugiau nei 50 žemės ūkio įmonių, stambiausios iš jų yra UAB „Krekenava“, Žibartonių, Ėriškių ir Jotainių žemės ūkio bendrovės⁴³(R23).

Atlikta Panevėžio rajono VVG teritorijos ekonominės situacijos analizė parodo, kad:

- Smulkaus ir vidutinio verslo įmonių vyravimo rajone tendencijos atitinka teritorijos gyventojų įvardintą poreikį vystyti smulkųjį ir vidutinį verslą (poreikių prioritizavimo procese darbo vietų kūrimas įvardijamas antru pagal svarbą teritorijos poreikiu).
- Panevėžio rajono gyventojai pažymi socialinių ir kitų paslaugų trūkumą (8 priedas), tai lemia tokių paslaugų vystymo rajone poreikį.
- Rajono viešųjų paslaugų teikimo sektoriuje identifikuojamas viešosios infrastruktūros vystymo ir pertvarkos poreikis, kurio įgyvendinimas pagerintų rajono gyventojų ekonominio, socialinio, kultūrinio gyvenimo aspektus.
- Savarankiškai dirbančių asmenų (pagal verslo liudijimus ir individualios veiklos pažymas) skaičius Panevėžio rajone auga, tai leidžia teigti, kad rajone yra potencialo vystyti savarankiškai dirbančių asmenų veiklas.

Gyventojų apklausa atskleidė, kad ekonominė situacija atitinka nustatytus gyventojų poreikius ir VVG teritorijos viziją, kadangi VVG teritorijos vizijoje iki 2023 m. akcentuojamas ekonominis tvarumas ypač plėtojant ekonomines veiklas.

Apibendrinimas:

- Rajone yra aktyviai veikiančių bendruomenių, turinčių savanoriškos veiklos patirties.
- Bendruomenės savo įgyvendintuose vietos projektuose ėmėsi iniciatyvos kurti naujas darbo vietas.

⁴² Šaltinis: Panevėžio rajono savivaldybės 2016–2022 m. strateginis plėtros planas. Internetinė prieiga: <http://www.panrs.lt/go.php/Strateginis-planavimas496>

⁴³ Šaltinis: Panevėžio rajono savivaldybės administracijos duomenys (14 priedas).

- Rajone pastebimas socialinių paslaugų poreikio didėjimas.
- Rajone vyrauja mažos ir labai mažos įmonės.
- Rajone savarankiškai dirbančių asmenų (pagal verslo liudijimus ir individualios veiklos pažymas) skaičius rodo individualios veiklos aktyvumą rajone.
 - Panevėžio rajone tūkstančiui gyventojų teko mažesnis skaičius parduotuvių nei Lietuvos Respublikoje ir Panevėžio apskrityje.
 - Panevėžio VVG teritorijoje gerai išplėtotas susisiekimo ir kitų komunalinių paslaugų tinklas.
 - VVG atstovaujamos teritorijos kaimo plėtros subjektai turi sukaupę sėkmingą projektinę įgyvendinimo patirtį.
 - Rajone plėtojama ekologinė žemdirbystė.
 - Rajone vystomos netradicinės ūkio šakos.
 - Užsiimančiųjų žemės ūkio produktų perdirbimu ir realizavimu apskaita nėra vedama, bet pagal atskirus informacijos šaltinius jų yra daugiau nei 50.

2.5.	VVG teritorijos socialinė infrastruktūra ir kultūros ištekliai
------	--

Remiantis VĮ Registrų centras duomenimis, Panevėžio rajone registruota per 180 nevyriausybinių organizacijų (viešųjų įstaigų, asociacijų, paramos ir labdaros fondų). Tarp jų – 61 Panevėžio rajono kaimo bendruomenė⁴⁴ su daugiau kaip 6 000 narių, daugiau nei 40 sporto klubų (6 žirginio sporto klubai), daugiau nei 30 jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų, 4 labdaros ir paramos fondai.⁴⁵ Aktyviai veikia skėtinės, vienijančios fizinius ir juridinius asmenis, organizacijos, tokios kaip Panevėžio rajono bendruomenės vienijanti Panevėžio rajono bendruomenių sąjunga, Panevėžio rajono jaunosius ūkininkus vienijantis Panevėžio rajono jaunųjų ūkininkų klubas, Panevėžio rajono neįgaliųjų draugija ir kt. (R24).

Panevėžio rajono NVO aktyviai dalyvauja įvairiose programose, ieškodamos skirtingų fondų paramos savo idėjoms įgyvendinti, vietos gyventojų poreikiams patenkinti, vietos problemoms spręsti.

NVO dalyvavimas asociacijos „Panevėžio rajono vietos veiklos grupė“ veikloje bei Panevėžio rajono 2007–2013 m. vietos plėtros strategijos įgyvendinime suaktyvino NVO sektorių, sustiprino narių kompetencijas, gebėjimus. 2010–2015 m. 42 kaimo bendruomenės bei kitos NVO gavo paramą įgyvendinti 61 vietos projektui (32 kaimo bendruomenės įgyvendino 48 vietos projektus). Nevyriausybinių organizacijų sudarė 70 proc. visų pareiškėjų skaičiaus, iš jų net 57 proc. buvo kaimo bendruomenės. Strategijos įgyvendinimo laikotarpiu NVO vietos projektams įgyvendinti buvo skirta 1 648 818,19 eurų parama. (R25).

Įgyvendinant Panevėžio rajono 2007–2013 m. vietos plėtros strategiją didelis dėmesys buvo skiriamas jaunimui. Iš 85 VVG įgyvendintų projektų – 23 veiklų projektai buvo skirti jaunimui. (R26).

9 Panevėžio rajono bendruomeninės organizacijos dalyvavo LR Žemės ūkio ministerijos nacionalinės paramos konkurse ir 2011–2015 m. įgyvendino 9 vietos projektus, kuriems skirta 43 881 eurų parama. 2015 m. parama skirta 5-ioms Panevėžio rajono kaimo bendruomeninėms organizacijoms (R27). Iš valstybės ir savivaldybės biudžeto lėšų finansuojamos Socialinės reabilitacijos paslaugų neįgaliesiems bendruomenėje finansuojamų projektų lėšų paskirstymo 2011–2015 m. nevyriausybiniams organizacijoms programos paramą

⁴⁴ Šaltinis: Panevėžio rajono savivaldybės administracijos duomenys. Internetinė prieiga: <http://panrs.lt/go.php/Veikla577>.

⁴⁵ Šaltinis: Valstybės įmonės Registrų centro duomenys. Internetinė prieiga:

<http://www.registrucentras.lt/jar/p/index.php?pav=fondas&kod=&sav=235&sta=0&for=&p=1>;

http://www.registrucentras.lt/jar/p/index.php?pav=*klubas&kod=&sav=235&sta=0&for=&p=1;

http://www.registrucentras.lt/jar/p/index.php?pav=*vie%C5%A1loji+%C4%AFstaiga&kod=&sav=235&sta=0&for=&p=1.

gavo 9 nevyriausybinių organizacijų, kurių 35 projektams įgyvendinti skirta 250 216,71 eurų. 2011 m. paramą gavo 3 NVO, 2015 m. - 8 NVO (R28). 2011–2015 m. Visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos paramą (14 723 eurų) gavo 19 NVO, kurios įgyvendino 33 vietas projektus (R29). Panevėžio rajono savivaldybės jaunimo užimtumo skatinimo projektų rėmimo programoje 2011–2015 m. dalyvavo 24 NVO (2011 m. – 3 NVO, 2015 m. – 12 NVO), jos įgyvendino 43 vietas projektus, kuriems buvo skirta 26 671,38 eurų parama⁴⁶ (R30). Dalis aktyviausių rajono bendruomenių bei kitų nevyriausybinių organizacijų dalyvauja Kūno kultūros ir sporto departamento remiamuose konkursuose. 2015 m. konkursuose „Sportuojanti bendruomenė“ bei „Sporto klubai bendruomenėms“ finansavimą gavo 9 bendruomeninių organizacijų projektai, kuriems skirta 5 398 eurų parama⁴⁷(R31). 2015 m. finansuojamų nevyriausybinių organizacijų, dirbančių šeimos gerovės srityje⁴⁸, 2015 m. finansuojamų nevyriausybinių organizacijų institucinio stiprinimo projektų⁴⁹ konkursuose Panevėžio rajono NVO skirta 10 116 eurų parama(R32). Panevėžio rajono organizacijos aktyviai dalyvauja tarptautinio bendradarbiavimo programose, tokiose kaip Europos savanorių tarnybos projektai Erasmus+ programos jaunimo srityje (2015 m. skirta 53 390,68 eurų parama 2-iem projektams,⁵⁰ (R33). Lietuvos-Lenkijos jaunimo mainų paramos fondo konkurse (2015 m. skirta 5 820 eurų parama Panevėžio r. VVG projektui „Žaiskime Lietuvos-Lenkijos bendruomenę“⁵¹ (R34).

Panevėžio rajone aktyviai veikia Panevėžio rajono bendruomenių sąjunga, vienijanti 59-ias iš 61-os rajone veikiančios bendruomenės, kurių veiklose dalyvauja daugiau kaip 6 000 kaimo gyventojų. Bendruomenių sąjungos nariai aktyviai dalyvauja Kaimo parlamento bei Lietuvos kaimo bendruomenių sąjungos veikloje, organizuoja metinius renginius, suburiančius bendruomenes iš visų Panevėžio rajono seniūnijų, taip pat inicijuoja ir įgyvendina vietas projektus, kurie aktyvina Panevėžio rajono bendruomenes, ugdo jų narių kompetencijas, skatina bendruomenių verslumą, aktyvų dalyvavimą puoselėjant bei pristatant krašto vertybes, aktyviai dalyvauja ateinančio laikotarpio Panevėžio rajono strategijos rengimo veikloje (R35).

2014 m. Panevėžio rajone veikė 22 bendrojo ugdymo mokyklos: 6 gimnazijos, 5 vidurinės mokyklos, 1 progimnazija, 10 pagrindinių mokyklų, 3 mokyklos-darželiai⁵². Panevėžio r. savivaldybės administracijos duomenimis⁵³, 2011 m. rajono bendrojo ugdymo įstaigose mokėsi 3 757 vaikai, ikimokyklinio ugdymo įstaigose – 592, priešmokyklinio amžiaus vaikų – 242. Iš viso 2011 m. ugdymo įstaigas lankė 4 591 vaikas. 2014 m. rajono bendrojo ugdymo įstaigose mokėsi 3 339 vaikai, ikimokyklinio ugdymo įstaigose – 685, priešmokyklinio amžiaus vaikų – 230. Iš viso 2014 m. ugdymo įstaigas lankė 4 254 vaikai.

⁴⁶ Šaltinis: Panevėžio rajono savivaldybės administracijos duomenys, pateikti el. paštu. Dokumentas atspausdintas ir saugomas VVG administracijos buveinėje.

⁴⁷ Šaltinis: Kūno kultūros ir sporto departamento prie LR vyriausybės duomenys. Internetinė prieiga: http://www.kksd.lt/get_file.php?file=eGMyYW8zS3FsWjJiWDJuT3IKS1huMm1RbDVxYm1jZk5tOGllcXNabWw2ZkV5Sml0Y0tQR25uR2prNURJeVcyYmNKMIhtWlJubHBacWw4WnBsMIZwbEpyUmJwdHRyNXgwYjNKcnhwelJtNWFZbzJxcGs1JTJCZHpwekl5cVdUbkdxanhvSnBhcDlubEdwb1paV1B5SIJzWXBsZm1XVEpaWjZQYmNmR3BwcWFhS2lhldkemNBjTNEJTNE; <http://www.kksd.lt/index.php?4197353538>; <http://www.kksd.lt/index.php?802238510>.

⁴⁸ Šaltinis: LR socialinės apsaugos ir darbo ministerijos duomenys. Internetinė prieiga: <http://www.socmin.lt/download/9779/laimetojai.pdf>.

⁴⁹ Šaltinis: LR socialinės apsaugos ir darbo ministerijos duomenys. Internetinė prieiga: http://www.socmin.lt/download/9181/1_priedas_su_nr-finansuojami.pdf.

⁵⁰ Šaltinis: Jaunimo tarptautinio bendradarbiavimo agentūros duomenys. Internetinė prieiga: <http://erasmus-plus.lt/uploads/files/2015-r2-finansuoti-projektai.xlsx>.

⁵¹ Šaltinis: Jaunimo reikalų departamento prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos duomenys. Internetinė prieiga: http://www.jrd.lt/uploads/2015%20finansavimo%20konkursai/LT-PL/2015%2003%2025_Isakymas%20del%20LT-PL%20finansavimo%20rezultatu_Sarasas.pdf.

⁵² Šaltinis: Panevėžio rajono savivaldybės mero ir tarybos 2014 metų veiklos ataskaita. Internetinė prieiga: <http://www.panrs.lt/go.php/lit/Panevezio-rajono-savivaldybes-mero-ataskaitos>.

⁵³ Šaltinis: Panevėžio rajono savivaldybės administracijos duomenys (14 priedas).

Rajone veikia 6 lopšeliai-darželiai, 3 ikimokyklinio ugdymo skyriai, 3 mokyklos-darželiai, 14 jungtinių grupių, veikiančių gimnazijose, vidurinėse, pagrindinėse mokyklose. Rajone veikia neformalaus švietimo įstaiga - muzikos mokykla⁵⁴.

Panevėžio rajono savivaldybės kultūros įstaigų tinklas yra labai platus: viešoji biblioteka, 12 kultūros centrų bei 3 muziejai. 2014 m. Panevėžio rajono viešoji biblioteka turėjo 36 filialus, veikiančius 36-iose kaimo vietovėse. Bibliotekose įrengti interneto prieigos taškai.

2014 m. Panevėžio rajono savivaldybėje veikė 12 kultūros centrų (su 18 padalinių): Panevėžio rajono Krekenavos kultūros centras, Panevėžio rajono Liūdynės kultūros centras, Panevėžio rajono Miežiškių kultūros centras, Panevėžio rajono Naujamiesčio kultūros centras-dailės galerija, Panevėžio rajono Paįstrio kultūros centras, Panevėžio rajono Raguvos kultūros centras, Panevėžio rajono Ramygalos kultūros centras, Panevėžio rajono Smilgių kultūros centras, Panevėžio rajono Šilagalio kultūros centras, Panevėžio rajono Tiltagalių kultūros centras ir Panevėžio rajono Vadoklių kultūros centras.

2007–2013 m. ES finansinės paramos panaudojimo laikotarpiu renovuoti 4 kultūros centrai: Tiltagalių kultūros centras (projektas „Universalių daigafunkcinių centrų Panevėžio rajone steigimas“), Ramygalos kultūros centras (projektas „Bendruomeninės infrastruktūros ir gyvenamosios aplinkos gerinimas Ramygaloje, Panevėžio rajone“), Liūdynės kultūros centras (projektas „Kaimo atnaujinimas ir plėtra. Liūdynės kultūros centro atnaujinimas“), Paįstrio kultūros centras (projektas „Kultūrinės veiklos sąlygų pagerinimas“)⁵⁵.

Panevėžio rajono savivaldybėje 2014 m. veikė 3 muziejai: Juozo Tumo-Vaižganto ir knygnešių muziejus (Ustronės k.), Gabrielės Petkevičaitės-Bitės muziejus (Puziniškio k.) bei Mato Grigonio literatūrinis muziejus (Panevėžio m.). Taip pat Ėriškių kultūros centre veikia padalinys Upytės Linų muziejus. 2007–2013 m. ES finansinės paramos panaudojimo laikotarpiu atliktas Ėriškių kultūros centro Upytės padalinio Linų muziejaus pastato remontas (projektas „Panevėžio rajono Linų muziejaus atnaujinimas“), renovotas G. Petkevičaitės-Bitės muziejaus pastatas – atlikti stogo, pamatų, vidaus remonto, aplinkos sutvarkymo darbai, įrengta aikštelė renginiams, takeliai (projektas „G. Petkevičaitės-Bitės gimtinės aplinkos sutvarkymo darbai“).⁵⁶

2011 m. duomenimis⁵⁷, 12-oje rajono kultūros centrų su padaliniais veikė 209 mėgėjų meno kolektyvai, iš jų 101 - vaikų ir jaunimo. Mėgėjų meno kolektyvuose dalyvavo 2 371 dalyvis, iš jų 1 286 - vaikai ir jaunimas. 2014 m. veikė 182 mėgėjų meno kolektyvai, iš jų 85 - vaikų ir jaunimo. Mėgėjų meno kolektyvuose dalyvavo 2 056 dalyviai, iš jų 1 104 - vaikai ir jaunimas. Pateikti duomenys⁵⁸ demonstruoja Panevėžio rajono gyventojų aktyvumą (R36).

Lyginant pastarųjų metų duomenis matoma kultūrinių renginių, meninių kolektyvų, juose dalyvaujančių žmonių skaičiaus augimo tendencija, kuriai įtakos turi Panevėžio rajono gyventojų ir bendruomenių aktyvumas (R37). Panevėžio rajono meno kolektyvų ir renginių sąrašas pateikiamas 12 priede.

Tradiciniai amatai yra viena iš alternatyvių veiklos rūšių ir gali duoti nemažą teigiamą ekonominę ir socialinę naudą kaimo vietovėms. Ši veikla yra naujų darbo vietų ir pajamų šaltinis kaimo gyventojams, o kitas labai svarbus aspektas yra tai, kad tradicinių amatų gaminių gamyba įgalina išsaugoti ir etninės kultūros vertybes. Panevėžio rajono teritorijoje tradicinių amatininkų yra 29, kurie gamina 63 tautinio paveldo produktus (R38). Jų sąrašas pateikiamas 11 priede.

⁵⁴ Šaltinis: Panevėžio rajono savivaldybės mero ir tarybos 2014 metų veiklos ataskaita. Internetinė prieiga: <http://www.panrs.lt/go.php/lit/Panevezio-rajono-savivaldybes-mero-ataskaitos>.

⁵⁵ Šaltinis: Panevėžio rajono savivaldybės 2016–2022 m. strateginis plėtros planas. Internetinė prieiga: <http://www.panrs.lt/go.php/Strateginis-planavimas496>.

⁵⁶ Šaltinis: Panevėžio rajono savivaldybės 2016–2022 m. strateginis plėtros planas. Internetinė prieiga: <http://www.panrs.lt/go.php/Strateginis-planavimas496>.

⁵⁷ Šaltinis: Panevėžio rajono savivaldybės 2016–2022 m. strateginis plėtros planas. Internetinė prieiga: <http://www.panrs.lt/go.php/Strateginis-planavimas496>.

⁵⁸ Šaltinis: Panevėžio rajono savivaldybės administracijos duomenys (14 priedas).

Panevėžio rajone yra 237 saugomos nekilnojamosios kultūros vertybės (58 iš jų pripažintos valstybės saugomomis, 179 įrašytos į Kultūros vertybių registrą). 3 vertybės yra Kilnojamųjų kultūros vertybių registre. Didžiąją dalį sudaro dailės vertybės.⁵⁹

Panevėžio rajone viešąją tvarką užtikrina ir gyventojų saugumu rūpinasi Panevėžio apskrities vyriausiojo policijos komisariato Panevėžio rajono policijos komisariatas, kurio buveinė yra Panevėžio mieste. Policijos komisariato struktūrą sudaro: kriminalinės policijos, viešosios policijos ir administravimo padaliniai. Policijos komisariate yra 64 pareigybės, iš jų 55 - policijos pareigūnai, 2 - valstybės karjeros tarnautojai ir 7- dirbantys pagal darbo sutartis. Panevėžio rajono gyvenamosiose vietovėse šiuo metu yra įsteigtos 4 policijos nuovados (Bernatoniuose, Velžyje, Naujamiestyje ir Ramygaloje) ir 2 policijos punktai (Karsakiškyje Krekenavoje)⁶⁰. Panevėžio rajono policijos komisariatas bendradarbiauja su Panevėžio rajono savivaldybe, kuri finansuoja policijos komisariato prevencinę programą „Būk saugus“ (iki 2014 m. programos finansavimui kasmet buvo skiriama po 30 000 Lt, 2015 m. skirta 8 600 Eur). Prie policijos komisariato veikia visuomeninė taryba, kurią sudaro bendruomenių, savivaldos, policijos atstovai. Policijos komisariato pareigūnams užtikrinti viešąją tvarką ir žmonių saugumą padeda policijos rėmėjai ir šaulių sąjungos nariai.

Rajone priešgaisrinę saugą organizuoja biudžetinė įstaiga Panevėžio rajono priešgaisrinė tarnyba. Tarnyba išdėsčiusi savo priešgaisrines komandas rajono teritorijoje. Yra 8 nuolatinės būstinės: Ramygaloje, Vadokliuose, Tiltagaliuose, Raguvoje, Gegužinėje, Smilgiuose, Naujamiestyje, Krekenavoje. Tarnyboje, turinčioje 11 priešgaisrinių automobilių, dirba 72 gaisrininkai⁶¹.

Panevėžio rajono savivaldybėje bendruomenei sudarytos palankios sąlygos sportuoti. Sporto paslaugos teikiamos kiekvienoje seniūnijoje, yra įsteigti sporto metodininkų etatai. 2007–2013 m. ES finansinės paramos panaudojimo laikotarpiu daug investuota į sporto infrastruktūrą: rekonstruoti 4 mokyklų stadionai (Raguvos, Ramygalos, Naujamiesčio, Velžio), taip pat rekonstruoti stadionai Uliūnuose, Upytėje. Bendruomenei sudarytos sąlygos neatlygintinai naudotis mokyklų sporto salėmis ir stadionais. Panevėžio rajono savivaldybėje 2013 m. veikė 10 stadionų, 16 sporto salių, 4 futbolo stadionai, 20 krepšinio aikštelių, 9 tinklinio aikštelės, 1 teniso aikštelė, 1 kartodromas, 4 daugiafunkcinės sporto aikštelės. Panevėžio rajono savivaldybėje veikia 32 įvairaus pobūdžio sporto klubai. Sportinį darbą rajone organizuoja 73 specialistai: bendrojo ugdymo mokyklų sporto būrelių vadovai, kūno kultūros mokytojai, seniūnijų sporto metodininkai bei sporto klubų pirmininkai. Rajone išvystyta sportinių žirgynų veikla.⁶²

2014 m. veiklą pradėjo 4 universalūs daugiafunkciniai centrai Tiltagaliuose, Šiluose, Uliūniuose ir Gustonyse.

Panevėžio rajono gyventojams daug paslaugų suteikiama Panevėžio miesto asmens sveikatos priežiūros įstaigose. Panevėžio rajono asmens sveikatos priežiūros įstaigų skaičius pateikiamas 15 lentelėje. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad rajone yra labai mažai besiverčiančiųjų privačia medicinos praktika.

Įstaigos	Lietuvos		Panevėžio apskritis		Panevėžio r.	
	Iš viso:	Vnt./ 10000 gyventojų	Iš viso:	Vnt./ 10000 gyventojų	Iš viso:	Vnt./ 10000 gyventojų
Privačios asmens sveikatos priežiūros įstaigos	1 946	6,47	127	5,15	3	0,78

⁵⁹ Šaltinis: Panevėžio rajono savivaldybės administracijos duomenys (16 priedas).

⁶⁰ Šaltinis: Panevėžio apskrities vyriausiojo policijos komisariato informacija. Internetinė prieiga: http://panevezys.policija.lt/?option=com_content&view=article&id=2990&Itemid=178.

⁶¹ Šaltinis: Panevėžio rajono savivaldybės administracijos duomenys. Internetinė prieiga:

http://www.panrs.lt/go.php/Kur_kreiptis15648781437, <http://www.panrs.lt/priesgaisrine/aiskinamasis3.pdf>.

⁶² Šaltinis: Panevėžio rajono savivaldybės 2016–2022 m. strateginis plėtros planas. Internetinė prieiga: <http://www.panrs.lt/go.php/Strateginis-planavimas496>.

Įstaigos	Lietuvos		Panevėžio apskritis		Panevėžio r.	
	Iš viso:	Vnt./ 10000 gyventojų	Iš viso:	Vnt./ 10000 gyventojų	Iš viso:	Vnt./ 10000 gyventojų
Privačios odontologinės priežiūros įstaigos	1 191	3,96	76	3,08	3	0,78
Ambulatorinės sveikatos priežiūros įstaigos	426	1,41	46	1,86	10	2,6
Ligoninių skaičius	142	0,47	11	0,44	3	0,78
Medicinos punktų skaičius	601	2	85	3,45	26	6,77

15 lentelė. Įvairaus pobūdžio medicinos įstaigų bendras skaičius ir 10 000-čių gyv. tenkantis skaičius Lietuvos Respublikoje, Panevėžio apskrityje ir Panevėžio rajono savivaldybėje 2012 metais⁶³

Panevėžio rajone veiklą vykdo valstybės institucijos: Lietuvos hidrometeorologijos tarnybos prie Aplinkos ministerijos Panevėžio hidrometeorologijos stotis, Panevėžio regioninis Karo prievolės ir komplektavimo skyrius, Nacionalinis maisto ir veterinarijos rizikos vertinimo instituto Panevėžio teritorinis skyrius, Lietuvos kariuomenės krašto apsaugos savanorių pajėgų Vyčio apygardos 5-oji rinktinė, Lietuvos kariuomenės Karaliaus Mindaugo motorizuotasis pėstininkų batalionas, Krekenavos regioninio parko direkcija.

Apklausoje respondentų nuomone (8 priedas), paslaugų vietos gyventojams plėtra, viešosios infrastruktūros plėtra, paslaugų socialiai pažeidžiamoms grupėms plėtra, yra sritys, kurioms jie skirtų pirmenybinę prioritetą.

Teritorijos socialinės infrastruktūros ir kultūros išteklių situacijos analizė parodo, kad situacijos požymiai atitinka identifikuotų rajono gyventojų poreikių analizės etape iškeltas poreikių kryptis:

- Rajonas pasižymi turtinga, puoselėjančia kaimo tradicijas kultūrine veikla, todėl labai svarbus tampa kultūros tradicijų palaikymo ir jų vystymo procesas (R39).
- Rajono NVO aktyviai dalyvauja savo teritorijos vystymo procesuose, prisidedamos savo iniciatyvomis, vykdomais projektais. Jų vaidmuo gali tapti stiprus įgyvendinant 2016–2023 m. VPS.
- Platus Panevėžio rajono tautinio paveldo produktų sąrašas sudaro prielaidas kurti trumpąsias šių produktų realizavimo grandines, pateikiant juos tiek vietiniams, tiek išoriniams klientams (R40).
- Bendruomeniškumą skatinančių iniciatyvų ir veiklų kūrimo, jų materialinių sąlygų gerinimo, kaimo lyderių ugdymo poreikis susijęs su rajone organizuojamų renginių, turimų tradicijų tolesne plėtra.
- Atkreiptinas dėmesys į tai, kad rajone yra labai mažai besiverčiančiųjų privačia medicinos praktika.

Išstudijavus vykdytos Panevėžio rajono gyventojų anketinės apklausos ir kitų statistinių šaltinių duomenis, matyti, kad VVG teritorijos vizijoje iki 2023 m. dažnai pasireiškia efektyviau veikiančios ir geriau išvystytos socialinės infrastruktūros poreikis. Tarp Panevėžio rajono gyventojų teritorijos įvardijamų problemų, greta nedarbo ir mažų gyventojų pajamų dažnai minima ir nepakankamai išvystytos infrastruktūros problema. Daugiau nei 15 proc. respondentų įvardija blogai išvystytos infrastruktūros problemą (8 priedas). VVG teritorijoje pastebimas didėjantis gyventojų bendruomeninio judėjimo aktyvumas. Vis labiau didėjant gyventojų aktyvumui susiduriama su efektyvios veiklos, panaudojant socialinę infrastruktūrą poreikiu. Kadangi Panevėžio rajono savivaldybė yra žiedinio tipo, tai dauguma ekonominių aplinkybių lemia gerai besivystančios socialinės infrastruktūros koncentracija pačiame Panevėžio mieste.

⁶³ Šaltinis: Paskaičiuota pagal Lietuvos statistikos departamento duomenis. Internetinė prieiga: <http://db1.stat.gov.lt/statbank/selectvarval/saveselections.asp?MainTable=M3140101&PXSId=3981&ST=ST&rvar11=&rvar13.>

Aplink miesto ribas besivystančių kaimo vietovių gyventojai vis dažniau pradeda lyginti miesto ir rajono teritorijoje teikiamų paslaugų kokybę. Tai lemia nuolatinį, kad ir mažą, tačiau vis vien nepakankamą pasitenkinimą esamą VVG teritorijos socialine infrastruktūra ir jos veiklos kokybę. Nepaisant to, kad vietos valdžia gyventojams nuolat stengiasi sudaryti kuo palankesnes sąlygas, naudotis socialine infrastruktūra ir kultūriniais ištekliais. Gyventojų apklausos metu, vertinant paramos prioritetų svarbą, gyventojai prioritetus teikia paramos darbo vietų kūrimo, paslaugų gyventojams teikimo, viešosios infrastruktūros plėtros ir naujovių skatinimo sritims. Pastebėtina ir tai, kad Panevėžio rajono teritorijoje yra plačiai išvystytas kultūros įstaigų tinklas, dėka kurio veiklų kiekvienam rajono gyventojui tampa ypač lengvai prieinami kultūriniai ištekliai. Vykdytoje gyventojų poreikių tyrimo anketinėje apklausoje buvo pakankamai ryškiai akcentuojamas teikiamų paslaugų rajono gyventojams kokybės gerinimo poreikis. Nepaisant rajone esamų kultūrinių išteklių gausos ir prieinamumo, teikiamų kultūrinių paslaugų kokybės gerinimas, galėtų būti dar viena gyventojų poreikius tenkinanti VPS įgyvendinimo sritis.

VVG teritorijos vizijoje iki 2023 m. svarbus vaidmuo tenka socialinės infrastruktūros ir kultūrinių išteklių efektyvaus panaudojimo veiklų sritims. Įvertinus teritorijos socialinę ir ekonominę situaciją, akcentuojamos menkai išvystytos infrastruktūros ir paslaugų kokybės gerinimas, tai rodo atitikmenį VVG teritorijos vizijai ir gyventojų poreikiams. Veiklų sritys, kurios būtų skirtos krašto tradicijų, tokių kaip, pavyzdžiui, gyventojų bendruomeninės veiklos ir bendruomeniškumo puoselėjimas, prisidėtų prie vieno iš daugelių VVG teritorijos gyventojų poreikio tenkinimo.

Apibendrinimas:

- VVG teritorijoje veikiančių NVO narių skaičius kasmet auga.
- Didėjantį kaimo bendruomenių aktyvumą demonstruoja jų įgyvendintų projektų skaičius.
- Rajone platus švietimo ir ikimokyklinio ugdymo įstaigų tinklas.
- Rajonas išskirtinis plačiu kultūros įstaigų tinklu, aktyvia kultūrine veikla.
- Rajone veikia 4 universalūs daugiafunkciniai centrai.
- Panevėžio rajono teritorijoje gausu meno (teatro, muzikos, dailės) kolektyvų, daug tautinio paveldo ir tradicinių amatų atstovų.
- Rajono savivaldybė vietos gyventojams sudarė palankias sąlygas naudotis socialine infrastruktūra ir kultūros paslaugomis.

2.6. VVG teritorijos gamtos išteklių analizė

Lietuvos Respublikos žemės fondo 2015 m. sausio 1 d. duomenimis⁶⁴, Panevėžio rajono savivaldybės bendras plotas yra 217 714,17 ha. Ji užima 27,6 proc. Panevėžio apskrities ploto ir 3,3 proc. šalies teritorijos ploto. Panevėžio rajono savivaldybė yra didžiausia pagal užimamą plotą Panevėžio apskrityje. Žemės ūkio naudmenos sudaro 123 408,06 ha arba 56,7 proc. rajono ploto, pagal ūkinio naudojimo ypatumus pasiskirsto taip: ariamoji žemė – 116 922,46 ha (94,7 proc.), sodai – 472,85 ha (0,4 proc.), pievos ir natūralios ganyklos – 6 012,76 ha (4,9 proc.) (R41). Miškų plotas – 75 660,33 ha, rajono savivaldybės teritorijos miškingumas (miško žemės ir visos rajono teritorijos plotų santykis) – 34,8 proc. Lyginant su apskrities miškingumu, kuris yra 29,0 proc., rajono savivaldybės miškingumas yra 5,8 procentiniais punktais didesnis. Lyginant su šalies miškingumu, kuris yra 34,0 proc., rajono savivaldybės teritorijos miškingumas yra 0,8 procentinio punkto didesnis. Keliai užima 2 985,67 ha, 1,4 proc. rajono ploto. Užstatyta teritorija sudaro 6 595,66 ha, 3,0 proc. rajono ploto. Vandens užima 4 247,26 ha, 2,0 proc.

⁶⁴ Šaltinis: Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos duomenys. Internetinė prieiga: <http://nzt.lt/go.php/lit/Lietuvos-Respublikos-zemes-fondas>.

rajono ploto. Kita žemė (medžių ir krūmų želdiniai, pelkės, pažeista, nenaudojama žemė) užima 4 817,19 ha, 2,2 proc. rajono ploto.

Rajono savivaldybės žemės ūkio naudmenų įvertinimas labai geras – 47,5 balo. Didelis dirvožemio derlingumas lemia tai, kad Panevėžio rajono savivaldybė yra žemės ūkio krypties rajonas. 2014 m. Panevėžio rajone veikė 42 sertifikuoti ekologinės gamybos ūkiai (40 ūkių ir 2 žemės ūkio įmonės), kurie deklaravo 2 464 ha plotą. Per trejus metus žemės ūkio naudmenų plotas, kuriame ekologiškai ūkininkaujama, sumažėjo 1 908 ha (2011 m. 62 sertifikuoti ekologinės gamybos ūkiai (54 ūkiai ir 8 žemės ūkio įmonės) deklaravo 4 372 ha sertifikuoto ploto)⁶⁵ (R42).

Panevėžio rajonas - Vidurio Lietuvos regiono, kuris nepasižymi gamtinių rekreacinių išteklių gausa, dalis. Lietuvoje rekreacijai naudojamos teritorijos, kuriose lankymo intensyvumas viršija 5 žmones per dieną kasmet, sudaro maždaug trečdalį (maždaug 2,2 mln. ha) šalies ploto, Panevėžio apskrityje – maždaug 27 proc. (apie 213,4 tūkst. ha) jos teritorijos ploto. Lyginant su šalies vidurkiu, Panevėžio rajono rekreacinis potencialas mažesnis, tam įtakos turi aukštas kraštovaizdžio sukultūrinimo laipsnis (agrarinių naudmenų vyravimas), poilsiauti nepalankios struktūros miškų dominavimas, rekreacijai tinkamų paviršinių vandenių trūkumas, žemas ir gana žemas aplinkos vaizdingumas bei kt.⁶⁶ (R43).

Panevėžio rajono savivaldybė yra Mūšos-Nemunėlio ir Nevėžio žemumose, kraštovaizdyje vyrauja lygumos. Abipus Nevėžio slėnio, aprėpdamas dalį Krekenavos, Upytės, Naujamiesčio ir Ramygalos seniūnijų, įkurtas Krekenavos regioninis parkas. Parke vyrauja Vidurio Lietuvos žemumai būdingas kraštovaizdis, čia išlikę raiškus Nevėžio senslėnis su daugybe intakų, senvagės liekanų, vešlios slėnio pievos, vaizdingi Liaudės, Linkavos, Upytės žemupiai, jų slėniai. Panevėžio rajono teritorijoje yra Žaliosios girios botaninis-zoologinis draustinis, užimantis 3 102,65 ha ploto.⁶⁷

Panevėžio rajone paviršinio vandens telkiniai, lyginant su šalies vidurkiu (4,0 proc.), užima gerokai mažesnę ploto dalį (2,0 proc.), o patys vandens telkiniai dėl jų technologinio potencialo (ploto, vandeningumo, pakrančių ir atabrado pobūdžio ir kt.) daugeliu atvejų nėra tinkami arba mažai patrauklūs poilsiauti, dėl mažo rekreacinio talpumo naudotini vietinio lygmens poreikiams tenkinti⁶⁸ (R44).

Per rajoną teka Nevėžis (upės ilgis rajone – 101,2 km), išsiskiriantis tėkmės lėtumu. Tėkmę nulemia geografinė padėtis, nes Nevėžis teka priešinga paviršiaus nuolydžiui kryptimi. Tokie pat nesraunūs ir mažai vandeningi yra ir Nevėžio intakai (Juosta, Kiršinas, Upytė, Šuoja, Molina, Juoda ir kt.). Antroji pagal dydį upė Panevėžio rajone ir didžiausias Mūšos intakas - Lėvuo (ilgis 145 km). Teritorijoje yra 10 nedidelių natūralių ežerų: Glitėnas, Juodis, Lieležeris, Larnaka, Paežerys, Parodėlės ežeras, Pašilių ežeras, Pilvinas, Pukiškio ežeras, Vėjeliškių ežerėlis, 23 tvenkiniai (17 iš jų – valstybinės reikšmės). Tinkamiausias poilsiui – Juodžio ežeras. Dalis maudyklų bei poilsio zonų nepritaikytos žmonėms poilsiauti: nesutvarkyti privažiavimo keliai, automobilių stovėjimo aikštelės, nėra būtinos infrastruktūros (R45). Pagrindinė turizmo plėtros kryptis – poilsio gamtoje (stovyklaviečių) paslaugos. Vandens telkinius tikslinga išnaudoti kaimo turizmo paslaugų paketui didinti bei poilsio zonoms gamtoje formuoti, pramogoms plaukiojant mažais laivais vystyti. Kadangi Panevėžio rajono savivaldybėje ežerų

⁶⁵ Šaltinis: Panevėžio rajono savivaldybės mero ir tarybos 2014 m. veiklos ataskaita. Internetinė prieiga: <http://www.panrs.lt/go.php/lit/Panevezio-rajono-savivaldybes-mero-ataskaitos>.

⁶⁶ Šaltinis: Panevėžio rajono rekreacinių teritorijų specialusis planas, 2013 m. Internetinė prieiga: <http://www.panrs.lt/go.php/lit/PANEVEZIO-RAJONO-REKREACINIU-TERITORIJU-SPECIALUSIS-PLANAS>.

⁶⁷ Šaltinis: Panevėžio rajono savivaldybės teritorijos bendrasis planas. Internetinė prieiga: <http://www.panrs.lt/go.php/Veikla718731213416>.

⁶⁸ Šaltinis: Panevėžio rajono rekreacinių teritorijų specialusis planas, 2013 m. Internetinė prieiga: <http://www.panrs.lt/go.php/lit/PANEVEZIO-RAJONO-REKREACINIU-TERITORIJU-SPECIALUSIS-PLANAS>.

mažai, didžiausią rekreacinį patrauklumą turi didesnių upių pakrantės ir prie gyvenamųjų vietovių esantys tvenkiniai.⁶⁹

Panevėžio rajono savivaldybėje miškai užima apie trečdalį jos ploto, didžiausias miškas - Žalioji giria (plotas 18 900,00 ha, 11 pagal dydį miškų masyvas šalyje).⁷⁰ Specialios paskirties rekreacinių miškų, kurie tinkamiausi poilsiuoti, grupei (II B) priskirti rajono miškai, užimantys 1 108,02 ha (1,5 proc. rajono miškų ploto)⁷¹. Poilsiuoti tinkamų miškų trūkumą iš dalies kompensuoja šio regiono miškų ypatumas, kuriuo jie nuo seno garsėja – gausūs medžiojamos faunos ištekliai. Pastarieji yra patrauklūs ne tik vietiniams, bet ir atvykstantiems medžiotojams, kuriems organizuojamos komercinės medžioklės.

Panevėžio rajono savivaldybėje saugomų teritorijų sistemą sudaro konservacinės apsaugos prioriteto, kompleksinės saugomos, Natura 2000 teritorijos bei gamtos paveldo objektai. Dėl savo svarbos konservacinio prioriteto ir kompleksinės saugomos zonos vadinamos ypač saugomomis teritorijomis. Šiuo metu Panevėžio rajono savivaldybės teritorijoje ypač saugomos teritorijos užima 34 813,56 ha, maždaug 16,0 proc. savivaldybės ploto. Tai Krekenavos regioninis parkas, Sanžilės kraštovaizdžio draustinis, Juostos hidrografinis draustinis, Viržonų ir Naudvario botaniniai draustiniai, Žaliosios girios botaninis-zoologinis draustinis, Taujėnų-Užulėnio miškų, Žaliosios girios biosferos poligonai.⁷²

Natura 2000 teritorijos Panevėžio rajono savivaldybėje užima apie 33 122,50 ha plotą (dalis šių saugomų teritorijų persidengia, todėl plotas nėra tikslus) ir sudaro apie 15 proc. savivaldybės ploto.⁷³

Panevėžio rajone yra 13 saugomų gamtos paveldo objektų. Tai geologiniai objektai (akmuo „Rapolas“, akmuo „Velnio pėda“, Banionių akmuo ir kt.), hidrogeologiniai objektai (Vilkupio šaltinis) ir botaniniai objektai (Pakuodžiupių kadagys, Daniliškio liepų alėja, Kalnelio daugiakamienė pušis, Švenčiuliškių pušis).⁷⁴

Rajono teritorijos gyvūnija priskiriama Mūšos – Nevėžio lygumos zoogeografiniam rajonui. Jame vyrauja pietiniai faunos elementai – drugiai. Rečiau pasitaiko šiaurinės jų rūšys, vabalai. Teritorijoje aptinkamos įprastos žinduolių rūšys, kurios stebimos šalies gamtoje. Dažniausiai stebimi žvėreliai, kurie pamėgę miškus, laukus, vandens telkinius ir urbanistines teritorijas. Brandžiuose medynuose gyvena briedžiai, stirnos, šernai, lūšys, vilkai. Rajone sutinkami mangutai, lapės, kiškiai, kiaunės, voverės, barsukai, ūdros, gausu bebrų ir ondatrų. Panevėžio apylinkėse veisiasi antys, tetervinai, kurapkos, galima išvysti juodąjį gandrą. Žuvų ištekliai nėra gausūs.⁷⁵ Panevėžio rajone galima pamatyti didžiausią šiuo metu Lietuvoje gyvenantį laukinį gyvūną – stumbrą. Į Lietuvą (Krekenavos regioninį parką) pirmieji stumbrai atvežti 1969 m., dabar Pašilių stumbryne gyvena beveik 20 stumbrų, o dar 20 klajoja laisvėje. Rajone auga beveik visos šalyje sutinkamos medžių rūšys, miškuose vyrauja mišrūs medynai.⁷⁶ Krekenavos regioninio parko teritorijoje esančiuose miškuose gausu plačialapiams miškams

⁶⁹ Šaltinis: Panevėžio rajono savivaldybės teritorijos bendrasis planas. Internetinė prieiga: <http://www.panrs.lt/go.php/Veikla718731213416>.

⁷⁰ Šaltinis: Panevėžio rajono rekreacinių teritorijų specialusis planas, 2013 m. Internetinė prieiga: <http://www.panrs.lt/go.php/lit/PANEVEZIO-RAJONO-REKREACINIU-TERRITORIJU-SPECIALUSIS-PLANAS>.

⁷¹ Šaltinis: LR Vyriausybės nutarimas „Dėl Panevėžio apskrities miškų priskyrimo miškų grupėms“ (Žin., 2002, Nr. 37-1344). Internetinė prieiga: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.163582?positionInSearchResults=5&searchModelUUID=d00c1a0e-3f44-42e2-9199-f71ca2c6dbd7>.

⁷² Šaltinis: Panevėžio rajono savivaldybės teritorijos bendrasis planas. Internetinė prieiga: <http://www.panrs.lt/go.php/Veikla718731213416>.

⁷³ Šaltinis: Panevėžio rajono savivaldybės teritorijos bendrasis planas. Internetinė prieiga: <http://www.panrs.lt/go.php/Veikla718731213416>.

⁷⁴ Šaltinis: Panevėžio rajono savivaldybės teritorijos bendrasis planas. Internetinė prieiga: <http://www.panrs.lt/go.php/Veikla718731213416>.

⁷⁵ Šaltinis: Panevėžio rajono savivaldybės teritorijos bendrasis planas. Internetinė prieiga: <http://www.panrs.lt/go.php/Veikla718731213416>.

⁷⁶ Šaltinis: Panevėžio miškų urėdijos duomenys. Internetinė prieiga: http://www.panmu.lt/lt/miskininkyste/miskotvarka/vi_panevezio_misku_uredijos_miskotvarkos_projektas.html.

būdingų retų augalų rūšių.⁷⁷ Biologinę įvairovę ir gausumą Panevėžio rajone neigiamai veikia šie pagrindiniai veiksniai: intensyvios žemdirbystės vystymas ir miškų ūkinis naudojimas, pelkių eksploatavimas ir durpių gavyba, vandens telkinių eksploatacija, rekreacija, urbanizacijos plėtra, privatūs ūkiniai interesai ir įvairi aplinkos tarša.

Rajono teritorijoje labiausiai paplitusios iškasenos - žvyras, smėlis, sapropelis, požeminiai vandenys ir durpės. Šalyje eksploatuojama 10 naudingųjų iškasenų rūšių, o Panevėžio rajone - 4 rūšys. Panevėžio rajone daugiausiai yra smėlio (20,6 proc. šalies mastu), sapropelio (21,6 proc.), žvyro (5,1 proc.) ir durpių (8,5 proc.). Rajono teritorijoje yra 18 žvyro ir 15 smėlio telkinių, vienas eksploatuojamas durpių telkinys, Panevėžio apskrityje rasta dolomito telkinių.⁷⁸

Panevėžio rajone yra 5 vandenvietės, kuriose ištirti ir įvertinti išteklių: Karsakiškio, Panevėžio, Ramygalos, Uliūnų ir Naujamiesčio. Panevėžio vandenvietės rajono teritorijoje yra 19 veikiančių gręžinių, Ramygalos ir Uliūnų vandenvietėse - po 2 gręžinius, Naujamiesčio vandenvietėje - 1 gręžinys, o Karsakiškio vandenvietė nuo 2002 m. nebeeksploatuojama, gręžiniai likviduoti. Vandenvietėse išgaunamo vandens kokybė yra gera ir atitinka Lietuvos higienos normas. Centralizuota vandens tiekimo sistema rajone naudojasi tik apie pusę gyventojų. Kadangi Panevėžio rajone išplėtotą žemdirbystę ir susisiekimo infrastruktūrą, todėl galimi taršos atvejai. Žemdirbystei naudojamomis trąšomis, pesticidais ir įvairiomis kitomis priemonėmis gyvulių auginimui itin teršiami paviršiniai ir gruntiniai vandenys. Didžiausias šių teršalų kenksmingumas išryškėja pavieniams gyventojams, vartojantiems šachtinių šulinių vandenį. Panevėžio rajono savivaldybėje vandens išteklių yra užtenkamai patenkinti gyventojų ir pramonės reikmėms. Teritorijoje nėra žemės gelmių registre fiksuotų mineralinio vandens telkinių. Dideli požeminio vandens išteklių sudaro labai palankias prielaidas ekonomikos plėtrai, investicijoms.⁷⁹

Panevėžio rajone ypač aktualus sausinimo sistemų įrengimo klausimas. Rajone vykdamas melioracijos darbus įrengta 2189,9 km griovų, 5,5 km pylimų, pastatyta 90 tiltų, 1812 pralaidų, nusausinamame plote paklota 3337,10 km didelio skersmens drenažo rinktuvų. Statinių balansinė vertė yra 49,98 mln. eurų, nusidėvėjimas 33,45 mln. eurų. Melioracijos statiniai vidutiniškai nusidėvėję 67,18 proc.⁸⁰ Šiuo metu dalies turimų sausinimo sistemų techninė būklė bloga, nes drenažo sistemos buvo pritaikytos tik sausinti dirbamoms žemėms sausinti (R46). Plečiantis gyvenamosioms vietovėms ir tobulinant infrastruktūrą (statant namus, tiesiant gatves, požemines ryšius, vandentiekio, elektros linijas), dalis drenažo sistemos buvo sugadinta. Kaimo gyventojams įveikus sodus vaismedžių šaknys užkimšo drenas, todėl sausinimo sistemos neatitinka aplinkosauginių reikalavimų, jos yra pasenusios fiziškai. Po didesnio kritulių kiekio, ypač tirpstant sniegui, vanduo užlieja gyvenamųjų namų rūsius, kuriuose įrengtos katilinės, ardo namų pamatus. Kaimo gyventojai patiria didelių materialinių nuostolių ir socialinių nepatogumų. Ypač skaudžiai tai atsiliepiama pensinio amžiaus, mažas pajamas gaunantiems žmonėms (R47).

VVG teritorijoje energijos gavybai naudojami šie atsinaujinantys išteklių: biodujų energija ir saulės energija. Panevėžio rajone veikia 51 atsinaujinančius išteklius naudojančios elektros jėgainės. 48 iš jų yra privatiems juridiniams ar fiziniams asmenims priklausančios saulės energiją elektros gavybai naudojančios elektrinės, kurių kiekvienos galia yra iki 0,03 MW. Biodujas šilumos ir elektros energijos gavybai naudoja UAB „Aukštaitijos vandenys“ termofikacinė elektrinė (instaliuota galia - 0,33 MW), UAB „ASK linija“ (instaliuota galia (elektra) - 0,4 MW), ir UAB „Psenergija“ kogeneracinė dujų jėgainė (instaliuota galia - 0,999

⁷⁷ Šaltinis: Krekenavos regioninio parko direkcijos duomenys. Internetinė prieiga: <http://krpd.am.lt/VI/index.php#a/257>.

⁷⁸ Šaltinis: Panevėžio rajono savivaldybės teritorijos bendrasis planas. Internetinė prieiga: <http://www.panrs.lt/go.php/Veikla718731213416>.

⁷⁹ Šaltinis: Panevėžio rajono savivaldybės 2016–2022 m. strateginis plėtros planas. Internetinė prieiga: <http://www.panrs.lt/go.php/Strateginis-planavimas496>.

⁸⁰ Šaltinis: Panevėžio rajono savivaldybės administracijos duomenys, pateikti el. paštu. Dokumentas atspausdintas ir saugomas VVG administracijos buveinėje.

MW).⁸¹ Pastaroji yra viena iš dviejų pirmųjų Lietuvoje įrengtų kogeneracinių jėgainių, neutralizuojančių kiaušintekstės kompleksų kvapus. Biodujos gaminamos apdorojant kiaušintekstės kompleksuose susidarantį skystą mėšlą.

VŠĮ „Velžio komunalinis ūkis“, kuris Panevėžio rajono gyventojams, įmonėms ir organizacijoms centralizuotai tiekia šiluminę energiją patalpoms šildyti ir karštam vandeniui ruošti, eksploatuoja 54 katilines, iš kurių 28 kūrenamos kietuoju mišriu kuru: malkomis, granulėmis, miško atliekų skiedromis ir anglimis.⁸²

Remiantis Panevėžio rajono savivaldybės atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo studija, atsinaujinantys energijos ištekliai savivaldybės bendrame galutiniame energijos suvartojime sudaro 36,9 % arba 235,6 GWh/metus (2012 m. duomenys). Rajone yra didelis biomasės kuro išteklių potencialas. Teritorijoje per metus vidutiniškai iškertama 120 tūkst. m³ medienos, paruošiama ir parduodama apie 20 000 m³ malkų, o kirtimų metu susidaro apie 8 300 m³ medienos atliekų, iš kurių 2012 m. panaudojama ir parduodama - tik apie 42 %. Kirtimų metu susidariusios medienos atliekas būtų galima panaudoti energijai gaminti. Rajone yra šiaudų kuro išteklių, kurių energetinio potencialo panaudojimas yra galimas ir rekomenduotinas centralizuoto šilumos tiekimo sistemose. Tačiau ekonomiško požiūriu šiaudų panaudojimo kurui galimybės yra ribotos dėl palyginti didelės gaunamos energijos kainos. Vandens ir vėjo panaudojimo potencialas energijos gavybai yra ribotas. Hidroenergetinių išteklių panaudojimą Panevėžio rajone smarkiai apriboja aplinkosauginiai reikalavimai bei apribojimai, hidrosistemos ypatumai. Lyginant su šalies vėjingumo sąlygomis, Panevėžio rajone vėjingumo sąlygos yra prastos (vidutinis metinis vėjo greitis 80 m aukštyje lygus 5,0 m/s).⁸³

Panevėžio rajono gamtos ištekliai atitinka gyventojų poreikius ir VVG teritorijos viziją iki 2023 m. Teritorijos gyventojų apklausos rezultatai parodė, kad gyventojai, išskirdami ES paramos panaudojimo prioritetus, su gamtos ištekliais ir jų panaudojimu susijusioms sritims skiria didelę svarbą ar vidutinišką svarbą. Didelę svarbą rajono gyventojai skyrė atsinaujinančių energijos išteklių, šalutinių produktų, atliekų, liekanų ir kitų nemaistinių žaliavų tiekimo ir naudojimo palengvinimo bioekonomikos tikslais sričiai (3,63 balai iš 5 galimų, labai svarbu). Gyventojai teigia, kad vidutiniškai svarbios vystyti sritys yra: didelės gamtinės vertės ūkininkavimas ir kraštovaizdžių būklė (3,45 balai iš 5 galimų) ir biologinės įvairovės atkūrimas, išsaugojimas ir didinimas (3,25 iš 5 galimų). Nors Panevėžio rajono gamtiniai ištekliai nepasižymi išskirtinumu ir neskatina aktyvaus turizmo paslaugų kūrimo ir plėtros, tačiau gyventojai, nustatydami ES paramos panaudojimo prioritetus, turizmo infrastruktūros ir paslaugų plėtrai skyrė vidutinę svarbą įvertinimą (3,04 balai iš 5 galimų). Augantys turizmo, aktyvaus laisvalaikio paslaugų poreikiai sudarys sąlygas turimus išteklius pritaikyti aktyvesnei turizmo veiklai, turiningo laisvalaikio ir aktyviam poilsiui palankios aplinkos plėtojimui.

Išanalizuotos Panevėžio rajono gamtos išteklių situacijos požymiai turi sąsają su identifikuotų rajono gyventojų poreikių analizės etape iškeltomis poreikių kryptimis:

- Turiningam laisvalaikiui ir aktyviam poilsiui palankios aplinkos plėtojimo poreikis tiesiogiai susijęs su rajono gamtos ištekliais.
- Pagrindinė rajone teiktinų turizmo paslaugų plėtros kryptis - poilsio gamtoje (stovyklaviečių) paslaugos.
- Viešosios infrastruktūros plėtros poreikis tiesiogiai susijęs su patiriamais dideliais materialiniais nuostoliais ir socialiniais nepatogumais dėl gyventojų socialinėms ir ekonominėms reikmėms nepritaiktos mažosios infrastruktūros, sausinimo sistemų.

⁸¹ Šaltinis: Valstybės įmonės „GIS-Centras“ Lietuvos erdvinės informacijos portalo duomenys. Internetinė prieiga: <http://www.geoportal.lt/avei/>.

⁸² Šaltinis: VŠĮ „Velžio komunalinis ūkis“ informacija. Internetinė prieiga: <http://www.velziokomunalinis.lt/apie-mus/steigejai>

⁸³ Šaltinis: Panevėžio rajono savivaldybės atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo studija. Internetinė prieiga: http://www.panrs.lt/pnrs/m/m_files/wfiles/file490.pdf.

- Panevėžio rajone labai aktualus sausinimo sistemų įrengimo klausimas.

Apibendrinimas:

- Rajono savivaldybės žemės ūkio naudmenų įvertinimas labai geras – 47,5 balo.
- Rajono gamtiniai išteklių nepasižymi išskirtinumu ir nesuteikia galimybių aktyviam turizmo paslaugų kūrimui ir plėtrai.
- Pagrindinė turizmo plėtros kryptis – poilsio gamtoje (stovyklaviečių) paslaugos.
- Rajone gausūs medžiojamos faunos išteklių. Pastarieji yra patrauklūs ne tik vietiniams, bet ir atvykstantiems medžiotojams, kuriems yra organizuojamos komercinės medžioklės.
- Dėl sugedusios sausinimo sistemos rajono gyventojai patiria didelių materialinių nuostolių ir socialinių nepatogumų.
- Panevėžio rajono savivaldybės teritorijoje ypač saugomos teritorijos užima apie 16 proc. savivaldybės ploto.

2.7.	Papildoma informacija
------	-----------------------

Panevėžio rajono bendruomenių sąjungos leidinys „Tėvynė“

Panevėžio bendruomenių sąjunga nuo 2009 m. yra Panevėžio rajono laikraščio „Tėvynė“ savininkė ir leidėja. Tai unikalus ir išskirtinis reiškinys šalyje, kai laikraščio savininkas ir leidėjas yra bendruomenės vienijanti asociacija. Laikraštis vadinamas Panevėžio rajono žmonių laikraščiu, šiandieninėje žiniasklaidoje jis išsiskiria pozityvumu, jame kiekvienas rajono gyventojas gali laisvai ir nemokamai reikšti savo nuomonę. Laikraštis, skaičiuojantis 53-ius gyvavimo metus, gvildena Panevėžio rajono gyventojams aktualias temas, pristato šio krašto kultūrą, vertybes, nuveiktus darbus, organizuojamus renginius, šventes bei yra savitas Panevėžio rajono metraštis, pristatantis ir saugantis krašto istoriją.

Jaunųjų ambasadorių tinklas Panevėžio rajone

2014 m. Panevėžio rajono VVG, siekdama skatinti Panevėžio rajono jaunimo bendruomeniškumą, iniciatyvumą, aktyvų jaunimo dalyvavimą ir įsitraukimą į vietos bendruomenių bei VVG veiklą, subūrė atvirą neformalią jaunimo organizaciją – jaunųjų ambasadorių tinklą (JAT), kuriame dalyvauja jaunimas ir su jaunimu dirbantys asmenys (šiuo metu tinkle yra apie 50 narių). Šiame tinkle jauni žmonės skatinami naudotis projektų, įgyvendintų LEADER metodu, rezultatais, dalintis informacija apie jaunimo problemas, poreikius bei galimybes jas spręsti patiems jauniems žmonėms imantis iniciatyvos ir prisiimant atsakomybę. Jaunimo ambasadoriai – aktyvūs ir iniciatyvūs kaimo vietovių gyventojai, aplink save buriantys kitus jaunus žmones ir aktyviai ieškantys palaikymo savo idėjoms iš vyresnių bendruomenės narių, įvairių įstaigų ir organizacijų darbuotojų, perduodantys informaciją iš/į Panevėžio rajono VVG bei kitas organizacijas. 2014 m. įgyvendintas mokymų projektas, dauguma renginių buvo orientuoti į Panevėžio rajono VVG suburto JAT stiprinimą ir jo dalyvių įgūdžių tobulinimą. Iš viso 2014 m. buvo organizuoti 104 val. trukmės mokymai. Mokymuose dalyvavo apie 90 asmenų. 70 asmenų mokymuose dalyvavo pirmą kartą, iš jų daugiau nei 40 asmenų – jaunimas iki 30 m. amžiaus. 2015 m. Panevėžio rajono VVG, skatindama jaunimą aktyviai dalyvauti bendruomeninėse veiklose, „investuoti į save“ per žinias, praktinius įgūdžius, naujas pažintis, įgyvendino 2 projektus, į kurių veiklas pakvietė JAT narius. Lietuvos-Lenkijos jaunimo mainų paramos fondui skyrus finansavimą (5820 eurų) Panevėžio r. VVG projektui „Žaiskime Lietuvos-Lenkijos bendruomenę“, tarptautinėse veiklose dalyvavo 10 rajono jaunuolių. Panevėžio rajono VVG gavus Lietuvos centrinės kredito unijos finansavimą iš Lietuvos kredito unijų bendruomenių rėmimo programos „Gera kurti kartu!“, projekto „JATFIN“, skatinančio finansinį jaunimo švietimą, veiklose dalyvavo per 100 Panevėžio rajono

jaunimo atstovų. Ir projekto veiklose dalyvavę žmonės, ir Panevėžio rajono VVG nariai įgijo žinių, įgūdžių, kuriuos galės pritaikyti tolesnėse darbo su jaunimu, projektinėse veiklose(R48).

Mažųjų bendruomenių muziejų asociacija

Įgyvendinama teritorinio bendradarbiavimo projektą, Panevėžio rajono VVG kartu su kitais projekto partneriais įsteigė asociaciją „Mažieji bendruomenių muziejai“, kuri rūpinasi mažųjų bendruomenių muziejų veikla, populiarinimu, gerosios patirties sklaida. Kaimo bendruomenės, siekdamos išlaikyti ir ateinančioms kartoms perduoti krašto tradicijas, turi sukaupusios nemažai įvairių eksponatų, tačiau dažnai neturi galimybių juos pristatyti visuomenei. Viena stipriausių bendruomenių muziejų steigimo iniciatyvų yra Panevėžio rajone (Miežiškių mstl.) įkurtas vienintelis Baltijos šalyse Eglutės žaisliukų muziejus, kuriame eksponuojami bendruomenės žmonių iniciatyva ir pastangomis surinkti senoviniai kalėdiniai eglutės žaisliukai, vykdomos edukacinės programos.

Panevėžio kredito unija

Panevėžio rajone registruota ir veikia viena didžiausių kredito unijų Lietuvoje – Panevėžio kredito unija, vienijanti 7 012 narių (2015 m. gegužės 31 d. duomenimis). Didžiąją dalį (71 proc.) Panevėžio kredito unijos narių sudaro Panevėžio rajono gyventojai ir organizacijos. Panevėžio kredito unija, kooperatinė, kredito unijos narių valdoma kredito įstaiga, kurios pagrindinis tikslas yra teikti finansines paslaugas savo nariams kuo palankesnėmis sąlygomis, skatinti verslo kūrimosi perspektyvas bendruomenėse, nuolat remia rajono bendruomeninių organizacijų iniciatyvas. 2011 m. dviem Panevėžio rajono bendruomenėms skirta 290 eurų parama, 2014 m. aštuonioms Panevėžio rajono bendruomenėms skirta 724 eurų parama⁸⁴. Panevėžio kredito unija teikia paskolas savo nariams – esamiems ir pradedantiems verslininkams, įskaitant žemės ūkio atstovus. Vietinio kapitalo kredito įstaigos veikla Panevėžio rajone sudaro didesnes galimybes skolintis vykdant projektinę veiklą tiek verslo atstovams, tiek NVO ir kitoms organizacijoms.

Apibendrinimas:

- Panevėžio bendruomenių sąjunga nuo 2009 m. yra Panevėžio rajono laikraščio „Tėvynė“ savininkė ir leidėja.
- Panevėžio rajono VVG subūrė atvirą neformalią jaunimo organizaciją – jaunųjų ambasadorių tinklą (JAT), kuriame dalyvauja jaunimas ir su jaunimu dirbantys asmenys (šiuo metu tinkle yra apie 50 narių).
- Panevėžio rajono VVG kartu su kitais projekto partneriais įsteigė asociaciją „Mažieji bendruomenių muziejai“, kuri rūpinasi mažųjų bendruomenių muziejų veikla, populiarinimu, gerosios patirties sklaida.
- Panevėžio rajone registruota ir veikia Panevėžio kredito unija, vienijanti per 7 000 narių, iš kurių 71 proc. sudaro rajono gyventojai ir organizacijos. Panevėžio kredito unija remia Panevėžio rajono bendruomenių iniciatyvas.

⁸⁴ Šaltinis: Panevėžio kredito unijos duomenys, pateikti raštu. Dokumentas atspausdintas ir saugomas VVG administracijos buveinėje.

3. VVG teritorijos SSGG		
3.1.	Stiprybės	Stiprybę pagrindžiančio rodiklio Nr.
3.1.1.	VVG teritorija patogi savo geografine padėtimi.	R1, R2, R3
3.1.2.	Teritorija pasižyminti derlingomis žemėmis, kuriose vystoma ekologinė žemdirbystė, netradicinės žemės ūkio šakos, aktyvi žemės ūkio produktų perdirbimu ir realizavimu užsiimančių subjektų veikla.	R4, R10, R16, R22, R23, R41, R42
3.1.3.	Rajone daug aktyviai veikiančių NVO (kaimo bendruomenių, jaunimo, sporto, kitų organizacijų), turinčių sėkmingą projektų įgyvendinimo, savanoriškos veiklos ir naujų darbo vietų kūrimo patirties.	R18, R19, R20, R21, R24, R25, R27, R28, R29, R31, R32, R35
3.1.4.	VVG teritorijoje aktyviai veikia meno kolektyvai, gausu tradicinių amatininkų gaminančių tautinio paveldo produktus.	R36, R37, R38, R39, R40
3.1.5.	VVG teritorija pasižymi aktyviu jaunų žmonių įsitraukimu į projektines veiklas ir kaimo plėtros dalyvių įgytomis jaunimo neformalaus ugdymo kompetencijomis.	R26, R30, R33, R34, R48
3.2.	Silpnybės	Silpnybę pagrindžiančio rodiklio Nr.
3.2.1.	Rajono gyventojai patiria santykinai daug socialinės ir ekonominės atskirties.	R9, R11, R12, R13
3.2.2.	Gilėjantis demografinis senėjimas, neužtikrintas sklandus kartų kaitos procesas riboja krašto socialinę ir ekonominę plėtrą rajone.	R5, R6, R7, R8
3.2.3.	Žemas vietos gyventojų pajamų lygis riboja vartojimą ir paslaugų vietos gyventojams plėtrą.	R14, R15, R17
3.2.4.	Rajono gamtiniai išteklių nepasižymi išskirtinumu ir neskatina aktyvaus turizmo paslaugų kūrimo ir plėtros.	R43, R44, R45
3.2.5.	Sugedusios sausinimo sistemos neatlieka funkcijų, kaimo gyventojai patiria materialinių nuostolių ir socialinių nepatogumų.	R46, R47
3.3.	Galimybės	
3.3.1.	Augantys vartotojų poreikiai aukštesnės kokybės maisto produktams suteiks papildomas pajamas mažiesiems ūkiams.	
3.3.2.	Įgyvendinant socialinio verslo koncepciją bus kuriamas socialinis verslas kaime.	
3.3.3.	Modernios informacinės technologijos leis kurti tiesioginius ryšius tarp vartotojų ir gamintojų VVG teritorijoje.	
3.3.4.	Leader metodo įgyvendinimas populiarins socialinės partnerystės gerąją praktiką ir vietos iniciatyvų naudą.	
3.3.5.	Parama socialinei integracijai ir jaunimo vaidmens didinimui suteiks naujas galimybes spręsti socialinės atskirties, skurdo ir jaunimo socialines problemas VVG teritorijoje.	
3.3.6.	Turizmo paslaugų poreikių augimas sudarys sąlygas turimus išteklius, pritaikyti aktyvesnei turizmo veiklai VVG teritorijoje.	
3.3.7.	Parama verslo plėtrai, pritraukiant galimus verslo finansavimo šaltinius sudarys sąlygas verslumo didinimui VVG teritorijoje.	

3.3.8.	Rail Baltica geležinkelio vėžės ir krovinių terminalo rajone atsiradimas, sudarys geresnes sąlygas verslo plėtrai.
3.4.	Grėsmės
3.4.1.	Ekonominės veiklos nestabilumas, nepakankamai išplėtotą infrastruktūrą lems tolesnius intensyvią migraciją iš kaimo vietovių, ypač jaunimo, srautus, darbo išteklių trūkumą.
3.4.2.	Šiuolaikiškoms technologijoms sparčiai keičiant daugelį gyvenimo sričių kaimiškųjų vietovių konkurencingumas priklausys nuo gebėjimo sparčiai diegti kaime inovacijas ir naujas technologijas.
3.4.3.	Padidės aplinkos užterštumas, nulemtas aktyvių transporto priemonių srautų ir intensyvaus žemės ūkio vystymo rajone.
3.4.4.	Sisteminiai šalies socialinės rūpybos sunkumai ypač padidins skurdo pavojų pensinio amžiaus žmonėms ir neįgaliesiems asmenims gyvenantiems kaime.
3.4.5.	Kapitalo koncentracija ir auganti rinkos konkurencija, lems ekonomikos recesiją, pajamų negavimą, paslaugų rinkos stagnaciją kaime ir mažins gyventojų vartojimą VVG teritorijoje.

4. VVG teritorijos plėtros poreikių nustatymas prioritetine tvarka				
Eil. Nr.	VVG teritorijos plėtros poreikių nustatymas (prioritetine tvarka)	Poreikį pagrindžiantys VVG teritorijos SSGG teiginiai (Nr.)	Sąsaja su KPP 2014–2020 m. nustatytais nacionaliniais kaimo plėtros poreikiais	Poreikio tenkinimas / netenkinimas iš VPS lėšų
4.1.	Nedarbo mažinimas, darbo vietų kūrimas, verslo kaimo vietovėse kūrimas ir plėtojimas.	3.1.2., 3.1.3., 3.2.2., 3.2.3., 3.3.7., 3.4.5.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sudaryti palankias sąlygas jaunimui įsikurti, kurti verslą ir skatinti užimtumą kaimo vietovėse (nacionalinio poreikio Nr. 8). 2. Mažinti skurdo riziką kaimo vietovėse, didinant užimtumo galimybes (nacionalinio poreikio Nr. 9). 3. Remti darbo vietų, ypač reikalaujančių kvalifikuotos darbo jėgos, išlaikymą ir kūrimą kaimo vietovėse, ypač ne žemės ūkyje (nacionalinio poreikio Nr. 10). 	Poreikis tenkinamas.
4.2.	Socialinės reikmės skirtų ir kitų paslaugų kaime kūrimas bei plėtojimas, jų prieinamumo gerinimas. (švietimo, kultūros, sporto, aplinkos tvarkymo: vejų pjovimas, vaismedžių genėjimas, šiukšlių išvežimas ir pan., vaikų priežiūra, buitinių paslaugų: kirpykla, skalbykla, siuvykla, batų taisykla ir pan.).	3.1.3., 3.2.2., 3.2.3., 3.3.4., 3.3.5., 3.4.4.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Mažinti skurdo riziką kaimo vietovėse, didinant užimtumo galimybes (nacionalinio poreikio Nr. 9). 2. Sudaryti galimybes NVO projektais skatinti verslumą ir užimtumą kaime ir užtikrinti vietos iniciatyvos tęstinumą (nacionalinio poreikio Nr. 18). 3. Remti viešosios infrastruktūros kūrimą ir tvarkymą, skatinti ekonominę, socialinę, kultūrinę veiklą sutvarkytuose pastatuose (nacionalinio poreikio Nr. 19). 	Poreikis tenkinamas.
4.3.	Turiningo laisvalaikio ir aktyviam poilsiui palankios aplinkos plėtojimas.	3.1.1., 3.1.4., 3.2.1., 3.4.1.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sudaryti palankias sąlygas jaunimui įsikurti, kurti verslą ir skatinti užimtumą kaimo vietovėse (nacionalinio poreikio Nr. 8). 2. Mažinti skurdo riziką kaimo vietovėse, didinant užimtumo 	Poreikis tenkinamas.

			<p>galimybes (nacionalinio poreikio Nr. 9).</p> <p>3. Sudaryti galimybes NVO projektais skatinti verslumą ir užimtumą kaime ir užtikrinti vietos iniciatyvos tęstinumą (nacionalinio poreikio Nr. 18).</p> <p>4. Remti viešosios infrastruktūros kūrimą ir tvarkymą, skatinti ekonominę, socialinę, kultūrinę veiklą sutvarkytuose pastatuose (nacionalinio poreikio Nr. 19).</p>	
4.4.	Naujovių skatinimas ir diegimas kaimo vietovėse.	3.1.2., 3.1.3., 3.2.1., 3.3.3., 3.4.2.	<p>1. Skatinti vietinės maisto produktų rinkos vystymąsi, stiprinant ryšius tarp vartotojų ir gamintojų bei diegiant inovacijas (nacionalinio poreikio Nr. 11).</p> <p>2. Skatinti biomasės, ypač atliekinės, panaudojimą energijos gamybai (nacionalinio poreikio Nr. 14).</p> <p>3. Vykdyti mokymą, patirties sklaidą ir konsultavimą kaimo vietovėse (nacionalinio poreikio Nr. 21).</p>	Poreikis tenkinamas.
4.5.	Tinkamų sąlygų vietos produkcijos perdirbimui ir realizavimui sudarymas.	3.1.2., 3.1.3., 3.2.3., 3.3.1., 3.3.3., 3.4.5.	<p>1. Skatinti vietinės maisto produktų rinkos vystymąsi, stiprinant ryšius tarp vartotojų ir gamintojų bei diegiant inovacijas (nacionalinio poreikio Nr. 11).</p> <p>2. Sudaryti galimybes NVO projektais skatinti verslumą ir užimtumą kaime ir užtikrinti vietos iniciatyvos tęstinumą (nacionalinio poreikio Nr. 18).</p>	Poreikis tenkinamas.
4.6.	Bendruomeniškumą skatinančių iniciatyvų ir veiklų kūrimas, jų veiklos materialinių sąlygų gerinimas, kaimo lyderių ugdymas.	3.1.3., 3.1.4., 3.1.5., 3.2.1., 3.3.4.	<p>1. Mažinti skurdo riziką kaimo vietovėse, didinant užimtumo galimybes (nacionalinio poreikio Nr. 9).</p> <p>2. Vykdyti mokymą, patirties sklaidą ir konsultavimą kaimo vietovėse (nacionalinio poreikio Nr. 21).</p> <p>3. Remti viešosios infrastruktūros kūrimą ir tvarkymą, skatinti ekonominę, socialinę, kultūrinę veiklą sutvarkytuose pastatuose (nacionalinio poreikio Nr. 19).</p>	Poreikis tenkinamas.

4.7.	Turizmo infrastruktūros ir paslaugų vystymas.	3.1.1., 3.2.4., 3.3.6.	<p>1. Panaudoti rekreaciniu požiūriu vertingas teritorijas, kultūros paveldo objektus, didinti miškų rekreacinį potencialą (nacionalinio poreikio Nr. 16).</p> <p>2. Sudaryti galimybes NVO projektais skatinti verslumą ir užimtumą kaime ir užtikrinti vietos iniciatyvos tęstinumą (nacionalinio poreikio Nr. 18).</p> <p>3. Remti viešosios infrastruktūros kūrimą ir tvarkymą, skatinti ekonominę, socialinę, kultūrinę veiklą sutvarkytuose pastatuose (nacionalinio poreikio Nr. 19).</p>	Poreikis tenkinamas.
4.8.	Mokymosi visą gyvenimą ir verslumo kompetencijų didinimas.	3.1.3., 3.1.5., 3.4.2.	<p>1. Skatinti vietinės maisto produktų rinkos vystymąsi, stiprinant ryšius tarp vartotojų ir gamintojų bei diegiant inovacijas (nacionalinio poreikio Nr. 11)</p> <p>2. Vykdyti mokymą, patirties sklaidą ir konsultavimą kaimo vietovėse (nacionalinio poreikio Nr. 21).</p>	Poreikis tenkinamas.
4.9.	Aplinkosaugos gerinimas, kaimo gyventojų ekologinio požiūrio, sąmoningumo aplinkos tvarkymo srityje ugdymas.	3.1.2., 3.4.3.	<p>1. Mažinti skurdo riziką kaimo vietovėse, didinant užimtumo galimybes (nacionalinio poreikio Nr. 9).</p> <p>2. Skatinti biomasės, ypač atliekinės, panaudojimą energijos gamybai (nacionalinio poreikio Nr. 14).</p>	Poreikis tenkinamas.
4.10.	Savanorystės, ypač jaunimo tarpe, skatinimas.	3.1.3., 3.1.5., 3.3.6.	<p>1. Mažinti skurdo riziką kaimo vietovėse, didinant užimtumo galimybes (nacionalinio poreikio Nr. 9).</p> <p>2. Vykdyti mokymą, patirties sklaidą ir konsultavimą kaimo vietovėse (nacionalinio poreikio Nr. 21).</p>	Poreikis tenkinamas.
4.11.	Viešosios infrastuktūros plėtra (viešieji pastatai, viešosios erdvės, transporto infrastruktūra, vandentvarka ir pan.)	3.2.1., 3.2.5.	<p>1. Remti viešosios infrastruktūros kūrimą ir tvarkymą, skatinti ekonominę, socialinę, kultūrinę veiklą sutvarkytuose pastatuose (nacionalinio poreikio Nr. 19).</p>	Poreikis tenkinamas.

II DALIS. KOKIE MŪŠŲ PRIORITETAI IR TIKSLAI?

5. VPS prioritetai, priemonės ir veiklos sritys			
5.1.	VPS prioritetai, priemonės ir jų veiklos sritys (jei veiklos sritys numatytos):	Sąsaja su VVG teritorijos poreikiais	
5.1.1.	I prioritetas: Socialinės ir ekonominės veiklos kaimo vietovėse įvairinimas		
		Kodai:	Eil. Nr.
5.1.1.1.	Priemonė: Ūkio ir verslo plėtra	LEADER-19.2-6	
5.1.1.1.1.	- <i>veiklos sritis</i> : Parama ne žemės ūkio verslui kaimo vietovėse plėtoti	LEADER-19.2-6.4	4.1., 4.2., 4.4., 4.8.
5.1.1.1.2	- <i>veiklos sritis</i> : Parama jaunų žmonių verslui kaimo vietovėse pradėti	LEADER-19.2-6.2	4.1., 4.2., 4.3., 4.4., 4.5., 4.8.
5.1.1.2.	Priemonė: Investicijos į materialųjį turta	LEADER-19.2-4	
5.1.1.2.1.	- <i>veiklos sritis</i> : Parama žemės ūkio produktų perdirbimui, rinkodarai ir (arba) plėtrai	LEADER-19.2-4.2	4.1., 4.4., 4.5., 4.8.
5.1.1.3.	Priemonė: Privataus sektoriaus socialinio verslo kūrimas ir plėtra	LEADER-19.2-SAVA-2	4.1., 4.2., 4.8.
5.1.1.4.	Priemonė: NVO socialinio verslo kūrimas ir plėtra	LEADER-19.2-SAVA-1	4.1., 4.2., 4.6., 4.8., 4.10.
5.1.1.5.	Priemonė: Bendruomeninio verslo kūrimas ir plėtra	LEADER-19.2-SAVA-5	4.1., 4.2., 4.3., 4.4., 4.6., 4.7., 4.8., 4.10.
5.1.2.	II prioritetas: Kaimo atnaujinimas, savitumo puoselėjimas ir vietos gyventojų kompetencijų didinimas		
		Kodai:	Eil. Nr.
5.1.2.1.	Priemonė: Pagrindinės paslaugos ir kaimų atnaujinimas kaimo vietovėse	LEADER-19.2-7	
5.1.2.1.1.	- <i>veiklos sritis</i> : Parama investicijoms į visų rūšių mažos apimties infrastruktūrą	LEADER-19.2-7.2	4.3. 4.5., 4.7., 4.9., 4.11.
5.1.2.2.	Priemonė: Gyventojų aktyvumo, verslumo iniciatyvų skatinimas, krašto tradicijų puoselėjimas	LEADER-19.2-SAVA-6	4.3., 4.6., 4.8., 4.10.
5.1.2.3.	Priemonė: Vietos projektų pareiškėjų ir vykdytojų mokymas, įgūdžių įgijimas	LEADER-19.2-SAVA-3	4.4., 4.6., 4.8.

6. VPS prioritetų, priemonių ir veiklos sričių sąsaja su ESIF teminiais tikslais ir EŽŪFKP prioritetais bei tikslinėmis sritimis									
VPS turinys	ESIF teminiai tikslai								
	1	10	3	3	5-6	4	8	9	2
	EŽŪFKP prioritetai ir tikslinės sritys								
	1A	1C	2B	3A	4A	5C	6A	6B	6C
I VPS prioritetas: Socialinės ir ekonominės veiklos kaimo vietovėse įvairinimas									
Priemonė: Ūkio ir verslo plėtra (LEADER-19.2-6)									
- veiklos sritis: Parama ne žemės ūkio verslui kaimo vietovėse plėtoti (LEADER-19.2-6.4)							x		
- veiklos sritis: Parama ne žemės ūkio verslui kaimo vietovėse plėtoti (LEADER-19.2-6.4)						x			
- veiklos sritis: Parama jaunų žmonių verslui kaimo vietovėse pradėti (LEADER-19.2-6.2)							x		
Priemonė: Investicijos į materialųjį turta (LEADER-19.2-4)									
- veiklos sritis: Parama žemės ūkio produktų perdirbimui, rinkodarai ir (arba) plėtrai (LEADER-19.2-4.2)				x					
Priemonė: Privataus sektoriaus socialinio verslo kūrimas ir plėtra (LEADER-19.2-SAVA-2)								x	
Priemonė: NVO socialinio verslo kūrimas ir plėtra (LEADER-19.2-SAVA-1)								x	
Priemonė: Bendruomeninio verslo kūrimas ir plėtra (LEADER-19.2-SAVA-5)								x	
II VPS prioritetas: Kaimo atnaujinimas, savitumo puoselėjimas ir vietos gyventojų kompetencijų didinimas									
Priemonė: Pagrindinės paslaugos ir kaimų atnaujinimas kaimo vietovėse (LEADER-19.2-7)									
- veiklos sritis: Parama investicijoms į visų rūšių mažos apimties infrastruktūrą (LEADER-19.2-7.2)								x	
Priemonė: Gyventojų aktyvumo, verslumo iniciatyvų skatinimas, krašto tradicijų puoselėjimas (LEADER-19.2-SAVA-6)								x	
Priemonė: Vietos projektų pareiškėjų ir vykdytojų mokymas, įgūdžių įgijimas (LEADER-19.2-SAVA-3)		x							

7. VPS sąsaja su VVG teritorijos strateginiais dokumentais ir ESBJRS											
Strateginio dokumento pavadinimas	VPS sąsajos pagrindimas										
7.1. Panevėžio rajono savivaldybės 2016-2022 metų strateginis plėtros planas	<p>Panevėžio rajono savivaldybės 2016-2022 m. strateginis plėtros planas (toliau Strateginis planas) patvirtintas Panevėžio rajono savivaldybės tarybos 2014 m. birželio 19 d. sprendimu Nr. T-127.</p> <p>Panevėžio rajono savivaldybės dėmesys rajono žmonėms, bendruomeninėms, kitoms nevyriausybinėms organizacijoms atsispindi strateginiuose dokumentuose ir biudžeto asignavimuose, skirtuose šių organizacijų veiklos aktyvinimui. Nuo 2011 m. ne mažiau nei 23 tūkst. eurų kasmet biudžete buvo skiriama bendruomenių, nevyriausybinių organizacijų rėmimui.</p> <p>Rengiant strategiją Panevėžio rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2014 m. sausio 8 d. įsakymu Nr. A-36 „Dėl darbuotojų dalyvavimo Panevėžio rajono savivaldybės 2016 – 2022 metų strateginio plėtros plano projekto rengimo veikloje“ tarp paskirtų asmenų Strateginio plano rengimo procese dalyvavo ir šie Panevėžio rajono VVG atstovai: A. Jacevičius, V. Petrauskienė, V. Šležas, V. Visockis. 2014 m. sausio 21 d. mero potvarkiu Nr. M-2 „Dėl darbo grupių Panevėžio rajono savivaldybės 2016–2022 metų plėtros strateginio plano projektui parengti sudarymo“ sudarytos 3 strategijos rengimo grupės - Rajono konkurencingumo stiprinimo darbo grupė, Švietimo, kultūros, sporto, socialinių, sveikatos bei viešosios tvarkos paslaugų tobulinimo darbo grupė, Infrastruktūros plėtros srities darbo grupė. Šiose grupėse be aukščiau paminėtų VVG narių taip pat dalyvavo Panevėžio rajono VVG nariai: E. Luskis, V. Keturakis, K. Petraitis, A. Žiaunienė, K. Binkis, D. Dirsė, A. Pocius. Vertinant Strateginiame plane numatytus prioritetus ir priemones, matomas tinkamas VVG, atstovaujančios vietos verslo, pilietinės visuomenės ir valdžios sektorius, atstovų indėlis rengiant strategiją.</p> <p>Panevėžio rajono vietos plėtros strategijos atitiktis su Panevėžio rajono 2016-2022 metų strateginiu plėtros planu, vertinant pagrindines sąsajas <i>prioritetų ir priemonių lygmeniu</i> pateikiama 15 lentelėje:</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>Panevėžio rajono 2016-2022 metų strateginis plėtros planas</th> <th>Panevėžio rajono 2016-2023 metų vietos plėtros strategija</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>PRIORITETŲ LYGMENIU</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td>I PRIORITETAS: Išsilavinusi ir aktyvi bendruomenė</td> <td>II PRIORITETAS: Kaimo atnaujinimas, savitumo puoselėjimas ir</td> </tr> </tbody> </table>			Panevėžio rajono 2016-2022 metų strateginis plėtros planas	Panevėžio rajono 2016-2023 metų vietos plėtros strategija	PRIORITETŲ LYGMENIU				I PRIORITETAS: Išsilavinusi ir aktyvi bendruomenė	II PRIORITETAS: Kaimo atnaujinimas, savitumo puoselėjimas ir
	Panevėžio rajono 2016-2022 metų strateginis plėtros planas	Panevėžio rajono 2016-2023 metų vietos plėtros strategija									
PRIORITETŲ LYGMENIU											
	I PRIORITETAS: Išsilavinusi ir aktyvi bendruomenė	II PRIORITETAS: Kaimo atnaujinimas, savitumo puoselėjimas ir									

			vietos gyventojų kompetencijų didinimas
		II PRIORITETAS: Sveika, saugi ir švari aplinka III PRIORITETAS: Konkurencingas ūkis	I PRIORITETAS: Socialinės ir ekonominės veiklos kaimo vietovėse įvairinimas
		PRIEMONIŲ LYGMENIU	
		1.1.2.1 Vykdyti vaikų ir jaunimo socializacijos ir vasaros užimtumo priemones	5.1.1.3* Privataus sektoriaus socialinio verslo kūrimas ir plėtra 5.1.1.4 NVO socialinio verslo kūrimas ir plėtra 5.1.1.5 Bendruomeninio verslo kūrimas ir plėtra
		1.1.2.2 Plėsti neformalaus ugdymo paslaugų, atitinkančių mokinių ir jaunimo poreikius, prieinamumą	5.1.1.3 Privataus sektoriaus socialinio verslo kūrimas ir plėtra 5.1.1.4 NVO socialinio verslo kūrimas ir plėtra 5.1.1.5 Bendruomeninio verslo kūrimas ir plėtra
		1.1.2.6 Organizuoti kursus ir mokymus suaugusiems	5.1.2.3 Vietos projektų pareiškėjų ir vykdytojų mokymas, įgūdžių įgijimas
		1.2.2.2 Skatinti ir remti bendruomenių vystymąsi ir savitarpio ryšių plėtojimą	5.1.1.4 NVO socialinio verslo kūrimas ir plėtra 5.1.1.5 Bendruomeninio verslo kūrimas ir plėtra
		1.2.2.5 Stiprinti bendradarbiavimo ryšius tarp valstybinio, privataus ir nevyriausybinių sektorių	5.1.1.3 Privataus sektoriaus socialinio verslo kūrimas ir plėtra 5.1.1.4 NVO socialinio verslo

			kūrimas ir plėtra 5.1.1.5 Bendruomeninio verslo kūrimas ir plėtra
		1.3.1.9 Remti tradicinių ir naujų kultūrinių veiklų kūrimąsi ir teikimą	5.1.2.2 Gyventojų aktyvumo, verslumo iniciatyvų skatinimas, krašto tradicijų puoselėjimas
		1.3.2.3 Organizuoti ir plėtoti veiklas (renginius), užtikrinančias krašto paveldo, literatūrinių tradicijų ir etnokultūros sklaidą bei tęstinumą	5.1.2.2 Gyventojų aktyvumo, verslumo iniciatyvų skatinimas, krašto tradicijų puoselėjimas
		2.1.1.1 Išplėtoti nestacionarių paslaugų neįgaliesiems, senyvo amžiaus asmenims ir socialinės rizikos grupės šeimoms apimtis	5.1.1.3 Privataus sektoriaus socialinio verslo kūrimas ir plėtra 5.1.1.4 NVO socialinio verslo kūrimas ir plėtra 5.1.1.5 Bendruomeninio verslo kūrimas ir plėtra
		2.2.1.3 Didinti integralių socialinių ir slaugos paslaugų, teikiamų pacientų namuose, apimtis	5.1.1.3 Privataus sektoriaus socialinio verslo kūrimas ir plėtra 5.1.1.4 NVO socialinio verslo kūrimas ir plėtra 5.1.1.5 Bendruomeninio verslo kūrimas ir plėtra
		2.4.2.3 Diegti rajono energetikos ūkyje atsinaujinančių energijos išteklių panaudojimo priemonės	5.1.1.1 Ūkio ir verslo plėtra (veiklos sritis: Parama ne žemės ūkio verslui kaimo vietovėse plėtoti)

			3.1.4.3 Remti ekologiškai švarios daržovių produkcijos gamybą	5.1.1.2.1 Ūkio ir verslo plėtra (veiklos sritis: Parama žemės ūkio produktų perdirbimui ir (arba) rinkodarai)
			3.1.4.5 Skatinti ūkininkus diegti sistemą „nuo žemdirbio iki galutinio produkto“	5.1.1.2.1 Ūkio ir verslo plėtra (veiklos sritis: Parama žemės ūkio produktų perdirbimui ir (arba) rinkodarai)
			3.2.1.2 Atnaujinti mažiau kaip 1 tūkst. gyventojų turinčių miestelių ir kaimų viešąją infrastruktūrą	5.1.2.1 Pagrindinės paslaugos ir kaimų atnaujinimas kaimo vietovėse (veiklos sritis: Parama investicijoms į visų rūšių mažos apimties infrastruktūrą)
			3.2.2.8 Plėtoti tradicinius amatus	5.1.2.2 Gyventojų aktyvumo, verslumo iniciatyvų skatinimas, krašto tradicijų puoselėjimas
		15 lentelė. Panevėžio rajono VPS atitiktis su Panevėžio rajono 2010-2020 metų strateginiu plėtros planu *Priemonių numeracija nurodyta pagal VPS 5 skyriaus lentelėje pateiktą priemonių numeraciją.		
		VPS prioritetai siejasi su lentelėje pateiktais strategijos prioritetų tikslais ir priemonėmis.		
7.2.	VVG teritorijoje patvirtintas regiono plėtros planas	<p>Panevėžio regiono 2014 - 2020 metų plėtros plano (toliau Plėtros planas)⁸⁵ rengėjas – Regioninės plėtros departamento prie Vidaus reikalų ministerijos Panevėžio apskrities skyrius.</p> <p>Vienas iš instrumentų, naudojamų regioninės politikos įgyvendinimui, yra regionų plėtros planai, kurie, vertinant Lietuvos narystės Europos Sąjungoje keliamus reikalavimus regioninės politikos srityje, įgauna vis didesnę svarbą. Plėtros planu siekiama mažinti socialinius ir ekonominius skirtumus tarp regionų ir regionų viduje, skatinti visos valstybės teritorijos tolygią ir tvarią plėtrą, sudaryti išankstines sąlygas vykdyti kryptingą nacionalinę regioninę politiką Panevėžio apskrityje.</p>		

⁸⁵ Panevėžio regiono 2014 – 2020 metų plėtros planas skelbiamas Regioninio plėtros departamento prie Vidaus reikalų ministerijos interneto tinklalapyje http://www.lietuvosregionai.lt/upload/Lietuvos%20regionai/Panevezio%20apskrities/PANEVEZIO%20RPP%20projektas%20_15_10_15_be%20proj.pdf

Tad vienas iš pagrindinių šio plano rengimo uždavinių yra tinkamai suplanuoti ir racionaliai įsisavinti 2014-2020 metų ES finansinę paramą, atsižvelgiant į planuojamas ES paramos investicijas pagal sritis, nacionalines strategijas, savivaldos poreikius, suderinant valstybinio ir vietinio lygmens strateginius dokumentus, pasiekti, kad regioniniam vystymui skirtomis lėšomis būtų finansuojami svarbiausi projektai. Rengiant bei įgyvendinant Plėtros planą siekiama prisidėti prie Valstybės pažangos strategijos „Lietuvos pažangos strategija „Lietuva 2030“ numatytų krypčių įgyvendinimo, paskatinant esminius regiono visuomenės pokyčius ir sudarant sąlygas formuotis kūrybingai, atsakingai ir atvirai visuomenei. Panevėžio rajono vietos plėtros strategijos atitiktį su Panevėžio regiono 2014-2020 m. plėtros planu, vertinant pagrindines sąsajas **prioritetų ir priemonių lygmeniu** pateikiama 16 lentelėje.

	Panevėžio regiono 2014-2020 m. plėtros planas	Panevėžio rajono 2016-2023 metų vietos plėtros strategija
PRIORITETŲ LYGMENIU		
	I PRIORITETAS: Veikli bendruomenė bei jos poreikius atitinkantis pažangus viešasis valdymas	II PRIORITETAS: Kaimo atnaujinimas, savitumo puoselėjimas ir vietos gyventojų kompetencijų didinimas
	II PRIORITETAS: Kokybiškos viešosios paslaugos	I PRIORITETAS: Socialinės ir ekonominės veiklos kaimo vietovėse įvairinimas
	III PRIORITETAS: Ekonominiam augimui palanki aplinka	I PRIORITETAS: Socialinės ir ekonominės veiklos kaimo vietovėse įvairinimas
PRIEMONIŲ LYGMENIU		
	1.01.01.03 Vietinių įsidarbinimo galimybių gerinimas ir bendruomenių socialinės integracijos	5.1.1.1 Ūkio ir verslo plėtra 5.1.1.2 Investicijos į materialųjį turtą 5.1.1.3 Privataus sektoriaus

		didinimas, įgyvendinant vietos plėtros strategijas	socialinio verslo kūrimas ir plėtra 5.1.1.4 NVO socialinio verslo kūrimas ir plėtra 5.1.1.5 Bendruomeninio verslo kūrimas ir plėtra
		2.01.01.03 Vaikų ir jaunimo neformalaus ugdymosi galimybių plėtojimas, ypatingai kaimo vietovėse	5.1.1.5 Bendruomeninio verslo kūrimas ir plėtra
		2.01.02.02 Stacionarių ir nestacionarių socialinių paslaugų infrastruktūros plėtojimas	5.1.1.3 Privataus sektoriaus socialinio verslo kūrimas ir plėtra 5.1.1.4 NVO socialinio verslo kūrimas ir plėtra 5.1.1.5 Bendruomeninio verslo kūrimas ir plėtra
		3.01.01.11 Mokymosi visą gyvenimą programų vystymas, siekiant mažinti socialinę atskirtį įvairiose amžiaus grupėse ir didinti jų konkurencingumą darbo rinkoje	5.1.2.3 Vietos projektų pareiškėjų ir vykdytojų mokymas, įgūdžių įgijimas
		3.01.02.02 Mažiau kaip 1 tūkst. gyventojų turinčių miestų, miestelių ir kaimų viešosios infrastruktūros atnaujinimas ir plėtra	5.1.2.1 Pagrindinės paslaugos ir kaimų atnaujinimas kaimo vietovėse (veiklos sritis: Parama investicijoms į visų rūšių mažos apimties infrastruktūrą)
16 lentelė. Panevėžio rajono VPS atitiktis su Panevėžio regiono 2014-2020 metų plėtros planu			

		<p>Panevėžio rajono VVG vietos plėtros strategija Panevėžio regiono plėtros tarybai susipažinti buvo pateikta tiesiogiai (2015 m. rugsėjo 29 d. Panevėžio r. VVG raštas Nr. 20150929L2 „Dėl Panevėžio rajono 2016-2023 metų vietos plėtros strategijos“). 2016 m. spalio 15 d. Gačionių dvare, Rokiškio r., vykusiame Panevėžio regiono plėtros tarybos posėdyje Panevėžio r. VVG pirmininkė pristatė VPS (teritorijos viziją, VVG misiją, SSGG, teritorijos plėtros poreikius, priemones ir veiklos sritis, planuojamus VPS įgyvendinimo rodiklius), atsakė į klausimus. Pastabų dėl VPS Panevėžio regiono plėtros tarybos nariai nepateikė.</p>
7.3.	Europos Sąjungos Baltijos jūros regiono strategija (ESBJRS)	<p>ES Baltijos jūros regiono strategija yra pirmoji Europos Sąjungos vidaus regioninė strategija. Jos tikslas – stiprinti beveik 100 000 000 gyventojų turinčių Baltijos jūros regiono valstybių bendradarbiavimą. Dirbdamos kartu šalys gali įveikti iškilusius ir ateityje kilsiančius bendrus iššūkius bei užtikrinti tvarų Baltijos jūros valstybių-kaimynių augimą. Strategija taip pat prisideda prie pagrindinių Europos Sąjungos politikos tikslų įgyvendinimo ir stiprina regiono integraciją.</p> <p>Strategiją įgyvendina 8 Europos Sąjungos valstybės (Švedija, Danija, Estija, Suomija, Vokietija, Latvija, Lietuva ir Lenkija), kuriose iš viso gyvena beveik 100 milijonų gyventojų. Kadangi šalys turi bendrų bruožų ir iššūkių, joms yra būtina suvienyti jėgas ir dirbti kartu. Todėl įgyvendinant ES Baltijos jūros regiono strategiją yra siekiama trijų pagrindinių tikslų – išgelbėti jūrą, suvienyti regioną ir padidinti jo gyventojų gerovę. 2009 m. spalio 26 d. Europos Sąjungos Taryba patvirtino Europos Komisijos komunikate pasiūlytą ES Baltijos jūros regiono strategiją. ES Baltijos jūros regiono strategija yra pateikiama kaip komunikatas ir veiksmų planas. Veiksmų plane yra išdėstyta 17 prioritetinių sričių, 5 horizontalūs veiksmai ir apie 90 prioritetinių projektų (<i>angl. flagship projects</i>). Šie projektai apima energetikos, transporto, aplinkosaugos, inovacijų, mokslinių tyrimų, nusikalstamumo mažinimo, švietimo, turizmo ir kitas sritis. Atsižvelgiant į kintančią aplinką, ES BJRS veiksmų planas yra reguliariai atnaujinamas. Paskutinį kartą ES Baltijos jūros regiono strategijos veiksmų planas buvo atnaujintas 2015 m. rugsėjo mėnesį.⁸⁶</p> <p>VVG atstovaujamos teritorijos strateginio planavimo lygiu aktualiausias iš ESBJRS tikslų yra „Padidinti gerovę“⁸⁷, kuris apima ir VPS remiamas ir/arba aktualias sritis, tokias kaip verslumas, inovacijos, skaitmeninės technologijos, švietimas ir mokymasis visą gyvenimą, bendradarbiavimo skatinimas, moterų ir vyrų lygių galimybių užtikrinimas verslumo, inovacijų, prekybos ir švietimo srityse.</p>

⁸⁶ Šaltinis: European Union Strategy for the Baltic Sea Region (Europos Sąjungos Baltijos jūros regiono strategija), Europos Komisijos tinklalapis <http://ec.europa.eu>.

⁸⁷ Šaltinis: Europos Komisijos pranešimas spaudai „Baltijos jūros regiono strategija stiprinamas bendradarbiavimas“, tinklalapis <http://europa.eu/rapid/press-release-IP-12-299-lt.htm>.

		Panevėžio rajono 2016-2023 metų VPS siejasi su ESBJRS (priemonių ir prioritetų lentelėje nurodytoje 5.1.2.2 priemonė: Gyventojų aktyvumo, verslumo iniciatyvų skatinimas, krašto tradicijų puoselėjimas (LEADER-19.2-SAVA-6) srityje).
7.4.	Viensektorinės žuvininkystės VVG VPS (taikoma, kai tokia VPS yra patvirtinta VVG teritorijoje)	Panevėžio r. VVG teritorijoje nėra patvirtintos žuvininkystės VVG VPS.

III DALIS. KAIP PASIEKSIME UŽSIBRĖŽTUS TIKSLUS?

8.LEADER metodo principų bei horizontaliųjų principų ir prioritetų įgyvendinimas

LEADER metodo principai

8.1.	Teritorinis principas:
8.1.1.	<p>Remiantis į vietovę orientuotu (teritoriniu) metodu, VPS formavimo procese buvo remtasi samprata, kad tikslinė teritorinio įgyvendinimo sritis – vienalytė, socialiai nesusiskaidžiusi teritorija, siejama bendrų tradicijų, vietos ypatybių, kurioje vyrauja siejantis bendrumo jausmas ir bendri poreikiai bei lūkesčiai. Tai suteikia galimybę pasirinkti faktinius poreikius ir vietos konkurencinius pranašumus, leidžia nustatyti galimas tvariojo vystymosi kliūtis, tiksliau įgyvendinti vietos gyventojų potencialą atitinkančias veiklas. Panevėžio rajono gyventojus sieja bendrumo jausmas, bendri poreikiai ir lūkesčiai. Panevėžio rajono vietos veiklos grupės atstovaujama teritorija yra vientisa geografinė, ekonomine ir socialine prasmėmis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • VVG atstovaujama teritorija sutampa su Panevėžio rajono savivaldybės teritorija; • bendra rajono infrastruktūra; • socialinės ir ekonominės paslaugos yra teikiamos rajono lygmenyje. <p>Principo laikymasis rengiant VPS:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Į strategijos rengimą buvo įtraukti gyventojai iš visų seniūnijų: atliekant gyventojų poreikių analizę buvo apklausiami seniūnijų gyventojai, susitikimai su šiais asmenimis buvo vykdomi visoje rajono teritorijoje.⁸⁸ <p>Iš VVG narių ir VVG administracijos darbuotojų buvo sudaryta VPS rengimo darbo grupė. Darbo grupė sudarė susitikimų su rajono gyventojais ir organizacijomis grafiką. Į susitikimus buvo įtrauktos visos dvylika rajono seniūnijų, siekiant apimti kuo didesnę informavimo apie VPS rengimą renginių geografiją. Kai kuriose rajono seniūnijose, jų centruose bei didesnėse kaimo vietovėse, atsižvelgiant į seniūnijų dydį ir gyventojų skaičių, susitikimai su gyventojais buvo organizuoti po keletą kartų, siekiant, kad visi teritorijos gyventojai turėtų galimybę prisidėti prie formuojamos VPS problematikos ir jos galimų sprendinių. Iš viso per VPS rengimo laikotarpį buvo organizuota dvidešimt susitikimų. Susitikimų geografija apėmė seniūnijų centrus ir nuošalesnes rajono gyvenvietes. Po du susitikimus su gyventojais buvo organizuota Raguvos, Vadoklių, Karsakiškio, Ramygalos, po tris Velžio ir Panevėžio seniūnijose, visose likusiose - po vieną kartą.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Atliekant teritorijos situacijos ir poreikių tyrimą buvo kreiptas vienodas dėmesys į visas seniūnijas: ir esančias arčiau Panevėžio miesto, ir į tas, kurios yra rajono pakraščiuose. • Siekiant įgyvendinti teritorinį principą į rajono gyventojų apklausos klausimyną buvo įtraukti specialūs klausimai (7 priedas, 1, 11, 14 - 15, 21 klausimai), aktualizuojantys rajono teritorinius ypatumus, skirtingų teritorijų problematiką ir priežastinius ryšius. • VPS rengimo procese nustatant prioritetinius poreikius aktyviai dalyvavo vietos bendruomenės ir jas vienijančios organizacijos (Panevėžio rajono bendruomenių sąjunga (PRBS), klubai ir kitos asociacijos). Teritorinės sklaidos ir probleminių vietos plėtros sričių identifikavimo procese ypatingai svarbus PRBS, kaip organizacijos įsitraukimas į VPS rengimo procesą, nes tai viena didžiausių bendruomeninių sąjungų visoje Lietuvoje, kuri vienija Panevėžio rajone veikiančias bendruomenes, turinčias daugiau nei 6000 narių). Be to, pati PRBS savo veiklą grindžia teritoriniu principu: į jos tarybą

⁸⁸ Rajono gyventojų apklausos apibendrinimas (8 priedas).

įeina seniūnijų bendruomenės, kurioms atstovaujama teritoriniu principu.

- VPS rengimo metu įvykdyta visų dvylikos seniūnijų seniūnų ar jų pavaduotojų (žr. 2.2. skyriuje) anketinė apklausa, kurios metu buvo inicijuota diskusija tema „Vietos valdžios ir NVO bendradarbiavimo galimybės teikiant viešąsias paslaugas“. Diskusijos metu buvo aptariamas visos Panevėžio rajono teritorijos potencialas inicijuojant tarpinstitucinius bendradarbiavimo projektus, teikiant viešąsias paslaugas.

- Siekiant ištirti Panevėžio rajono kaimo vietovių gyventojų poreikius, jų gebėjimus įgyvendinti veiksmus, susijusius su Panevėžio rajono plėtra, organizuoti susitikimai su visomis Panevėžio rajono kaimo vietovių nevyriausybinėmis organizacijomis, verslo atstovais, jaunimo organizacijų atstovais. Tokių susitikimų metu buvo atliekama smulkesnių teritorinių vienetų poreikių analizė, aptariamos potencialių plėtros kryptių idėjos, galinčios integruoti smulkiųjų teritorinių vienetų projektus į bendrąjį Panevėžio rajono kaimo vietovių plėtros modelį. Išlaikant viešumo principą, buvo organizuojamos diskusijos galimų projektų naudingumo ir naudos pritaikomumo vietos gyventojams tema.

- Siekiant įgyvendinti teritorinį principą, nustatyti visos Panevėžio rajono teritorijos plėtros poreikiai, kurie buvo identifikuoti apklausų (anketavimo) metodu. Anketinė apklausa buvo atliekama visose seniūnijose, apklausoje dalyvavo šių seniūnijų gyventojai, atstovaujantys įvairioms veiklos sritims (bendruomenei, verslui, nevyriausybinėms organizacijoms ir t.t.). Kadangi Panevėžio rajonas – agrokultūrinis rajonas, buvo įtraukti ir ūkininkai. Verslo sektoriaus apklausoje dalyvavo įvairiomis veiklomis rajone užsiimančios įmonės. Apklauskos išvados pateikiamos 6 priede (daugiau informacijos 2.2. skyriuje):

- Rengiant VPS buvo atlikta visos rajono teritorijos poreikių analizė. Atliekant teritorijos situacijos ir poreikių tyrimo anketavimą, anketos buvo pildomos ir platinamos elektroninėje erdvėje ir rajono gyventojams vietoje, jų gyvenamojoje vietovėje (daugiau informacijos apie anketavimą žr. 2.2. skyriuje). Taip buvo siekiama užtikrinti, kad kiekvienas gyventojas, nepaisant jo turimų kompiuterinio raštingumo įgūdžių ir gyvenamosios vietovės nuotolio, turėtų galimybę dalyvauti VPS rengime, prisidedant prie aktualių problemų identifikavimo, sprendimų ir racionalių vietos išteklių panaudojimo.

- Po visą rajono teritoriją vykdytų informacinių renginių metu (20 renginių) suregistruotos ir susistemintos visai teritorijai būdingos potencialių verslo ir kitų sričių idėjos. Šiomis idėjomis buvo remtasi atliekant vyraujančių teritorijos poreikių svarbumo ir pirmumo analizę.

- Atlikta bendra visą Panevėžio rajono teritoriją apibūdinanti SSGG analizė.

VPS rengimo darbo grupė organizuojuose darbinuose susitikimuose ir diskusijose (buvo organizuota 10 atskirų susitikimų) rėmėsi iš rajono gyventojų, valdžios ir verslo atstovų išsakytomis pastabomis bei pasiūlymais dėl ilgalaikes vietos plėtros problemų ir būdų jas spręsti. Atsižvelgiant į šias teritorijos problemas, jų ypatumus, bendrą rajono situaciją ir išanalizuotus gyventojų poreikius buvo suformuluoti Panevėžio rajono vietos veiklos grupės teritorijos poreikiai bei Panevėžio rajono vietos veiklos grupės 2016-2023 m. vietos plėtros strategijos prioritetai, priemonės ir veiklos sritys.

- Rengiant VPS buvo atliktas VVG valdybos formavimas teritoriniu principu. Į VVG valdybą renkami asmenys atstovauja skirtingoms Panevėžio rajono teritorijoms.

Informacija apie VPS rengimą bei kvietimai teikti pasiūlymus buvo skelbiami viešai Panevėžio rajono internetiniame puslapyje www.panvvg.lt, todėl visos teritorijos gyventojai turėjo galimybę prisidėti prie VPS rengimo.

Panevėžio rajono ekonominio vientisumo plėtra susiduria su skirtingomis tendencijomis. Bene ryškiausia jų – tai skirtumai tarp seniūnijų, esančių arčiau

	<p>Panevėžio miesto, ir tų, kurios yra rajono pakraščiuose. Pastarosiose – mažesnės gyventojų pajamos, didesnis nedarbas, prastesnis susisiekimasis. Tačiau, nepaisant šių skirtumų, visų seniūnijų gyventojai save tapatina su Panevėžio rajonu. Atlikta išsami teritorijos analizė suteikė galimybę apibrėžti galimas vietas plėtros kryptis. Ši analizė paskatino visus rajone veikiančius subjektus susikurti trumpalaikių veiksmų planą ir ilgalaikę vietovės vystymo viziją ir sulaukti rajono gyventojų pritarimo.</p>
8.1.2.	<p>Principo laikymasis įgyvendinant VPS:</p> <p>Įgyvendinant vietos plėtros strategiją taip pat bus laikomasi teritorinio principo, užtikrinant jau anksčiau minėtų vietos interesų grupių bendradarbiavimą ir veikimą kartu, siekiant įgyvendinti išskirtus poreikius ir užtikrinanti integruotą VVG teritorijos plėtrą.</p> <p>VVG teritorijos išskirtinumų ir specifinių pranašumų panaudojimas (agrokultūrinis rajonas, verslo įmonių įvairovė, kultūros ir tradicijų ypatumai, aktyvios seniūnijų vietos bendruomenės ir jas vienijančios organizacijos (PRBS, klubai ir kitos asociacijos), jaunimo organizacijos ir JAT (Jaunimo ambasadorių tinklas)) suteikia galimybę sukurti šios teritorijos pridėtinę vertę.</p> <p>Teritorinio principo įgyvendinimą užtikrins siekis sudaryti „animatorių“ grupę, į kurios sudėtį įeis žmonės, atstovaujantys savo seniūnijoms, o VVG koordinuos jų darbą. Todėl kiekviena seniūnija turės savąjį viešųjų ryšių specialistą, tai padės išlaikyti lygiavertį atstovavimą teritorijoms visose seniūnijose.</p> <p>Numatomos vykdyti šios veiklos:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Panevėžio rajono VVG toliau vykdys potencialių pareiškėjų informavimą (ką ir darė iki šiol) atskirai skatindama kiekvieną teritoriją (seniūnijas) ir palaikydama savotišką vietovių konkuravimą projektinėje veikloje, kuriant didesnę pridėtinę vertę ir teritorijos išskirtinumą. • Numatomų renginių skaida sudarys sąlygas užtikrinti informacijos apie vietos plėtros strategiją sklaidą ir numatomus įgyvendinimo veiksmus bei galimybes visiems galimiems kaimo plėtros dalyviams prisidėti įgyvendinant vietos plėtros strategijos tikslus. Tokiu būdu siekiama užtikrinti Panevėžio rajono VVG vietos plėtros strategijos lėšų naudojimo tolygumą bei racionalumą, priartėti prie vietos gyventojų poreikių ir galimybių juos įgyvendinti. • Informaciniai renginiai vietos bendruomenėms, kitoms nevyriausybinėms organizacijoms, gyventojams, ūkininkams ir vietos verslininkams, kurių metu bus konkretizuotos vietos projektų idėjos ir aptartos jų įgyvendinimo galimybės, bus organizuojami kiekvienoje seniūnijoje. Renginių metu daugiausiai dėmesio bus skiriama skirtingų sektorių partnerystei bei pasikeitimui skirtinga patirtimi, tokio pobūdžio seminarai gali turėti įtakos bendroms projektų idėjoms bei bendradarbiavimui tarp sektorių ateityje. Bendros partnerių idėjos sudarys sąlygas formuoti projekto idėjoms, darysiančioms įtaką veiksams, orientuotiems į Panevėžio rajono kaimo vietovių identiteto puoselėjimą, išskirtinumą bei inovatyvumą. Tokie projektai numato galimybę sukurti šios teritorijos pridėtinę vertę. • Vietos organizacijų, gyventojų ir vietos verslininkų apklausa jiems aktualiomis mokymų ir informacinių renginių temomis bus organizuojama kuo platesniam teritorijoje veikiančių organizacijų, įmonių ir vietos gyventojų ratui. Apklausa, apimanti visą Panevėžio rajono savivaldybės VVG teritoriją, leis ištirti, kokių žinių ir kompetencijų trūksta, kad galimi projektų vykdytojai jaustųsi tvirtai, o jų inicijuoti vietos projektų būtų įgyvendinami sklandžiai bei teiktų didesnę naudą ir kurtų pridėtinę vertę. • Siekiant išlaikyti tolygų teritorinio principo laikymąsi visose seniūnijose ir išvengti verslo projektų koncentracijos vienoje vietoje, bus siekiama kuo labiau

	<p>suaktyvinti veiklą „tuščiose“ vietovėse, numatyti joms prioritetus ir pan. Taip pat bus atliekama reguliari apklausa ir analizuojamas VVG teritorijos įsitraukimas (projektinės veiklos padengimas) į įgyvendinamą strategiją. Analizuojami per didelio teritorinio aktyvumo arba pasyvumo padariniai ir priežastys, atsižvelgiant į teritorijos išskirtinumus, specifiką ir pranašumus.</p>
8.2.	<p>„Iš apačios į viršų“ principas:</p>
8.2.1.	<p>Principas „iš apačios į viršų“ reiškia, kad dauguma vietos plėtros subjektų (pilietinės visuomenės, verslo ir vietos valdžios atstovų) dalyvautų priimant sprendimus dėl strategijos ir prioritetų, kuriais bus vadovaujama jų vietovėje. Šis principas neturėtų būti alternatyva ir prieštaravimu nacionalinių ir (arba) regioninių valdžios institucijų metodams „Iš viršaus į apačią“, jis turėtų derėti ir sąveikauti, kad baigtiniai rezultatai būtų geresni. Įgyvendinant šį principą didelis dėmesys buvo skiriamas:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vietos gyventojų telkimui, informavimui, mokymui ir dalyvavimui nustatant vietovės privalumus ir trūkumus (analizė); • įvairių interesų grupių dalyvavimui rengiant vietos plėtros strategiją; • aiškių ir tinkamų veiksmų (projektų) atrankos vietos lygmeniu kriterijų nustatymui kuriant ir įgyvendinant vietos plėtros strategiją. <p>Buvo siekiama, kad kiek įmanoma daugiau vietos plėtros subjektų aktyviai dalyvautų visuose strategijos kūrimo ir įgyvendinimo etapuose, kad prisidėtų vykdant planuojamus projektus ir kauptų patirtį ateičiai.</p> <p>Principo laikymasis rengiant VPS:</p> <p>Rengiant VPS buvo atliekama VVG teritorijos gyventojų poreikių analizė, socialinės, ekonominės situacijos, gamtinių išteklių analizė, nustatomos teritorijos stiprybės, silpnybės, galimybės ir grėsmės, teritorijos plėtros poreikiai ir jų prioritėtinė tvarka. Informacijai gauti buvo naudojami skirtingi tyrimų metodai ir šaltiniai (aprašyti 2.2. skyriuje), įtraukiant įvairių interesų grupes:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Organizuoti VPS rengimo informaciniai renginiai tema „Naujoji Panevėžio rajono 2016-2023 m. plėtros strategija. Galimybės ir teritorijos poreikiai“ visose rajono seniūnijose. Į kiekvieną renginį buvo kviečiami seniūnijos pilietinės visuomenės, verslo ir vietos valdžios atstovai. Iš viso buvo organizuota 20 renginių (dalyvių sąrašai saugomi Panevėžio r. VVG). Renginiuose dalyvavo daugiau kaip 224 asmenys. Didžioji renginių dalyvių dalis buvo pilietinės visuomenės (bendruomenių) atstovai. Renginių metu buvo renkama ir teikiama informacija naujojo laikotarpio VPS kryptis ir problematiką. Renginiuose buvo aktyvinama rajono gyventojų apklausa apie, aktualiausias 2016–2023 m. VPS įgyvendinimo laikotarpiu spręstinas problemas (7 priedas, 11, 14 – 15, 17, 19, 21 klausimai). Naudojantis organizuotais renginiais, kaip VPS rengimo informavimo priemonę, kiekvienam renginių dalyviui buvo suteikta galimybė išsakyti aktualius lūkesčius bei poreikius, VVG teritorijos, socialines ar ekonomines problemas, teikti siūlymus bei pastabas joms amortizuoti, įsitraukti į VPS rengimo procesą. • Organizuotų susitikimų su rajono gyventojais ir organizacijomis metu buvo registruojamos potencialios projektinės idėjos, kurios galėtų būti įgyvendinamos naujuoju VPS laikotarpiu (plačiau 2.2. skyriuje). Idėjos taip pat buvo registruojamos inicijuojamų pavienių asmeninių interviu metu per visą VPS rengimo laikotarpį. Buvo užregistruotos 84 potencialios projektinės idėjos. Sudarytas idėjų sąrašas saugomas VVG biure kartu su kitais strategijos rengimo dokumentais. Analizuojant ir vertinant užregistruotas idėjas, gauta informacija buvo naudojama nustatant VPS prioritetus, priemones ir veiklos sritis, planuojant VPS įgyvendinimo etapus bei finansinius išteklius. • Organizuoti jaunimo atstovų ir Panevėžio rajono vietos veiklos grupės Jaunųjų

ambasadorių tinklo narių susitikimai. Buvo organizuoti 4 susitikimai, šiomis temomis: „Jaunimo įsitraukimo į naująją Panevėžio rajono 2016-2023 metų kaimo plėtros strategiją galimybės“ ir „Jaunimo inicijuotų projektų idėjų apžvalga“ (dalyvių sąrašai saugomi Panevėžio r. VVG). Siekiant įtraukti kuo daugiau skirtingų interesų grupių ir išsiaiškinti jaunimo problemas ir poreikius, buvo sudarytas diskusijų klausimynas. Diskusijų metu gauti duomenys apibendrinti, ir nustatyti pagrindiniai jaunimo poreikiai. Anketinėje gyventojų apklausoje buvo įtrauktas jaunimo poreikius ir problemas iliustruojantis klausimas (7 priedas, 21 klausimas). Susitikimų metu identifikuotos jaunimo užimtumo ir poreikių problemos, aptartos galimos projektinės iniciatyvos, papildytas projektinių idėjų sąrašas.

- Įgyvendinti du susitikimai su verslo atstovais. Susitikimuose dalyvavo Panevėžio teritorinės darbo biržos, Panevėžio rajono jaunųjų ūkininkų klubo, Panevėžio profesinio rengimo centro, rajono savivaldos ir vietos verslo atstovai. Susitikimo metu aktualizuotos vietos verslininkų problemos ir poreikiai, išsiaiškintos galimybės kurti naujas darbo vietas, identifikuotos jaunimo užimtumo problemos, aktualizuotas paramos poreikis naujų darbo vietų kūrimui, atlikta išsami verslininkų apklausa (5 priedas) ir vietos verslo sektoriaus analizė (6 priedas).

- Organizuoti grupiniai (fokus grupių) interviu su kaimo bendruomenių ir teritorijoje veikiančių įstaigų bei organizacijų atstovais, jaunimo ir verslo atstovais tema „Teritorijos poreikių analizė, projektinių idėjų aptarimas“ (suorganizuoti 2 susitikimai, dalyvių sąrašai saugomi Panevėžio r. VVG).

- Susitikimas su seniūnais ar juos atstovaujančiais asmenimis „Vietos valdžios ir NVO bendradarbiavimo galimybės teikiant viešąsias paslaugas“. Susitikimo metu buvo vykdoma seniūnų apklausa, aptartos galimos tarpinstitucinio bendradarbiavimo projektinės idėjos, NVO dalyvavimas viešųjų paslaugų teikimo projektuose.

- Organizuoti VVG narių ir VPS rengimo darbo grupės susitikimai. Buvo inicijuota 10 VPS rengimo darbo grupės susitikimų. Kiekviename susitikime buvo apibendrinama kitų VPS rengimo etapų metu gauta informacija ir turimi duomenys. Susitikimai organizuoti šiomis temomis:

1. „Panevėžio rajono 2016-2023 metų vietos plėtros strategija. Kryptys ir prioritetai“. Susitikimo metu buvo nustatyti preliminarūs naujosios VPS tikslai ir kryptys.

2. „Priemonių visumos, kuriomis tirsime teritorijos gyventojų poreikius, sukūrimas“. Sukurti VPS rengimo darbo instrumentai, kurių pagalba buvo atliekama teritorijos socialinės, ekonominės ir aplinkos situacijos analizė, nustatomi gyventojų poreikiai ir prioritetai (sudaryti susitikimų grafikai, anketinių apklausų klausimynai ir kt., identifikuotos interesų grupės ir jiems aktualios VPS temos).

3. „Panevėžio rajono gyventojų situacijos ir poreikių analizė. Surinktų anketavimo metu duomenų apžvalga“. Susitikimo metu pakoreguotos renginių su rajono vietos plėtros subjektais temos ir jų turinys. Įvertinus pirminių apklausų duomenis ir tendencijas, padarytos gyventojų tolimesnio aktyvinimo išvagos.

4. „Rajono ekonominės, socialinės, gamtos išteklių ir kultūrinės aplinkos analizė“. Rezultatas – išnagrinėti aktualūs VPS rengimui statistiniai ir socialiniai duomenys, apibendrinti turimi tyrimai ir kitų vietos organizacijų turimi strateginiai dokumentai.

5. „Identifikuotų rajono gyventojų poreikių prioritetizavimas. Rajono SSGG analizė“. Susitikimų metu naudoti anketinės gyventojų apklausos duomenys, padaryta jų analizė, išnagrinėti kiti rajono savivaldybės strateginio planavimo dokumentai, atlikta teritorijos SSGG analizė.

6. „Panevėžio rajono 2016-2023 m. VPS prioritetai ir priemonės“. Susitikimo rezultatas – iš surinktų duomenų visumos galutinai nustatomi svarbiausi vietos plėtros

	<p>dalyviams VPS prioritetai ir kryptys.</p> <p>7. „Finansinių išteklių, tenkančių numatytiems prioritetams ir priemonėms apžvalga“. Apskaičiuotas preliminarus surinktų projektinių idėjų biudžetas, sudaromas optimalus planuojamų įgyvendinti VPS priemonių lėšų poreikis.</p> <p>8. „Potencialių 2016-2023 metų VPS projektų pareiškėjų projektinių idėjų analizė. Projektų idėjų duomenų banko formavimas“. Atliktas VPS rengimo metu surinktų projektinių idėjų auditas. Įvertintas potencialių projektinių idėjų realizavimo finansinis poreikis, idėjos sureitinguotos, įvertintos naujų darbo vietų kūrimo galimybės. Darbo grupės rezultatai buvo naudojami programuojant VPS įgyvendinimo finansinį planą.</p> <p>9. „Vietos valdžios ir NVO bendradarbiavimo galimybės teikiant viešąsias paslaugas“. Apibendrinta apklausos analizė, padarytos tyrimo išvados (10 priedas). Tyrimo duomenys buvo naudojami kuriant VPS prioritetus ir priemones.</p> <p>10. „Panevėžio rajono VVG 2016-2023 metų VPS projekcinio dokumento apžvalga“. Visų turimų VPS rengimo darbo dokumentų ir informacijos apibendrinimas. Susitikimo metu iš esmės buvo padarytos galutinės išvagos, kurios užfiksuotos strategijos dokumente (VPS prioritetai, priemonės, finansinis planas, SSGG analizė ir kt).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Atlikta išsami kaimo gyventojų anketinė apklausa. VVG administracijos darbuotojai sudarė socialinės-ekonominės situacijos bei gyventojų ir organizacijų problemų ir poreikių tyrimo anketą (8 priedas). Rajono gyventojai, bendruomenių, kitų įstaigų ir organizacijų atstovai, vietos valdžios atstovai, verslo atstovai užpildė 1 479 anketas. Anketų duomenys buvo apibendrinti ir naudojami nustatant VVG teritorijos pagrindines problemas ir plėtros poreikius. • Atliktas projektinių pasiūlymų rinkimas. Buvo siekiama surinkti kuo daugiau potencialių projektų idėjų. Sudarytas potencialių projektų idėjų sąrašas. Sąrašas buvo nuolat pildomas ir koreguojamas įvairių susitikimų metu. Kituose VPS rengimo etapuose sąrašo idėjomis buvo remtasi, kaip vienu iš pagrindinių šaltiniu aktualizuojant strategijos prioritetines kryptis. <p>VPS rengimo darbo grupė, atsižvelgdama į VPS rengimo metu iš pagrindinių vietos plėtros dalyvių („iš apačios“) gautą informaciją, kartu su VVG nariais, kurių tarpe yra ir vietos valdžios atstovų (iniciatyva „į viršų“), priėmė galutinius sprendimus nustatant VPS prioritetus ir priemones bei numatant jų realizavimui planuojamus finansinius išteklius. VPS rengimo darbo grupė galutinai suformulavo Panevėžio rajono stiprybes, silpnybes, galimybes ir grėsmes, nustatė plėtros poreikius prioritetine tvarka, juo susiejo su VPS numatytais prioritetais ir priemonėmis.</p>
8.2.2.	<p>Principo laikymasis įgyvendinant VPS:</p> <p>Panevėžio rajono VVG, vadovaudamasi bešališkumo, objektyvumo ir skaidrumo principais, įgyvendinant VPS sieks sukurti sąžiningą, ir skaidrią aktyvaus bendradarbiavimo su plačiąja visuomene ir ekonominių bei socialinių interesų grupėmis aplinką. Tik išlaikant veiklos skaidrumo ir nešališkumo vertybes pavyks tinkamai realizuoti principo „iš apačios į viršų“ laikymąsi įgyvendinant VPS. Numatomi du svarbiausi pagrindinių vietos plėtros dalyvių įtraukimo į aktyvią VPS įgyvendinimo veiklą metodai: aktyvusis skatinimas (angl. „animation“) ir bendrųjų kompetencijų ugdymas. Šie metodai bus taikomi visuose VPS įgyvendinimo etapuose:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rengiant kvietimų teikti vietos projektų dokumentaciją. VVG administracijos darbuotojai rengs kvietimų teikti vietos projektų paraiškas dokumentaciją, kurią apsvartys ir tvirtins VVG valdyba. Kvietimų dokumentacija, reikalavimai pareiškėjams ir projektams bus pristatomi vykdant VVG teritorijos aktyvinimo veiklas: mokymus, konsultacijas, informacinius renginius. Rengiamos dokumentacijos projektas bus iš anksto skelbiamas VVG interneto puslapyje ar socialinių tinklų paskyroje. Su

dokumentacijos rengimu susijusi informacija bus siunčiama turimais asmeniniais kontaktais el. paštu, per VVG narius, vietos bendruomenes ir jas vienijančias organizacijas (PRBS). Suinteresuoti vietos plėtros dalyviai bus skatinami per nustatytą laiką teikti VVG pastabas ir pasiūlymus dokumentacijos rengimui. Šiame VPS įgyvendinimo etape didelis dėmesys bus skiriamas siekiamybei, kad visi potencialūs pareiškėjai kaip galima detaliau susipažintų su planuojamais kvietimo dokumentacijos projektais ir jų pagrindinėmis nuostatomis. Iki šiol VVG savo veikloje yra taikiusi praktiką, kuomet prieš kiekvieno kvietimo dokumentacijos derinimą, informacinių renginių ar asmeninių susitikimų metu potencialūs vietos projektų pareiškėjai ir vykdytojai buvo orientuojami į planuojamų kvietimų prioritetus ir tikslines veiklas. Naujosios VPS įgyvendinimo laikotarpiu bus siekiama atkartoti gerą patirtį.

- Kviečiant teikti vietos projektų paraiškas. Kvietimai teikti paraiškas bus skelbiami vietos spaudoje, VVG svetainėje ir socialiniame tinkle, NMA interneto puslapyje. Kviečiant teikti vietos projektus informacijos sklaida bus vykdoma taip pat ir VVG partnerių tinkluose (pvz., Panevėžio rajono savivaldybės tinklalapyje). Siekiant kuo plačiau rajono gyventojams ir rajone veikiančioms organizacijoms paskleisti informaciją apie galimybes pasinaudoti VPS parama bus naudojami asmeninės sklaidos kanalai: asmeniniai kreipimaisi į vietos bendruomenių lyderius ir vietos verslininkus, informacijos persiuntimas turimais elektroninio pašto adresais. Nustatant vietos projektų paraiškų rinkimo trukmę pagal paskelbtus kvietimus bus žiūrima, kad laikotarpis pateikti paraiškas būtų racionalus ir pakankamas. Šiuo klausimu ketinama tartis su Panevėžio rajono VVG teritorijos subjektais: bendruomenėmis, kitomis NVO, verslo, vietos valdžios atstovais.

- Tvirtinant vietos projektus bendruomeninių ir kitų vietos nevyriausybinių organizacijų ar pilietinės visuomenės, verslo bei vietos valdžios atstovai bus kviečiami dalyvauti viešuose VVG projektų atrankos posėdžiuose. Visiems aktyviai dalyvaujantiems VPS įgyvendinime bus sudaryta galimybė teikti VVG valdybai pastabas ir pasiūlymus dėl vietos projektų atrankos kriterijų ar projektų tvirtinimo procedūrų. Esant galimybėms, prieš tvirtinant vietos projektus bus siekiama, kad VVG valdyba būtų susipažinusi su projektų autoriais ir jų planuojamomis veiklomis bei aplinka. Informacija apie tvirtinamus projektus, projektų atrankos rezultatai atskirais vertinimo etapais bus viešai skelbiami VVG interneto svetainėje ir socialiniuose tinkluose.

- Pristatant VPS įgyvendinimo rezultatus ir vykdant stebėseną VVG reguliariai atnaujins informaciją interneto svetainėje. VPS rezultatai ir pasiekimai bus nuolat viešinami vietos ar regioninėje spaudoje, televizijoje, radijo kanalais ir susitikimų su vietos gyventojais metu. Atskirai apie VPS įgyvendinimo rezultatus bus informuojama viena iš svarbiausių VVG partnerių ir vietos plėtros dalyvių – Panevėžio rajono bendruomenių sąjunga (PRBS). Per visą VPS įgyvendinimo laikotarpį bus nuolat stebimi vietos projektų tarpiniai rezultatai, prašoma vietos projektų vykdytojų ir vietos gyventojų teikti pastebėjimus ir siūlymus tolimesnėms projektinėms veikloms. Bus stebima, ar vietos projektai teikia planuojamą naudą ir ar yra efektyvūs. VVG nariai ir valdyba vykdys įgyvendinamų projektų lankymą vietose, bus prašoma vietos ir bendruomenių lyderių inicijuoti ar padėti organizuoti tokius susitikimus. VPS įgyvendinimo metu ketinama organizuoti specializuotas vietos plėtros dalyvių apklausas, kurių pagalba būtų galima daryti reikšmingas išvadas apie VPS įgyvendinimo eigą, naudą, poveikį, įgyvendinimo progresą ir jo korekcijų būtinumą. 2016-2023 m. VPS įgyvendinimo rezultatai bus pristatomi konferencijose, aptariami įvairių susitikimų metu.

- Siekiant suaktyvinti VVG teritorijos gyventojų veiklas. VVG valdyba ir

	<p>administracija bus atsakingos už tai, kad vietos projektų vykdytojams būtų suteikta visokeriopa pagalba įgyvendinant planuojamus projektus: konsultacijos iškilus problemoms, teminiai mokymai, atstovavimas pokalbiuose ir derybose. VVG pagal poreikį rengs atskiras metodines rekomendacijas ar temines instrukcijas vietos projektų vykdytojams. VPS įgyvendinimo metu potencialių vietos projektų vykdytojų ir pareiškėjų aktyvinimą atliks už aktyviojo skatinimo (angl. „animation“) veiklą atsakingas VVG darbuotojas. Vykdamas VVG teritorijos gyventojų aktyvinimo veiklą bus nuolat stebimas trūkstančių kompetencijų ugdymo poreikis ir efektyvūs būdai jį tenkinti.</p>
8.3.	<p>Partnerystės principas:</p>
8.3.1.	<p>Principo laikymasis rengiant VPS:</p> <p>Rengiant VPS ir priimant sprendimus dėl priemonių, veiklos sričių ir finansinio plano daug dėmesio buvo skirta partnerystės principo laikymuisi.</p> <p>Panevėžio rajono VVG yra atvira naujiems nariams, t. y. užtikrina lanksčią, atvirą ir nediskriminuojančią naujų narių priėmimo tvarką, veikia partnerystės, grindžiamos trijų sektorių (pilietinės visuomenės, verslo ir vietos valdžios), principu. Vietos veiklos grupei šiuo metu priklauso 47 nariai, atstovaujantys visiems trimis sektoriams. Tai juridiniai ir fiziniai asmenys: Panevėžio rajono bendruomeninės organizacijos ir kitos NVO, verslo įmonės, ūkininkai, vietos valdžios atstovai.</p> <p>Panevėžio rajono vietos veiklos grupės valdyba sudaryta iš 12 narių, renkamu visuotiniame narių susirinkime pagal skaidrią ir demokratinę procedūrą, nepažeidžiant partnerystės principo, atstovauja skirtingiems sektoriams (partneriams): 33 proc. valdybos narių (4 valdybos nariai) atstovauja verslo sektorių, 25 proc. valdybos narių (3 valdybos nariai) atstovauja vietos valdžios sektorių ir 42 proc. valdybos narių (5 valdybos nariai) atstovauja pilietinės visuomenės sektorių. VVG nariai ir administracijos darbuotojai, dalyvaudami bendruomeninių organizacijų visuotinių narių susirinkimuose, kituose rajono renginiuose, kurdami aktyvią reklaminę kampaniją (spaudoje, organizacijos svetainėje bei socialiniuose tinkluose), nuolat kviečia naujus narius prisijungti prie VVG veiklos. VVG nariai su į organizaciją įstojusiais diskutavo, kokia turi būti partnerystė, kaip ji turi pasireikšti VVG veikloje, kokios yra silpnosios ir stipriosios teritorijos pusės.</p> <p>Panevėžio r. VVG strategijoje numato galimybes:</p> <ul style="list-style-type: none"> • sutelkti ir sujungti esamus valstybinio, privačiojo, pilietinio ir savanoriškojo sektorių žmogiškuosius ir materialius išteklius; • suburti vietinius subjektus į kolektyvinius projektus, remiantis partneryste ir bendradarbiavimu, nuosavybe, partneryste tarp skirtingų sektorių (valdžios, verslo ir pilietinės visuomenės ir kt.). Partnerystės ir bendradarbiavimo principu paremti projektai VPS sukuria pridėtinę vertę, taip pat yra daug efektyvesni. <p>Tokios partnerystės skatinimui ir yra parengta Panevėžio rajono VVG strategija. Joje yra tokios priemonės, kurios paremtos partnerystės ir pasitikėjimo principais (priemonė „Privataus sektoriaus socialinio verslo kūrimas ir plėtra“, priemonė „NVO socialinio verslo kūrimas ir plėtra“, priemonės „Investicijos į materialųjį turtą“ veiklos sritis „Parama žemės ūkio produktų perdirbimui, rinkodarai ir (arba) plėtrai“).</p>
8.3.2.	<p>Principo laikymasis įgyvendinant VPS:</p> <p>Įgyvendinant VPS bus išlaikomos tokios pačios Panevėžio rajono vietos veiklos grupės ir sprendimų priėmimo organų struktūros. VVG įstatuose numatyta narių rotacija vyks kas 3 metus keičiantis ne mažiau kaip 1/3 valdybos narių, taip užtikrinant lanksčią, atvirą ir nediskriminuojančią VVG veiklą.</p> <p>Siekiant palengvinti sprendimų priėmimo procesus dėl projektų finansavimo ir sumažinti konfliktų tikimybę VVG organizuos susitikimus su potencialiais projektų teikėjais ir vykdytojais, vietos verslininkais ir ūkininkais. Susitikimų metu bus</p>

aptariamoms projektų idėjom, ieškoma bendrų plėtros kryptų ir galimybių pasinaudoti jau turimais ištekliais bei infrastruktūra. Dar vienas svarbus šių susitikimų uždavinys – įgyvendinant partnerystės principą, kartu įgyvendinti ir teritorinį principą, t. y. siekti, kad VPS lėšos bendru sutarimu būtų paskirstytos tolygiai ir tikslingai visoje VVG teritorijoje.

Partnerystės principo laikymuisi didelis dėmesys bus skiriamas įgyvendinant VPS I prioriteto „Socialinio bei bendruomeninio verslo kūrimas ir plėtra“ (žr. priemonių „Privataus sektoriaus socialinio verslo kūrimas ir plėtra“, „NVO socialinio verslo kūrimas ir plėtra“, „Bendruomeninio verslo kūrimas ir plėtra“ aprašymus 9 skyriuje) priemonių remiamas veiklas. Naujuoju laikotarpiu viena iš svarbiausių VPS kryptų bus pilietinės visuomenės, verslo ir vietos valdžios partnerystės stiprinimas. Bendruomeniškumo ir socialinės partnerystės ryšių kūrimą bei plėtrą skatinančioms veikloms numatoma skirti daugiau nei 30 proc. viso VPS planuojamo paramos biudžeto. Bendrasis šio prioriteto priemonių tikslas - ugdyti Panevėžio rajono gyventojų socialinę atsakomybę ir bendruomeniškumą, plėtojant ir vykdant įvairaus pobūdžio socialinę, ekonominę veiklą. Tikimasi, kad šio tikslo siekimui teigiamą efektą turės glaudžių vietos plėtros dalyvių partnerystės ryšių stiprinimas, apimantis tiek pilietinės visuomenės, tiek verslo ir valdžios sektorių interesų sričių derinimą. Įgyvendinant partnerystės principą bus naudojamos esamos VVG ir Panevėžio rajono bendruomenių sąjungos (PRBS) bendradarbiavimo formomis (bendrų renginių, mokymų organizavimas, bendrų projektų rengimas ir įgyvendinimas, informacijos sklaida, rajono gyventojų interesų atstovavimas). Organizuojamų įvairių susitikimų, diskusijų ir mokymų metu PRBS nariai ir kitos rajono NVO bus aktyviai skatinamos tiesiogiai dalyvauti socialinės ir ekonominės partnerystės veiklose.

Remiantis VPS rengimo metu gautais apklausų duomenimis (6, 8 ir 10 priedai) buvo aktualizuotos pilietinės visuomenės, verslo ir vietos valdžios galimos LEADER partnerystės sritys, kurios galėtų būti sėkmingai plėtojamos VPS įgyvendinimo metu. Ateityje bus siekiama aktyvinti bendradarbiavimą tarp vietos valdžios, NVO ir verslo sektoriaus, vykdant sklandų teikiamų viešųjų paslaugų perėmimą iš savivaldos į vietos lygmenį. Siekiant suaktyvinti tokių paslaugų perėmimą, didesnę dėmesį ketinama skirti viešųjų paslaugų perėmimo ir savivaldos galimybių viešinimui, potencialių šių projektų dalyvių motyvavimui, mokymų, bendrų diskusijų ir susitikimų organizavimui.

Įgyvendinant VPS bus organizuojamas kiek galima didesnis NVO ir verslo sektoriaus įtraukimas į mokymų procesą siekiant, kad būtų sudarytos sėkmingos savivaldos lygmeniu teikiamų viešųjų paslaugų perdavimo prielaidos, kurias sąlygoja tvari partnerystė.

Konkrečių partnerystės rezultatų per VPS įgyvendinimo laikotarpį numatoma pasiekti įgyvendinant VPS II prioriteto priemonės „Gyventojų aktyvumo, verslumo iniciatyvų skatinimas, krašto tradicijų puoselėjimas“ veiklas. Priemonė yra skirta veikloms, skatinančioms vietos iniciatyvas bei partnerystę, taip pat stiprinančioms socialinį, kultūrinį kapitalą bei visuomeniškumo supratimą. Partnerystės principą bus siekiama skatinti potencialiai finansuojamų projektų atrankos procese, numatant kokybės reikalavimus tokiai projektinei veiklai, kuri skirta jaunų žmonių įtraukimui (savanorystė, dalyvavimas projektinėje veikloje) ir socialiai pažeidžiamų gyventojų įtraukčiai, įgyvendinama su partneriais ir (arba) projektinėje veikloje numatytas įvairių rajono vietos plėtros dalyvių bendradarbiavimo skatinimas.

Per VPS įgyvendinimo laikotarpį bus intensyvinama kita partnerystės plėtojimo sritis – VVG, kaip iniciatyvas skatinančios organizacijos, žinomumas Panevėžio rajono teritorijoje. Vietos žiniasklaidoje ir internetinėje erdvėje bus nuolat talpinama informacija apie VVG projektus ir plėtojamas iniciatyvas, formuojant teigiamą VVG

	bendradarbiavimo praktikos įvaizdį su kitomis organizacijomis bei vietos plėtros dalyviais. Atsižvelgiant į tai, kad VVG yra atvira ir besiplečianti organizacija, nuolat bus siekiama viešinti raginimus aktyviems vietos plėtros dalyviams tapti organizacijos nariais arba kitaip prisidėti prie vykdomos veiklos.
8.4.	Inovacijų principas:
8.4.1.	<p>Principo laikymasis rengiant VPS:</p> <p>Siekiant inicijuoti naujoves bei struktūrinius pokyčius kaimo teritorijoje, reikia pereiti nuo buvimo veikėju prie buvimo partneriu. VVG privalo atlikti svarbų vaidmenį skatindama taikyti novatoriškus kaimo vietovių plėtros metodus. Kadangi novatoriškumas yra vienas iš pagrindinių LEADER metodo principų, teikiantis pirmenybę „novatoriškoms, pavyzdinėms, perduodamoms priemonėms, galinčioms praskinti naujus kaimo plėtros kelius“ (Europos Komisija, 1994), rengiant VPS labai svarbu kiek įmanoma konkrečiau atskleisti Panevėžio rajono VVG rengiamos strategijos novatoriškumą.</p> <p>Rengdami VPS ir pagrįsdami inovacijų principą kėlėme klausimą: „ką teritorijoje norime pakeisti?“. Strategijos kūrimo etapuose stengėmės susitelkti į tuos veiksmus, kurie vietos plėtrai turėtų didžiausią poveikį. Todėl stengėmės naujai pažvelgti tiek į problemas, tiek į galimybes, ir ieškoti naujų būdų į jas reaguoti. Tik taip galėjome rasti ilgalaikius ir patikimus sprendimus. Savo strategijoje inovatyvumo požymiu vadiname naujų paslaugų (teritorijoje iki šiol neįgyvendintų), naujų produktų, naujų veiklos būdų, naujų aplinkosauginių ir technologinių sprendimų įgyvendinimą. Išradingumą ir inovacijas matome kaip į socialinės ir ekonominės raidos pagrindą.</p> <p>ESF ir ERPF reglamentuose ypač akcentuojama socialinių inovacijų kryptis. Kaip socialinės inovacijos čia konkrečiai minimos, galimybės reorganizuoti vietos paslaugų teikimą ir vietos problemų sprendimą. Socialinės inovacijos – tai inovacijos, kurios yra socialinės tiek savo tikslais, tiek priemonėmis. Tai nauji produktai, paslaugos ir modeliai, kuriais vienu metu tenkinami socialiniai poreikiai ir užmezgami nauji socialiniai santykiai ir bendradarbiavimas. Šios inovacijos didina visuomenės aktyvumą.</p> <p>Rengiant VPS ypatingą dėmesį skyrėme novatoriškoms bendradarbiavimo formoms. Inovacijų diegimo procesas turėtų apimti artimą vidinės ir išorinės aplinkos sąveiką. Aktyviai skatinome tarpinstitucinio bendradarbiavimo ir sutarimo kultūros diegimą. Daug laiko ir pastangų buvo skirta vidinei ir išorinei komunikacijai tarp atskirų rajono subjektų plėtoti. Tam tikslui buvo vykdomi VVG darbuotojų vizitai į seniūnijas, gana aktyvus dalyvavimas Jaunųjų ambasadorių tinklo veikloje organizuojant jų susibūrimus, bendruomenių aktyvistų ir bendruomenės teritorijoje veikiančių verslo subjektų ir ūkininkų susitikimus.</p> <p>Gyventojų poreikių nustatymui pasirinkome ir vieną iš inovatyvesnių mūsų rajone informacijos rinkimo metodų - internetinį anketavimą. Inovatyvios informacinės technologijos buvo pritaikytos praktikoje. Tokiame anketavime sudalyvavo 1 479 respondentai.</p> <p>VPS rengimo etape stengėmės išgirsti kuo daugiau inovatyvių siūlymų, kuriuos generavo mūsų susitikimų dalyviai. Tokių susitikimų metu buvo pateikiami sprendimai ir projektų pavyzdžiai, kurie sėkmingai buvo įgyvendinti kituose rajonuose ir kas galėtų būti mūsų rajono inovacijos. Tokiose diskusijose buvo išskirtos trys pagrindinės inovacijų mūsų rajone kryptys, kurias skatinsime:</p> <ul style="list-style-type: none"> • naujų paslaugų teritorijoje (iki naujosios strategijos neįgyvendintų mūsų rajone) kryptis; • naujų aplinkosauginių ir technologinių sprendimų įgyvendinimo kryptis; • socialinių inovacijų kryptis. <p>Vadovaudamasi šia nuostata ir siekdama inovatyviai įgyvendinti vieną iš EŽŪFKP</p>

	<p>prioritetų „Skatinti socialinę įtrauktį, skurdo mažinimą ir ekonominę plėtrą kaimo vietovėse“, Panevėžio r. VVG ėmėsi šių veiksmų:</p> <ul style="list-style-type: none"> • įgyvendinant kitus Panevėžio rajono vietos veiklos grupės projektus, potencialiems projektų rengėjams bei vykdytojams buvo organizuoti inovatyvūs mokymai, susiję su bendruomenių ir kitų pelno nesiekiančių organizacijų verslumu, socialiniu verslu; • organizavo fokus grupių interviu su kaimo bendruomenių ir kitų įstaigų bei organizacijų atstovais, jaunimo ir verslo atstovais, seniūnais, VVG valdybos nariais, administracijos darbuotojais, kurios buvo orientuotos į verslumo skatinimą, projektinių idėjų, susijusių su pajamų generavimu, išgryninimą; • strategijoje numatė inovatyvias priemones („Privataus sektoriaus socialinio verslo kūrimas ir plėtra“, „NVO socialinio verslo kūrimas ir plėtra“), susijusias su socialinio verslo, kaip valdymo inovacijų, vystymu rajone. <p>Tokį skatintinų inovacijų krypčių Panevėžio rajono teritorijoje modelį pasitvirtinome ir VPS rengimo darbo grupėje.</p>
8.4.2.	<p>Principo laikymasis įgyvendinant VPS:</p> <p>Įgyvendinant VPS didelis dėmesys bus skiriamas socialinių vadybinių inovacijų krypčiai. Naujoje strategijoje esame numatę vieną iš priemonių – galimybę ugdyti kaimo gyventojų gebėjimus vertinti kaimo vietovių išteklius ir numatyti priemones jiems panaudoti. Neturėdami naujų žinių ir įgūdžių, teritorijoje veikiantys subjektai nėra pajėgūs atsilaikyti prieš konkurencijos keliamus iššūkius ir išlaikyti įgyvendinamų projektų gyvybingumą per ilgesnį laikotarpį. Įgyvendinant VPS numatoma skirti didelį dėmesį informacinių technologijų taikymui organizacijos valdyme ir gyventojų aktyvinimo veiksmuose, naudojantis socialinių tinklų teikiamomis galimybėmis. VVG, kaip inovacijų vietos plėtros procese katalizatorius, skirs didelį dėmesį valdymo inovacijų rajono lygmeniu skatimui. VPS įgyvendinimo metu bus siekiama įtvirtinti novatorišką požiūrį į vietos plėtrą, kaip iniciatyvų „iš apačios į viršų“ principo įgyvendinimą per tiesioginį gyventojų įsitraukimą į VVG teritorijos problemų sprendimo procesą. Toks valdymo inovacijų įsisavinimo procesas bus remiamas vietos gyventojų kompetencijos ir verslumo ugdymu, akcentuojant novatoriškumo esmę, kuri glūdi galimybėje patiems kaimo gyventojams telktis ir keistis. Laikantis inovatyvaus požiūrio į vietos plėtrą, įgyvendinant VPS priemonės planuojama organizuoti įvairius teminius mokymus ar patirties mainus, kurių metu bus siekiama taikyti inovatyvias ugdymo priemones.</p> <p>VPS įgyvendinimo metu ypatingas dėmesys bus skiriamas šiems veiksams:</p> <ul style="list-style-type: none"> • inovacijų diegimas bus skatinamas bendradarbiaujant, gilinant suinteresuotų šalių žinias inovacijų ir jų supratimo plačiąja prasme srityje. Planuojama organizuoti mokymus, užsiėmimus, kuriuose kartu dalyvautų verslo atstovai, NVO atstovai, ypatingas dėmesys bus skiriamas jaunimui. Tikslinės grupės bus skatinamos vietos projektų įgyvendinimo metu kurti inovacijas. Reikšmingų inovacijų principo taikymo rezultatų bus siekiama įgyvendinant VPS priemonių, susijusių su socialiniu verslu, veiklas. Numatoma, kad tai bus patrauklios VPS priemonės socialinių inovacijų skatinimui, naujų produktų, paslaugų ar verslo modelių diegimui, kurių metu būtų tenkinami socialiniai poreikiai ir užmezgami nauji socialiniai santykiai ar bendradarbiavimas. Sistemingą valdymo ir socialinių inovacijų skatinimą bus siekiama glaudžiai derinti su VPS įgyvendinamomis priemonėmis, nes tai inovacijos, kurios yra ne tik naudingos visuomenei, bet ir didina jos aktyvumą; • atrenkant vietos projektus bus vertinama, ar vietos projektas susijęs su inovacijomis, ar įgyvendina inovacijas VVG teritorijos ir (arba) šalies mastu (žr. 9 lentelę „VPS priemonių ir veiklos sričių aprašymas“). Tokiems projektams bus taikomas

	<p>pirmumas. Tikimasi, kad toks inovatyvių projektinių veiklų skatinimas papildomai motyvuos potencialius vietos projektų pareiškėjus ir vykdytojus inicijuoti tvarius naujovėmis paremtus projektus;</p> <ul style="list-style-type: none"> • prieš skelbiant kvietimą teikti vietos projektų paraiškas ir atrenkant vietos projektus bus organizuojamos diskusijos, praktinės darbo grupės, mokymai dėl inovacijų taikymo vietos projektuose; • dauguma VPS priemonių apibrėžiamų veiklų turinių iš anksto numato skirtingų vietos plėtros subjektų bendradarbiavimą įvairiomis formomis. Todėl inovacijų atsiradimas VPS įgyvendinimo metu labai tikėtinas, o kai kuriais atvejais netgi ir skatinamas. Tikimasi, kad tai įtakos greitą inovatyvių projektų rezultatų ir apskritai pačių diegiamų inovacijų sklaidą. VPS įgyvendinimo metu planuojama nuolat viešinti gerąją projektinę pareiškėjų patirtį ypač susijusią su inovacijų diegimu. Internetinėje erdvėje, spaudoje ar įvairių susitikimų metu viešinant tokios projektinės veiklos rezultatus bus nuolat pabrėžiamas jų naujoviškumas, plėtojamos socialinės inovacijos ir valdymo modeliai. Tokie projektai bus pristatomi kaip pavyzdžiai, siekiant parodyti, kad ir būsimų pareiškėjų projektai gali būti novatoriški, ypač socialinių inovacijų, socialinio ir bendruomeninio verslo bei bendradarbiavimo srityje. Ateityje tokie projektai galėtų būti pavyzdžiu įgyvendinant teritorinio ir tarptautinio bendradarbiavimo projektines veiklas.
8.5.	Integruoto požiūrio principas:
8.5.1.	<p>Principo laikymasis rengiant VPS:</p> <p>Integruoto požiūrio principas siekia spręsti ne atskirų sektorių problemas, o parengti skirtingų sektorių plėtrą apimančią vietos plėtros strategiją. Vietos veiklos grupių rengiamos vietos plėtros strategijos turi daugiasektorinį pobūdį, kurio esmė priklauso nuo gebėjimo sujungti ekonomikos, socialinio, kultūros ir aplinkos sektorių veiklas. Bendradarbiaujant šiems sektoriams, galima rasti tinkamus sprendimus ir kurti naują pridėtinę bendros veiklos vertę. VPS numatyta veikla ir projektai turėtų būti susieti į visumą ir suderinti.</p> <p>VPS siekiama, kad projektai prisidėtų prie atskirų socialinio, ekonominio ir aplinkosauginio sektorių identifikuotų problemų bendrų sprendimų, projektų veiklos papildytų viena kita ir būtų įgyvendintas „bendro projektų rato principas“, t.y. sukurta infrastruktūra leistų plėsti ir vykdyti veiklas, kurios prisidės prie tam tikros vietovės ekonominių problemų sprendimo (pavyzdžiui, darbo vietų kūrimas).</p> <p>Remdamiesi tuo, kad vietos plėtros strategija turi turėti daugiasektorinį pagrindą, apimančią kelis veiklos sektorius, siekiant integruotų ir efektyvių sprendimų, stengiamasi šiuo principu remtis ir rengiant VPS. Integruoto požiūrio principas yra neatsiejama teritorinio ir „iš apačios į viršų“ principų dalis. Buvo siekiama, kad vietos strategijoje numatyta veikla ir projektai būtų susieti į visumą ir tarpusavyje suderinti.</p> <p>VVG atliko išsamią VVG teritorijos socialinės ir ekonominės situacijos analizę. Naudojant įvairių šaltinių statistinius duomenis buvo stengiamasi kiek galima tiksliau charakterizuoti atskirų socialinių, ekonominių ir aplinkosauginių sektorių būklę. Siekiant apjungti šių sektorių veiklas į VVG teritorijai aktualią visumą, buvo remtasi papildomais VPS rengimo darbo grupės suformuotais informacijos šaltiniais. Rengiant VPS buvo organizuoti (žr. 2.2. skyrių) fokus grupių interviu, susitikimai su įvairių sektorių (pilietinės visuomenės, verslo ir vietos valdžios) atstovais, vykdomos įvairios (gyventojų, verslo, vietos valdžios atstovų) anketinės apklausos, vestos diskusijos įvairiomis temomis su įvairiomis interesų grupėmis. Atskirų sektorių būklės įvertinimas užbaigtas integruota SSGG analize, kuri suformavo bendrą visos teritorijos vaizdą bei padėjo ieškoti naujų vietos plėtros problemų sprendimo variantų. Įvertinus tai, kad ne visi vietos plėtros subjektai turėjo analizės, strateginio planavimo bei ganėtinai didelės</p>

	<p>teritorijos „valdymo“ gebėjimų ir patirties, labai efektyvi buvo vietos valdžios partnerystė. Pilietinės visuomenės sektorius suteikė analizei realumo, betarpiškumo, o taip pat realiai vertino ir formuluojamas VPS priemones, išskeltus bei tikslus. Pilietinės visuomenės atstovams, ypač kaimo bendruomenėms buvo sudėtinga apimti visą teritoriją, nes jos labiau įpratusios spręsti vietos (ne VVG teritorijos) problemas. Verslo atstovai padėjo įvertinti VPS priemonių efektyvumo ir realios naudos vietos gyventojams galimybes. Šis integruotas požiūris suteikė strategijai logiško vientisumo, šeimininkiško požiūrio į turimus plėtros išteklius, o tuo pačiu padėjo rasti tinkamiausių sprendimų, kuriant geresnę rajono ateitį. Atsižvelgiant į gautą informaciją ir siekiant užtikrinti integruotą požiūrį VVG teritorijos plėtra buvo suformuluotos tokios VPS priemonės, kurios turi tarpusavio sąsajų ir bendrą efektą teritorijos mastu (žr. 9 skyrių „VPS priemonių ir veiklos sričių aprašymas“). Horizontalųjų VVG teritorijos integruoto požiūrio principą užtikrins suformuluotų VPS II prioriteto „Kaimo atnaujinimas, savitumo puoselėjimas ir vietos gyventojų kompetencijų didinimas“ priemonių „Pagrindinės paslaugos ir kaimų atnaujinimas kaimo vietovėse“ ir „Gyventojų aktyvumo, verslumo iniciatyvų skatinimas, krašto tradicijų puoselėjimas“ sėkmingas įgyvendinimas. Vertikalųjų VVG teritorijos integruoto požiūrio principą užtikrins VPS I prioriteto „Socialinės ir ekonominės veiklos kaimo vietovėse įvairinimas“ priemonių veiklos, susijusios su verslo kūrimu ir plėtra (priemonė „Ūkio ir verslo plėtra“, priemonė „Privataus sektoriaus socialinio verslo kūrimas ir plėtra“, priemonė „NVO socialinio verslo kūrimas ir plėtra“ ir priemonė „Bendruomeninio verslo kūrimas ir plėtra“). Įgyvendinant VPS priemonę „Vietos projektų pareiškėjų ir vykdytojų mokymas, įgūdžių įgijimas“ bus užtikrinta horizontalioji ir vertikalioji integracija, nes šios priemonės tikslas (stiprinti VVG teritorijos gyventojų kompetencijas verslumo, inovacijų, bendradarbiavimo srityse, didinti ekonominės veiklos konkurencingumą), turi tiek „vertikalių“, tiek „horizontalių“ integralumo požymių.</p> <p>Siekiant, kad VPS numatyta veikla ir projektai būtų susieti į visumą visos VVG teritorijos ir regiono atžvilgiu, buvo atlikta VPS priemonių suderinamumo analizė su Panevėžio rajono 2016-2022 strateginiu plėtros planu ir Panevėžio regiono 2014-2020 metų plėtros plano projektu.</p> <p>Šis įvairių sektorių susiejimas yra vienas iš svarbiausių siekiant sėkmingai įgyvendinti integruoto požiūrio principą.</p>
8.5.2.	<p>Principo laikymasis įgyvendinant VPS:</p> <p>VPS įgyvendinimo metu bus vykdoma nuolatinė stebėseną, už kurią bus atsakinga VVG administracija ir VVG valdybos nariai (žr. 13 skyrių „VPS įgyvendinimo vidaus valdymas ir stebėseną“).</p> <p>Įgyvendinant VPS planuojama skelbti mažiausiai 5 kvietimus (esant poreikiui ir galimybėms numatoma skelbti papildomus kvietimus) teikti vietos projektų paraiškas (žr. 10 skyrių „VPS įgyvendinimo veiksmų planas“). Siekiant tikslingai panaudoti VPS lėšas, išvengti klaidų bei atliekant nuolatinę VPS įgyvendinimo stebėseną ir VVG teritorijos gyventojų aktyvinimą, kvietimai teikti vietos projektų paraiškas bus skelbiami pagal atskiras VPS priemones, VPS priemonių lėšas panaudojant kelių skirtingų kvietimų metu (žr. 10 lentelę „VPS įgyvendinimo veiksmų planas“).</p> <p>Įvertinus vietos projektų įgyvendinimo taisyklių rengimo, derinimo, kvietimų teikti paraiškas vykdymo, projektų atrankos ir tvirtinimo procedūroms reikalingą laiką, taip pat VPS administravimo ir gyventojų aktyvinimo procesų terminus, kvietimai pagal atskiras VPS priemones, atsižvelgiant į atskirų sektorių tematiką, yra logiškai suplanuoti ir išdėstyti laike, jiems numatyti optimaliausi finansiniai ištekliai. Taip siekiama sudaryti palankias sąlygas vienam sektoriui pastiprinti kitą, bendradarbiauti tarpusavyje ir gauti sinerginį efektą, kai bendras gaunamas rezultatas yra didesnis nei kiekvienos dalies</p>

	<p>suma. Įgyvendinant integruoto požiūrio principą didelis dėmesys bus skiriamas aktyvių ryšių stiprinimui ir socialinių, ekonominių bei kultūrinių sektorių atstovų tarpusavio gebėjimų ugdymui. Remiantis keliamais reikalavimais, VPS įgyvendinimui skirti finansiniai ištekliai suplanuoti taip, kad ne mažiau nei 75 proc. vietos projektams skirtų VPS lėšų būtų panaudota aktyviems veiksams sudarantiems prielaidas naujų darbo vietų kūrimuisi. Siekiant derinti integruoto požiūrio principo laikymąsi sprendžiant atskirų socialinių, ekonominių ir aplinkosaugos sektorių problemas, VPS įgyvendinimo metu pirmiausiai bus inicijuojami kvietimai teikti vietos projektus, kurie glaudžiai siejasi su I ir II prioriteto veiklomis. Bus siekiama, kaip galima efektyviau pradėti įgyvendinti I prioriteto „Socialinės ir ekonominės veiklos kaimo vietovėse įvairinimas“ projektines iniciatyvas, plėtojant ne žemės ūkio verslą kaimo vietovėse ir skatinant atsinaujinančių energijos išteklių tiekimą bei naudojimą (I prioriteto priemonės „Ūkio ir verslo plėtra“ veiklos sritis „Parama ne žemės ūkio verslui kaimo vietovėse plėtoti“), skatinant bendruomeninio verslo kūrimą ir plėtrą (I prioriteto priemonė „Bendruomeninio verslo kūrimas ir plėtra“). Tikimasi, kad II prioriteto „Kaimo atnaujinimas, savitumo puoselėjimas ir vietos gyventojų kompetencijų didinimas“ priemonių pirmieji kvietimai susiję su investicijomis į visų rūšių mažos apimties infrastruktūrą (II prioriteto priemonės „Pagrindinės paslaugos ir kaimų atnaujinimas kaimo vietovėse“ veiklos sritis „Parama investicijos į visų rūšių mažos apimties infrastruktūrą“) bei vietos projektų pareiškėjų ir vykdytojų kompetencijų didinimo (II prioriteto priemonė „Vietos projektų pareiškėjų ir vykdytojų mokymas, įgūdžių įgijimas“) integruotai prisidės prie socialinių, ekonominių ir aplinkosaugos sektorių sprendžiamų problemų neutralizavimo. Vėlesnių kvietimų metu, siekiant sustiprinti natūraliai keliamą sinergijos efektą skirtingiems sektoriams, vietos projektų paraiškų rinkimas pagal atskiras VPS priemones bus diversifikuojamas (žr. 10 lentelę „VPS įgyvendinimo veiksmų planas“), derinant priemonių horizontaliojo ir vertikaliojo integralumo požymius.</p> <p>Stiprinant socialinių ir ekonominių sektorių integruotumo principą, išskirtinis dėmesys VPS įgyvendinimo metu bus skiriamas priemonės „Bendruomeninio verslo kūrimas ir plėtra“ remiamoms veikloms, kadangi pilietinės visuomenės įgyvendinamų socialinių iniciatyvų sritys yra labiau ekonomiškai pažeidžiamos nei privataus verslo sektoriaus. Numatoma, kad tvariam bendruomeninio socialinio verslo vietos projektų įgyvendinimui prireiks daugiau laiko ir pastangų, nes tai pakankamai inovatyvi VVG teritorijos lygmeniu veiklos sritis. Todėl tokių projektinių iniciatyvų skatinimui numatyti net keturi iš penkių kvietimai teikti vietos projektų paraiškas VPS įgyvendinimo metu (žr. 10 lentelę „VPS įgyvendinimo veiksmų planas“). Tikimasi, kad socialinio verslo projektai padės spręsti paslaugų kaimo gyventojams trūkumo problemą ir kurs naujas darbo vietas. Į socialinio verslo modelių kūrimą ir organizavimą įsitraukę vietos gyventojai ilgainiui turės realią galimybę generuoti pajamas, padėsiančias išlaikyti naujai kuriamas darbo vietas.</p> <p>Kompetencijų didinimą sėkmingam VPS priemonių diegimo procesui VVG teritorijoje užtikrinti iki 2020 metų planuojama panaudoti apie 80 proc. programuojamų VPS įgyvendinimui numatytų paramos lėšų. Toks finansinių lėšų įsisavinimo planas pasirinktas todėl, kad būtų galima, aktyvaus VPS priemonių įgyvendinimo metu, atlikti nenumatytas integruoto principo taikymo (horizontaliojo ir vertikaliojo integralumo požiūriu) korekcijas, realizuojant VPS užsibrėžtus tikslus. Visiems inicijuojamiems vietos projektams bus keliami darnaus vystymosi reikalavimai, siekiant nepažeisti socialinių, ekonominių ir aplinkosauginių sektorių interesų suderinamumo.</p>
8.6.	Tinklaveikos ir bendradarbiavimo principas:
8.6.1.	Principo laikymasis rengiant VPS:

Panevėžio rajono VVG darniai bendradarbiauja su kaimyninėmis VVG ir Vietos veiklos grupių tinklu. Tai suteikia galimybių mokytis vieniems iš kitų, spręsti iškilusias problemas ir pasisemti gerosios praktikos.

Dalyvavimas Vietos veiklos grupių tinkle (VVGT): Panevėžio rajono VVG nuo pat įsikūrimo aktyviai dalyvauja VVGT veikloje. Panevėžio rajono VVG pirmininkas E. Lunskis 2008 - 2009 m. buvo VVGT valdybos narys. VVGT plečiantis ir vis labiau bendradarbiaujant Panevėžio rajono VVG dalyvavo beveik visuose oficialiuose tinklo susirinkimuose. VVG administracija nuo 2010 m. dalyvauja Aukštaitijos regiono vietos veiklos grupių organizuojamuose susitikimuose – darbo grupėse, aktyviai prisideda prie VVG tinklo inicijuotų vietos plėtros strategijų bei administravimo taisyklių nagrinėjimo, pastabų bei siūlymų teikimo LR žemės ūkio ministerijai, aktyviai dalyvauja diskusijose aktualiomis temomis, teikiant siūlymus spręsti iškilusioms problemoms, taip pat dalinantis patirtimi. Dalyvaujant tinklo veikloje nuolat keistasi informacija, bendrais problemų sprendimais bei siūlymais su kaimyninėmis vietos veiklos grupėmis iš Kupiškio, Pasvalio, Biržų, Anykščių, Utenos, Kėdainių. VVG pirmininkas, kaip tinklui atstovaujantis narys, nuo 2013 iki 2015 m. buvo deleguotas į nacionalinę LEADER metodo įgyvendinimo koordinavimo grupę. Nuo 2015 m. Panevėžio rajono VVG projektų vadovė - administratorė šioje grupėje dalyvauja kaip Kupiškio rajono VVG atstovę pavaduojantis asmuo.

Populiarinant VVG ir jos įgyvendinamus projektus, didinant VVG žinomumą, aktyvinant VVG atstovavimą vietos bendruomenių, savivaldos ir partnerių tinklaveikose, nuo pat tinklo įsikūrimo pradžios, Panevėžio VVG stengiasi dalyvauti visuose tiek oficialiuose, tiek neformaliuose susitikimuose. VVGT kvietimu 2011 m. VVG darbuotojai dalyvavo tarptautiniame projekte – seminare „Baltijos valstybių VVG tinklų bendradarbiavimas ir patirties sklaida, ugdant verslumo įgūdžius kaime“.

Panevėžio rajono VVG, kaip pavienės teritorijos gyventojų atstovės, dalyvavimas VVGT nesureikšminamas, nes tai daugiau visų Lietuvos VVG bendradarbiavimo veikla, kurios pagrindinis tikslas, atstovauti bendriems visų VVG interesams, siekiant sėkmingo LEADER metodo ir naujoviško kaimo plėtros įgyvendinimo Europos, nacionaliniu bei regioniniu lygmeniu.

Bendradarbiavimas su kitomis Lietuvos VVG:

Tarptautinio bendradarbiavimo projektas „Veiksmai ir bendravimas“ (2013 m.) buvo įgyvendinamas bendradarbiaujant ne tik su Suomijos VVG, bet ir kartu su Lietuvos partneriais: Širvintų rajono bei Pasvalio rajono VVG (Panevėžio rajono VVG - partneris).

2013-2014 m. buvo įgyvendintas teritorinio bendradarbiavimo projektas „Mažieji bendruomenių muziejai“, kurio tikslas - sudaryti sąlygas mažųjų bendruomenių muziejų kūrimuisi ir veiklai. Projektas įgyvendintas kartu su partneriais: Šakių krašto vietos veiklos grupe, Miežiškių gyventojų bendruomenė, Gelgaudiškio bendruomenės centru "Atgaiva" (Panevėžio rajono VVG - koordinatorius).

Panevėžio rajono VVG nuo 2010 metų aktyviai dalyvauja Aukštaitijos regiono VVG darbinuose susitikimuose, kurių metu aptariamos aktualios temos, teikiami siūlymai, aptariamos iškilusios problemos, dalinamasi patirtimi.

2013 m. bendradarbiaujant su Zarasų savivaldybės VVG ir Kupiškio rajono VVG buvo pateikta teritorinio bendradarbiavimo projekto „Aukštaitijos trio“ paraiška, pasirašyta teritorinio bendradarbiavimo projekto įgyvendinimo bendradarbiavimo sutartis. Projektui finansavimas nebuvo skirtas.

Bendradarbiavimas su kitomis užsienio VVG:

2011 m. Panevėžio rajono VVG atstovai dalyvavo „Vital Villages“ Grundvieg mokymuose, kurių pagrindinis tikslas dalyviams suteikti įgūdžių ir žinių, būtinų vystant

	<p>kaimo plėtros procesą, kaip suburti ir į kaimo plėtros planą įtraukti visus kaimo gyventojus, skatinti atrasti naujas perspektyvas ir galimybes, vystyti kaimo strategiją, didinančią vietovės gyvybingumą (Panevėžio rajono VVG – dalyvis).</p> <p>2012 m. buvo organizuota dvišalė Lietuvos – Italijos konferencija „Dvi realybės, vienas tikslas – efektyvi, darni vietos plėtra ir patrauklus gyvenimas kaime“, kurios metu Panevėžio rajono VVG atstovai sėmėsi patirties, stiprino įgūdžius, pristatė savo veiklas bei dalyvaudami bendrose su vietos gyventojais veiklose, susipažino su Italijos partnerės Isola Salento VVG veikla, vietos projektais, jos teritorijoje veikiančiais amatais, smulkaus ir vidutinio verslo pavyzdžiais (Panevėžio rajono VVG - partneris).</p> <p>2012 m. Panevėžio rajono VVG su Isola Salento VVG (Italija) įgyvendino tarptautinio bendradarbiavimo projekto „Šiaudai ir akmuo – tvarios ir stiprios partnerystės pagrindas“ ikiprojektinę veiklą (Panevėžio rajono VVG - projekto koordinatorius).</p> <p>2012 m. kartu su partneriais iš Suomijos EMO VVG ir Ykkosakseli VVG bei su Pasvalio, Širvintų rajono VVG buvo vykdyta tarptautinio bendradarbiavimo projekto „Veiksmai ir bendravimas“ ikiprojektinė veikla (Panevėžio rajono VVG – partneris).</p> <p>2012 m. Panevėžio rajono VVG dalyvavo „Veiklus jaunimas“ finansuotame tarptautiniame seminare- mokymuose Graikijoje „Youth UP: All for one and one for all“ (Panevėžio rajono VVG – dalyvis).</p> <p>2013 m. Panevėžio rajono VVG su partneriais iš Suomijos EMO VVG ir Ykkosakseli VVG įgyvendino tarptautinio bendradarbiavimo projektą „Veiksmai ir bendravimas“, kurio tikslas - verslumo skatinimas, vietos verslo įvairovės didinimas, jaunimo aktyvinimas, naujų įgūdžių, kompetencijų ir patirties įgijimas per bendrų tarptautinių veiklų įgyvendinimą (Panevėžio rajono VVG – partneris).</p> <p>2014 m. Panevėžio rajono VVG, bendradarbiaudama su KRKA vietos veiklos grupe Kroatijoje bei Društvo bogastvo podeželja ob Dravi in v Slovenskih goricah vietos veiklos grupe Slovėnijoje, dalyvavo tarptautiniame seminare „LEADER programa Slovėnijoje ir Kroatijoje: darbo vietų kūrimas, verslumo skatinimas, inovatyvumas“. Seminaro metu buvo pristatyta partnerių vietos plėtros strategijų kaimiškose vietovėse įgyvendinimo geroji patirtis ir priemonės verslumo, inovatyvumo, darbo vietų kūrimo temomis (Panevėžio rajono VVG – dalyvis). Panevėžio r. VVG būstinėje saugomi dokumentai, patvirtinantys aktyvią tinklaveikos ir bendradarbiavimo principo įgyvendinimo veiklą: Vietos veiklos grupių tinko išduotas pažymėjimas, kuriame pažymima Panevėžio r. VVG yra Vietos veiklos grupių tinklo narė nuo 2008-04-08; bendradarbiavimo sutartis su Panevėžio rajono bendruomenių sąjunga (2010-03-03); bendradarbiavimo sutartis su Panevėžio verslo konsultaciniu centru (2008-07-10); bendradarbiavimo sutartis su Panevėžio kredito unija (2008-07-10); bendradarbiavimo sutartis su Biržų rajono vietos veiklos grupe (2006-09-18); bendradarbiavimo sutartis su olandais (Het Bildt rajono savivaldybe bei bendruomenių sąjunga).</p>
8.6.2.	<p>Principo laikymasis įgyvendinant VPS:</p> <p>Įgyvendinant VPS Panevėžio rajono VVG aktyviai bendradarbiaus su šalies vietos veiklos grupėmis. Numatydami tolimesnius kaimo plėtros veiksmus inicijuosime tarptautinių projektų tęstinumą ir naujų tarptautinių projektų idėjų, organizuos pasidalinimo patirtimi renginius, mokymus, skirtus socialinio verslo pradininkams. Lietuvoje socialinio verslo koncepcija dar tik pradėdama vystyti, todėl bendradarbiavimas su mokslo institucijomis, socialinio verslo vykdytojais, nevyriausybinėmis organizacijomis bus pravartus visapusiškai pagilinti žinias ir kompetencijas.</p> <p>Numatomas bendradarbiavimo tęsimas su Olandijos Het Bildt rajono savivaldybe bei bendruomenių sąjunga, Italijos vietos veiklos grupėmis.</p>

	<p>Panevėžio rajono VVG inicijuos, kad VVG tinklas įstotų į Europos LAEDER kaimo plėtros asociaciją (ELARD), dalyvaus nacionaliniuose tinkluose, bendruomenių inicijuotos vietos plėtros būdo pasiekimų pristatymo renginiuose ne tik Lietuvoje, bet ir Europoje.</p>
8.7.	<p>Vietos finansavimo ir valdymo principas:</p>
8.7.1.	<p>Principo laikymasis rengiant VPS:</p> <p>Panevėžio rajono VVG strategijos rengimo ir įgyvendinimo eigoje didelis dėmesys skiriamas gerai veiklos struktūrai, sėkmingai derinant valdymo, finansavimo ir administravimo priemones.</p> <p>VPS rengimo metu buvo panaudojamas 2007 – 2013 m. strategijos įgyvendinimo įdirbis. Administravimo metu labai platus potencialių projektų vykdytojų ratas bendravo ir rinko informaciją iš VVG administracijos ir VVG narių. Buvo dirbama su esamų projektų vykdytojais, skatinamas jų dalyvavimas visose su VVG susijusiose veiklose. Informacijos sklaidos (per viešuosius skelbimus, esamų projektų viešinimą ir pan.) metu buvo viešinami projektų rezultatai, parodoma gauta nauda ir suteiktos galimybės rajono projektų vykdytojams (akcentuojant NVO įgytus projektų rengimo ir įgyvendinimo gebėjimus). Intensyvios informacijos sklaidos rezultatas buvo verslo sektoriaus susidomėjimas ir kai kurių verslo atstovų dalyvavimas paskutiniame 2007 – 2013 m. strategijos įgyvendinimo etape, naujos verslo projektų idėjos naujam finansiniam laikotarpiui. Kartu sėkmingai perduota pagrindinė ateinančio finansavimo laikotarpio žinia bendruomenių atstovams – sekantis laikotarpis skatina ir remia projektus kuriančius pridėtinę vertę (darbo vietos, aktyvesnis ekonominis ir socialinis gyvenimas).</p> <p>Ne paskutinį vaidmenį atrenkant potencialius projektų vykdytojus atliko aktyvios konsultacijos ir darbas su vietos savivaldos institucija. Vyko konsultacijos su piliečiais visais aktualiais savivaldos ir vietos gyventojų klausimais. Piliečiai buvo įtraukiami į savivaldos darbo grupes (pvz. rengiant plėtros dokumentus – strateginius, planavimo dokumentus), taip užtikrinant platesnį suvokimo ir bendradarbiavimo lygį, į jų nuomonę įsiklausoma priimant sprendimus aktualius vietos plėtrai.</p> <p>VVG strateginio valdymo procesas artimai susijęs su organizacija, jos vidine kultūra ir žmogiškaisiais ištekliais. Tam, kad būtų įtraukti įvairūs vietos plėtros dalyviai, VVG, būdama partnerystės principu suformuota organizacija, ypatingą dėmesį skyrė vietos gyventojų, kaimo bendruomenių, verslo ir viešojo sektoriaus įtraukimui ir dalyvavimui rengiant VPS. Panevėžio rajono VVG akcentuoja bendradarbiavimą visais lygiais, todėl į viešuosius susitikimus, informacinius renginius susipažinti su 2016-2023 m. strategijos finansavimo galimybėmis buvo kviečiami visi suinteresuotieji asmenys.</p> <p>Bendruomenių lyderiai, jų atlikti darbai sulaukė VVG, rajono gyventojų ir vietos valdžios dėmesio. Lyderiai bendruomenių susitikimuose buvo skatinami burti ir plėsti projektų įgyvendinimo komandas, akcentuojama bendradarbiavimo ir savitarpio pagalbos svarba. Kiekviena rajono bendruomenė turėjo galimybę praplėsti savo žinių bagažą mokymų ar pažintinių, patirties pasikeitimo kelionių Lietuvoje ar užsienyje metu. Iš daugiau nei 60 rajono bendruomenių, daugiau nei 2/3 bendruomeninių organizacijų atstovų turėjo galimybę dalyvauti patirties pasikeitimuose.</p> <p>VPS rengimo etape tikslios informacijos surinkimui buvo naudojami įvairūs metodai – anketinė apklausa, tiksliniai interviu, bendruomenių ar savivaldos susirinkimų metu. Tikslus teritorijos poreikių ir galimybių vaizdas leidžia teisingai parinkti tinkamumo ir atrankos kriterijus, susiplanuoti aktualias strategijos priemones. 2007 – 2013 m. paramos laikotarpiu bendruomenės tapo tikrais savivaldos partneriais, kurių darbų rezultatai viešinami reguliariuose savivaldos ar bendruomenių sąjungos susitikimuose.</p> <p>Rengiant VPS, numatyta, kad finansavimas („VPS finansinis planas“ pateiktas 11</p>

	<p>strategijos dalyje) būtų skirtas tokiems vietos projektams, kurie atitiks finansavimo bendrąsias tinkamumo sąlygas ir sąlygas, nurodytas VPS priemonių aprašyme („VPS priemonių ir veiklos sričių aprašymas“ pateiktas 9 strategijos dalyje).</p> <p>Laikantis vietos finansavimo ir valdymo principo rengiant VPS buvo išsikelti pagrindiniai planavimo veiksmai:</p> <ul style="list-style-type: none"> • VPS finansinis planas pagal prioritetus, EUR ir proc.; • VPS finansinis planas pagal priemones, EUR ir proc.; • VPS administravimo išlaidų finansinis planas pagal administravimo išlaidų kategorijas (VVG veiklos išlaidos ir VVG teritorijos gyventojų aktyvinimo išlaidos), EUR ir proc.; • planuojamas lėšų poreikis vietos projektams pagal VPS finansuoti pagal metus (2016-2023 m.), proc. nuo vietos projektams numatytos sumos; • planuojamas lėšų poreikis VPS administravimo išlaidoms pagal metus (2016-2023 m.), proc. nuo VPS administravimui numatytos sumos. <p>Igyta patirtis, sukurtos bendravimo ir bendradarbiavimo tradicijos leidžia tikėtis sėkmingo VPS įgyvendinimo.</p>
8.7.2.	<p>Principo laikymasis įgyvendinant VPS:</p> <p>Igyvendinant VPS bus siekiama, kad vietos projektų rezultatai, teikiama nauda būtų žinomi visos VVG teritorijos gyventojams. Viešinant vietos projektų rezultatus bus bendradarbiaujama su Panevėžio rajono bendruomenių sąjunga, vienijančia bendruomenines organizacijas ir leidžiančia laikraštį „Tėvynė“. Laikraštyje numatoma skelbti informaciją apie vykdomus projektus, ES finansinių lėšų įsisavinimą, projektų stebėsenos ir valdymo rezultatus.</p> <p>Esamos geros vietos valdžios ir bendruomenių bendradarbiavimo tradicijos bus toliau skatinamos – dalyvaujama bendruose pasitarimuose, darbo grupėse, sprendžiami aktualūs vietos ir finansavimo klausimai.</p> <p>Numatoma naudotis praėjusios VPS įgyvendinimo metu atrastomis alternatyvaus finansavimo patirtimis – kitų paramos organizacijų finansavimo galimybių pristatymas, geroji vietos verslo ir bendruomenės kofinansavimo istorija vietos iniciatyvoms įgyvendinti, tarpininkavimas ir bendradarbiavimas su vietos valdžia.</p> <p>Panevėžio rajono VVG, siekdama, kad vietos projektai geriausiai atitiktų VPS tikslus ir prioritetus, nustatė aiškius, detalius vietos projektų atrankos kriterijus, kurie leis sudaryti vienodas sąlygas vietos projektų paraiškų teikėjams. Priemonių aprašymuose detalizuoti tinkami pareiškėjai, finansavimo galimybės, atrankos kriterijai projektų vertinimui. Projektų vertinimo procese bus vykdomi stebėsenos veiksmai (žr. 13 dalyje „VPS įgyvendinimo vidaus valdymas ir stebėseną“), leidžiantys užtikrinti vietos finansavimo ir valdymo principo įgyvendinimą.</p> <p>Panevėžio VVG VPS įgyvendinimo stebėsenos ir valdymo procese stebės ir kontroliuos, kaip įgyvendinant VPS laikomasi veiksmų plano:</p> <ul style="list-style-type: none"> • VPS finansinio plano pagal prioritetus, EUR ir proc.; • VPS finansinio plano pagal priemones, EUR ir proc.; • VPS administravimo išlaidų finansinio plano pagal administravimo išlaidų kategorijas (VVG veiklos išlaidos ir VVG teritorijos gyventojų aktyvinimo išlaidos), EUR ir proc.; • suplanuoto metinio VPS lėšų paskirstymo (2016-2023 m.), proc. nuo vietos projektams numatytos sumos; • Suplanuotų metinių VPS administravimo išlaidų (2016-2023 m.), proc. nuo VPS administravimui numatytos sumos. <p>Panevėžio rajono VVG vykdys savo veiklos, VPS vertinimą siekdama visapusiškos naudos ir rezultatų (veiksmų detalizavimas pateikiamas 13 dalyje „VPS įgyvendinimo</p>

	vidaus valdymas ir stebėseną“).
Horizontalieji principai ir prioritetai:	
8.8.	Jaunimas:
8.8.1.	<p>VVG veiksmai, susiję su principo laikymusi rengiant VPS:</p> <p>Remiantis LR Finansų Ministerijos 2014 metų kovo 10 d. publikuotomis metodinėmis gairėmis institucijoms, pareiškėjams ir projektų vykdytojams „Lyčių lygybės ir nediskriminavimo prioriteto įgyvendinimas ES struktūrinės paramos investicijose“, jaunimas įvardijamas kaip tikslinė grupė, patirianti diskriminaciją, idėjų, patirties, amžiaus atžvilgiu. Todėl Panevėžio rajono VVG buvo nutarta VPS rengimo metu ypatingą dėmesį skirti šios tikslinės grupės įtraukimui į bendrus strategijos kūrimo veiksmus. Jau Panevėžio rajono SSGG analizės metu buvo pažymėta, kad Panevėžio rajono VVG jaunimo iniciatyvas ir aktyvumą, dalyvaujant rajono gyvenime, galime įvardinti vienu iš savo rajono išskirtinumo požymių. Teritorijoje buvo sukurtas neformalus Panevėžio rajono vietos veiklos grupės jaunųjų ambasadorių tinklas (JAT). Savo veikloje JAT aktyviai skleidė jaunimo iniciatyvumo ir aktyvumo skatinimo idėjas, kvietė jungtis į bendras veiklas šiam tinklui nepriklausančius jaunos asmenis rajone. JAT veiklai paskatinti įvykdyti mokymai komandos formavimo ir bendradarbiavimo temomis.</p> <p>VPS rengimo laikotarpiu Panevėžio rajono VVG iniciatyva jaunimui rajone buvo pristatytas JAT ir jo veikla. Potencialūs ir esami šio tinklo dalyviai internetinėje svetainėje talpinamais kvietimais buvo kviečiami jungtis į JAT, kartu su esamais tinklo nariais kėlė įvairias kaimiškujų vietovių jaunimo problemas, įgyvendino įvairias jaunimo iniciatyvas.</p> <p>Panevėžio rajono VVG, siekdama įtraukti jaunimą į naujosios VPS rengimą, organizavo informacinius renginius „Panevėžio rajono jaunųjų ambasadorių tinklas“ (toliau JAT), skirtus asmenims nuo 14 iki 29 m. ir dirbantiems su jaunimu asmenims – kaimo vietovėje gyvenantiems žmonėms, kurie suinteresuoti dirbti su jaunimu (t. y. bibliotekininkai, mokytojai, sporto treneriai, kiti aktyvūs vietos bendruomenių ir kitų teritorijoje veikiančių subjektų atstovai). Renginiuose dalyvavo 179 dalyviai, iš jų 167 dalyviai 14-29 m. Renginių metu buvo pristatyta Panevėžio rajono VVG veikla, pateikta platesnė informacija apie tai, kaip rengiama VPS. Kiekviename renginyje buvo platinamas klausimynas ir buvo svarstomi keturi svarbiausi klausimai:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ką mes iki šiol pasiekėme? • Ką mums dar reikia nuveikti? • Kokie yra mūsų ateities prioritetai? • Kokiomis naujomis idėjomis galima pasinaudoti juos įgyvendinant? <p>Renginių metu dalyviai išsakė poreikius veikloms, aplinkai, mokymuisi savo vietovėje. Dalyviai buvo pakviesti dalyvauti tolimesniuose vietos plėtros strategijos kūrimo etapuose.</p> <p>Vėliau, atliekant VVG teritorijos socialinės, ekonominės ir aplinkos situacijos bei SSG analizę, buvo vykdoma anketinė gyventojų apklausa (žr. 2.2. skyrių), kurioje jaunimas taip pat aktyviai išsakė savo nuomonę apie gyvenamosios vietovės dabartinę situaciją, svarbias problemas, plėtros perspektyvas ir pagrindinius poreikius. Iš 1479 dalyvių apklausoje dalyvavo 532 jaunimo atstovai (apie 22 proc. iki 29 m. amžiaus ir apie 14 proc. 30 – 40 m.). „Jaunimo balsas“ apklausoje sudarė apie 36 proc. nuo visų dalyvavusiųjų respondentų skaičiaus (išsamus anketinės apklausos apibendrinimas pateikiamas 8 priede).</p>

Jaunimas gavo patvirtinimą, kad jų išsakyti poreikiai bus įtraukti į bendrą teritorijos poreikių sąrašą. Dalis šių susitikimų dalyvių davė sutikimą ir aktyviai dalyvavo tolimesniame teritorijos poreikių analizės ir prioritetizavimo procese. Šių susitikimų metu gautos idėjos buvo apibendrintos ir įtrauktos į formuojamą teritorijos potencialių projektų sąrašą.

Ypatingas dėmesys jaunimo grupių atstovams, nustatant jų poreikius ir prioritetus, buvo skiriamas organizuotų susitikimų su rajono gyventojais metu (žr. 2.2. skyrių). Susitikimų metu dalyvaujantis jaunimas buvo kviečiamas jungtis į JAT bei sekti informaciją apie Panevėžio r. VVG organizuojamus mokymus bendruomenių nariams, kurie suteiktų reikiamų žinių verslumui. Susitikimų metu jaunimas buvo raginamas aktyviai dalyvauti apklausoje, prisidėti prie rengiamos VPS. Su jaunimo atstovais taip pat buvo organizuoti individualūs susitikimai. Buvo surengtos keturios jaunimo diskusijų sesijos šiomis temomis: „Jaunimo ištraukimo į naująją Panevėžio rajono 2016-2023 metų kaimo plėtros strategiją galimybės“, „Jaunimo inicijuotų projektų idėjų apžvalga“. Organizuotuose susitikimuose dalyvavo 52 asmenys iki 29 m. Per visus šiuos organizuotus renginius teritorijos potencialių projektų sąrašas pasipildė 8 naujomis idėjomis. Iš VVG narių ir darbuotojų buvo sudaryta VPS rengimo darbo grupė, į jos sudėtį įtraukti 2 asmenys iki 29 m. ir 7 asmenys, kurių amžius iki 40 m. Darbo grupė parengė strateginius sprendinius, kurie labiausiai atitiko išanalizuotus jaunimo poreikius, atliko jų prioritetinį vertinimą ir galutinai suformavo.

Atsižvelgiant į anketinės apklausos duomenis ir įvairių susitikimų metu gautą informaciją buvo atlikta jaunų žmonių situacijos ir poreikių Panevėžio rajono analizė. Į anketos klausimyną buvo įtrauktas specialus klausimas apie priemones, turinčias įtakos jaunimo situacijos gerinimui VVG teritorijoje (7 priedas, 21 klausimas). Ieškant jaunų žmonių Panevėžio rajono teritorijoje situacijos pagerinimo kelių, daugumos VPS rengime dalyvavusių dalyvių, nuomone labiausiai dėmesį naujoje VPS reikėtų skirti: jaunimo laisvalaikio galimybių didinimui, galimybių jauniems žmonėms dirbti sudarymui ir jaunimo verslo iniciatyvų finansavimui.

Į visą VPS rengimo procesą, nustatant VPS prioritetus ir priemones ar atliekant jaunų žmonių situacijos analizę ir poreikius, buvo siekiama, kad jaunimo grupių atstovai jame dalyvautų tiesiogiai arba būtų kiek galima labiau į jį įtraukiami ir kitais būdais (netiesiogiai). Reikšmingi VPS rengimui buvo susitikimai, kurių metu jaunimas buvo įtrauktas netiesiogiai. VVG organizavo susitikimus su vietos plėtros subjektais, kurių vykdomos veiklos spektras glaudžiai siejasi su jaunimo tikslinėmis grupėmis (žr. 2.2. skyrių): Panevėžio rajone veikiančios kaimo bendruomenės ar kitos NVO, Panevėžio teritorinė darbo birža, Panevėžio rajono jaunųjų ūkininkų klubas, Panevėžio profesinio rengimo centras. Susitikimų metu, kartu su VPS aktualiomis temomis buvo aptartos ir rajono jaunimo užimtumo problemos.

Planuojant VPS įgyvendinimui skirtas lėšas buvo atsižvelgta į tai, kad jauni asmenys turėtų galimybę gauti paramą projektinėms iniciatyvoms pagal visas VPS priemones. Pagal dauguma visuotinai priimtinių apibūdinimų jauni asmenys dažnai patenka į socialiai pažeidžiamų ir socialinę atskirtį patiriančių asmenų grupes. Bendrąją aprėptimi visos VPS priemonės siejasi su jaunų asmenų problemomis ir poreikiais, todėl pirmiausia bus skatinami tie vietos projektai, kurių veiklos vienaip ar kitaip su jomis susijusios. Vietos projektams, kuriuose tiesioginiai naudos gavėjai yra jauni asmenys, numatytas prioritetinis atrankos kriterijus.

VPS rengimo metu buvo organizuoti neformalūs JAT mokymai. Jų metu buvo galutinai suformuotas Jaunųjų Ambasadorių tinklas, nustatytos jo komunikavimo taisyklės, numatyti tinklo narių susirinkimų renginiai savo gyvenvietėse, aptartos jaunų žmonių galimybes VVG. JAT veikla buvo viešinta kitiems gyvenamosios vietos

	<p>jauniems žmonėms, įvertintos jaunimo veiklos, apžvelgtas tinklo struktūros veikimas bei pasiskirstytos atsakomybės, taip pat suplanuotos tolimesnės veiklos, JAT susitikimai su VVG.</p> <p>Panevėžio rajono jaunųjų ambasadorių tinklo (JAT) informacija pateikiama socialinio tinklo https://www.facebook.com grupėje Jaunųjų ambasadorių tinklas Panevėžio r.</p> <p>JAT, nors ir neformali organizacija, turi savo struktūrą. VVG kartu su JAT reguliariai organizuoja informacinio-konsultacinio pobūdžio renginius, kurių metu taikomi neformalaus ugdymo metodai.</p> <p>Remiantis šių susitikimų ir renginių metu surinkta informacija buvo priimtas sprendimas VPS strategijoje atskiru prioritetu išskirti jaunų žmonių iniciatyvas ir sudaryti sąlygas šioms iniciatyvoms tapti realiai įgyvendintais projektais per 2014-2020 metų strategijos laikotarpį.</p>
8.8.2.	<p>VVG veiksmai, susiję su principo laikymusi įgyvendinant VPS:</p> <p>Jaunimo, kaip atskiros socialinės grupės, išitraukimas į VVG veiklą yra skirtingas dėl jo vidinių savybių, tokių kaip: lūkesčiai, sugebėjimai, iniciatyva, bei išorinių priežasčių: gyvenamoji aplinka, kultūra. Atsižvelgiant į tai, jaunimo dalyvavimą VPS įgyvendinimo veiklose galima būtų sugrupuoti į atskirus lygmenis. Numatoma, kad ne visuos VVG veiksmuose, susijusiuose su šio principo įgyvendinimu jaunimo įtrauktis bus vienodai intensyvi.</p> <p>Organizuojant VVG valdymo organo darbą, tikimasi ypač intensyvaus jaunimo dalyvavo. Iki šiol 75 proc. VVG valdybos narių (9 valdybos nariai iš 12) yra asmenys (jų išrinkimo į Panevėžio rajono VVG valdybą dieną) iki 40 m. amžiaus, o vienas iš jų – iki 29 m. Numatoma, kad ir per visą VPS įgyvendinimo laikotarpį VVG valdyba išliks panašios struktūros, o jos veikloje jauni žmonės darys reikšmingą įtaką priimamiems sprendimams, bus ne tik vietos plėtros stebėtojai, bet ir tiesiogiai ją įtakos, inicijuos diskusijas svarbiais klausimais, spręs kokie VPS įgyvendinimo sprendimai yra priimtini, o kokie turi būti keičiami.</p> <p>Kvietimų teikti paraiškas etape VVG jaunas asmenis papildomai informuos apie galimybes teikti projektus. Kiekvieną kartą bus stengiamasi akcentuoti, kad prioritetas teikiamas projektams, kurių naudą gavėjai yra jauni asmenys. Prieš skelbiant kvietimus teikti paraiškas bus stengiamasi kiek galima aktyviau įtraukti jaunas žmones į projektų administravimo taisyklių rengimą, supažindinant juos su kvietimų dokumentacija, jaunimas bus skatinamas pateikti savo nuomonę apie rengiamų dokumentų projektus ir teikti pasiūlymus jų tobulinimui. Prieš leidžiant kvietimus teikti paraiškas VVG skatins jaunas žmones inicijuoti diskusijas su įvairiais vietos plėtros subjektais (vietos bendruomenėmis, NVO, vietos verslo ar valdžios atstovais) apie projektines iniciatyvas ir planuojamą projektinę veiklą.</p> <p>Atrenkant vietos projektus bus atsižvelgta į tai, kad jaunų žmonių inicijuotiems projektams priemonių aprašyme numatytas prioritetas. Tokiu būdu užtikrinant, kad VPS įgyvendinimo laikotarpiu numatytos ir planuojamos jaunų žmonių iniciatyvos bus išgirstos ir įgyvendintos. Jaunimo atstovų dalyvavimas VVG valdymo organe priimant sprendimus dėl vietos projektų rėmimo, užtikrins jaunimo interesų atstovavimą. Numatoma, kad VVG valdybai, priimant projektų atrankos sprendimus, kaip patarėjai dalyvaus ir JAT nariai. Iki šiol JAT nariai VVG valdybos veikloje netiesiogiai reikšėsi per jaunimui atstovaujančius valdybos narius. Ateityje VVG valdybos veikloje nenumatoma jokių veiksmų, kurie galėtų sumenkinti JAT, kaip jaunimo reikalų patarėjų veiklą, priimant svarbius projektų atrankos sprendimus. Kaip ir anksčiau, kiekvieną kartą, prieš priimant svarbius vietos projektų finansavimo sprendimus, VVG stengsis organizuoti potencialių vietos projektų patikras jų įgyvendinimo vietose. Bus</p>

	<p>stengiamasi, kad tokiuose projektų vizituose dalyvautų vietos jaunimas ir apie planuojamas projektines veiklas išsakytų savo požiūrį bei pastabas. Vietos projektų atrankos metu tikimasi intensyvesnio jaunimo įsitraukimo, nes VPS įgyvendinimo metu bus skiriamas ypač didelis dėmesys toms projektinėms veikloms, kurios jaunimo situaciją Panevėžio rajono gerins ne trumpalaikėmis veiklomis, o ilgalaikėje perspektyvoje. Tikimasi, kad vietos jaunimo aktyvus įsitraukimas į projektų atrankos procesą veiks kaip papildoma kontrolės priemonė, sudaranti sunkumus finansuoti tas projektines veiklas, kurios teikia menkavertę ir trumpalaikę naudą jaunimo situacijos pagerinimui rajone.</p> <p>Pristatant VPS įgyvendinimo rezultatus ir vykdant VPS įgyvendinimo stebėseną, ypatingai didelis dėmesys bus skiriamas tiems projektams, kurių veiklos susijusios su jaunimo situacijos gerinimo veiksmais. Kaip pavyzdį, būtų galima pateikti priemonės „Ūkio ir verslo plėtra“ veiklos srities „Parama jaunų žmonių verslui kaimo vietovėse pradėti“ planuojamus vykdyti projektus, kurių pagalba bus kuriamos darbo vietos. Bus stebima, ar jauni žmonės skatinami aktyviai dalyvauti projektinėse veiklose, ar yra tiesiog manipuliuojama jų įsitraukimu, bandant atkreipti dėmesį, kad imamasi jaunimo situacijos gerinimo veiksnių, pateikiant vaizdą, kad tokia veikla būtina ir nėra kitokio pasirinkimo. Vietos projektų įgyvendinimo metu bus stengiamasi užtikrinti aktyvų jaunimo įsitraukimą, kad užkirsti kelią projektų vykdymui, kurių tikslas jaunos žmonės ne įtraukti į svarbių pokyčių vykdymą, o įtikinti, kad jų jau yra siekiama. Projektai, kurių įgyvendinime dalyvaus jauni žmonės, bus išskirtinai viešinami atskirose sklaidos akcijose. Tai bus daroma JAT ir VVG internetiniame tinklalapyje bei socialiniuose tinkluose, organizuojamuose susitikimuose ar konferencijose. Numatyta Panevėžio rajono VVG tinklalapyje visus šiuos projektus išskirti papildomoje rubrikoje (pvz., „Projektai, kuriuos Panevėžio rajono teritorijoje įgyvendina jauni žmonės“). Atrinkti pavyzdiniai, jaunimui skirti projektai, bus viešinami kaip gerosios praktikos pavyzdžiai. Internetinėje erdvėje, spaudoje ar įvairių susitikimų metu, viešinant tokios projektinės veiklos rezultatus bus nuolat pabrėžiamas jų išskirtinumas, kad tai jaunimo iniciatyvų projektai. Tokie projektai bus pristatomi kaip reprezentaciniai pavyzdžiai, siekiant parodyti, kad ir kiti potencialūs vietos projektų pareiškėjai gali gauti paramą tokioms veikloms.</p> <p>Vykdamas VVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimo veiklas ypatingas dėmesys bus skiriamas tam, kad jose būtų užtikrintas aktyvus jaunimo atstovų dalyvavimas. Potencialiems pareiškėjams VVG vykdys grupines arba individualias konsultacijas rengiant ir inicijuojant vietos projektus, kurie bus orientuoti į jaunų asmenų poreikius. Esant būtinybei VVG organizuos ekspertų konsultacijas ar kitų specialistų pagalbą. Rajono bendruomenės ir kitos NVO bus skatinamos inicijuoti tokias projektines veiklas, kuriomis būtų sprendžiamos ne vien tik brandaus amžiaus grupių gyventojų problemos, bet ir vietos jaunimo (iki 29 m.). Planuojama jauniems asmenis reguliariai organizuoti gerosios projektinės patirties mainų ar kitokius viešinimo renginius. Prieš vykdant kvietimus teikti paraiškas, planuojama organizuoti teminius jaunimo įsitraukimo, verslumo ar bendradarbiavimo ugdymo mokymus.</p> <p>VVG teritorijos gyventojų aktyvumui skatinti numatytas jaunų žmonių įgyvendintų projektinių veiklų pasiekimų bei rezultatų viešinimas spaudoje ir VVG internetiniame puslapyje.</p>
8.9.	Kultūra:
8.9.1.	<p>VVG veiksmai, susiję su prioriteto laikymusi rengiant VPS:</p> <p>Kultūros ir tradicijų tęstinumo užtikrinimas - svarbus veiksnys, lemiantis artimesnius tarpsektorinius ryšius Panevėžio rajono VVG teritorijoje. Panevėžio rajono VVG 2016-2023 m. VPS rengimo etape daug dėmesio skyrė VVG teritorijos kultūros</p>

išteklių įvertinimui ir jų plėtros poreikių identifikavimui. Atlikti veiksmai:

- Į teritorijos gyventojų apklausos anketą buvo įtraukti klausimai, susiję su kultūros išteklių plėtros poreikių identifikavimu;
- Susitikimuose su jaunimu buvo aktyviai diskutuojama apie jaunų žmonių poreikius;
- Susitikimuose bendruomenėse VVG darbuotojai iniciavo nuomonės, susijusios su teritorijos kultūros išteklių įvertinimu ir jų plėtros poreikių identifikavimu išsakymą.

Panevėžio rajono kultūros ir meno srities atstovai aktyviai dalyvauja VVG veikloje (4 VVG nariai) ir 2016 - 2023 strategijos rengime.

Panevėžio rajono VVG VPS numatyti prioritetai, priemonės, veiklų sritys suteikia galimybes užtikrinti teritorijos kultūros tęstinumą, tradicijų išlaikymą teritorijoje. Numatytos VPS priemonės leis atspindėti gyventojų kultūros ypatumus, darančius įtaką savanorystės, iniciatyvumo, inovacijų plėtrai, užimtumo bei socializacijos procesu skatinimui.

Išnagrinėjus VVG teritorijos gyventojų apklausos duomenis ir iš jų įvertinus rajono kultūrinių išteklių poreikį bei būklę, buvo suplanuotos tokios VPS priemonės, kurios turės įtakos šio horizontaliojo principo laikymuisi. Viešoji ir privati kultūros puoselėjimo partnerystė kaimiškose vietovėse prisideda prie kultūros, tradicijų ir etnokultūrinių dimensijų išsaugojimo. Panevėžio rajono VVG VPS priemonių ir veiklos sričių sąrašė numatomos priemonės, susijusios su kultūrinių renginių organizavimu, edukacinių renginių vystymu. Šie projektai sukurs pridėtinę vertę Panevėžio rajono gyventojams. Planuojant VPS priemones buvo atsižvelgta į tai, kad vienos jų turės teigiamą tiesioginį, o kitos netiesioginį (t. y. labai mažą arba neutralų) poveikį kultūros horizontaliajam principui ir prioritetui. VPS priemonė „Gyventojų aktyvumo, verslumo iniciatyvų skatinimas, krašto tradicijų puoselėjimas“ darys tiesioginę teigiamą įtaką šio principo laikymuisi, nes ja pagal savo pobūdį (žr. 9 skyrių) bus siekiama remti gyventojų laisvalaikio, kultūros, sporto veiklos, kaimo tradicijų, mėgėjų meno puoselėjimo veiklų, tradicinių švenčių ir kitų renginių organizavimą. Taip pat, tiesioginį teigiamą kultūrinės srities poveikį turėtų įtakoti priemonės „Pagrindinės paslaugos ir kaimų atnaujinimas kaimo vietovėse“ veiklos srities „Parama investicijoms į visų rūšių mažos apimties infrastruktūrą“ projektinės veiklos. Planuojant šią priemonę buvo atsižvelgta į tai, kad potencialūs projektų pareiškėjai ateityje turėtų galimybę atlikti nedidelės apimties investicijas į objektus susijusius su kultūriniais rajono ištekliais. Šioms dvejoms VPS priemonėms, kartu sudėjus, numatyta daugiau nei 22 proc. planuojamų VPS biudžeto lėšų. Planuojama, kad visos kitos rengiamos VPS priemonės, tokios kaip priemonė „Ūkio ir verslo plėtra“, priemonė „Investicijos į materialųjį turtą“ ar priemonės susijusios su socialinio ir bendruomeninio verslo kūrimu ir plėtra (priemonė „Privataus sektoriaus socialinio verslo kūrimas ir plėtra“, priemonė „NVO socialinio verslo kūrimas ir plėtra“ ir priemonė „Bendruomeninio verslo kūrimas ir plėtra“), turės netiesioginį (teigiamą arba neutralų) poveikį kultūros horizontaliajam principui. Buvo atsižvelgta į tai, kad šis poveikis gali būti teigiamas tik tuo atveju, jeigu šių priemonių plėtojamos veiklos bus susijusios su rajono kultūriniais ištekliais, jų naudojimo organizavimu, eksploatavimu ar kitokiu integravimu į planuojamas vykdyti veiklas. Tokį netiesioginį poveikį kultūros principui geriausiai iliustruoja projektinių veiklų pavyzdžiai, kurių metu gauta parama būtų naudojama bendruomeninio verslo plėtojimui, tarkime, scenos įrangos (garso, apšvietimo ar kitos) naudojimas organizuojant renginius, naujų turistinių maršrutų vystymas ar kitų su kultūros ištekliais susijusių prekių ir paslaugų kūrimas. VPS rengimo metu nebuvo atmesta prielaida, kad ateityje gali būti įvairių per šias VPS priemones pasireiškiančių projektinių iniciatyvų, kurios bus susijusios su kultūros ir meno sritimi. Šioms priemonėms skirta didžioji

	<p>planuojamo VPS biudžeto lėšų dalis (daugiau nei 75 proc.), tačiau, kaip jau ir buvo minėta, tai nebūtinai reiškia, kad visos jos darys tiesioginį poveikį kultūros sričiai. Galimi tokie atvejai, kai projektai neturės jokio nei teigiamo, nei neigiamo poveikio (bus neutralūs) kultūros principui.</p> <p>Visos VPS priemonės, vienaip ar kitaip yra susijusios su bendruomeninės veiklos telkimu ir bendruomeniškumo skatinimu. Rengiant VPS buvo atsižvelgta į tai, kad planuojamos priemonės pasižymėtų įvairių vietos plėtros subjektų bendradarbiavimo ir įvairių bendrystės formų skatinimu. Įvairialypės partnerystės skatinimą sąlygoja aukštas bendrystės kultūros išsivystymo lygis, o tai neatsiejama nuo horizontaliųjų kultūros prioritetų ir principų įgyvendinimo.</p>
8.9.2.	<p>VVG veiksmai, susiję su prioriteto laikymusi įgyvendinant VPS:</p> <p>Siekdami laikytis šio principo VPS įgyvendinimo etapais, esame numatę eilę veiksmų, kurių imsime šiuose VPS įgyvendinimo etapuose:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kvietimų teikti paraiškas etape; • vietos projektų atrankos etape; • vietos projektų įgyvendinimo etape; • VPS rezultatų sklaidos etape; • VVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimo etape. <p>Visuose paminėtuose etapuose ypatingas dėmesys bus skiriamas tam, kad juose būtų užtikrintas teritorijos kultūros išteklių, tautinio paveldo išsaugojimas. Esame numatę, kad visuose VPS įgyvendinimo etapuose bus vertinama, ar vykdomi veiksmai nepažeidžia LEADER horizontalaus kultūros principo. Šią stebėseną atliks VVG administracijos darbuotojai.</p> <p>Kvietimų teikti paraiškas etape yra suplanuotas atskiras priemonių, susijusių su teritorijos kultūros išteklių puoselėjimu kvietimas (žr. priemonės „Gyventojų aktyvumo, verslumo iniciatyvų skatinimas, krašto tradicijų puoselėjimas“ aprašymą 9 VPS skyriuje). Numatyta konkreti projektams skiriamų lėšų procentinė dalis. Tokiu būdu užtikriname, kad VPS įgyvendinimo laikotarpiu numatytos ir planuojamos kultūros išteklių plėtros ir vystymo iniciatyvos bus išgirstos ir įgyvendintos.</p> <p>Numatyta Panevėžio rajono VVG tinklalapyje visus projektus išskirti papildomoje tinklalapio rubrikoje.</p> <p>VVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimo etape yra numatytas aktyvus pasiektų šios priemonės projektuose rezultatų viešinimas spaudoje.</p> <p>Pilietinės visuomenės brandumui vystyti, kuris padėtų įtraukti platesnį bendruomenės žmonių būrį rūpintis bendraisiais reikalais, didinti savo kompetencijas, inicijuoti savanorystę, bus Panevėžio rajono VVG viešųjų ryšių specialisto darbo veiklos sritys VPS įgyvendinimo laikotarpyje.</p>
8.10.	<p>Darnus vystymasis (įskaitant aplinkosaugą ir klimato kaitos švelninimo veiksmus):</p>
8.10.1.	<p>VVG veiksmai, susiję su principo laikymusi rengiant VPS:</p> <p>Darnus vystymasis suprantamas kaip ekonomikos, socialinės plėtros ir aplinkos apsaugos tikslų derinimas, atkreipiant dėmesį į daugialypę jų tarpusavio priklausomybę bei numatomus įgyvendinimo padarinius.</p> <p>Panevėžio rajono vietos veiklos grupės VPS priemonės „Pagrindinės paslaugos ir kaimų atnaujinimas kaimo vietovėse“ veiklos sritis „Parama investicijoms į visų rūšių mažos apimties infrastruktūrą“ kelia tikslą – kurti patrauklią aplinką gyventi ir dirbti kaimo vietovėse, taikyti darnios plėtros principus, investuojant į rajono ekonominės ir fizinės infrastruktūros sutvarkymą.</p> <p>Panevėžio r. VVG, savo veikloje išlaikydama teritorijos darnaus vystymo principą, VPS rengimo metu atliko šiuos veiksmus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Projektams keliamų reikalavimų formulavime buvo siekiama, kad planuojamos

vykdyti veiklos neturėtų daryti neigiamų pasekmių aplinkai. Jeigu planuojami projektai gali turėti įtakos aplinkos apsaugai tokiu atveju turėtų būti atliekamas projektų poveikio aplinkai vertinimas (jei pagal teisės aktus privalomas). Jeigu vietos projektų veiklos daro neigiamą poveikį aplinkai tokiu atveju būtina numatyti priemones, kuriomis bus vykdoma neigiamo poveikio aplinkai prevencija.

- Aprašant VPS priemonių ir veiklos sričių apibūdinimus buvo vertinama priemonių atitiktis darnaus vystymosi sričiai, atsižvelgiant:

- ar priemonėse nenumatyti veiksmai, kurie turėtų neigiamą poveikį darnaus vystymosi principų įgyvendinimui;

- ar priemonių veiklose numatyti veiksmai ir priemonės, kuriomis bus vykdoma neigiamo poveikio aplinkai prevencija;

- ar priemonės ir jų planuojamos vykdyti veiklos iš esmės neprieštarauja Europos Bendrijos bei Nacionalinės darnaus vystymosi strategijos nuostatomis;

- ar priemonės nepažeidžia aplinkos apsaugos reikalavimų ir jose nėra numatytos investicijos, kurios galėtų turėti kokią nors įtaką aplinkosaugai;

- ar planuojami veiksmai ir investicijos nedaro neigiamos įtakos sprendžiant socialines bei ekonomines problemas;

- ar bus siekiama aktyvinti projektų dalyvius ieškant galimų socialinių bei ekonominių problemų sprendimų konkrečiose kaimo vietovėse prisidedant prie nedarbo, skurdo arba socialinės atskirties mažinimo;

- ar VPS priemonės neprieštarauja darnaus vystymosi nuostatomis regionų plėtros srityje, vadovaujantis Lietuvos regioninės politikos iki 2013 metų strategija, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. gegužės 23 d. nutarimu Nr. 575 (Žin., 2005, Nr. 66-2370).

Įgyvendinant darnaus vystymosi principą, taip pat rengiant VPS, išsamiai išsinauginėjome ir Lietuvos šiltnamio efektą sukeliančių dujų prognozių (ŠESD) 2010-2020 ataskaitos apžvalgą. Joje Aplinkos apsaugos agentūra kartu su Aplinkos Ministerija parengė Lietuvos šiltnamio efektą sukeliančių dujų prognozių (ŠESD) ataskaitą 2010-2020. Šios ataskaitos tikslas įvertinti galimus ŠESD kiekius skirtinguose veiklos sektoriuose. Augantis energijos poreikis galėtų sukelti 11 % ŠESD išmetimų padidėjimą per 2013-2020 metų laikotarpį. Prie ŠESD išmetimų augimo prisidės ir planuojamas atliekų deginimas energijai išgauti. Ateinančiais metais energetikos sektoriuje numatomas atsinaujinančios energijos augimas, kurį daugiausiai sudarys numatomas bendros įrengtos vėjo jėgainių galios padidėjimas. Taip pat planuojamas energijos gamybos iš biodujų augimas.

Atliktoje Panevėžio rajono savivaldybės atsinaujinančių išteklių energijos (AIE) naudojimo studijoje (plačiau žr. VPS 2.6. skyriuje „VVG teritorijos gamtos išteklių analizė“) buvo įvertintas techninis ir ekonominis AIE naudojimo potencialas rajono VVG teritorijoje. Jame nustatyta, jog yra galimybė panaudoti daugelį technologiškai išvystytų įvairių AEI rūšių, tačiau svarbu atsižvelgti į racionalaus ekonomiškai pagrįsto AEI panaudojimo kriterijų.

Studijoje nustatyta, jog įdiegiant energiniu ir ekonominiu požiūriu racionalų kiekį AEI panaudojimo sistemų (įrengimų), AEI rodiklis, kuris 2012 m. buvo 36,9 %, galėtų padidėti iki 42,6 % AEI energijos kiekio bendrame galutiniame Panevėžio rajono energijos suvartojimo balanse 2020 metais. Nagrinėjant šią studiją buvo siekiama taip subalansuoti planuojamas VPS priemones, kad jų įgyvendinimas darytų tiesioginį teigiamą poveikį darnaus vystymosi prioritetui. Buvo siekiama, kad priemonės „Ūkio ir verslo plėtra“ veiklos sritis „Parama ne žemės ūkio verslui kaimo vietovėse plėtoti“ tenkintų darnaus vystymosi prioritetinius poreikius AEI naudojimo srityje.

Laikantis darnaus vystymo principo, Panevėžio rajono VVG VPS numatyti

	<p>prioritetai, priemonės, veiklų sritys suteikia galimybes užtikrinti šio principo įgyvendinimą teritorijoje. Visos planuojamos VPS priemonės turės teigiamą arba, kai kuriais atvejais (neinvesticinių priemonių veiklos, kuriomis siekiama ne materialinių pokyčių, pavyzdžiui priemonės „Vietos projektų pareiškėjų ir vykdytojų mokymas, įgūdžių įgijimas“ veiklos) neutralų poveikį teritorijos darniam vystymuisi, nes jos orientuotos į sumanų ir efektyvų vietos plėtros išteklių naudojimą.</p> <p>Rengiamų VPS priemonių veiklos sritis, pagal jų poveikį VVG teritorijos darniam vystymuisi galima išskirti į (žr. 9 „VPS priemonių ir veiklos sričių aprašymas“):</p> <ul style="list-style-type: none"> - priemonės, kurios turi tiesioginę teigiamą įtaką: priemonės „Ūkio ir verslo plėtra“ veiklos sritis „Parama ne žemės ūkio verslui kaimo vietovėse plėtoti“, priemonės „Pagrindinės paslaugos ir kaimų atnaujinimas kaimo vietovėse“ veiklos sritis „Parama investicijoms į visų rūšių mažos apimties infrastruktūrą“; - priemonės, kurios yra neutralios darnaus vystymosi atžvilgiu: priemonės „Ūkio ir verslo plėtra“ veiklos sritis „Parama jaunų žmonių verslui kaimo vietovėse pradėti“, „Investicijos į materialųjį turtą“, „Privataus sektoriaus socialinio verslo kūrimas ir plėtra“, „NVO socialinio verslo kūrimas ir plėtra“, „Bendruomeninio verslo kūrimas ir plėtra“, „Gyventojų aktyvumo, verslumo iniciatyvų skatinimas, krašto tradicijų puoselėjimas“ ir priemonė „Vietos projektų pareiškėjų ir vykdytojų, mokymas įgūdžių įgijimas“; - priemonės, kurios turi neigiamos įtakos darniam vystymuisi: tokių priemonių nėra.
8.10.2.	<p>VVG veiksmai, susiję su principo laikymusi įgyvendinant VPS:</p> <p>Siekdami VVG teritorijos darnaus vystymosi ir jos aplinkos būklės gerinimo atskirais VPS įgyvendinimo etapais, esame numatę veiksmus, kurių imsime šiuose VPS įgyvendinimo etapuose:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kvietimų teikti paraiškas etape: teikiama informacija apie darnaus vystymosi principus, metodinės priemonės, akcentuojama jų svarba projekto veiklai. • Vietos projektų atrankos etape: sudaromi klausimynai – situaciją įvertinti. Kas dalyvauja projekte, kur vykdomas projektas, koks veiklų prieinamumas? Kokia šių veiklų įtaka. • Vietos projektų įgyvendinimo etape: gaunamas grįžtamasis ryšys ir projektų teikėjų apie gaunamus rezultatus ir veiklos vertinimo kriterijus. • VPS rezultatų sklaidos etape: ar principas bus įgyvendintas per projekto turinį, t.y. specialiomis investicijomis, kokia bus informacijos pateikimo forma, pasiekiamumas ir pan. <p>Visuose paminėtuose etapuose dėmesys bus skiriamas tam, kad įgyvendinami projektai neturėtų neigiamos įtakos VVG teritorijos darniam vystymuisi ir jos aplinkos būklei, kad į projektų atrankos procesus būtų kuo aktyviau įtraukiami asmenys, turintys gebėjimų darnaus vystymosi ir aplinkos apsaugos srityje, kad projekto diegėjams būtų teikiama metodinė pagalba šiais klausimais. Yra numatyti vietos projektai, kurių įgyvendinimas turės teigiamos įtakos VVG teritorijos darniam vystymuisi ir aplinkos kokybei. Projektai, kurių įgyvendinimas turės teigiamos įtakos VVG teritorijos darniam vystymuisi ir aplinkos kokybei, ir projektų viešinimo kompanijoje bus paviešinti. Yra numatyta Panevėžio rajono VVG tinklalapyje visus šiuos projektus išskirti papildomoje tinklalapio rubrikoje (pvz., „Projektai, kurie kuria Panevėžio rajono teritorijoje išskirtines vertes“).</p> <p>Kvietimų teikti paraiškas etape akcentuosime tai, jog įgyvendinamų projektų veiklos, turinčios aiškios neigiamos įtakos VVG teritorijos darniam vystymuisi ir aplinkos kokybei – nepriimtinos. Šis principas bus viešinamas jau kvietimų teikti paraiškas informacijoje, numatomas informacinis renginys. Šioje informacijoje akcentuosime, kad visi Panevėžio rajono teritorijoje įgyvendinami projektai turi</p>

	<p>numatyti papildomas priemones, kurios leistų įgyvendinti aplinkosaugos ir klimato kaitos švelninimo veiksmus.</p> <p>Vietos projektų atrankos etape esame numatę konsultavimąsi (pagal poreikį) su šios srities specialistais tam, kad jie galėtų įvertinti galimas atrankos procese dalyvaujančių projektų aplinkosaugos, klimato švelninimo veikslių rizikas ir pasiūlytų, kaip jas sumažinti.</p> <p>Daug numatytų ir pateiktų priemonių užtikrins darnaus vystymosi principų įgyvendinimą.</p>
8.11.	<p>Moterų ir vyrų lygios galimybės ir nediskriminavimo skatinimas</p>
8.11.1.	<p>Lietuvoje pasiekta pažanga įtvirtinant moterų ir vyrų lygias galimybes. Tačiau daugelis darbo rinkos rodiklių (nedarbo, skurdo lygis, darbo rinkos susiskaidymas į „vyriškas“ ir „moteriškas“ profesijas, gaunamas atlygis už darbą ir kt.) rodo, kad praktikoje vyrų ir moterų padėtis skiriasi. Lygios galimybės yra viena iš EB horizontaliųjų sričių, todėl į ją privaloma atsižvelgti taip pat visais ES struktūrinės paramos etapais – užtikrinti moterų ir vyrų lygybę ir lyčių lygybės principo įgyvendinimą visose srityse ir nediskriminavimą dėl lyties, rasės arba etninės kilmės, religijos arba tikėjimo, negalios, amžiaus arba seksualinės orientacijos gaunant paramą ir (arba) naudojantis jos rezultatais.</p> <p>VVG veiksmai, susiję su principo laikymusi rengiant VPS:</p> <p>Naujoje VPS strategijoje numatėme priemones, leidžiančias integruoti lyčių lygybės ir nediskriminavimo aspektus. Rengiant VPS, Panevėžio rajono VVG iniciavo tų grupių, kurios šiame procese turėjo galimybę būti silpniau išgirstos, įtraukimą. Vykdytoje anketinėje apklausoje, fokus grupių susitikimuose, strategijos rengimui skirtuose renginiuose buvo sudarytos galimybės dalyvauti visiems rajono gyventojams, nepriklausomai nuo tautinės kilmės, religinių įsitikinimų, negalios, šeimyninės padėties ar lytinės orientacijos, kviečiant atvirai išsakyti savo ar atstovaujamos grupės nuomonę, poreikius, siūlymus, pastabas.</p> <p>Į VPS rengimą įvairiais būdais buvo siekiama įtraukti kuo daugiau vietos gyventojų, neišskiriant gyventojų pagal lytį, amžių ar įsitikinimus. Organizuotoje vietos gyventojų anketinėje apklausoje dalyvavo 1479 skirtingos lyties, įvairių amžiaus ir socialinių grupių, išsilavinimo, ekonominės padėties ir užimtumo bei profesijų respondentai. Apklausos ir organizuotų susitikimų metu papildomos pastangos buvo skirtos analizuojant įvairių socialinių grupių (jaunimo, ūkininkų, vietos verslininkų, vienišų, pensijinio amžiaus asmenų, bedarbių, neįgaliųjų, jaunų šeimų ir kt.) - situaciją ir poreikius. VPS rengimo metu lyčių lygybės ir nediskriminavimo (išskyrus jaunų žmonių pozityviąją diskriminaciją) horizontalųjį prioritetą įgyvendinome strategijoje nustatytuose prioritetuose ir priemonėse, išlaikydami atvirumo ir lygiateisiškumo principus, užtikrinančius galimybę dalyvauti ir diskriminavimą patiriančių grupių atstovams. Lyčių lygybės ir nediskriminavimo principą taikėme kiekviename VPS rengimo etape:</p> <ul style="list-style-type: none"> • SSGG analizėje; • nustatant atrankos kriterijus; • diskriminaciją patiriančių grupių poreikių analizės etape. <p>VPS rengimo metu buvo organizuoti įvairūs susitikimai ir privatūs interviu su rajono vietos plėtros dalyviais, kuriuose buvo registruojamos jų inicijuojamos VPS projektinės idėjos. Vėliau vertinant ir atrenkant šias projektines idėjas, kaip potencialiai vystytinas naujuoju VPS įgyvendinimo laikotarpiu buvo atsižvelgta į jų atitiktį lygių galimybių sričiai:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ar projektuose numatytos veiklos ir veiksmai nedaro neigiamos įtakos lyčių lygybės principo įgyvendinimui;

	<ul style="list-style-type: none"> - ar projektinėse idėjose numatytos veiklos ir veiksmai nedaro neigiamos įtakos nediskriminavimo dėl lyties, rasės arba etninės kilmės, religijos arba tikėjimo, amžiaus, negalios, seksualinės orientacijos principo įgyvendinimui; - ar planuojamos vykdyti veiklos nepažeidžia Lietuvos Respublikos lygių galimybių bei Lietuvos Respublikos vyrų ir moterų lygių galimybių įstatymo ir jose nenumatyti veiksmai prieštaraujantys šių įstatymų nuostatomis; - ar neribojamos vienodos galimybės vyrams ir moterims dalyvauti planuojamose projektinėse veiklose ir naudotis jų rezultatais; - ar neribojamos vienodos galimybės bet kokios rasės arba etninės kilmės, religijos arba tikėjimo, amžiaus, negalios, seksualinės orientacijos atstovams dalyvauti planuojamose veiklose ir naudotis jų rezultatais. - ar projektuose ir planuojamose vykdyti jų veiklose nenumatyti apribojimai, kurie gali arba galėtų būti siejami su lygiomis galimybėmis; - ar planuojamos vykdyti veiklos padės arba gali padėti spręsti su lyčių lygybe ir nediskriminavimu susijusias problemas, ar neprisidės prie šių problemų aštravimo; - ar planuojant įgyvendinti projektines idėjas ketinama imtis kokių papildomų veiksmų padėsiančių socialiai atskirtoms grupėms naudotis veiklų rezultatais (pvz. informacija apie projektą bus pateikiama neįgaliesiems prieinama forma, projekto komandai bus suorganizuotas trumpas seminaras - paskaita apie lyčių lygybės ir nediskriminavimo klausimus ir pan.). <p>Formuojant VVG narių sudėtį, valdyboje taip pat buvo išlaikyta lyčių proporcija.</p>
8.11.2.	<p>VVG veiksmai, susiję su principo laikymusi įgyvendinant VPS:</p> <p>VPS įgyvendinimo metu lyčių lygybės ir nediskriminavimo horizontalųjį prioritetą įgyvendinome, nustatant atskirus prioritetus ir priemones, skirtas būtent diskriminavimą patiriančioms grupėms. Lygybę ir nediskriminavimo principą numatoma taikyti kiekviename VPS įgyvendinimo etape:</p> <ul style="list-style-type: none"> • organizuojant VVG administracijos darbą; • organizuojant VVG valdymo organo darbą; • kviečiant teikti vietos projektų paraiškas; • tvirtinant vietos projektus; • pristatant VPS įgyvendinimo rezultatus; • vykdant VVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimo veiklas. <p>VPS įgyvendinimo etape didelį dėmesį esame numatę skirti teigiamo poveikio šio principo įgyvendinimo planavime. VPS prioritetuose esame suplanavę kryptingą išteklių ir priemonių panaudojimą esamai lyčių lygybės padėčiai rajone keisti. Esame numatę projektų vertinimo procese akcentuoti šį principą.</p> <p>Atlikus apklausas ir įgyvendintų projektų analizę paaiškėjo, kad Panevėžio rajono VVG teritorijoje jaunimas patiria tam tikrą diskriminaciją tiek idėjų, tiek patirties atžvilgiu. Taip pat bendruomenių valdybose, narių sudėtyse labai trūksta jaunimo įsitraukimo ir jaunimas vangiai įtraukiamas į projektines veiklas.</p> <p>VPS numatyti projektiniai pasiūlymai, kurie pasižymi jaunimo iniciatyvomis, idėjų įvairove ir kurių pagrindinis išskirtinumas – darbo vietų kūrimas jauniems žmonėms iki 40 metų. Lygybę ir nediskriminavimo principą numatoma taikyti kiekviename VPS įgyvendinimo etape:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Organizuojant VVG administracijos darbą, darbuotojai bus atrinkami nepažeidžiant VPS 13.2. dalyje numatytų kvalifikacinių reikalavimų. Tai bus pagrindiniai darbuotojų atrankai taikomi kriterijai, todėl kitokio pobūdžio aplinkybės tokios, kaip pavyzdžiui, darbuotojų lytis, tautinė kilmė, šeimyninė padėtis, orientacija, negalia, religija ar įsitikinimai negalės daryti įtakos jų įdarbinimui; • Organizuojant VVG valdymo organo darbą VPS įgyvendinimo laikotarpiu bus

siekama išlaikyti įvairaus amžiaus asmenų ir jų lyčių santykį. Bus laikomasi reikalavimo, kad ne mažiau, kaip 35 proc. VVG valdybos narių būtų iki 40 m. amžiaus jų išrinkimo į VVG valdybą dieną, taip pat, kad nebūtų pažeidžiamas abiejų lyčių atstovų santykis (moterų ir vyrų 40:60 proc.). Nėra jokių kitų priežasčių, kurių įtakojama VVG viso VPS įgyvendinimo metu galėtų nesilaikyti lygybės ir nediskriminavimo principų;

- Kviečiant teikti vietos projektų paraiškas ir rengiant kvietimų dokumentaciją bus numatyta, kad planuojamose vykdyti projektuose nebūtų skatinama diskriminacinė veikla. Specialiomis projektų administracinės atitikties vertinimo nuostatomis bus atsižvelgiama į tai, ar inicijuojami projektai susiję su moterų ir vyrų lygių galimybių ir nediskriminavimo skatinimo dėl tautinės kilmės, religijos ar įsitikinimų, negalios, amžiaus (išskyrus jaunų žmonių pozityviąją diskriminaciją, kuri yra leidžiama įgyvendinant VPS), šeimyninės padėties, lytinės orientacijos veiksmis;

- Tvirtinant vietos projektus bus vertinama ar projektai nepažeidžia moterų ir vyrų lygių galimybių ir nediskriminavimo principų. Viešuose vietos projektų svarstymuose galės dalyvauti visi norintys asmenys, nepaisant jų lyties, rasės, įsitikinimų, negalios, šeimyninės padėties, amžiaus ar kitų nediskriminavimo principo įgyvendinimui turinčių įtakos asmeninių savybių. Bus siekiama, kad vietos projektų vykdytojai, teigdami paraiškas ir įgyvendindami planuojamus projektus, įsipareigotų nepažeisti moterų ir vyrų lygių galimybių bei nediskriminavimo principų;

- Pristatant VPS įgyvendinimo rezultatus bus viešinami ir pateikiami gerosios praktikos pavyzdžiai, kuriuose (vietos projektuose) buvo prisidedama prie moterų ir vyrų lygių galimybių ir nediskriminavimo skatinimo principo įgyvendinimo. VVG reguliariai viešins VPS įgyvendinimo rezultatus, pateikiant informaciją, kiek vietos projektų pateikė ir įgyvendino moterys bei vyrai, asmenys, skirtingos tautinės kilmės, religijos ar įsitikinimų, negalios, amžiaus, šeimyninės padėties, kiek buvo jų įdarbinta, kiek ir kokių asmenų naudojami sukurtais projektinės veiklos rezultatais, kiek ir kokių asmenų įsitraukė į bendruomeninę veiklą. Organizuojant įvairius VPS įgyvendinimą pristatančius renginius, į juos bus kviečiami asmenys, laikantis moterų ir vyrų lygių galimybių bei nediskriminavimo skatinimo horizontalaus principo;

Vykdam VVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimo veiklas planuojama potencialius vietos projektų pareiškėjus ir vykdytojus atskirai informuoti apie moterų ir vyrų lygių galimybių ir nediskriminavimo skatinimo horizontaliojo principo laikymąsi bei prevenciją planuojamose projektinėse veiklose. Gyventojai bus individualiai konsultuojami šio principo įgyvendinimo klausimais. Visi potencialūs pareiškėjai ir vykdytojai galės dalyvauti organizuojamuose mokymų renginiuose, nepaisant jokių apribojimų dėl lyties, tautinės kilmės, religijos ar įsitikinimų, negalios, šeimyninės padėties, lytinės orientacijos. Esant būtinybei potencialiems pareiškėjams bus teikiama kita speciali metodinė pagalba.

9. VPS priemonių ir veiklos sričių aprašymas	
9.1. VPS priemonės, neturinčios veiklos sričių	
9.1.1. VPS prioritetas Nr. I „Socialinės ir ekonominės veiklos kaimo vietovėse įvairinimas“	
9.1.2. VPS priemonė „Privataus sektoriaus socialinio verslo kūrimas ir plėtra“ (kodas LEADER-19.2-SAVA-2)	
9.1.2.1.	VPS priemonės tikslas: Skatinanti tradicinį privatų verslą įsitraukti sprendžiant socialines problemas Panevėžio rajone.
9.1.2.2.	<p>Priemonės apibūdinimas</p> <p>Priemonė yra skirta socialinių ir ekonominių problemų sprendimui (sveikatos priežiūros, pagalbos pagyvenusiems asmenims ar neįgaliesiems, pažeidžiamų grupių socialinės įtraukties, vaikų priežiūros, paslaugų trūkumo kaime ir kt.) Panevėžio rajono VVG teritorijoje. Šiuo metu susiduriame su visuomenės senėjimo, mažas pajamas gaunančių asmenų bei įvairiomis socialinėmis problemomis. Kol kas didžiąją dalį socialinių problemų sprendžia valdžios institucijos. Tačiau kaimo vietovėse mažėjant gyventojų skaičiui uždaromi ir planuojami uždaryti socialinės infrastruktūros objektai, gyventojai lieka be viešųjų paslaugų prieinamumo savo gyvenamojoje vietovėje. Įtraukus privačias iniciatyvas būtų galima rasti efektyvesnių priemonių socialinėms problemoms spręsti.</p> <p>Priemone skatinamas socialinėms reikmėms skirtų paslaugų gyvenamojoje vietovėje teikimas socialiai pažeidžiamoms ir socialinę atskirtį patiriančioms asmenų grupėms (socialinės rizikos šeimoms, žmonėms su negalia, vienišiemis senyvo amžiaus žmonėms, daugiavaikėms šeimoms, vienišoms mamoms, bedarbiams, vaikams, mažamečius vaikus auginančioms šeimoms, asmenims, atsidūrusiems nepalankioje padėtyje ir pan.), tačiau sąlygos naudotis teikiamomis paslaugomis gali būti sudaromos ir visiems Panevėžio rajono VVG teritorijos gyventojams.</p> <p>Priemonė turės teigiamos įtakos skurdo rizikos kaimo vietovėse mažinimui, užimtumo galimybių didinimui. Įgyvendinant vietos projektus bus kuriamos darbo vietos. Viena iš privataus verslo socialinio verslo vystymo kryptių taip pat galėtų būti ir įsitraukimas į viešųjų paslaugų teikimą, taip sukuriant geresnių viešųjų paslaugų teikimo alternatyvų socialinės rūpybos, sveikatos priežiūros, švietimo, transporto ir kitose Panevėžio rajono VVG teritorijos gyventojams svarbiose srityse.</p> <p>Siekiant plėtoti socialinėms reikmėms skirtas paslaugas ir didinti jų prieinamumą prioritetas bus teikiamas projektams, kurių didesnė naudos gavėjų aprėptis (sukurtomis paslaugomis besinaudojantys asmenys</p>

		<p>apims daugiau nei vienos seniūnijos teritoriją). Priemonė skirta remti privačių juridinių asmenų (labai mažų ir mažų įmonių) veiklas, kurios padėtų spręsti socialines problemas Panevėžio rajono VVG teritorijoje.</p> <p><u>Remiamos veiklos:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Paslaugų ir (arba) prekių, skirtų socialinėms reikmėms (pagalbos pagyvenusiems asmenims ar neįgaliesiems, vaikų priežiūros, buitinių, ūkinių paslaugų, ir kt.) kūrimas ir plėtra; • Paslaugų teikimas ir prekių gaminimas tokiu būdu, kad būtų siekiamas socialinio pobūdžio tikslas (socialinė ir profesinė integracija, suteikiant galimybę dirbti asmenims, kurie atsidūrė nepalankioje padėtyje dėl atskirtį ir atstūmimą lemiančios menkos kvalifikacijos ar socialinių arba profesinių problemų ir t. t.). <p>Pagal priemonę vykdoma veikla turi atitikti Socialinio verslo koncepciją (patvirtinta 2015-04-03 Lietuvos Respublikos ūkio ministro įsakymu Nr. 4-207 „Dėl socialinio verslo koncepcijos patvirtinimo“).</p> <p>Veiklos sritis <u>skirta darbo vietoms kurti</u>. Planuojama, kad pagal šią priemonę bus įgyvendinti 2 vietos projektai ir sukurtos 2,5 darbo vietos.</p>
9.1.2.3.	Pagal priemonę remiamų vietos projektų pobūdis:	
9.1.2.3.1.	<i>pelno</i>	☒
9.1.2.3.2.	<i>ne pelno</i>	☐
9.1.2.4.	Tinkami paramos gavėjai	Panevėžio rajone registruoti privatūs juridiniai asmenys, atitinkantys labai mažos arba mažos įmonės statusą.
9.1.2.5.	Priemonės tikslinė grupė	Panevėžio rajone registruoti privatūs juridiniai asmenys, atitinkantys labai mažos arba mažos įmonės statusą ir naudos gavėjai (socialiai pažeidžiamos ir socialinę atskirtį patiriančios asmenų grupės, kiti Panevėžio rajono gyventojai).
9.1.2.6.	Tinkamumo sąlygos	<ul style="list-style-type: none"> • Projekto įgyvendinimo metu sukuriama nauja darbo vieta (vietos); • Pareiškėjo steigimo dokumentuose numatyti veiklos tikslai susiję su vietos projekte numatyta vykdyti veikla (-omis).
9.1.2.7.	Vietos projektų atrankos kriterijai	<p>Siekiant atrinkti ir finansuoti ekonomiškai efektyvius ir didesnę vertę kuriančius vietos projektus, numatoma taikyti šiuos pagrindinius atrankos kriterijus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Projektas skirtas paslaugų, kuriomis naudosis daugiau nei vienos seniūnijos gyventojai, kūrimui ir (arba) plėtrai (didesnė projekto naudos gavėjų aprėptis); • Didesnis sukurtų darbo vietų skaičius.

9.1.2.8.	Didžiausia paramos suma vietos projektui (Eur)	60 000 Eur
9.1.2.9.	Paramos lyginamoji dalis (proc.)	Iki 80 proc. visų tinkamų finansuoti vietos projekto išlaidų.
9.1.3. VPS priemonė „NVO socialinio verslo kūrimas ir plėtra“ (kodas LEADER-19.2-SAVA-1)		
9.1.3.1.	VPS priemonės tikslas: Užtikrinti Panevėžio rajono gyventojams svarbių socialinių paslaugų teikimą ir prieinamumą skatinant nevyriausybinės organizacijas kurti ir plėtoti socialinį verslą.	
9.1.3.2.	Priemonės apibūdinimas	<p>Priemonė orientuota į inovatyvius pokyčius visuomenėje, skirta palengvinti nevyriausybinių organizacijų iniciatyvas, susijusias su socialinių ir ekonominių problemų sprendimu Panevėžio rajone.</p> <p>Šiuo metu Panevėžio rajono VVG teritorijoje susiduriama su įvairiomis socialinėmis problemomis (visuomenės senėjimas, migracija, mažos pajamos, socialinių paslaugų prieinamumo trūkumas ir kt.). Kaimo vietovėse esantys socialinės infrastruktūros objektai mažėjant gyventojų skaičiui yra uždaromi arba planuojami uždaryti. Gyventojai lieka be viešųjų paslaugų prieinamumo savo gyvenamojoje vietovėje. Viešieji pastatai, erdvės uždarius socialinės infrastruktūros objektus kaimo vietovėse, lieka nebenaudojami arba iš dalies nebenaudojami. Bendruomeninės organizacijos ir kitos įstaigos, pasinaudojusios parama 2010-2015 m. dalį viešųjų pastatų, erdvių atnaujino ir pritaikė savo veiklai. Priemone bendruomeninės ir kitos nevyriausybines organizacijos, gerai žinančios vietos gyventojų poreikius, skatinamos panaudoti atnaujintus pastatus, erdves, pritaikyti kitus viešuosius pastatus, sprendžiant socialinėms reikmėms skirtų paslaugų (tokių kaip sveikatos priežiūra, vaikų priežiūra, laisvalaikio užimtumas ir t.t.) trūkumą kaimo gyventojams, skatinant socialinio verslo kūrimąsi kaime. Viena iš NVO socialinio verslo vystymo krypčių taip pat galėtų būti ir įsitraukimas į viešųjų paslaugų teikimą, taip sukuriant geresnių viešųjų paslaugų teikimo alternatyvų socialinės rūpybos, sveikatos priežiūros, švietimo, transporto ir kitose Panevėžio rajono VVG teritorijos gyventojams svarbiose srityse.</p> <p>Priemonė turės teigiamos įtakos skurdo rizikos kaimo vietovėse mažinimui, užimtumo galimybių didinimui. Įgyvendinant vietos projektus bus kuriamos darbo vietos, kuriamos ir plėtojamos svarbios socialinėms reikmėms skirtos paslaugos, gerinamas jų prieinamumas.</p> <p>Priemonė orientuota į socialiai pažeidžiamų ir socialinę atskirtį patiriančių asmenų grupes, tačiau sąlygos</p>

		<p>naudotis teikiamomis paslaugomis gali būti sudaromos ir visiems Panevėžio rajono VVG teritorijos gyventojams.</p> <p>Siekiant plėtoti socialinėms reikmėms skirtas paslaugas ir didinti jų prieinamumą prioritetas būtų teikiamas projektams, kurių didesnė naudos gavėjų aprėptis (sukurtomis paslaugomis besinaudojantys asmenys apims daugiau nei vienos seniūnijos teritoriją).</p> <p><u>Remiamos veiklos:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Paslaugų ir (arba) prekių, skirtų socialinėms reikmėms (pagalbos pagyvenusiems asmenims ar neįgaliesiems, vaikų priežiūros, buitinių, ūkinių paslaugų, ir kt.) kūrimas ir plėtra; • Paslaugų teikimas ir prekių gaminimas tokiu būdu, kad būtų siekiamas socialinio pobūdžio tikslas (socialinė ir profesinė integracija, suteikiant galimybę dirbti asmenims, kurie atsidūrė nepalankioje padėtyje dėl atskirtį ir atstūmimą lemiančios menkos kvalifikacijos ar socialinių arba profesinių problemų ir t. t.). <p>Pagal priemonę vykdoma veikla turi atitikti Socialinio verslo koncepciją (patvirtinta 2015-04-03 Lietuvos Respublikos ūkio ministro įsakymu Nr. 4-207 „Dėl socialinio verslo koncepcijos patvirtinimo“).</p> <p>Veiklos sritis <u>skirta darbo vietoms kurti</u>. Planuojama, kad pagal šią priemonę bus įgyvendinti 2 vietos projektai, bus sukurtos 2,5 darbo vietos.</p>
9.1.3.3.	Pagal priemonę remiamų vietos projektų pobūdis:	
9.1.3.3.1.	<i>pelno</i>	☒
9.1.3.3.2.	<i>ne pelno</i>	☐
9.1.3.4.	Tinkami paramos gavėjai	<p>Viešieji juridiniai asmenys:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Panevėžio rajone registruotos NVO (bendruomeninės organizacijos ir kitos nevyriausybinės (jaunimo, sporto, kultūros ir kt.) organizacijos).
9.1.3.5.	Priemonės tikslinė grupė	Panevėžio rajone registruotos NVO ir naudos gavėjai (socialiai pažeidžiamos ir socialinę atskirtį patiriančios asmenų grupės, kiti Panevėžio rajono gyventojai).
9.1.3.6.	Tinkamumo sąlygos	<ul style="list-style-type: none"> • Projekto įgyvendinimo metu sukuriama nauja darbo vieta (vietos); • Pareiškėjo steigimo dokumentuose numatyti veiklos tikslai susiję su vietos projekte numatyta vykdyti veikla (-omis); • Pareiškėjas turi administracinių gebėjimų įgyvendinti vietos projektą.
9.1.3.7.	Vietos projektų atrankos	Siekiant atrinkti ir finansuoti ekonomiškai efektyvius ir

	kriterijai	didesnę vertę kuriančius vietos projektus, numatoma taikyti šiuos pagrindinius atrankos kriterijus: <ul style="list-style-type: none"> • Projektas skirtas paslaugų, kuriomis naudosis daugiau nei vienos seniūnijos gyventojai, kūrimui ir (arba) plėtrai (didesnė projekto naudos gavėjų aprėptis); • Didesnis sukurtų darbo vietų skaičius.
9.1.3.8.	Didžiausia paramos suma vietos projektui (Eur)	60 000 Eur
9.1.3.9.	Paramos lyginamoji dalis (proc.)	Iki 80 proc. visų tinkamų finansuoti vietos projekto išlaidų.
9.1.4. VPS priemonė „ Bendruomeninio verslo kūrimas ir plėtra “ (kodas LEADER-19.2-SAVA-5)		
9.1.4.1.	VPS priemonės tikslas: Užtikrinti kaimo gyventojams trūkstamų paslaugų teikimą ir prieinamumą, didinti gyventojų užimtumą skatinant bendruomenių ir kitų pelno nesiekiančių organizacijų verslumą.	
9.1.4.2.	Priemonės apibūdinimas	<p>Priemonė skirta Panevėžio rajono VVG teritorijos gyventojams trūkstamų paslaugų teikimo ir prieinamumo užtikrinimui, darbo vietų kūrimui ir kaimo gyventojų socialinei atskirčiai ir skurdui mažinti įgalinant bendruomenines ir kitas pelno nesiekiančias organizacijas vykdyti ekonominę ūkinę veiklą (teikti paslaugas ar gaminti produktus). Priemonė turės teigiamos įtakos socialiniams ir ekonominiams pokyčiams Panevėžio rajono teritorijoje, bendruomenines organizacijas ir jų narius buriant bendrai veiklai bei stiprinant jų finansinį savarankiškumą.</p> <p>Panevėžio rajono gyventojai susiduria su įvairių paslaugų (pvz., buitinės paslaugos: kirpimas, skalbimas, siuvimas, batų taisymas ir kt., aplinkos tvarkymo paslaugos: malkų kapojimas, vejų pjovimas, vaismedžių genėjimas ir kt.) trūkumu. Gyvenamosiose vietovėse, (ypatingai mažesnėse ar nutolusiose nuo Panevėžio miesto) šios paslaugos neteikiamos arba teikiamos už gyventojams neprieinamą kainą. Privatus verslas neužtikrina būtiniausių paslaugų kaime pasiūlos, nes verslininkai labai dažnai nėra suinteresuoti teikti paslaugas, kadangi tai nėra pelninga veikla dėl per mažos paslaugų apimtys.</p> <p>Išskirtinis dėmesys pagal šią priemonę bus skiriamas bendruomeninėms organizacijoms (Panevėžio rajone veikia 61 bendruomeninė organizacija). Bendruomeninės organizacijos, kurių veikloje narystės pagrindu dalyvauja jų atstovaujamos teritorijos gyventojai, gerai žino vietos gyventojų poreikius, dauguma jų turi projektų įgyvendinimo patirties, yra pajėgios kurti darbo vietas vietos gyventojams, teikti trūkstamas paslaugas ar gaminti produktus, panaudojant vietinius išteklius. Ankstesniame finansavimo</p>

		<p>laikotarpyje bendruomeninių organizacijų iniciatyva Panevėžio rajone buvo atnaujinta nemažai viešosios paskirties pastatų ir erdvių. Šiuos atnaujintus pastatus ir erdves, kitus valdomus pastatus bendruomeninės organizacijos galės panaudoti sprendžiant paslaugų trūkumą kaimo gyventojams. Uždirbusios pajamų galės lengviau išlaikyti valdomus viešuosius pastatus ir erdves. (Nemaža dalis bendruomeninių organizacijų, paramos lėšomis atnaujinusių valdomus viešuosius pastatus ir erdves ir pritaikiusių juos bendruomeninei veiklai, susiduria su šių pastatų išlaikymo sunkumais.)</p> <p>Remiami bendruomeninių ir kitų NVO pajamas generuojantys vietos projektai.</p> <p><u>Remiamos veiklos:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Paslaugų, teikiamų kaimo gyventojams (švietimo, kultūros, sporto, aplinkos tvarkymo (vejų pjovimas, vaismedžių genėjimas, šiukšlių išvežimas ir pan.), namų priežiūros paslaugos, smulkių žemės sklypų įdirbimo, buitinių paslaugų (kirpimas, skalbimas, siuvimas, batų taisymas ir pan.) ir kt.), ir produktų kūrimas ir plėtra; • Veiklų ir paslaugų, susijusių su turiningu laisvalaikiu ir aktyviu poilsiu, kūrimas ir plėtra (laisvalaikio užimtumo, sporto veiklos, kultūros veiklos organizavimo paslaugų teikimas); • Turizmą skatinančių veiklų kūrimas ir plėtra, įskaitant edukacinių programų vykdymą, kulinarinio paveldo ir tradicijų puoselėjimą (turizmo maršrutų, edukacinių programų, tradicinio paveldo produktų vystymo veiklos organizavimas); • Paslaugų ne vietos gyventojams kūrimas ir plėtra ar jų prieinamumo ir kokybės gerinimo veiklos. <p>Priemonė skirta <u>darbo vietoms kurti</u>. Planuojama, kad pagal šią priemonę bus įgyvendinti 8 vietos projektai ir sukurta 10,5 darbo vietų.</p>
9.1.4.3.	Pagal priemonę remiamų vietos projektų pobūdis:	
9.1.4.3.1.	<i>pelno</i>	☒
9.1.4.3.2.	<i>ne pelno</i>	☐
9.1.4.4.	Tinkami paramos gavėjai	<p>Viešieji juridiniai asmenys:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Panevėžio rajone registruotos NVO (bendruomeninės organizacijos ir kitos nevyriausybinės (jaunimo, sporto, kultūros ir kt.) organizacijos).
9.1.4.5.	Priemonės tikslinė grupė	Panevėžio rajono gyventojai ir bendruomeninės organizacijos.
9.1.4.6.	Tinkamumo sąlygos	<ul style="list-style-type: none"> • Pareiškėjai iki paraiškos pateikimo ne trumpiau kaip 12 mėn. vykdo veiklą Panevėžio rajone (vykdoma

		veikla nebūtinai turi būti tiesiogiai susijusi su paraiškoje aprašomu vietos projektu); <ul style="list-style-type: none"> • Projekto įgyvendinimo metu sukuriama nauja darbo vieta (vietos); • Pareiškėjas turi administracinių gebėjimų įgyvendinti vietos projektą.
9.1.4.7.	Vietos projektų atrankos kriterijai	Siekiant atrinkti ir finansuoti ekonomiškai efektyvius ir didesnę vertę kuriančius vietos projektus, numatoma taikyti šiuos pagrindinius atrankos kriterijus: <ul style="list-style-type: none"> • Didesnis sukurtų naujų darbo vietų skaičius; • Vietos projekto pareiškėjas – bendruomeninė organizacija.
9.1.4.8.	Didžiausia paramos suma vietos projektui (Eur)	65 000 Eur
9.1.4.9.	Paramos lyginamoji dalis (proc.)	Iki 80 proc. visų tinkamų finansuoti vietos projekto išlaidų.
9.1.5. VPS priemonė „Gyventojų aktyvumo, verslumo iniciatyvų skatinimas, krašto tradicijų puoselėjimas“ (kodas LEADER-19.2-SAVA-6)		
9.1.5.1.	VPS priemonės tikslas: Skatinti gyventojų aktyvumą, verslumą, puoselėti, išlaikyti ir kurti krašto tradicijas Panevėžio rajone, į šias veiklas aktyviai įtraukiant ir jaunus žmones.	
9.1.5.2.	Priemonės apibūdinimas	<p>Priemonė skirta didinti socialinį, kultūrinį, sveikos gyvensenos ir aktyvios veiklos potencialą. Stiprėjant žmonių kultūrinės, socialinės, aktyvios ir turiningos veiklos įgūdžiams, sukuriamos prielaidos aktyvesnei gyventojų socialinei pozicijai, verslo iniciatyvų atsiradimui. Todėl priemonėje numatomos veiklos, skatinančios gyventojų verslumo iniciatyvas.</p> <p>Priemone taip pat siekiama paskatinti kaimo jaunus žmones imtis bendrų iniciatyvų, skatinti jaunų žmonių socialinę, kultūrinę, verslumo veiklą, taip mažinant žalingų įpročių paplitimą ir didinant jaunų žmonių motyvaciją likti kaime. Bus remiamos veiklos, kurios padeda integruoti jaunus žmones į bendruomenės gyvenimą ir sukuria įvairiapusę jaunų žmonių saviraišką užtikrinančias sąlygas.</p> <p>Panevėžio rajono poreikių analizė parodė, kad itin aktualu paremti kaimo organizacijų inicijuojamą visai bendruomenei svarbią kultūrinę ir socialinę veiklą, atitinkančią daugumos interesus bei poreikius. Tikimasi, kad sėkmingos kultūrinės, socialinės iniciatyvos viens kaimo žmones, ugdys jų bendradarbiavimo, savitarpio pagalbos įpročius ir tuo pačiu sukurs patrauklią gyvenimui ir poilsiui aplinką ir mažins atskirtį tarp miesto ir kaimo.</p> <p>Priemone taip pat skatinamas viešojo sektoriaus organizacijų bendradarbiavimas (inovacijų, verslumo ir kt. srityse), dalijimasis gerąja patirtimi, todėl projektai bus atrenkami pagal tai, ar įgyvendinami su partneriais.</p>

		<p>Atrenkant vietos projektus prioritetas bus teikiamas ir tiems projektams, kurie į veiklas įtrauks jaunus žmones, jauni žmonės savanoriaus projekte.</p> <p><u>Remiamos veiklos:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • kaimo gyventojų aktyvumo ir pilietiškumo skatinimas, bendrų iniciatyvų rėmimas; • sveikos gyvensenos ir aktyvaus poilsio propagavimas; • įvairių jaunimo iniciatyvų atsiradimą ir motyvacijos gyventi kaime didinimą skatinančios veiklos; • gerosios patirties sklaidos renginiai, inovatyvios mokymų veiklos (verslumo, socialinio verslo, inovacijų taikymo kaimo plėtros procesuose, trumpos maisto tiekimo grandinės organizavimo ir kt. temomis); • laisvalaikio, kultūros, sporto veiklos, kaimo tradicijų, mėgėjų meno puoselėjimo veiklų organizavimas; • tradicinių švenčių ir kitų renginių organizavimas; • įvairių gyventojų grupių (jaunimo, moterų, senjorų ir pan.) ir (arba) interesų grupių klubų ir centrų kūrimas ir (arba) veiklų vykdymas. <p>Priemonė <u>nekurianti darbo vietų</u>. Planuojama, kad pagal šią priemonę bus įgyvendinta 10 vietos projektų.</p>
9.1.5.3.	Pagal priemonę remiamų vietos projektų pobūdis:	
9.1.5.3.1.	<i>pelno</i>	☐
9.1.5.3.2.	<i>ne pelno</i>	☒
9.1.5.4.	Tinkami paramos gavėjai	<p>Viešieji juridiniai asmenys:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Panevėžio rajone registruotos NVO (bendruomeninės organizacijos ir kitos nevyriausybinės (jaunimo, sporto, kultūros ir kt.) organizacijos); • Panevėžio rajono savivaldybės biudžetinės įstaigos.
9.1.5.5.	Priemonės tikslinė grupė	Panevėžio rajono gyventojai.
9.1.5.6.	Tinkamumo sąlygos	<ul style="list-style-type: none"> • Pareiškėjai iki paraiškos pateikimo ne trumpiau kaip 12 mėn. vykdo veiklą Panevėžio rajone (vykdoma veikla turi būti tiesiogiai susijusi su paraiškoje aprašomu vietos projektu); • Pareiškėjas turi administracinių gebėjimų įgyvendinti vietos projektą.
9.1.5.7.	Vietos projektų atrankos kriterijai	<p>Siekiant atrinkti ir finansuoti geriausius vietos projektus, numatoma taikyti šiuos pagrindinius atrankos kriterijus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Projektas skirtas jaunų žmonių įtraukimui (jaunų žmonių savanorystė, dalyvavimas organizuojant projekto veiklas ir kt.); • Projektas įgyvendinamas su partneriais.
9.1.5.8.	Didžiausia paramos suma	14 995 Eur

	vietos projektui (Eur)	
9.1.5.9.	Paramos lyginamoji dalis (proc.)	Iki 80 proc. visų tinkamų finansuoti vietos projekto išlaidų.
9.1.6. VPS priemonė „Vietos projektų pareiškėjų ir vykdytojų mokymas, įgūdžių įgijimas“ (kodas LEADER-19.2-SAVA-3)		
9.1.6.1.	VPS priemonės tikslas: Sustiprinti Panevėžio rajono gyventojų kompetencijas verslumo, inovacijų, bendradarbiavimo srityse, didinti ekonominės veiklos konkurencingumą.	
9.1.6.2.	Priemonės apibūdinimas	<p>Priemonė skirta Panevėžio rajono VVG vietos projektų pareiškėjų ir vykdytojų kompetencijų įgijimui. Priemonė prisidės prie sėkmingo vietos projektų įgyvendinimo ir projektų tęstinumo užtikrinimo. Planuojantiems įgyvendinti ir įgyvendinantiems vietos projektus, ypač socialinio ir bendruomeninio verslo srityse, pritrūks su projekto įgyvendinimu susijusių žinių, įgūdžių. Kaimo plėtros subjektai, ypač bendruomeninės ir kitos nevyriausybinės organizacijos, turi tik labai nedidelę ūkinės komercinės veiklos vykdymo, darbo vietų kūrimo ir tokios veiklos ilgaamžiškumo užtikrinimo žinių, kompetencijų ir patirties.</p> <p>Šia priemone tikimasi pagerinti vietos projektų pareiškėjų ir vykdytojų (įskaitant asmenis, kuriems kuriamos darbo vietos) verslumo įgūdžius, suteikiant žinių, kompetencijų veiklos vykdymui, sudarant didesnes galimybes veiklos įvairinimui ir diversifikavimui, inovatyvių idėjų įgyvendinimui, vadybos inovacijų diegimui, bendradarbiavimui kaimo vietovėse, teikiamų paslaugų ir produktų konkurencingumo didinimui. Pagal šią priemonę taip pat bus finansuojami mokymai, kurie padės užtikrinti projektų gyvybingumą ir tęstinumą.</p> <p>Siekiant teigiamai įtakoti Panevėžio rajono demografinės padėties gerinimą, prisidėti prie emigracijos sumažinimo atrenkant geriausius vietos projektus didelis dėmesys bus skiriamas projektams, kurie bus skirti jaunų žmonių iki 40 m. mokymui. Siekiant užtikrinti vietos projektų, kuriančių darbo vietas, gyvybingumą ir tęstinumą, projektai bus atrenkami ir pagal tai, ar kurs darbo vietas.</p> <p>Priemonė turės teigiamos įtakos Panevėžio rajono gyventojų (ypatingai jaunų žmonių) žinių, kompetencijų tobulinimui, socialinio bendravimo, kvalifikacijos ir konkurencingumo darbo rinkoje didinimo.</p> <p>Priemonė <u>nekurianti darbo vietų</u>. Planuojama, kad pagal šią priemonę bus įgyvendinti 4 vietos projektai.</p>
9.1.6.3.	Pagal priemonę remiamų vietos projektų pobūdis:	

9.1.6.3.1.	<i>pelno</i>	☐
9.1.6.3.2.	<i>ne pelno</i>	☒
9.1.6.4.	Tinkami paramos gavėjai	Viešieji juridiniai asmenys: <ul style="list-style-type: none"> • Panevėžio rajone ir Panevėžio mieste registruotos NVO (bendruomeninės organizacijos ir kitos nevyriausybinės (jaunimo, sporto, kultūros ir kt.) organizacijos).
9.1.6.5.	Priemonės tikslinė grupė	Panevėžio rajono VVG vietos projektų pareiškėjai ir vykdytojai.
9.1.6.6.	Tinkamumo sąlygos	<ul style="list-style-type: none"> • Pareiškėjas registruotas Panevėžio rajone (taikoma tiems pareiškėjams, kurie teiks paraiškas konkrečiai tik su savo vietos projektu ar jo idėja susijusiems mokymams). • Pareiškėjas turi administracinių gebėjimų įgyvendinti vietos projektą; • Projekto poreikis pagrįstas dokumentais (atliktos apklausos, tyrimai, analizės ir pan., pagrindžiančios projekto poreikį).
9.1.6.7.	Vietos projektų atrankos kriterijai	Siekiant atrinkti ir finansuoti geriausius vietos projektus, numatoma taikyti šiuos pagrindinius atrankos kriterijus: <ul style="list-style-type: none"> • Projektas skirtas jaunų žmonių mokymui (ne mažiau kaip 50 proc. projekto dalyvių yra jauni žmonės); • Projektas skirtas pareiškėjų ir vykdytojų, kurie rengdami ar įgyvendindami vietos projektą įsipareigoja kurti darbo vietas, mokymams. Jei mokymai susiję su kelių pareiškėjų ir (arba) vykdytojų mokymais – ne mažiau kaip 50 proc. projekto dalyvių yra tiesiogiai susiję su projektais, įsipareigojusiais kurti darbo vietas.
9.1.6.8.	Didžiausia paramos suma vietos projektui (Eur)	10 000 Eur
9.1.6.9.	Paramos lyginamoji dalis (proc.)	Iki 80 proc. visų tinkamų finansuoti vietos projekto išlaidų.
9.2. VPS priemonės, turinčios veiklos sritis		
9.2.1.	VPS prioritetas Nr. I „Socialinės ir ekonominės veiklos kaimo vietovėse įvairinimas“	
9.2.2.	VPS priemonė „Ūkio ir verslo plėtra“ (kodas LEADER-19.2-6)	
9.2.3.	VPS priemonės tikslas: Stiprinti Panevėžio rajono kaimiškųjų vietovių ekonominį potencialą, skatinti vietos verslumo iniciatyvas, mažinti atotrūkį tarp miesto ir kaimo, didinti kaimo vietovių gyvybingumą ir patrauklumą jose gyventi.	
9.2.4.	1 veiklos sritis	„Parama ne žemės ūkio verslui kaimo vietovėse plėtoti“ (kodas LEADER-19.2-6.4)
9.2.4.1.	Veiklos srities apibūdinimas	Priemonės veiklos sritis skirta Panevėžio rajono labai mažų ir mažų įmonių ir fizinių asmenų verslo, ekonominio aktyvumo skatinimui. Siekiama didinti kaimo verslų konkurencingumą ir ekonominį gyvybingumą, mažinti atotrūkį tarp miesto ir kaimo,

		<p>kurti naujas ir išlaikyti esamas darbo vietas kaimuose. Parama teikiama įvairiai ne žemės ūkio veiklai, produktų gamybai, apdorojimui, jų pardavimui, taip pat paslaugų teikimui, įskaitant paslaugas žemės ūkiui. Žemės ūkio subjektams parama sudarys sąlygas susikurti papildomų pajamų šaltinį bei mažinti sezoninį užimtumo svyravimą.</p> <p>Priemonės veiklos sritis taip pat skirta verslo iniciatyvų, susijusių su atsinaujinančių energijos išteklių, šalutinių produktų, atliekų ir kitų nemaistinių žaliavų tiekimo bei naudojimo palengvinimu, įgyvendinimui. Atsinaujinančių energijos išteklių panaudojimo Panevėžio rajone analizė parodė, kad rajone yra didelis biomasės kuro išteklių potencialas. Rajone biokuro gaminti neišnaudojamos medienos atliekų potencialas, taip pat yra augalų, šiaudų, kitų atliekų išteklių, kurie gali būti panaudojami energetikoje. Rajone taip pat galima vystyti šalutinių produktų, atliekų ir kitų maistinių ir nemaistinių žaliavų surinkimą, perdirbimą gaminant humusą, trąšas ir pan. Skatinama įgyvendinti projektus, susijusius su biomasės perdirbimu, biokuro gamyba, remiamos veiklos, tiesiogiai susijusios su šalutinių produktų, atliekų ir kitų maistinių ir nemaistinių žaliavų surinkimu, panaudojimu ir perdirbimu. Tai atitinka VVG teritorijos poreikį gerinti aplinkosaugą, ugdyti kaimo gyventojų ekologinį požiūrį, sąmoningumą aplinkos tvarkymo srityje, įgyvendinant šio tipo projektus bus tiesiogiai prisidedama prie Nacionalinį poreikio Nr. 14 (skatinti biomasės, ypač atliekinės, panaudojimą energijos gamybai) tenkinimo.</p> <p>Veiklos sritimi prisidedama prie šeštojo ES kaimo plėtros prioriteto 6A tikslinės veiklos srities, susijusios su veiklos įvairinimu, mažų įmonių kūrimu ir plėtojimu, taip pat darbo vietų kūrimo lengvinimu, ir prie penktojo ES kaimo plėtros prioriteto 5C tikslinės veiklos srities, susijusios su atsinaujinančiųjų energijos išteklių, šalutinių produktų, atliekų, liekanų ir kitų nemaistinių žaliavų tiekimo ir naudojimo palengvinimu bioekonomikos tikslais.</p> <p>Atrenkant projektus prioritetą numatyta teikti labai mažoms įmonėms. Atrankos kriterijus nustatytas siekiant paskatinti labai mažų įmonių plėtrą Panevėžio rajone, taip prisidedant prie skurdo rizikos mažinimo, užimtumo galimybių didinimo. Panevėžio rajone didžiąją dalį (78,8 proc.) veikiančių mažų ir vidutinių įmonių sudaro labai mažos įmonės, kuriose dirba iki 10 darbuotojų. Remiantis atlikta Panevėžio rajono verslo</p>
--	--	--

		<p>sektorius situacijos ir poreikių analize pagrindinis įmonių verslo plėtros trukdis - lėšų veiklai ir jos plėtrai trūkumas. Šis verslo plėtros trukdis yra aktualesnis labai mažoms įmonėms. Verslo subjektai, kuriuose dirba nuo 10 iki 50 darbuotojų, dažniausiai yra stabilios, finansiškai pajėgesnės ir galėtų savais ar skolintais resursais (be paramos) vykdyti verslo plėtrą, kurti darbo vietas.</p> <p>Vykdam projektų atranką prioritetą bus skiriamas projektams, kurie kurs daugiau darbo vietų, taip prisidedant prie teritorijos poreikio mažinti nedarbą, kurti darbo vietas, kurti ir plėtoti SVV kaimo vietovėse.</p> <p>Siekiant sudaryti palankias sąlygas jauniems žmonėms kurti verslą ir skatinti užimtumą kaimo vietovėse vietos projektai bus atrenkami ir pagal pareiškėjo amžių.</p> <p>Skatinant naujoves ir jų diegimą kaimo vietovėse atrenkant projektus bus atsižvelgiama į tai, ar projektas susijęs su inovacijomis.</p> <p><u>Priemonės veiklos sritis skirta darbo vietoms kurti.</u> Planuojama, kad:</p> <ul style="list-style-type: none"> • prisidedant prie ES kaimo plėtros prioriteto 6A tikslinės srities bus įgyvendinti 8 vietos projektai, sukurta 15,5 darbo vietų; • prisidedant prie ES kaimo plėtros prioriteto 5C tikslinės srities bus įgyvendinti 2 vietos projektai, sukurta 2,5 darbo vietų.
9.2.4.2.	Pagal veiklos sritį remiamų vietos projektų pobūdis:	
9.2.4.2.1.	<i>pelno</i>	☒
9.2.4.2.2.	<i>ne pelno</i>	☐
9.2.4.3.	Tinkami paramos gavėjai	<ul style="list-style-type: none"> • Fiziniai asmenys (kaimo gyventojai, įskaitant ūkininkus, vyresni nei 18 m. amžiaus). • Privatūs juridiniai asmenys, atitinkantys labai mažos arba mažos įmonės statusą.
9.2.4.4.	Priemonės veiklos srities tikslinė grupė	Fiziniai asmenys (kaimo gyventojai, įskaitant ūkininkus, vyresni nei 18 m. amžiaus) ir privatūs juridiniai asmenys, atitinkantys labai mažos arba mažos įmonės statusą.
9.2.4.5.	Tinkamumo sąlygos	<p>Fiziniams asmenis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pareiškėjas deklaruoja gyvenamąją vietą Panevėžio rajone ne trumpiau kaip 12 mėn. iki paraiškos pateikimo; • Pareiškėjas iki paraiškos pateikimo vykdo ekonominę ūkinę veiklą (Vertinama pagal Valstybinei mokesčių inspekcijai prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos deklaruotas pajamas iš ūkinės komercinės veiklos. Pajamų dydis bus nustatytas kvietimo teikti

		<p>paraiškas dokumentacijoje. Veiklos vykdymo teritorijai apribojimais nenumatyti.).</p> <p>Juridiniams asmenims:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pareiškėjas registruotas Panevėžio rajone ne trumpiau kaip 12 mėn. ir vykdomas ekonominę ūkinę veiklą (veiklos vykdymo teritorijai apribojimais nenumatyti). <p>Visiems pareiškėjams:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Planuojama vykdyti veikla, kuriai prašoma paramos, atitinka priemonės įgyvendinimo taisyklėse patvirtintą remiamų veiklų sąrašą; • Projekto įgyvendinimo metu sukuriama darbo vieta (vietos).
9.2.4.6.	Vietos projektų atrankos kriterijai	<p>Siekiant atrinkti ir finansuoti ekonomiškai efektyvius ir didesnę vertę kuriančius vietos projektus, numatoma taikyti šiuos pagrindinius atrankos kriterijus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pareiškėjas atitinka labai mažos įmonės statusą (šį kriterijų pareiškėjas turi atitikti paraiškos pateikimo metu); • Didesnis sukurtų naujų darbo vietų skaičius; • Pareiškėjas - jaunas žmogus iki 40 metų amžiaus (taikoma fiziniams asmenims ir juridinių asmenų savininkams (akcininkams), t.y. ne mažiau kaip 50 proc. juridinio asmens savininkų (akcininkų) yra asmenys iki 40 metų amžiaus (šį kriterijų pareiškėjas turi atitikti paraiškos pateikimo metu ir kartu su paraiška turi pateikti atitiktį šiam kriterijui pagrindžiančius dokumentus); • Projektas susijęs su inovacijomis (VVG teritorijos mastu) (projektai bus vertinami pagal inovacijų vertinimo metodiką, kuri bus patvirtinta su kvietimo teikti paraiškas dokumentacija).
9.2.4.7.	Didžiausia paramos suma vietos projektui (Eur)	75 000 Eur
9.2.4.8.	Paramos lyginamoji dalis (proc.)	Iki 50 proc. visų tinkamų finansuoti vietos projekto išlaidų.
9.2.5.	2 veiklos sritys	„Parama jaunų žmonių verslui kaimo vietovėse pradėti“ (kodas LEADER-19.2-6.2)
9.2.5.1.	Veiklos srities apibūdinimas	<p>Veiklos sritis skirta sudaryti lengvesnes sąlygas jauniems žmonėms savarankiškai pradėti ir vystyti ekonominę veiklą kaimo vietovėse, didinti jaunų žmonių galimybes darbo rinkoje.</p> <p>Panevėžio rajone jauni žmonės (14-40 m. amžiaus) sudaro 35,6 proc. visų gyventojų (2014 m. duomenimis). Šios amžiaus grupės gyventojų skaičiui mažėjant labiau nei bendram rajono gyventojų skaičiui (per ketverius metus 14-40 m. amžiaus žmonių rajone sumažėjo 7,5 proc.; per tą patį laikotarpį bendras gyventojų skaičius sumažėjo 3,3 proc.), esant aktualiai</p>

		<p>jaunų žmonių nedarbo problemai, dėl emigracijos prarandant daug jaunų žmonių, mažėjant gimstamumui yra tikslinta skatinti būtent jaunus žmones pradėti verslą Panevėžio rajone. Sudarius sąlygas jauniems žmonėms savarankiškai pradėti ir vystyti ekonominę veiklą bus prisidedama prie darbo vietų jauniems žmonėms kūrimo, nedarbo mažinimo, jaunų žmonių migracijos srautų mažėjimo, o kartu ir demografinių problemų (darbo jėgos, ypač kvalifikuotos, trūkumas, mažesnis dirbančiųjų skaičius turi išlaikyti didėjančią nedirbančiųjų skaičių) mažinimo.</p> <p>Atrenkant projektus prioritetas bus teikiamas jaunimo (iki 29 m. amžiaus) projektams. Siekiant skatinti jaunus žmones domėtis naujovėmis, investuoti į inovatyvias technologijas, prioritetas taip pat bus teikiamas su inovacijomis susijusiems projektams.</p> <p>Investicinė parama fizinių ir juridinių asmenų ekonominės veiklos pradžiai kaimo vietovėse, apimančiai įvairią ne žemės ūkio veiklą (išskyrus mažmeninę ir didmeninę prekybą): produktų gamybą, apdorojimą, perdirbimą, jų pardavimą, įvairių paslaugų teikimą, įskaitant paslaugas žemės ūkiui.</p> <p>Veiklos sritis <u>skirta darbo vietoms kurti</u>. Planuojama, kad pagal šią priemonę bus įgyvendinti 4 vietos projektai ir sukurtos 4 darbo vietos.</p>
9.2.5.2.	Pagal veiklos sritį remiamų vietos projektų pobūdis:	
9.2.5.2.1.	<i>pelno</i>	☒
9.2.5.2.2.	<i>ne pelno</i>	☐
9.2.5.3.	Tinkami paramos gavėjai	<ul style="list-style-type: none"> Fiziniai asmenys (kaimo gyventojai, įskaitant ūkininkus, vyresni nei 18 m. amžiaus). Privatūs juridiniai asmenys, atitinkantys labai mažos arba mažos įmonės statusą.
9.2.5.4.	Priemonės veiklos srities tikslinė grupė	Labai mažos arba mažos įmonės, jauni žmonės iki 40 m. amžiaus.
9.2.5.5.	Tinkamumo sąlygos	<p>Fiziniams asmenims:</p> <ul style="list-style-type: none"> Pareiškėjas deklaruoja gyvenamąją vietą Panevėžio rajone (šį kriterijų pareiškėjas turi atitikti paraiškos pateikimo metu); Pareiškėjas – jaunas žmogus iki 40 metų amžiaus (šį kriterijų pareiškėjas turi atitikti paraiškos pateikimo metu); <p>Juridiniams asmenims:</p> <ul style="list-style-type: none"> Ne mažiau kaip 50 proc. juridinio asmens savininkų (akcininkų) yra asmenys iki 40 metų amžiaus (šį kriterijų pareiškėjas turi atitikti paraiškos pateikimo metu);

		metu); <ul style="list-style-type: none"> • Pareiškėjas registruotas Panevėžio rajone. Visiems pareiškėjams: <ul style="list-style-type: none"> • Projekto įgyvendinimo metu sukuriama darbo vieta (vietos); • Planuojama vykdyti veikla, kuriai prašoma paramos, atitinka priemonės įgyvendinimo taisyklėse patvirtintą remiamų veiklų sąrašą.
9.2.5.6.	Vietos projektų atrankos kriterijai	Siekiant atrinkti ir finansuoti ekonomiškai efektyvius ir didesnę vertę kuriančius vietos projektus, numatoma taikyti šiuos pagrindinius atrankos kriterijus: <ul style="list-style-type: none"> • Projekto paraišką teikia asmuo iki 29 metų (kai pareiškėjas – fizinis asmuo) arba ne mažiau kaip 50 proc. juridinio asmens savininkų (akcininkų) yra asmenys iki 29 metų amžiaus (ši kriterijų pareiškėjas turi atitikti paraiškos pateikimo metu); • Didesnis sukurtų naujų darbo vietų skaičius; • Projektas susijęs su inovacijomis (VVG teritorijos mastu) (projektai bus vertinami pagal inovacijų vertinimo metodiką, kuri bus patvirtinta kartu su kvietimo teikti paraiškas dokumentacija).
9.2.5.7.	Didžiausia paramos suma projektui (Eur)	50 000 Eur
9.2.5.8.	Paramos lyginamoji dalis (proc.)	Iki 50 proc. visų tinkamų finansuoti vietos projekto išlaidų.
9.2.6.	VPS priemonė „ Investicijos į materialųjį turta “ (kodas LEADER-19.2-4)	
9.2.7.	VPS priemonės tikslas: Priemone siekiama didinti žemės ūkio subjektų gyvybingumą ir konkurencingumą, užtikrinti inovacijų diegimą, skatinti maisto tiekimo grandinės organizavimą, įskaitant žemės ūkio produktų perdirbimą ir tiekimą rinkai.	
9.2.8.	1 veiklos sritis	„Parama žemės ūkio produktų perdirbimui, rinkodarai ir (arba) plėtrai“ (kodas LEADER-19.2-4.2)
9.2.8.1.	Veiklos srities apibūdinimas	Priemonės veiklos sritimi siekiama kurti ir plėtoti vietos produktų rinkas ir trumpas tiekimo grandines, didinti kaimo vietovėse sukurtų produktų konkurencingumą, juos integruojant į maisto ir kitų produktų grandines, aktyvinant vietos rinkodaros veiklas bei priemones. Šia parama siekiama pirminės produkcijos gamintojų konkurencingumo didinimo, užtikrinti ekonominio gyvybingumo, veiklos įvairinimo, kooperacijos skatinimą. <u>Remiama veikla:</u> <ul style="list-style-type: none"> • žemės ūkio produktų perdirbimas, inovacijų, naujų technologijų bei procesų diegimas, siekiant sukurti naujus ir (arba) aukštesnės pridėtinės vertės, geresnės kokybės produktus;

		<ul style="list-style-type: none"> • žemės ūkio produktų rinkodara, ypač susijusi su naujomis rinkomis, trumpomis tiekimo grandinėmis ir (arba) plėtra. <p><i>Žemės ūkio produktų perdirbimas</i> – veikla, kurios metu pakeičiama žemės ūkio produktų pirminė fizinė ir (ar) cheminė sudėtis.</p> <p><i>Žemės ūkio produktų rinkodara</i> – žemės ūkio produktų supirkimas, surinkimas, paruošimas realizacijai, sandėliavimas, etikečių klijavimas, apdirbimas, rūšiavimas, pakavimas ir pardavimas.</p> <p>Veiklos sritis <u>skirta darbo vietoms kurti</u>. Planuojama, kad pagal šią priemonę bus įgyvendinti 3 vietos projektai ir sukurtos 4,5 darbo vietos.</p>
9.2.8.2.	Pagal veiklos sritį remiamų vietos projektų pobūdis:	
9.2.8.2.1.	<i>pelno</i>	☒
9.2.8.2.2.	<i>ne pelno</i>	☐
9.2.8.3.	Tinkami paramos gavėjai	<ul style="list-style-type: none"> • Fiziniai asmenys (kaimo gyventojai, įskaitant ūkininkus, vyresni nei 18 m. amžiaus). • Privatūs juridiniai asmenys, atitinkantys labai mažos arba mažos įmonės statusą. • Viešieji juridiniai asmenys, atitinkantys NVO statusą (bendruomeninės organizacijos ir kitos nevyriausybines organizacijos).
9.2.8.4.	Priemonės veiklos srities tikslinė grupė	Fiziniai asmenys (kaimo gyventojai, įskaitant ūkininkus, vyresni nei 18 m. amžiaus), privatūs juridiniai asmenys, atitinkantys labai mažos arba mažos įmonės statusą, viešieji juridiniai asmenys, atitinkantys NVO statusą (bendruomeninės organizacijos ir kitos nevyriausybines organizacijos).
9.2.8.5.	Tinkamumo sąlygos	<p>Fiziniams asmenims:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pareiškėjas deklaruoja gyvenamąją vietą Panevėžio rajone (ši kriterijų pareiškėjas turi atitikti paraiškos pateikimo metu). <p>Juridiniams asmenims:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pareiškėjas – privatus juridinis asmuo, registruotas Panevėžio rajone; • Pareiškėjas – NVO, registruota Panevėžio rajone. <p>Visiems pareiškėjams:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Remiama veikla turi būti vykdoma Panevėžio rajone (išskyrus mobilius ūkininkų turgelius); • Projekto įgyvendinimo metu sukuriama darbo vieta (vietos).
9.2.8.6.	Vietos projektų atrankos kriterijai	Siekiant atrinkti ir finansuoti ekonomiškai efektyvius ir didesnę vertę kuriančius vietos projektus, numatoma taikyti šiuos atrankos kriterijus:

		<ul style="list-style-type: none"> • Didesnis sukurtų naujų darbo vietų skaičius; • Projektas susijęs su inovacijomis (VVG teritorijos mastu) (projektai bus vertinami pagal inovacijų vertinimo metodiką, kuri bus patvirtinta kartu kvietimo teikti paraiškas dokumentacija).
9.2.8.7.	Didžiausia paramos suma projektui (Eur)	75 000 EUR
9.2.8.8.	Paramos lyginamoji dalis (proc.)	<p>Iki 50 proc. visų tinkamų finansuoti vietos projekto išlaidų, kai projektą teikia privatus juridinis arba fizinis asmuo.</p> <p>Iki 80 proc. visų tinkamų finansuoti vietos projekto išlaidų, kai projektą teikia NVO.</p>
9.2.9.	VPS prioritetas Nr. II „Kaimo atnaujinimas, savitumo puoselėjimas ir vietos gyventojų kompetencijų didinimas“	
9.2.10.	VPS priemonė „Pagrindinės paslaugos ir kaimų atnaujinimas kaimo vietovėse“ (kodas LEADER-19.2-7)	
9.2.11.	VPS priemonės tikslas: Gerinti gyvenimo kokybę Panevėžio rajone, kurti gyvenimui ir laisvalaikiui patrauklią ir patogią aplinką, sukuriant ir atnaujinant infrastruktūrą.	
9.2.12.	1 veiklos sritis	„Parama investicijoms į visų rūšių mažos apimties infrastruktūrą“ (kodas LEADER-19.2-7.2)
9.2.12.1.	Veiklos srities apibūdinimas	<p>Šia investicinio pobūdžio priemonės veiklos sritimi siekiama Panevėžio rajono gyventojams užtikrinti gyvenimo kokybės gerinimą bei rajono vietovių patrauklumo didinimą, kuriant palankią aplinką socialinei ir ekonominei veiklai, gerinant mažos apimties infrastruktūrą. Priemonės veiklomis siekiama paskatinti vietos gyventojų savanorišką veiklą skirtą laisvalaikio, aktyvaus poilsio infrastruktūros kūrimui, tvarkymui ir priežiūrai.</p> <p><u>Remiamos veiklos:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • viešųjų pastatų, statinių gerinimas, atnaujinimas, aplinkos tvarkymas, viešojo naudojimo infrastruktūros, susijusios su laisvalaikio, poilsio, sporto ir kultūrine veikla, sukūrimas ir atnaujinimas; • inžinerinės infrastruktūros sukūrimas ir atnaujinimas kaimo gyvenvietėse, atliekant paviršinio ar gruntinio vandens surinkimą ir nuleidimą nuo kaimo teritorijų. <p>Priemonės veiklos srities įgyvendinimas sudarys sąlygas kurti ir gerinti mažos apimties viešąją infrastruktūrą, puoselėti gyvenamąją aplinką siekiant mažinti socialinę atskirtį, įvairių iniciatyvų įgyvendinimu skatinti ekonominį augimą, gyventojų aktyvumą bei savanorišką veiklą Panevėžio rajone. Savanoriškos veiklos iniciatyvų skatinimas ir parama prisidės prie kaimo vietovių vystymo, laisvalaikio, aktyvaus poilsio infrastruktūros atnaujinimo ir tvarkybos. Motyvuos</p>

		<p>vietos gyventojus įsitraukti į bendrą veiklą ir prisidėti prie jos rezultatų priežiūros.</p> <p>Priemonės veiklos sritis <u>nekurianti darbo vietų</u>. Planuojama, kad pagal šią priemonės veiklos sritį bus įgyvendinti 2 vietos projektai.</p>
9.2.12.2.	Pagal veiklos sritį remiamų vietos projektų pobūdis:	
9.2.12.2.1.	<i>pelno</i>	☐
9.2.12.2.2.	<i>ne pelno</i>	☒
9.2.12.3.	Tinkami paramos gavėjai	<p>Viešieji juridiniai asmenys:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Panevėžio rajone registruotos NVO (bendruomeninės organizacijos ir kitos nevyriausybinės (jaunimo, sporto, kultūros ir kt.) organizacijos); • Panevėžio rajono savivaldybės administracija, Panevėžio rajono savivaldybės biudžetinės įstaigos.
9.2.12.4.	Priemonės veiklos srities tikslinė grupė	Panevėžio rajono gyventojai.
9.2.12.5.	Tinkamumo sąlygos	<ul style="list-style-type: none"> • Projektas turi būti įgyvendinamas VVG teritorijoje ir teikti naudą VVG teritorijos gyventojams; • Pareiškėjas turi administracinių gebėjimų įgyvendinti vietos projektą.
9.2.12.6.	Vietos projektų atrankos kriterijai	<p>Siekiant atrinkti ir finansuoti geriausius vietos projektus, numatoma taikyti šiuos pagrindinius atrankos kriterijus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Projektas skirtas laisvalaikio, aktyvaus poilsio infrastruktūros kūrimui ir tvarkymui (Vertinama pagal projekto paraiškoje pateiktą informaciją. Projekto paraiškoje turi būti nurodyta sutvarkytos infrastruktūros paskirtis, joje numatomos vykdyti veiklos ir jų aprašymas.); • Projekte numatyta savanoriška veikla.
9.2.12.7.	Didžiausia paramos suma projektui (Eur)	200 000 EUR
9.2.12.8.	Paramos lyginamoji dalis (proc.)	Iki 80 proc. visų tinkamų finansuoti vietos projekto išlaidų.

10. VPS įgyvendinimo veiksmų planas		
	Planuojami veiksmai	Sąsaja su VPS ir priemonėmis
10.1.	2015 m.	
10.1.1.	Susiję su VPS įgyvendinimu:	VPS vertinimas
10.1.2.	Susiję su VVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimu:	VPS vertinimas
10.2.	2016 m.	
10.2.1.	<p>Susiję su VPS įgyvendinimu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • I kvietimo teikti vietos projektų paraiškas organizavimas: kvietimo dokumentacijos rengimas, kvietimo paskelbimas, potencialių pareiškėjų informavimas, konsultavimas. Tolesni su kvietimo teikti vietos projektų paraiškas organizavimu susiję veiksmai (paraiškų rinkimas, surinktų vietos projektų paraiškų vertinimas, atranka, tvirtinimas, vietos projektų finansavimo sutarčių sudarymas) bus atliekami laikantis nustatytų šių veiksmų atlikimo terminų ir gali būti baigti vykdyti 2017 m.; • VPS įgyvendinimo administravimas (metinio VPS administravimo išlaidų poreikio nustatymas ir teikimas, viešųjų pirkimų vykdymas, avansinio mokėjimo prašymo teikimas ir kt.), valdymas, stebėseną ir vertinimas (VPS įgyvendinimo duomenų ir rodiklių rinkimas, analizė ir kt.); • Dalyvavimas VVG tinkle, renginiuose, tiesiogiai susijusiuose su KPP priemonės „LEADER“ įgyvendinimu. <p>Visi veiksmai atliekami vadovaujantis Lietuvos kaimo plėtros 2014-2020 metų programos administravimo taisyklėse ir Vietos plėtros strategijų, įgyvendinamų bendruomenių inicijuotos vietos plėtros būdu“ administravimo ir įgyvendinimo taisyklėse nustatyta tvarka.</p>	<p>Kvietimą teikti paraiškas planuojama skelbti šioms VPS priemonėms:</p> <ul style="list-style-type: none"> • I prioriteto priemonė „Ūkio ir verslo plėtra“ (kodas LEADER-19.2-6) (veiklos sritis: „Parama ne žemės ūkio verslui kaimo vietovėse plėtoti“ (kodas LEADER-19.2-6.4); • I prioriteto priemonė „Bendruomeninio verslo kūrimas ir plėtra“ (kodas LEADER-19.2-SAVA-5); • II prioriteto priemonės „Pagrindinės paslaugos ir kaimų atnaujinimas kaimo vietovėse“ (kodas LEADER-19.2-7) (veiklos sritis „Parama investicijoms į visų rūšių mažos apimties infrastruktūrą“ (kodas LEADER-19.2-7.2); • II prioriteto priemonė „Gyventojų aktyvumo, verslumo iniciatyvų skatinimas, krašto tradicijų puoselėjimas“ (kodas LEADER-19.2-SAVA-6); • II prioriteto priemonė „Vietos projektų pareiškėjų ir vykdytojų mokymas, igūdžių įgijimas“ (kodas LEADER-19.2-SAVA-3).

10.2.2.	<p>Susiję su VVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • VPS įgyvendinimo viešinimas (VPS įgyvendinimo pradžios ir eigos viešinimas šiomis priemonėmis: informacijos talpinimas VVG interneto tinklalapyje, aiškinamasis stendas, informavimas spaudoje ir kt.); • VVG teritorijos gyventojų aktyvinimo renginiai (informaciniai renginiai viešinant VPS ir informuojant, konsultuojant bendraisiais projektų rengimo klausimais); • Dalyvavimas kitų organizuojamuose renginiuose (bus dalyvaujama kaimo bendruomenių, kitų organizacijų, susirinkimuose, renginiuose, susitikimuose su verslo atstovais ir pan.); • Bendradarbiavimo ryšių palaikymas ir kūrimas (bendradarbiavimas su jaunimo reikalų koordinatoriumi, jaunimo ir su jaunimu dirbančiomis organizacijomis, verslininkus vienijančiomis ir su verslininkais dirbančiomis organizacijomis, kitomis NVO ir viešosiomis įstaigomis siekiant skleisti informaciją ir skatinti dalyvavimą įgyvendinant VPS); • Konkurso socialiniame tinkle organizavimas (bus organizuotas konkursas VVG socialinio tinklo VVG paskyroje, siekiant palaikyti sukurtą JAT, skatinti domėtis VVG veikla, galimybėmis gauti finansavimą idėjų įgyvendinimui); • Mokymų organizavimo poreikio nustatymas ir mokymų organizavimas (potencialių vietos projektų pareiškėjų apklausa apie mokymų poreikį ir mokymų temas. Pagal poreikį bus organizuojami mokymai, aktualūs pareiškėjams ir vietos projektų vykdytojams. Įgyvendinant Panevėžio rajono gyventojų aktyvinimo veiksmus didelis dėmesys bus skiriamas jaunų žmonių, 	<p>Antras veiksmas susijęs su I kvietimo metu planuojamomis finansuoti VPS I ir II prioriteto priemonėmis ir veiklos sritimis.</p> <p>Visi kiti veiksmai susiję su visomis VPS I ir II prioriteto priemonėmis.</p>
---------	---	--

	ypatingai jaunimo, informavimui ir skatinimui dalyvauti VPS įgyvendinime ir kituose kaimo plėtros procesuose bei inovatyvių idėjų skatinimui, palaikymui, inovacijų diegimu.	
10.3.	2017 m.	
10.3.1.	<p>Susiję su VPS įgyvendinimu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • II kvietimo teikti vietos projektų paraiškas organizavimas: kvietimo dokumentacijos rengimas; kvietimo paskelbimas, paraiškų rinkimas, potencialių pareiškėjų informavimas, konsultavimas. Tolesni su kvietimo teikti vietos projektų paraiškas organizavimu susiję veiksmai (surinktų vietos projektų paraiškų vertinimas, atranka, tvirtinimas, vietos projektų finansavimo sutarčių sudarymas) bus atliekami laikantis nustatytų šių veiksmų atlikimo terminų ir gali būti baigti vykdyti 2018 m.; • Vietos projektų įgyvendinimo priežiūra (pirkimų kontrolė, mokėjimo prašymų priėmimas, vertinimas, patikros vietoje, projekto vykdymo eigos stebėjimas, informacijos, konsultacijų teikimas vietos projektų pareiškėjams ir vykdytojams (pagal poreikį); • VPS įgyvendinimo administravimas (mokėjimo prašymo teikimas, metinės VPS įgyvendinimo ataskaitos teikimas, metinio VPS administravimo išlaidų poreikio nustatymas ir teikimas, viešųjų pirkimų vykdymas (pagal poreikį) ir kt.), valdymas, stebėseną ir vertinimas (VPS įgyvendinimo duomenų ir rodiklių rinkimas, analizė ir kt.); • Dalyvavimas VVG tinkle, renginiuose, tiesiogiai susijusiuose su KPP priemonės „LEADER“ įgyvendinimu. <p>Visi veiksmai atliekami vadovaujantis Lietuvos kaimo plėtros 2014-2020 metų programos administravimo</p>	<p>Kvietimą teikti paraiškas planuojama skelbti šioms VPS priemonėms:</p> <ul style="list-style-type: none"> • I prioriteto priemonės „Ūkio ir verslo plėtra“ (kodas LEADER-19.2-6) veiklos sritys: „Parama ne žemės ūkio verslui kaimo vietovėse plėtoti“ (kodas LEADER-19.2-6.4), „Parama jaunų žmonių verslui kaimo vietovėse pradėti“ (LEADER-19.2-6.2); • I prioriteto priemonės „Investicijos į materialųjį turtą“ (kodas LEADER-19.2-4) veiklos sritis: „Parama žemės ūkio produktų perdirbimui, rinkodarai ir (arba) plėtrai“ (kodas LEADER-19.2-4.2); • I prioriteto priemonė „Bendruomeninio verslo kūrimas ir plėtra“ (kodas LEADER-19.2-SAVA-5); • II prioriteto priemonė „Vietos projektų pareiškėjų ir vykdytojų mokymas, įgūdžių įgijimas“ (kodas LEADER-19.2-SAVA-3). <p>Vietos projektų įgyvendinimo priežiūra susijusi su įgyvendinamais (I kvietimo) vietos projektais.</p>

	<p>taisyklėse ir Vietos plėtros strategijų, įgyvendinamų bendruomenių inicijuotos vietos plėtros būdu“ administravimo ir įgyvendinimo taisyklėse nustatyta tvarka.</p>	
10.3.2.	<p>Susiję su VVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • VPS įgyvendinimo viešinimas (VPS įgyvendinimo eigos ir rezultatų viešinimas šiomis priemonėmis: informacijos talpinimas VVG interneto tinklalapyje, informavimas visuomenės informavimo priemonėse, išorinio ženklavimo priemonės ir kt.); • VVG teritorijos gyventojų aktyvinimo renginiai (informaciniai renginiai viešinant VPS ir informuojant, konsultuojant bendraisiais projektų rengimo klausimais); • Dalyvavimas kitų organizuojamuose renginiuose (bus dalyvaujama kaimo bendruomenių, kitų organizacijų, susirinkimuose, renginiuose, susitikimuose su verslo atstovais ir pan.); • Bendradarbiavimo ryšių palaikymas ir kūrimas (bendradarbiavimas su jaunimo reikalų koordinatoriumi, jaunimo ir su jaunimu dirbančiomis organizacijomis, verslininkus vienijančiomis ir su verslininkais dirbančiomis organizacijomis, kitomis NVO ir viešosiomis įstaigomis siekiant skleisti informaciją ir skatinti dalyvavimą įgyvendinant VPS); • Mokymų organizavimas (pagal poreikį bus organizuojami mokymai, aktualūs pareiškėjams ir vietos projektų vykdytojams). <p>Įgyvendinant Panevėžio rajono gyventojų aktyvinimo veiksmus didelis dėmesys bus skiriamas jaunų žmonių, ypač jaunimo, informavimui ir skatinimui dalyvauti</p>	<p>Antras veiksmas susijęs su II kvietimo metu planuojamomis finansuoti VPS I ir II prioriteto priemonėmis ir veiklos sritimis.</p> <p>Visi kiti veiksmai susiję su visomis VPS I ir II prioriteto priemonėmis.</p>

	VPS įgyvendinime ir kituose kaimo plėtros procesuose bei inovatyvių idėjų skatinimui, palaikymui, inovacijų diegimu.	
10.4.	2018 m.	
10.4.1.	<p>Susiję su VPS įgyvendinimu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • III kvietimo teikti vietos projektų paraiškas organizavimas: kvietimo dokumentacijos rengimas; kvietimo paskelbimas, paraiškų rinkimas, potencialių pareiškėjų informavimas, konsultavimas. Tolesni su kvietimo teikti vietos projektų paraiškas organizavimu susiję veiksmai (surinktų vietos projektų paraiškų vertinimas, atranka, tvirtinimas, vietos projektų finansavimo sutarčių sudarymas) bus atliekami laikantis nustatytų šių veiksmų atlikimo terminų ir gali būti baigti vykdyti 2019 m.; • Vietos projektų įgyvendinimo priežiūra (pirkimų kontrolė, mokėjimo prašymų priėmimas, vertinimas, patikros vietoje, projekto vykdymo eigos stebėjimas, informacijos, konsultacijų teikimas vietos projektų vykdytojams ir kt. (pagal poreikį)); • VPS įgyvendinimo administravimas (mokėjimo prašymo teikimas, metinės VPS įgyvendinimo ataskaitos teikimas, metinio VPS administravimo išlaidų poreikio nustatymas ir teikimas, viešųjų pirkimų vykdymas (pagal poreikį) ir kt.), valdymas, stebėseną ir vertinimas (VPS įgyvendinimo duomenų ir rodiklių rinkimas, analizė ir kt.); • Dalyvavimas VVG tinkle, renginiuose, tiesiogiai susijusiuose su KPP priemonės „LEADER“ įgyvendinimu. <p>Visi veiksmai atliekami vadovaujantis Lietuvos kaimo plėtros 2014-2020 metų programos administravimo taisyklėse ir Vietos plėtros strategijų, įgyvendinamų</p>	<p>Kvietimą teikti paraiškas planuojama skelbti šioms VPS priemonėms:</p> <ul style="list-style-type: none"> • I prioriteto priemonė „Ūkio ir verslo plėtra“ (kodas LEADER-19.2-6) (veiklos sritys: „Parama ne žemės ūkio verslui kaimo vietovėse plėtoti“ (kodas LEADER-19.2-6.4), „Parama jaunų žmonių verslui kaimo vietovėse pradėti“ (LEADER-19.2-6.2)); • I prioriteto priemonė „Privataus sektoriaus socialinio verslo kūrimas ir plėtra“ (kodas LEADER-19.2-SAVA-2); • I prioriteto priemonė „NVO socialinio verslo kūrimas ir plėtra“ (kodas LEADER-19.2-SAVA-1) • I prioriteto priemonė „Bendruomeninio verslo kūrimas ir plėtra“ (kodas LEADER-19.2-SAVA-5); • II prioriteto priemonė „Gyventojų aktyvumo, verslumo iniciatyvų skatinimas, krašto tradicijų puoselėjimas“ (kodas LEADER-19.2-SAVA-6); • II prioriteto priemonė „Vietos projektų pareiškėjų ir vykdytojų mokymas, igūdžių įgijimas“ (kodas LEADER-19.2-SAVA-3). <p>Vietos projektų įgyvendinimo priežiūra susijusi su įgyvendinamais (I ir II kvietimo) vietos projektais.</p>

	bendruomenių inicijuotos vietos plėtros būdu“ administravimo ir įgyvendinimo taisyklėse nustatyta tvarka.	
10.4.2.	<p>Susiję su VVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • VPS įgyvendinimo viešinimas (informacijos talpinimas interneto tinklalapyje www.panvvg.lt, informavimas visuomenės informavimo priemonėse ir kt.); • VVG teritorijos gyventojų aktyvinimo renginiai (informaciniai renginiai viešinant VPS ir informuojant, konsultuojant bendraisiais projektų rengimo klausimais); • Dalyvavimas kitų organizuojamuose renginiuose (bus dalyvaujama kaimo bendruomenių, kitų organizacijų, susirinkimuose, renginiuose, susitikimuose su verslo atstovais ir pan.); • Bendradarbiavimo ryšių palaikymas ir kūrimas (bendradarbiavimas su jaunimo reikalų koordinatoriumi, jaunimo ir su jaunimu dirbančiomis organizacijomis, verslininkus vienijančiomis ir su verslininkais dirbančiomis organizacijomis, kitomis NVO ir viešosiomis įstaigomis siekiant skleisti informaciją ir skatinti dalyvavimą įgyvendinant VPS); • Mokymų organizavimo poreikio nustatymas ir mokymų organizavimas (vietos projektų pareiškėjų ir vykdytojų apklausa apie mokymų poreikį ir mokymų temas. Pagal poreikį bus organizuojami mokymai, aktualūs vietos projektų pareiškėjams ir vykdytojams). <p>Įgyvendinant Panevėžio rajono gyventojų aktyvinimo veiksmus didelis dėmesys bus skiriamas jaunų žmonių, ypač jaunimo, informavimui ir skatinimui dalyvauti VPS įgyvendinime ir kituose kaimo plėtros procesuose bei</p>	Visi veiksmai susiję su visomis VPS I ir II prioriteto priemonėmis.

	inovatyvių idėjų skatinimui, palaikymui, inovacijų diegimu.	
10.5.	2019 m.	
10.5.1.	<p>Susiję su VPS įgyvendinimu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • IV kvietimo teikti vietos projektų paraiškas organizavimas: kvietimo dokumentacijos rengimas; kvietimo paskelbimas, paraiškų rinkimas, potencialių pareiškėjų informavimas, konsultavimas. Tolesni su kvietimo teikti vietos projektų paraiškas organizavimu susiję veiksmai (surinktų vietos projektų paraiškų vertinimas, atranka, tvirtinimas, vietos projektų finansavimo sutarčių sudarymas) bus atliekami laikantis nustatytų šių veiksmų atlikimo terminų ir gali būti baigti vykdyti 2020 m.; • Vietos projektų įgyvendinimo priežiūra (pirkimų kontrolė, mokėjimo prašymų priėmimas, vertinimas, patikros vietoje, projekto vykdymo eigos stebėjimas, užbaigtų vietos projektų priežiūra, informacijos, konsultacijų teikimas vietos projektų vykdytojams ir kt. (pagal poreikį); • VPS įgyvendinimo administravimas (mokėjimo prašymo teikimas, metinės VPS įgyvendinimo ataskaitos teikimas, metinio VPS administravimo išlaidų poreikio nustatymas ir teikimas, viešųjų pirkimų vykdymas (pagal poreikį) ir kt.), valdymas, stebėseną ir vertinimas (VPS įgyvendinimo duomenų ir rodiklių rinkimas, analizė ir kt.); • Dalyvavimas VVG tinkle, renginiuose, tiesiogiai susijusiuose su KPP priemonės „LEADER“ įgyvendinimu. <p>Visi veiksmai atliekami vadovaujantis Lietuvos kaimo plėtros 2014-2020 metų programos administravimo taisyklėse ir Vietos plėtros strategijų, įgyvendinamų</p>	<p>Kvietimą teikti paraiškas planuojama skelbti šioms VPS priemonėms:</p> <ul style="list-style-type: none"> • I prioriteto priemonė „Ūkio ir verslo plėtra“ (kodas LEADER-19.2-6) (veiklos sritis: „Parama ne žemės ūkio verslui kaimo vietovėse plėtoti“ (kodas LEADER-19.2-6.4); • I prioriteto priemonė „Investicijos į materialųjį turta“ (kodas LEADER-19.2-4) (veiklos sritis: „Parama žemės ūkio produktų perdirbimui, rinkodarai ir (arba) plėtrai“ (kodas LEADER-19.2-4.2); • I prioriteto priemonė „Bendruomeninio verslo kūrimas ir plėtra“ (kodas LEADER-19.2-SAVA-5); • II prioriteto priemonė „Gyventojų aktyvumo, verslumo iniciatyvų skatinimas, krašto tradicijų puoselėjimas“ (kodas LEADER-19.2-SAVA-6); • II prioriteto priemonė „Vietos projektų pareiškėjų ir vykdytojų mokymas, įgūdžių įgijimas“ (kodas LEADER-19.2-SAVA-3). <p>Vietos projektų įgyvendinimo priežiūra susijusi su įgyvendinamais (I-III kvietimo) vietos projektais.</p>

	bendruomenių inicijuotos vietos plėtros būdu“ administravimo ir įgyvendinimo taisyklėse nustatyta tvarka.	
10.5.2.	<p>Susiję su VVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • VPS įgyvendinimo viešinimas (informacijos talpinimas interneto tinklalapyje www.panvvg.lt, informavimas visuomenės informavimo priemonėse ir kt.); • VVG teritorijos gyventojų aktyvinimo renginiai (informaciniai renginiai viešinant VPS ir informuojant, konsultuojant bendraisiais projektų rengimo klausimais); • Dalyvavimas kitų organizuojamuose renginiuose (bus dalyvaujama kaimo bendruomenių, kitų organizacijų, susirinkimuose, renginiuose, susitikimuose su verslo atstovais ir pan.); • Bendradarbiavimo ryšių palaikymas ir kūrimas (bendradarbiavimas su jaunimo reikalų koordinatoriumi, jaunimo ir su jaunimu dirbančiomis organizacijomis, verslininkus vienijančiomis ir su verslininkais dirbančiomis organizacijomis, kitomis NVO ir viešosiomis įstaigomis siekiant skleisti informaciją ir skatinti dalyvavimą įgyvendinant VPS); • Mokymų organizavimo poreikio nustatymas ir mokymų organizavimas (vietos projektų pareiškėjų ir vykdytojų apklausa apie mokymų poreikį ir mokymų temas. Pagal poreikį bus organizuojami mokymai, aktualūs vietos projektų pareiškėjams ir vykdytojams). <p>Įgyvendinant Panevėžio rajono gyventojų aktyvinimo veiksmus didelis dėmesys bus skiriamas jaunų žmonių, ypač jaunimo, informavimui ir skatinimui dalyvauti VPS įgyvendinime ir kituose kaimo plėtros procesuose bei</p>	Visi veiksmai susiję su visomis VPS I ir II prioriteto priemonėmis.

	inovatyvių idėjų skatinimui, palaikymui, inovacijų diegimu.	
10.6.	2020 m.	
10.6.1.	<p>Susiję su VPS įgyvendinimu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pasirengimas ir duomenų teikimas VPS peržiūrai; • Vietos projektų įgyvendinimo priežiūra (pirkimų kontrolė, mokėjimo prašymų priėmimas, vertinimas, patikros vietoje, projekto vykdymo eigos stebėjimas, užbaigtų vietos projektų priežiūra, informacijos, konsultacijų teikimas vietos projektų vykdytojams ir kt. (pagal poreikį); • VPS įgyvendinimo administravimas (mokėjimo prašymo teikimas, metinės VPS įgyvendinimo ataskaitos teikimas, metinio VPS administravimo išlaidų poreikio nustatymas ir teikimas, viešųjų pirkimų vykdymas (pagal poreikį) ir kt.), valdymas, stebėseną ir vertinimas (VPS įgyvendinimo duomenų ir rodiklių rinkimas, analizė ir kt.); • Dalyvavimas VVG tinkle, renginiuose, tiesiogiai susijusiuose su KPP priemonės „LEADER“ įgyvendinimu. <p>Visi veiksmai atliekami vadovaujantis Lietuvos kaimo plėtros 2014-2020 metų programos administravimo taisyklėse ir Vietos plėtros strategijų, įgyvendinamų bendruomenių inicijuotos vietos plėtros būdu“ administravimo ir įgyvendinimo taisyklėse nustatyta tvarka.</p>	Vietos projektų įgyvendinimo priežiūra susijusi su įgyvendinamais ir užbaigtais (I - IV kvietimo) vietos projektais.
10.6.2.	<p>Susiję su VVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • VPS įgyvendinimo viešinimas (informacijos talpinimas interneto tinklalapyje www.panvvg.lt, informavimas visuomenės informavimo priemonėse ir kt.); • Asmeninis bendravimas su potencialiais vietos 	Visi veiksmai susiję su visomis VPS I ir II prioriteto priemonėmis.

	<p>projektų pareiškėjais (tiesioginio kontakto metu, telefonu, el. paštu, socialiniuose tinkluose ir pan.);</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dalyvavimas kitų organizuojamuose renginiuose (bus dalyvaujama kaimo bendruomenių, kitų organizacijų, susirinkimuose, renginiuose, susitikimuose su verslo atstovais ir pan.); • Bendradarbiavimo ryšių palaikymas ir kūrimas (bendradarbiavimas su jaunimo reikalų koordinatoriumi, jaunimo ir su jaunimu dirbančiomis organizacijomis, verslininkus vienijančiomis ir su verslininkais dirbančiomis organizacijomis, kitomis NVO ir viešosiomis įstaigomis siekiant skleisti informaciją ir skatinti dalyvavimą įgyvendinant VPS); • Mokymų organizavimo poreikio nustatymas ir mokymų organizavimas (vietos projektų pareiškėjų ir vykdytojų apklausa apie mokymų poreikį ir mokymų temas. Pagal poreikį bus organizuojami mokymai, aktualūs vietos projektų pareiškėjams ir vykdytojams). <p>Įgyvendinant Panevėžio rajono gyventojų aktyvinimo veiksmus didelis dėmesys bus skiriamas jaunų žmonių, ypač jaunimo, informavimui ir skatinimui dalyvauti VPS įgyvendinime ir kituose kaimo plėtros procesuose bei inovatyvių idėjų skatinimui, palaikymui, inovacijų diegimu.</p>	
10.7.	2021 m.	
10.7.1.	<p>Susiję su VPS įgyvendinimu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • V kvietimo teikti vietos projektų paraiškas organizavimas: kvietimo dokumentacijos rengimas; kvietimo paskelbimas, paraiškų rinkimas, potencialių pareiškėjų informavimas, konsultavimas, surinktų vietos projektų paraiškų vertinimas, atranka, tvirtinimas, vietos 	<p>Kvietimą teikti paraiškas planuojama skelbti šioms VPS priemonėms:</p> <ul style="list-style-type: none"> • I prioriteto priemonė „Ūkio ir verslo plėtra“ (kodas LEADER-19.2-6) (veiklos sritis: „Parama ne žemės ūkio verslui kaimo vietovėse plėtoti“ (kodas LEADER-19.2-6.4); • I prioriteto priemonės „Investicijos į materialųjį turta“ (kodas LEADER-19.2-4) veiklos sritis: „Parama žemės ūkio produktų perdirbimui“

	<p>projektų finansavimo sutarčių sudarymas ir kt.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vietos projektų įgyvendinimo priežiūra (pirkimų kontrolė, mokėjimo prašymų priėmimas, vertinimas, patikros vietoje, projekto vykdymo eigos stebėjimas, užbaigtų vietos projektų priežiūra, informacijos, konsultacijų teikimas vietos projektų pareiškėjams ir vykdytojams (pagal poreikį); • VPS įgyvendinimo administravimas (mokėjimo prašymo teikimas, metinės VPS įgyvendinimo ataskaitos teikimas, metinio VPS administravimo išlaidų poreikio nustatymas ir teikimas, viešųjų pirkimų vykdymas (pagal poreikį) ir kt.), valdymas, stebėseną ir vertinimas (VPS įgyvendinimo duomenų ir rodiklių rinkimas, analizė ir kt.); • Dalyvavimas VVG tinkle, renginiuose, tiesiogiai susijusiuose su KPP priemonės „LEADER“ įgyvendinimu. <p>Visi veiksmai atliekami vadovaujantis Lietuvos kaimo plėtros 2014-2020 metų programos administravimo taisyklėse ir Vietos plėtros strategijų, įgyvendinamų bendruomenių inicijuotos vietos plėtros būdu“ administravimo ir įgyvendinimo taisyklėse nustatyta tvarka.</p>	<p>rinkodarai ir (arba) plėtrai“ (kodas LEADER-19.2-4.2);</p> <ul style="list-style-type: none"> • I prioriteto priemonė „Privataus sektoriaus socialinio verslo kūrimas ir plėtra“ (kodas LEADER-19.2-SAVA-2); • I prioriteto priemonė „NVO socialinio verslo kūrimas ir plėtra“ (kodas LEADER-19.2-SAVA-1) • I prioriteto priemonė „Bendruomeninio verslo kūrimas ir plėtra“ (kodas LEADER-19.2-SAVA-5); • II prioriteto priemonės „Pagrindinės paslaugos ir kaimų atnaujinimas kaimo vietovėse“ (kodas LEADER-19.2-7) veiklos sritis „Parama investicijoms į visų rūšių mažos apimties infrastruktūrą“ (kodas LEADER-19.2-7.2); • II prioriteto priemonė „Gyventojų aktyvumo, verslumo iniciatyvų skatinimas, krašto tradicijų puoselėjimas“ (kodas LEADER-19.2-SAVA-6); <p>Vietos projektų įgyvendinimo priežiūra susijusi su įgyvendinamais ir užbaigtais ankstesnių kvietimų vietos projektais.</p>
10.7.2.	<p>Susiję su VVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • VPS įgyvendinimo viešinimas (informacijos talpinimas interneto tinklalapyje www.panvvg.lt, informavimas visuomenės informavimo priemonėse ir kt.); • VVG teritorijos gyventojų aktyvinimo renginiai (informaciniai renginiai viešinant VPS ir informuojant, konsultuojant bendraisiais projektų rengimo klausimais); • Dalyvavimas kitų organizuojamuose renginiuose (bus dalyvaujama kaimo bendruomenių, kitų organizacijų, 	<p>Visi veiksmai susiję su visomis VPS I ir II prioriteto priemonėmis.</p>

	<p>susirinkimuose, renginiuose, susitikimuose su verslo atstovais ir pan.);</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bendradarbiavimo ryšių palaikymas ir kūrimas (bendradarbiavimas su jaunimo reikalų koordinatoriumi, jaunimo ir su jaunimu dirbančiomis organizacijomis, verslininkus vienijančiomis ir su verslininkais dirbančiomis organizacijomis, kitomis NVO ir viešosiomis įstaigomis siekiant skleisti informaciją ir skatinti dalyvavimą įgyvendinant VPS); • Mokymų organizavimo poreikio nustatymas ir mokymų organizavimas (vietos projektų pareiškėjų ir vykdytojų apklausa apie mokymų poreikį ir mokymų temas. Pagal poreikį bus organizuojami mokymai, aktualūs vietos projektų pareiškėjams ir vykdytojams). <p>Įgyvendinant Panevėžio rajono gyventojų aktyvinimo veiksmus didelis dėmesys bus skiriamas jaunų žmonių, ypač jaunimo, informavimui ir skatinimui dalyvauti VPS įgyvendinime ir kituose kaimo plėtros procesuose bei inovatyvių idėjų skatinimui, palaikymui, inovacijų diegimu.</p>	
10.8.	2022 m.	
10.8.1.	<p>Susiję su VPS įgyvendinimu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Papildomo kvietimo teikti vietos projektų paraiškas organizavimas (pagal poreikį). • Vietos projektų įgyvendinimo priežiūra (pirkimų kontrolė, mokėjimo prašymų priėmimas, vertinimas, patikros vietoje, projekto vykdymo eigos stebėjimas, užbaigtų vietos projektų priežiūra, informacijos, konsultacijų teikimas vietos projektų vykdytojams ir kt. (pagal poreikį); • VPS įgyvendinimo administravimas (mokėjimo 	<p>Esant galimybei ir poreikiui bus skelbiamas papildomas kvietimas teikti vietos projektų paraiškas pagal I ir II VPS prioritetus iš nepanaudotų (susidariusių likučiams) VPS lėšų.</p> <p>Vietos projektų įgyvendinimo priežiūra susijusi su įgyvendinamais ir užbaigtais ankstesnių kvietimų vietos projektais.</p>

	<p>prašymo teikimas, metinės VPS įgyvendinimo ataskaitos teikimas, metinio VPS administravimo išlaidų poreikio nustatymas ir teikimas, viešųjų pirkimų vykdymas (pagal poreikį) ir kt.), valdymas, stebėseną ir vertinimas (VPS įgyvendinimo duomenų ir rodiklių rinkimas, analizė ir kt.);</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dalyvavimas VVG tinkle, renginiuose, tiesiogiai susijusiuose su KPP priemonės „LEADER“ įgyvendinimu. <p>Visi veiksmai atliekami vadovaujantis Lietuvos kaimo plėtros 2014-2020 metų programos administravimo taisyklėse ir Vietos plėtros strategijų, įgyvendinamų bendruomenių inicijuotos vietos plėtros būdu“ administravimo ir įgyvendinimo taisyklėse nustatyta tvarka.</p>	
10.8.2.	<p>Susiję su VVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • VPS įgyvendinimo viešinimas (informacijos talpinimas interneto tinklalapyje www.panvvg.lt, informavimas visuomenės informavimo priemonėse ir kt.); • Dalyvavimas kitų organizuojamuose renginiuose (bus dalyvaujama kaimo bendruomenių, kitų organizacijų, susirinkimuose, renginiuose, susitikimuose su verslo atstovais ir pan.); • Bendradarbiavimo ryšių palaikymas (bendradarbiavimas su jaunimo reikalų koordinatoriumi, jaunimo ir su jaunimu dirbančiomis organizacijomis, verslininkus vienijančiomis ir su verslininkais dirbančiomis organizacijomis, kitomis NVO ir viešosiomis įstaigomis siekiant skleisti informaciją apie įgyvendinamą VPS); • Mokymų organizavimo poreikio nustatymas ir mokymų organizavimas (vietos projektų pareiškėjų ir 	Visos veiklos susijusios su visomis VPS priemonėmis.

	vykdytojų apklausa apie mokymų poreikį ir mokymų temas. Pagal poreikį bus organizuojami mokymai, aktualūs vietos projektų pareiškėjams ir vykdytojams).	
10.9.	2023 m.	
10.9.1.	<p>Susiję su VPS įgyvendinimu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Papildomo kvietimo teikti vietos projektų paraiškas organizavimas (pagal poreikį). • Vietos projektų įgyvendinimo priežiūra (pirkimų kontrolė, mokėjimo prašymų priėmimas, vertinimas, patikros vietoje, projekto vykdymo eigos stebėjimas, užbaigtų vietos projektų priežiūra, informacijos, konsultacijų teikimas vietos projektų vykdytojams ir kt. (pagal poreikį); • VPS įgyvendinimo administravimas (mokėjimo prašymo teikimas, metinės VPS įgyvendinimo ataskaitos teikimas, metinio VPS administravimo išlaidų poreikio nustatymas ir teikimas, viešųjų pirkimų vykdymas (pagal poreikį) ir kt.), valdymas, stebėseną ir vertinimas (VPS įgyvendinimo duomenų ir rodiklių rinkimas, analizė ir kt.); • Dalyvavimas VVG tinkle, renginiuose, tiesiogiai susijusiuose su KPP priemonės „LEADER“ įgyvendinimu. <p>Visi veiksmai atliekami vadovaujantis Lietuvos kaimo plėtros 2014-2020 metų programos administravimo taisyklėse ir Vietos plėtros strategijų, įgyvendinamų bendruomenių inicijuotos vietos plėtros būdu“ administravimo ir įgyvendinimo taisyklėse nustatyta tvarka.</p>	<p>Esant galimybei ir poreikiui bus skelbiamas papildomas kvietimas teikti vietos projektų paraiškas pagal I ir II VPS prioritetus iš nepanaudotų (susidariusių likučiams) VPS lėšų.</p> <p>Vietos projektų įgyvendinimo priežiūra susijusi su įgyvendinamais ir užbaigtais ankstesnių kvietimų vietos projektais.</p>
10.9.2.	<p>Susiję su VVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • VPS įgyvendinimo viešinimas (informacijos talpinimas interneto tinklalapyje www.panvvg.lt, 	Visos veiklos susijusios su visomis VPS priemonėmis.

<p>informavimas visuomenės informavimo priemonėse ir kt.);</p> <ul style="list-style-type: none">• Dalyvavimas kitų organizuojamuose renginiuose (bus dalyvaujama kaimo bendruomenių, kitų organizacijų, susirinkimuose, renginiuose, susitikimuose su verslo atstovais ir pan.);• Bendradarbiavimo ryšių palaikymas (bendradarbiavimas su jaunimo reikalų koordinatoriumi, jaunimo ir su jaunimu dirbančiomis organizacijomis, verslininkus vienijančiomis ir su verslininkais dirbančiomis organizacijomis, kitomis NVO ir viešosiomis įstaigomis siekiant skleisti informaciją apie įgyvendinamą VPS);• Garso bei vaizdinės medžiagos parengimas apie įgyvendintą VPS;• Baigiamosios konferencijos organizavimas.	
---	--

11. VPS finansinis planas

11. VPS finansinis planas pagal prioritetus:					
11.1.	Prioriteto Nr.	VPS prioriteto pavadinimas	Planuojama paramos lėšų suma (EUR)	Planuojama lėšų (proc.)	
11.1.1.	I	„Socialinės ir ekonominės veiklos kaimo vietovėse įvairinimas“		76,7	
11.1.2.	II	„Kaimo atnaujinimas, savitumo puoselėjimas ir vietos gyventojų kompetencijų didinimas“		23,3	
			Iš viso:	Iš viso: 100,0 (nuo vietos projektams įgyvendinti planuojamos sumos)	
11.2. VPS finansinis planas pagal priemones:					
11.2.	VPS priemonės pavadinimas	VPS prioriteto Nr., kuriam priskiriama priemonė	VPS priemonės kodas	Planuojama lėšų suma (Eur)	Planuojama lėšų (proc.)
11.2.1.	Priemonė: Ūkio ir verslo plėtra	I	LEADER-19.2-6		37,6
11.2.2.	Priemonė: Investicijos į materialųjį turtą	I	LEADER-19.2-4		8,9
11.2.3.	Priemonė: Privataus sektoriaus socialinio verslo kūrimas ir plėtra	I	LEADER-19.2-SAVA-2		4,8
11.2.4.	Priemonė: NVO socialinio verslo kūrimas ir plėtra	I	LEADER-19.2-SAVA-1		4,8
11.2.5.	Priemonė: Bendruomeninio verslo kūrimas ir plėtra	I	LEADER-19.2-SAVA-5		20,6
11.2.6.	Priemonė: Pagrindinės paslaugos ir kaimų atnaujinimas kaimo vietovėse	II	LEADER-19.2-7		15,8
11.2.7.	Priemonė: Gyventojų aktyvumo, verslumo iniciatyvų skatinimas, krašto tradicijų	II	LEADER-19.2-SAVA-6		5,9

	puoselėjimas ir sklaida											
11.2.8.	Priemonė: Vietos projektų pareiškėjų ir vykdytojų mokymas, įgūdžių įgijimas	II	LEADER-19.2-SAVA-3									1,6
								Iš viso:				Iš viso: 100,0 (nuo vietos projektams įgyvendinti planuojamos sumos)
	VPS administravimo išlaidų finansinis planas:											
11.3.	VPS administravimo išlaidų (KPP kodas 19.4) kategorijos	Planuojama lėšų (EUR)					Planuojama lėšų (proc.)					
11.3.1.	VVG veiklos išlaidos						75,0 (nuo visos VVG administravimui planuojamos sumos)					
11.3.2.	VVG teritorijos gyventojų aktyvinimo išlaidos						25,0 (nuo visos VVG administravimui planuojamos sumos)					
11.3.3.	Iš viso:						20,0 (nuo visos VPS įgyvendinti skirtos sumos)					
11.4.	Indikatyvus VPS lėšų poreikis pagal metus:	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Iš viso:	
11.4.1.	Planuojamas lėšų poreikis vietos projektams pagal VPS finansuoti pagal metus (proc. nuo vietos projektams numatytos sumos)	-	-	19	19	21	13	7	17	4	100 proc.	
11.4.2.	Planuojamas lėšų poreikis VPS administravimo išlaidoms pagal metus (proc. nuo VPS administravimui numatytos sumos)	-	14	13	12	12	12	12	11	14	100 proc.	
11.5.	Planuojami papildomi VPS finansavimo šaltiniai	Pagrindimas										
11.5.1.												
11.5.2.												
<...>												

12. VPS įgyvendinimo rodikliai													
12.1. VPS pasiekimų produkto (anglų k. „output“) rodikliai													
Eil. Nr.	VPS įgyvendinimo rodiklių pavadinimas	ESIF teminiai tikslai										Iš viso:	
		1	10	3	3	5-6	4	8	9	2			
		EŽŪFKP prioritetai ir tikslinės sritys											
		1A	1C	2B	3A	4A	5C	6A	6B	6C			
12.1.1.	Paremtų vietos projektų skaičius (vnt.):										45		
12.1.1.1.	Paremtų vietos projektų, kuriuos pateikė NVO, skaičius (vnt.)		4		1				18		23		
12.1.1.2.	Paremtų vietos projektų, kuriuos pateikė vietos valdžios institucija (savivaldybė) arba valstybės institucija / organizacija, skaičius (vnt.)								1		1		
12.1.1.3.	Paremtų vietos projektų, kuriuos pateikė MVĮ, skaičius (vnt.)				2		1	7	2		12		
12.1.1.4.	Paremtų vietos projektų, kuriuos pateikė fiziniai asmenys, skaičius (vnt.):						1	5			6		
12.1.1.4.1.	<i>iš jų iki 40 m.</i>	-	-	-	-	-	1	4		-	<i>iš viso: 5</i>	<i>moterų: 2</i> <i>vyrų: 3</i>	
12.1.1.4.2.	<i>iš jų daugiau kaip 40 m.</i>	-	-	-		-		1		-	<i>iš viso: 1</i>	<i>moterų: 1</i> <i>vyrų: 1</i>	
12.1.1.5.	Paremtų vietos projektų, kuriuos pateikė 12.1.1.1–12.1.1.5 papunkčiuose neišvardyti asmenys, skaičius (vnt.)	-	-	-	-	-	-	-	3	-	3		
12.1.2.	Priemonės veiklos sritys kodas: LEADER-19.2-4.2 („Parama žemės ūkio produktų perdirbimui, rinkodarai ir (arba) plėtrai“)												
12.1.2.1.	Paremtų vietos projektų skaičius (vnt.)	-	-	-	3	-	-	-	-	-	3		

12.1.3.	Priemonės veiklos srities kodas: LEADER-19.2-6.2 („Parama jaunų žmonių verslui kaimo vietovėse pradėti“)										
12.1.3.1.	Paremtų vietos projektų skaičius (vnt.)	-	-	-	-	-	-	4	-	-	4
12.1.4.	Priemonės veiklos srities kodas: LEADER-19.2-6.4 („Parama ne žemės ūkio verslui kaimo vietovėse plėtoti“)										
12.1.4.1.	Paremtų vietos projektų skaičius (vnt.)						-	8			8
12.1.5.	Priemonės veiklos srities kodas: LEADER-19.2-6.4 („Parama ne žemės ūkio verslui kaimo vietovėse plėtoti“)										
12.1.5.1.	Paremtų vietos projektų skaičius (vnt.)						2	-			2
12.1.6.	Priemonės veiklos srities kodas: LEADER-19.2-7.2 („Parama investicijoms į visų rūšių mažos apimties infrastruktūrą“)										
12.1.6.1.	Paremtų vietos projektų, skaičius (vnt.)	-	-	-	-	-	-	-	2	-	2
12.1.6.2.	VVG teritorijos gyventojų, gaunančių naudą dėl pagerintos infrastruktūros, skaičius (vnt.)	-	-	-	-	-	-	-	1800	-	1800
12.1.7.	Priemonės kodas: LEADER-19.2-SAVA-1 („NVO socialinio verslo kūrimas ir plėtra“)										
12.1.7.1.	Paremtų vietos projektų skaičius (vnt.)	-	-	-	-	-	-	-	2	-	2
12.1.8.	Priemonės kodas: LEADER-19.2-SAVA-2 („Privataus sektoriaus socialinio verslo kūrimas ir plėtra“)										
12.1.8.1.	Paremtų vietos projektų skaičius (vnt.)	-	-	-	-	-	-	-	2	-	2
12.1.9.	Priemonės kodas: LEADER-19.2-SAVA-3 („Vietos projektų pareiškėjų ir vykdytojų mokymas, įgūdžių įgijimas“)										
12.1.9.1.	Paremtų vietos projektų, susijusių su inovacijų ir bendradarbiavimo skatinimo mokymais, skaičius (vnt.)		-	-	-	-	-	-	-	-	
12.1.9.2.	Paremtų vietos projektų, susijusių su VVG teritorijos gyventojų kompiuterinio raštingumo mokymais, skaičius (vnt.)	-	-	-	-	-	-	-	-		
12.1.9.3.	Paremtų vietos projektų, susijusių su verslumo (žemės ūkio srityje, ne žemės ūkio srityje, socialinio verslo srityje) skatinimo mokymais, skaičius (vnt.)	-	-	-						-	
12.1.9.4.	Paremtų vietos projektų, susijusių su kitais nei 12.1.8.1–12.1.8.3 papunkčiuose minimais mokymais, skaičius	-	4*	-	-	-	-	-	-	-	4
12.1.9.5.	Planuojamas mokymų dalyvių skaičius (vnt., ne unikalių)		180	-	-	-	-	-	-	-	180
12.1.10.	Priemonės kodas: LEADER-19.2-SAVA-5 („Bendruomeninio verslo kūrimas ir plėtra“)										
12.1.10.1.	Paremtų vietos projektų skaičius (vnt.)	-	-	-	-	-	-	-	8	-	8
12.1.11.	Priemonės kodas: LEADER-19.2-SAVA-6 („Gyventojų aktyvumo, verslumo iniciatyvų skatinimas, krašto tradicijų puoselėjimas“)										
12.1.11.1.	Paremtų vietos projektų skaičius (vnt.)	-	-	-	-	-	-	-	10	-	10

12.2. VPS pasiekimų tikslo rodikliai (anglų k. „target“) rodikliai											
12.2.1. Vietos projektų įgyvendinimas											
12.2.1.1.	Sukurtų naujų darbo vietų (naujų etatų) skaičius įgyvendinus vietos projektus (vnt.)				4,5		2,5	19,5	15,5		42
12.2.2.2.	Išlaikytų darbo vietų (etatų) skaičius įgyvendinus vietos projektus (vnt.)										-
12.2.2. VPS administravimas											
12.2.2.1.	Sukurtų naujų darbo vietų skaičius VVG administracijoje, vykdam VPS administravimo veiklą (vnt.)	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1
12.2.2.2.	Išlaikytų darbo vietų skaičius VVG administracijoje, vykdam VPS administravimo veiklą (vnt.)	-	-	-	-	-	-	-	2,5	-	2,5

*Planuojama, kad vienas mokymų projektas gali apimti kelias mokymų sritis, išvardintas 12.1.9.1 - 12.1.9.3 papunkčiuose.

13. VPS įgyvendinimo vidaus valdymas ir stebėseną		
VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos funkcijos pagal subjektus		
13.1.		
13.1.1.	VVG nariai	<u>Asociacijos organas:</u> aukščiausiasis organas - visuotinis narių susirinkimas: <ul style="list-style-type: none"> • svarsto ir tvirtina VVG valdymo struktūrą; • tvirtina parengtą VPS; • tvirtina VPS pakeitimus; • skleidžia informaciją apie VPS galimybes; • teikia pasiūlymus dėl VPS įgyvendinimo gerinimo; • tvirtina finansinių metinių ataskaitų rinkinį, svarsto ir tvirtina asociacijos veiklos ataskaitą; • vykdo VVG darbo skaidrumo, viešumo, tinkamo finansų panaudojimo užtikrinimą ir priežiūrą; • atlieka kitas funkcijas, numatytas VVG įstatuose.
13.1.2.	VVG valdymo organo nariai	<u>Asociacijos organai:</u> kolegialus valdymo organas – valdyba: <ul style="list-style-type: none"> • svarsto ir tvirtina VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos tvarką ir jos pakeitimus; • svarsto ir tvirtina VPS įgyvendinimo ataskaitą ir VPS pakeitimus; • priima sprendimus dėl VPS įgyvendinimo; • svarsto ir tvirtina kvietimų teikti vietos projektų paraišką taisykles; • priima sprendimus dėl paramos skyrimo vietos projektams; • svarsto vietos projektų pareiškėjų ir vykdytojų skundus bei priima sprendimus.

		<ul style="list-style-type: none"> • atlieka kitas funkcijas, numatytas VVG įstatuose. <p>vienasmenis valdymo organas – pirmininkas:</p> <ul style="list-style-type: none"> • organizuoja ir koordinuoja VVG administracinę veiklą; • teikia valdybai samdomų darbuotojų kandidatūras; • sudaro darbo sutartis su darbuotojais, tvirtina pareiginius nuostatus, vykdo kitas su darbo santykiais susijusias funkcijas; • atstovauja VVG, pasirašo sutartis su fiziniais ir juridiniais asmenimis; • atsiskaito visuotiniam susirinkimui už VVG veiklą; • atstovauja VVG Vietos veiklos grupių tinkle, ŽŪM, NMA ir kitose organizacijose; • vykdo veiklas, numatytas VVG įstatuose.
13.1.3.	VPS administravimo vadovas	<ul style="list-style-type: none"> • Organizuoja VPS įgyvendinimą ir stebėseną; • rengia VPS įgyvendinimo ataskaitas, VPS pakeitimų projektus bei kitus su VPS įgyvendinimu susijusių dokumentus; • rengia kvietimų teikti vietos projektų paraiškas taisyklių projektus; • organizuoja vietos projektų patikrų vietoje atlikimą; • rengia vietos projektų vykdymo sutarčių projektus ir organizuoja jų pasirašymą; • organizuoja projektų iš kitų šaltinių, tyrimų/galimybių studijų, susijusių su VPS įgyvendinimu ir stebėseną, atlikimą; • kontroliuoja kitų VVG administracijos darbuotojų veiklą; • teikia pasiūlymus VVG valdybai ir pirmininkui dėl VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos tvarkos, jos keitimo arba papildymo, VPS įgyvendinimo ir pan.; • informuoja NMA ir (arba) ŽŪM apie VPS įgyvendinimo problemas, o taip pat pateikia siūlymus dėl jų sprendimo; • vykdo kitas funkcijas, nurodytas pareiginėse instrukcijose.
13.1.4.	VPS finansininkas ir (arba) buhalteris	<ul style="list-style-type: none"> • renka, sistemina, analizuoja finansinę informaciją iš įvairių šaltinių apie VPS įgyvendinimo pažangą bei problemas ir ją teikia VPS administravimo vadovui; • tvarko VPS įgyvendinimo projekto buhalterinę apskaitą; • konsultuoja potencialius vietos projektų pareiškėjus ir vykdytojus finansiniais klausimais, susijusiais su vietos projektų rengimu ir vykdymu; • formuoja ir kaupia finansinius dokumentus; • rengia VPS įgyvendinimo projekto mokėjimo prašymų finansinius dokumentus ir teikia informaciją VVG administravimo vadovui apie lėšų panaudojimą; • rengiant metinės VPS įgyvendinimo ataskaitos finansinę dalį;

		<ul style="list-style-type: none"> • rengia metinio VPS administravimo išlaidų poreikio pagrindimą; • saugo su VPS įgyvendinimu susijusius finansinius dokumentus; • vykdo kitas funkcijas, nurodytas pareiginėse instrukcijose.
13.1.5.	kiti VVG administracijos darbuotojai:	
13.1.5.1.	VPS administratorius (-iai)	<ul style="list-style-type: none"> • konsultuoja potencialius vietos projektų pareiškėjus ir vykdytojus klausimais, susijusiais su vietos projektų rengimu ir vykdymu; • vykdo vietos projektų paraiškų surinkimą ir vertinimą; • vertina vietos projektų viešuosius pirkimus, mokėjimo prašymus ir ataskaitas; • rengia VPS įgyvendinimo projekto mokėjimo prašymus; • vykdo VPS įgyvendinimo projekto viešuosius pirkimus; • identifikuoja VPS įgyvendinimo problemas, renka, sistemina, analizuoja informaciją iš įvairių šaltinių apie VPS įgyvendinimo pažangą ir ją teikia VPS administravimo vadovui; • saugo su VPS įgyvendinimo vidaus valdymu, stebėseną ir vertinimu susijusius dokumentus; • vykdo kitas funkcijas, nurodytas pareiginėse instrukcijose.
13.1.5.2.	VPS viešųjų ryšių specialistas (-ai)	<ul style="list-style-type: none"> • skatina VVG teritorijos gyventojų aktyvumą – vykdo animatoriaus funkcijas; • viešina VPS įgyvendinimo eigą; • prižiūri VVG internetinę svetainę; • parenka ir įgyvendina viešinimo priemones; • organizuoja mokymus ir konferencijas; • teikia informaciją apie atliktus VVG teritorijos gyventojų aktyvinimo veiksmus rengiant metinę VPS įgyvendinimo ataskaitą; • vykdo kitas funkcijas, nurodytas pareiginėse instrukcijose.
13.2.	VVG darbuotojų gebėjimai įgyvendinti VPS	
13.2.1.	VPS administravimo vadovas	Aukštasis išsilavinimas ir ne mažesnė nei 3 m. darbo patirtis projektų valdymo srityje; arba ne mažesnė negu 5 m. darbo patirtis VPS administravimo ir įgyvendinimo srityje.
13.2.2.	VPS finansininkas ir (arba) buhalteris	Aukštasis išsilavinimas buhalterinės apskaitos tvarkymo srityje ir ne mažesnė nei 2 m. darbo patirtis buhalterinės apskaitos tvarkymo ir (arba) finansų valdymo srityje; arba ne mažesnė negu 2 m. darbo patirtis buhalterinės apskaitos tvarkymo ir (arba) finansų valdymo srityje įgyvendinant VPS.
13.2.3.	kiti VVG administracijos darbuotojai:	
13.2.3.1.	VPS administratorius	Aukštasis išsilavinimas ir ne mažesnė negu 1 m. darbo patirtis projektų valdymo srityje; arba ne mažesnė negu 2 m. darbo patirtis VPS administravimo ir įgyvendinimo srityje.
13.2.3.2.	VPS viešųjų ryšių specialistas	Aukštasis išsilavinimas ir žinios LEADER metodo įgyvendinimo ir kitose kaimo plėtros politikos srityse;

	arba ne mažesnė negu 1 m. darbo patirtis VPS administravimo ir įgyvendinimo srityje.
13.3.	VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos vidaus sistemos apibūdinimas
13.3.1.	<p><u>Trumpas sistemos apibūdinimas.</u></p> <p>Užtikrinant VPS įgyvendinimą, sukurta jos įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos vidaus sistema, leis nuolat stebėti ir periodiškai vertinti VPS įgyvendinimo pažangą. VPS įgyvendinimo stebėseną yra sistemiškas bei kompleksiškas priemonių, susietų su VPS įgyvendinimu, kokybinių ir kiekybinių kaimo vietovių pokyčių stebėjimo, vertinimo ir pasiūlymų dėl VPS įgyvendinimo tobulinimo procesas. VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos tikslas – sukurti patikimą ir objektyvią VVG atstovaujamos teritorijos plėtros koordinavimo, VPS įgyvendinimo ir stebėsenos tvarką, užtikrinti racionalų ES ir nacionalinės paramos lėšų paskirstymą ir savalaikį jų panaudojimą, VVG valdymo organų, VVG administracijos darbuotojų funkcijas, atskaitomybę ir jų atsakomybę, tenkančią įgyvendinant VPS. VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos vidaus sistema sudarys tinkamas prielaidas ne tik tinkamai koordinuoti, periodiškai vertinti VPS įgyvendinimo eigą, bet ir vertinti VPS įgyvendinimo rezultatyvumą, efektyvumą ir poveikį VVG atstovaujamai teritorijai, o prireikus papildyti ar keisti pačią VPS. VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos sistema yra skirta VVG nariams, VVG valdymo organams ir VVG administracijos darbuotojams, atsakingiems už VPS įgyvendinimo administravimą.</p> <p><u>VPS įgyvendinime dalyvaujančių VVG subjektų vaidmuo VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos vidaus sistemoje.</u></p> <p>Svarbiausias vaidmuo užtikrinant VPS įgyvendinimo valdymą ir stebėseną tenka VVG valdybai, kuri pagal jai visuotinio VVG narių susirinkimo suteiktą kompetenciją (žr. 13.1.2 punktą) svarsto ir tvirtina VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos tvarką, jos pakeitimus ir VPS įgyvendinimo ataskaitą bei VPS pakeitimus. VPS administravimo vadovas, administratorius, VPS finansininkas ir kiti darbuotojai, susiję su VPS administravimu, vykdydys nuolatinį VPS įgyvendinimo valdymą ir stebėseną pagal funkcijas, aprašytas 13.1.3-13.1.5 punktuose.</p> <p><u>Informacijos apie VPS įgyvendinimo eigą teikimo tvarka.</u></p> <p>Svarbi sėkmingo VPS įgyvendinimo sąlyga yra tinkamai organizuotas reikalingos statistinės informacijos rinkimas, sisteminimas ir analizė bei papildomų tyrimų arba galimybių studijų apie VPS numatytą tikslą, uždavinių, priemonių įgyvendinimą, atlikimas.</p> <p>Už informacijos, reikalingos VPS įgyvendinimui užtikrinti ir stebėsenai atlikti bei ataskaitai parengti rinkimo, sisteminimo ir analizės bei papildomų tyrimų, susijusių su VPS įgyvendinimu, organizavimą bus atsakingas VPS administravimo vadovas, o už reikalingos informacijos surinkimą VPS administratorius, finansininkas, viešųjų ryšių specialistas.</p> <p>Informacija apie VPS įgyvendinimo pažangą ir susidariusias VPS įgyvendinimo problemas bus gaunama iš vietos projektų įgyvendinimo ataskaitų, VVG administracijos darbuotojų vizitų (patikrų) į vietos projektų įgyvendinimo vietas ataskaitų, atliktų tyrimų ataskaitų ar galimybių studijų, susijusių su VPS įgyvendinimu ir kitų informacijos šaltinių. VVG administracija pagal šiuos duomenis rengia ataskaitas.</p> <p>VPS įgyvendinimo metinė ataskaita rengiama pagal Vietos plėtros strategijų, įgyvendinamų bendruomenių inicijuotos vietos plėtros būdu, administravimo taisyklių nustatytą formą ir reikalavimus.</p> <p>VPS įgyvendinimo metinė ataskaita pateikiama VVG valdybai ne vėliau kaip per vieną mėnesį pasibaigus ataskaitiniams metams, o galiausiai ataskaita bus pristatoma VVG narių visuotiniam susirinkimui, kuris VPS įgyvendinimo ataskaitą viešai apsvarstys.</p>

Ataskaita taip pat bus viešai skelbiama VVG interneto svetainėje <http://www.panvvg.lt>

VPS įgyvendinimo stebėsenos ataskaita bus rengiama kasmet (apims laikotarpį nuo ataskaitinių metų sausio 1 d. iki gruodžio 31 d.). Už jos parengimą atsakingas VPS administravimo vadovas, o už pateikimą VVG valdybai bus atsakingas VVG pirmininkas. VVG valdybai nepritarus metinei ataskaitai, ji gražinama VVG administracijai tobulinti.

Atskaitomybės tarp atskirų VVG subjektų, dalyvaujančių įgyvendinant VPS, sistema.

Pagal VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos vidaus tvarkos aprašą visi VVG darbuotojai, susiję su VPS administravimu, bus tiesiogiai pavaldūs ir atskaitingi VPS administravimo vadovui. VPS administravimo vadovas už savo veiklą teiks informaciją VVG valdybai. VVG administracijos veiklą kontroliuos VVG pirmininkas. VVG valdyba kartu su VVG pirmininku už savo veiklą atsiskaito prieš visuotinį VVG narių susirinkimą, kaip aukščiausią VVG valdymo organą. VVG valdymo schema pateikta I dalyje 1 pav.

Detalesnė atskaitomybė (pavaldumas) tarp atskirų VVG subjektų, dalyvaujančių įgyvendinant VPS, bus aprašyta VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos tvarkoje, kuri tvirtinama VVG valdybos sprendimu.

Atsakomybės sistema, taikoma įgyvendinant VPS.

Pastebėjus ar nustačius VVG administracijos darbuotojų piktnaudžiavimo (neteisėto veikimo arba neveikimo) atvejį, VVG valdyba priima sprendimus dėl šių darbuotojų atsakomybės arba laikino nušalinimo nuo pareigų. Nustačius ar įtarus dėl teisės aktų pažeidimų, VVG pirmininkas kreipiasi į kompetentingas institucijas (ŽŪM, NMA, Viešųjų pirkimų tarnybą, Specialiųjų tyrimų tarnybą ir pan.) dėl tyrimų pradėjimo ir atsakomybės nustatymo VVG administracijos darbuotojams.

Dėl VVG valdybos narių veiksmų (neteisėto veikimo arba neveikimo), sprendimus priima VVG narių visuotinis susirinkimas.

Iškilus tam tikriems VPS įgyvendinimo sunkumams (pvz., atsilikimas nuo VPS įgyvendinimo plano), VVG valdybos sprendimu gali būti rengiama ir jai teikiama svarstyti tarpinė, t.y. pirmojo pusmečio (apims laikotarpį nuo ataskaitinių metų sausio 1 d. iki birželio 30 d.) VPS įgyvendinimo ataskaita.

Esant poreikiui arba iškilus sunkumams įgyvendinant VPS, VVG valdybos sprendimu gali būti pasitelkiami ekspertai ar VVG nariai, kuruosiantys sritis, kuriose susiduriama su sunkumais įgyvendinant vietos projektus ir siekiant VPS tikslų.

Detalesnė atsakomybės sistema, taikoma atskiriems VVG subjektams, dalyvaujantiems įgyvendinant VPS, bus aprašyta VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos tvarkoje, kuri tvirtinama VVG valdybos sprendimu.

VVG atstovaujamos teritorijos situacijos analizei naudojama statistinė informacija apie VVG atstovaujamos teritorijos gyventojus (2011 m.)

VVG atstovaujamos teritorijos gyventojų skaičius iš viso:		Pagal amžių*				Pagal lytį*			Pagal gyvenamąją vietovę*						Pagal užimtumą				Pagal socialinę padėtį*			
		iki 7 m.	7–13 m. (įskaitytinai)	14–29 m. (įskaitytinai)	30–39 m. (įskaitytinai)	40–64 m. (įskaitytinai)	65 m. ir vyresni	vyrų	moterys	gyvenantys viensėdžiuose (vienkiemiuose)	gyvenantys gyv. vietovėse iki 200 gyventojų (išskyrus viensėdžius)	gyvenantys gyv. vietovėse nuo 201 iki 1000 gyventojų	gyvenantys gyv. vietovėse nuo 1001 iki 2999 gyventojų	gyvenantys gyv. vietovėse nuo 3000 iki 6000 gyventojų (išskyrus savivaldybių centrus)	dirbantys (išskyrus savarankiškai dirbančiuosius)**	savarankiškai dirbantys pagal verslo liudijimą***	ikimokyklinio ir bendrojo ugdymo įstaigas, veikiančias VVG atstovaujamoje teritorijoje, lankantys asmenys*	bedarbiai (išskyrus: gaunančius senatvės pensiją; nedirbančius dėl negalios)****	gaunantys senatvės pensiją**	skurdą patiriantys asmenys	socialinės rizikos šeimų skaičius	socialinės rizikos šeimose augančių vaikų skaičius
Pagal amžių	iki 7 m.	2480	x	x	x	x	x	1282	1198	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	197
	7–13 m. (įskaitytinai)	x	3145	x	x	x	x	1645	1500	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	249
	14–29 m. (įskaitytinai)	x	x	10351	x	x	x	5429	4922	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	261
	30–39 m. (įskaitytinai)	x	x	x	5721	x	x	3106	2615	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	40–64 m. (įskaitytinai)	x	x	x	x	14533	x	7405	7128	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Pagal lytį	65 m. ir vyresni	x	x	x	x	x	7192	2547	4645	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	vyrų	x	x	x	x	x	x	21414	x	256	5885	10870	4133	-	x	x	x	x	x	x	x	x
Pagal gyvenamąją vietovę	moterys	x	x	x	x	x	x	22008	220	5735	11408	4472	-	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	gyvenantys viensėdžiuose (vienkiemiuose)	x	x	x	x	x	x	x	x	476	x	x	x	x	x	x	x	x	x	381	26	93
	gyvenantys gyv. vietovėse iki 200 gyventojų (išskyrus viensėdžius)	x	x	x	x	x	x	x	x	x	11620	x	x	x	x	x	x	x	x	2336	90	249
	gyvenantys gyv. vietovėse nuo 201 iki 1000 gyventojų	x	x	x	x	x	x	x	x	x	22278	x	x	x	x	x	x	x	x	3440	102	288
	gyvenantys gyv. vietovėse nuo 1001 iki 2999 gyventojų	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	8605	x	x	x	x	x	x	x	1319	28	77
Pagal užimtumą	gyvenantys gyv. vietovėse nuo 3000 iki 6000 gyventojų (išskyrus savivaldybių centrus)	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	-	x	x	x	x	x	-	-	-	-
	dirbantys (išskyrus savarankiškai dirbančiuosius)	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	12900	x	x	x	x	x	x	x
	savarankiškai dirbantys pagal verslo liudijimą	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	1151	x	x	x	x	x	x
	ikimokyklinio ir bendrojo ugdymo įstaigas, veikiančias VVG atstovaujamoje teritorijoje, lankantys asmenys	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	4591	x	x	x	x	x
Pagal socialinę padėtį	bedarbiai (išskyrus gaunančius senatvės pensiją arba nedirbančius dėl negalios)	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	3584	x	x	x	x
	gaunantys senatvės pensiją	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	7370	x	x	x
	skurdą patiriantys asmenys	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	7476	x	x
	socialinės rizikos šeimų skaičius	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	246	x
socialinės rizikos šeimose augančių vaikų skaičius		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	707
Statistinės informacijos šaltiniai ir metai		<p>*Panevėžio rajono savivaldybės administracijos duomenys (2011 m.).</p> <p>** Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos (SoDros) duomenys (2011 m.).</p> <p>***Panevėžio apskrities valstybinės mokesčių inspekcijos duomenys (2011 m.).</p> <p>**** Panevėžio teritorinės darbo biržos duomenys (2011 m.).</p>																				
Paiškinimai		<p>Gyventojų skaičius apskaičiuojamas pagal deklaruotą gyvenamąją vietą, savivaldybės administracija neturi papildomos informacijos iš migracijos tarnybų, todėl gali būti neatitikimų lyginant su Lietuvos statistikos departamento duomenimis.</p> <p>Lentelės grafoje „Pagal gyvenamąją vietovę“ nėra pateiktas gyventojų, deklaravusių savo gyvenamąją vietą prie Panevėžio rajono savivaldybės administracijos, skaičius, iš viso 443 žm., iš jų – 270 vyrų ir 173 moterys.</p> <p>Lentelės grafoje „Pagal socialinę padėtį“ stulpelio „socialinės rizikos šeimose augančių vaikų skaičius“ eilutėje „Pagal amžių“ (14-29 m. įskaitytinai) nurodytas vaikų nuo 14m. iki 18m., augančių socialinės rizikos šeimose, skaičius. Panevėžio rajono savivaldybės administracija, nurodydama socialinės rizikos šeimose augančių vaikų skaičių, duomenis fiksuoja ir pateikia įtraukdama asmenis iki 18 m.</p>																				

VVG atstovaujamos teritorijos situacijos analizei naudojama statistinė informacija apie VVG atstovaujamos teritorijos gyventojus (2014 m.)																							
VVG atstovaujamos teritorijos gyventojų skaičius iš viso:		Pagal amžių*				Pagal lytį*			Pagal gyvenamąją vietovę*						Pagal užimtumą					Pagal socialinę padėtį*			
		iki 7 m.	7–13 m. (įskaitytinai)	14–29 m. (įskaitytinai)	30–39 m. (įskaitytinai)	40–64 m. (įskaitytinai)	65 m. ir vyresni	vyrų	moterų	gyvenantys viensėdžiuose (vienkiemiuose)	gyvenantys gyv. vietovėse iki 200 gyventojų (išskyrus viensėdžius)	gyvenantys gyv. vietovėse nuo 201 iki 1000 gyventojų	gyvenantys gyv. vietovėse nuo 1001 iki 2999 gyventojų	gyvenantys gyv. vietovėse nuo 3000 iki 6000 gyventojų (išskyrus savivaldybių centrus)	dirbantys (išskyrus savarankiškai dirbančiuosius)**	savarankiškai dirbantys pagal verslo liudijimą***	ikimokyklinio ir bendrojo ugdymo įstaigas, veikiančias VVG atstovaujamoje teritorijoje, lankantys asmenys*	bedarbiai (išskyrus gaunančius senatvės pensiją; nedirbančius dėl negalios)****	gaunantys senatvės pensiją**	skurdą patiriantys asmenys	socialinės rizikos šeimų skaičius	socialinės rizikos šeimose augančių vaikų skaičius	
Pagal amžių	iki 7 m.	2356	x	x	x	x	x	1192	1164	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	154		
	7–13 m. (įskaitytinai)	x	2706	x	x	x	x	1420	1286	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	283		
	14–29 m. (įskaitytinai)	x	x	9652	x	x	x	5102	4550	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	202		
	30–39 m. (įskaitytinai)	x	x	x	5306	x	x	2927	2379	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		
	40–64 m. (įskaitytinai)	x	x	x	x	14884	x	7619	7265	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		
	65 m. ir vyresni	x	x	x	x	x	7134	2583	4551	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		
Pagal lytį	vyrų	x	x	x	x	x	x	20843	x	205	5879	10429	4007	-	x	x	x	x	x	x	x		
	moterų	x	x	x	x	x	x	21195	162	5640	10874	4320	-	x	x	x	x	x	x	x			
Pagal gyvenamąją vietovę	gyvenantys viensėdžiuose (vienkiemiuose)	x	x	x	x	x	x	x	x	367	x	x	x	x	x	x	x	x	x	371	45	120	
	gyvenantys gyv. vietovėse iki 200 gyventojų (išskyrus viensėdžius)	x	x	x	x	x	x	x	x	x	11519	x	x	x	x	x	x	x	x	891	68	191	
	gyvenantys gyv. vietovėse nuo 201 iki 1000 gyventojų	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	21303	x	x	x	x	x	x	x	1752	97	207	
	gyvenantys gyv. vietovėse nuo 1001 iki 2999 gyventojų	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	8327	x	x	x	x	x	x	1951	66	121	
	gyvenantys gyv. vietovėse nuo 3000 iki 6000 gyventojų (išskyrus savivaldybių centrus)	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	-	x	x	x	x	x	-	-	-	
Pagal užimtumą	dirbantys (išskyrus savarankiškai dirbančiuosius)	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	14900	x	x	x	x	x	x	x	
	savarankiškai dirbantys pagal verslo liudijimą	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	1082	x	x	x	x	x	x	
	ikimokyklinio ir bendrojo ugdymo įstaigas, veikiančias VVG atstovaujamoje teritorijoje, lankantys asmenys	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	4254	x	x	x	x	x	
	bedarbiai (išskyrus gaunančius senatvės pensiją arba nedirbančius dėl negalios)	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	2337	x	x	x	x	
	gaunantys senatvės pensiją	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	7158	x	x	x	
Pagal socialinę padėtį	skurdą patiriantys asmenys	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	4965	x	x	
	socialinės rizikos šeimų skaičius	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	276	x	
	socialinės rizikos šeimose augančių vaikų skaičius	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	639	
Statistinės informacijos šaltiniai ir metai		*Panevėžio rajono savivaldybės administracijos duomenys (2014 m.) ** Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos (SoDros) duomenys (2014 m.) ***Panevėžio apskrities valstybinės mokesčių inspekcijos duomenys (2014 m.) **** Panevėžio teritorinės darbo biržos duomenys (2014 m.)																					
Paiškinimai		Gyventojų skaičių apskaičiuojamas pagal deklaruotą gyvenamąją vietą, savivaldybės administracija neturi papildomos informacijos iš migracijos tarnybų, todėl gali būti neatitikimų lyginant su Lietuvos statistikos departamento duomenimis. Lentelės grafoje „Pagal gyvenamąją vietovę“ nėra pateiktas gyventojų, nenurodžiusių savo tikslios gyvenamosios vietos, skaičius, iš viso 522 žm., iš jų –323 vyrai ir 199 moterų. Lentelės grafoje „Pagal socialinę padėtį“ stulpelio „socialinės rizikos šeimose augančių vaikų skaičius“ eilutėje „Pagal amžių“ (14-29 m. įskaitytinai) nurodytas vaikų nuo 14 m. iki 18 m., augančių socialinės rizikos šeimose, skaičius. Panevėžio rajono savivaldybės administracija, nurodydama socialinės rizikos šeimose augančių vaikų skaičių, duomenis fiksuoja ir pateikia įtraukdama asmenis iki 18 m.																					

**PANEVĖŽIO RAJONO VIETOS VEIKLOS GRUPĖS
NARIŲ SĄRAŠAS**

2015 m. rugsėjo 16 d.

Nr.	Nario pavadinimas/vardas, pavardė	Deleguoto asmens vardas, pavardė	Jaunas žmogus*
VERSLAS			
1.	Uždaroji akcinė bendrovė Dembavos medelynas	Gytis Kuliešius	Taip
2.	Dainos Dambrauskienės įmonė	Daina Dambrauskienė	
3.	Daiva Adašiūnienė	Daiva Adašiūnienė	
4.	Valdas Vaičiulis	Valdas Vaičiulis	
5.	UAB „Mototecha“	Kristina Juškienė	Taip
6.	Donatas Tumas	Donatas Tumas	Taip
7.	Mikas Pačekajus	Mikas Pačekajus	Taip
8.	Vygantas Keturakis	Vygantas Keturakis	
9.	Panevėžio rajono jaunųjų ūkininkų klubas	Jonas Adomavičius	Taip
10.	UAB „Verslo kodas“	Akvilė Žiaunienė	
PILIETINĖ VISUOMENĖ			
11.	Viešoji įstaiga „Route-4“	Erika Grigorjevaitė	Taip
12.	Panevėžio rajono gyventojų bendruomenė „Upytės žemė“	Odetta Baltramiejūnienė	Taip
13.	Gyventojų bendruomenė „Naujasis Velžys“	Birutė Kronienė	
14.	Nevėžio gyventojų bendruomenė	Virgilijus Buzas	
15.	Bernatonių bendruomenė	Vaidas Virbalas	Taip
16.	Panevėžio rajono Jotainių kaimo bendruomenė	Vilma Fedaravičienė	
17.	Gyventojų bendruomenė „Piniava“	Agnė Šablinskienė	Taip
18.	Trakiškio gyventojų bendruomenė	Jolanta Silgienė	
19.	Panevėžio rajono Sujetų bendruomenės centras „Liepa“	Kęstutis Simonavičius	
20.	Panevėžio rajono bendruomenės centras „Bitė“	Jurgita Pociuvienė	
21.	Naujamiesčio piliečių draugija	Saulius Valčiukas	
22.	Panevėžio rajono Uliūnų kaimo bendruomenė	Silvija Barzdienė	Taip
23.	Šilų bendruomenė	Sigita Rutkauskaitė	Taip
24.	Ramygalos miesto – Garuckų kaimo bendruomenė	Rasa Marozienė	
25.	Miežiškių gyventojų bendruomenė	Jurga Švagždienė	
26.	Ramygalos bendruomenės centras	Zigmas Bezoraitis	
27.	VšĮ Gerų naujienų televizija	Rūta Karčiauskienė	Taip
28.	Marijona Povilonienė		

29.	Kazimieras Binkis		
30.	Milda Tamokaitienė		
31.	Egidijus Kavaliauskas		Taip
32.	Gintaras Raškauskas		
33.	Raguvos bendruomenė	Lina Petrikonienė	Taip
VIETOS VALDŽIA			
34.	Panevėžio rajono savivaldybė		
35.	Eugenijus Luskis		
36.	Antanas Pocius		
37.	Audrius Zalatoris		
38.	Virginijus Šležas		
39.	Vidas Visockis		
40.	Daiva Adamkevičienė		
41.	Dalius Dirsė		
42.	Asta Sakalauskiene		Taip
43.	Virginija Petrauskienė		Taip
44.	Renata Kopūstienė		
45.	Vilma Juodagalvytė-Baranovskaja		Taip
46.	Rasa Sakalauskiene		Taip
47.	Vytas Jakubonis		

*Asmuo iki 40 m. amžiaus.

**PANEVĖŽIO RAJONO VIETOS VEIKLOS GRUPĖS
VALDYBOS NARIAI**

2015-09-16

Nr.	Vardas, pavardė	Atstovaujama organizacija ar pareigos	Jauni žmonės*
Vietos valdžios atstovai:			
1.	Daiva Adamkevičienė	Žibartonių pagrindinės mokyklos direktoriaus pavaduotoja ugdymui	
2.	Virginija Petrauskienė	Panevėžio r. savivaldybės Investicijų ir užsienio ryšių sk. vyr. specialistė	√
3.	Antanas Pocius	Panevėžio rajono savivaldybės mero pavaduotojas	
Verslo atstovai:			
4.	Valdas Vaičiulis	ūkininkas	√
5.	Kristina Juškienė	UAB „Mototecha“	√
6.	Mikas Pačekajus	ūkininkas	√
7.	Gytis Kuliešius	Uždaroji akcinė bendrovė Dembavos medelynas	√
Pilietinės visuomenės atstovai:			
8.	Erika Grigorjevaitė	Viešoji įstaiga „Route-4“	√
9.	Odeta Baltramiejūnienė	Panevėžio rajono gyventojų bendruomenė „Upytės žemė“	√
10.	Birutė Kronienė	Gyventojų bendruomenė „Naujasis Velžys“	√
11.	Virgilijus Buzas	Nevėžio gyventojų bendruomenė	
12.	Vaidas Virbalas	Bernatonių bendruomenė	√

*Asmenys iki 40 m. jų išrinkimo dieną į Panevėžio rajono VVG valdybą.

APKLAUSOS ANKETA

Panevėžio rajono vietos veiklos grupė šiuo metu rengia naują 2014-2020 m. vietos plėtros strategiją. Prašome Jūsų užpildyti anketą esamos Panevėžio rajono verslo sektoriaus situacijos ir poreikių analizei.

1. Seniūnija, kurioje vykdomas Jūsų verslas:

- Karsakiškio
- Krekenavos
- Miežiškių
- Naujamiesčio
- Pajstrio
- Panevėžio
- Raguvos
- Ramygalos
- Smilgių
- Upytės
- Vadoklių
- Velžio

2. Jūsų gyvenamosios vietovės pavadinimas:

3. Jūsų amžius:

- iki 29 m.
- 30 - 39 m.
- 40 - 59 m.
- 60 m. ir vyresnis

4. Jūsų lytis:

- Vyras
- Moteris

5. Jūsų pozicija versle:

- Vadovas
- Akcininkas, savininkas
- Ūkininkas
- Kita (įrašykite) _____

6. Verslo forma:

- Uždaroji akcinė bendrovė
- Individuali įmonė
- Mažoji bendrija
- Individuali veikla, verslo liudijimas
- Kita (įrašykite) _____

7. Veiklos sfera:

- Gamyba (įvardinkite) _____
- Paslaugos (įvardinkite) _____
- Prekyba (įvardinkite) _____
- Žemės ūkis (įvardinkite) _____
- Kita (įvardinkite) _____

8. Darbuotojų skaičius:

9. Jūsų verslas veikia:

- Mažiau nei 1 m.
- 1 - 3 m.
- 3 - 5 m.
- Daugiau nei 5 m.

10. Kokius sunkumus versle patiriate šiandiena? (galite pasirinkti kelis įrašus)

- Lėšų veiklai ar jos plėtrai trūkumas
- Informacijos trūkumas
- Biurokratiniai barjerai
- Kvalifikuotų darbuotojų trūkumas
- Produktų realizavimo sunkumai
- Verslumo įgūdžių trūkumas
- Kita (įrašykite) _____

11. Ar plėstumėte veiklą pasinaudojant ES paramos galimybėmis?

- Taip, tikrai galvoju
- Manau, kad dalyvausiu
- Dar sunku pasakyti
- Manau, kad nedalyvausiu

12. Jei svarstote galimybę pasinaudoti ES parama, kokios veiklos sritys Jums būtų aktualios? (galite pasirinkti kelis įrašus)

- Aplinkosauga (procesai tausojantys aplinką)
- Atsinaujinantys energijos šaltiniai ir šalutinių produktų perdirbimas
- Trumpos tiekimo grandinės (kai procese dalyvauja ne daugiau, kaip vienas tarpininkas tarp gamintojo ir galutinio vartotojo)
- Kooperacija (bendradarbiavimas organizuojant bendrus darbo procesus, dalijantis įrenginiais bei ištekliais, vykdant bendrą ūkinę, komercinę, aplinkosauginę veiklą)
- Kita (įrašykite) _____

13. Kokioms Jūsų verslo investicijoms būtų reikalinga parama? (galite pasirinkti kelis įrašus)

- Infrastruktūros gerinimui
- Darbuotojų kvalifikacijai kelti
- Įrangos įsigyjimui ar modernizavimui
- Kita (įrašykite) _____

14. Jei apie ką nors svarbaus nebuvo paklausta anketoje, parašykite:

15. Nurodykite savo kontaktus, kuriais galėtume su Jumis susisiekti ir pakviesti į susitikimą bei supažindinti su ES finansavimo galimybėmis (neprivaloma):

(Įmonės pavadinimas, vardas, pavardė, telefonas, elektroninis paštas)

Ačiū už nuoširdžius atsakymus.

Panevėžio rajono verslo sektoriaus situacijos ir poreikių analizės rezultatų apibendrinimas

Apklauso problematika, tikslas ir uždaviniai:

Principas „Iš apačios į viršų“ reiškia, kad visi teritorijoje veikiantys vietos subjektai dalyvauja priimant su kaimo vystymusi susijusius sprendimus. Taikant šį principą plačioji visuomenė, ekonominių ir socialinių interesų grupės bei atstovaujamosios valstybinės ir privačios institucijos turėtų aktyviai sudalyvauti tiek kuriant strategiją, tiek ją įgyvendinant. Kadangi anketinėje rajono gyventojų apklausoje Panevėžio rajono gyventojų situacijos ir poreikių identifikavimo klausimais sudalyvavo tik 6 proc. (nuo bendros tyrimo respondentų imties) vadovaujančių darbuotojų, 3,1 proc. (nuo bendros tyrimo respondentų imties) verslininkų, 2,8 proc. (nuo bendros tyrimo respondentų imties) ūkininkų, buvo priimtas sprendimas giliau pasinagrinėti Panevėžio rajono verslo sektoriaus situaciją ir poreikius. Tam tikslui buvo vykdoma anketinė verslo sektoriaus atstovų apklausa. Susitikimų metu buvo surinkta 18 anketų. Po susitikimo Panevėžio rajono VVG darbuotojai išplatino dar 42 anketas. Viso apklausoje sudalyvavo 60 rajono verslo atstovų.

Iškeltas tyrimo tikslas: įvertinti esamą Panevėžio rajono verslo sektoriaus atstovų situaciją ir jų poreikius.

Tyrimo tikslui pasiekti iškelti šie tyrimo uždaviniai:

- Identifikuoti pagrindinius sunkumus, su kuriais savo veikloje susiduria verslo atstovai Panevėžio rajone;
- Įvertinti ketinimu pasinaudoti ES lėšomis savo verslo plėtrai;
- Konkrečių verslo sričių, kurios būtų vystomos, pasinaudojant ES lėšomis identifikavimas;
- Investicijų kryptių, kurios būtų vykdomos, pasinaudojant ES lėšomis identifikavimas.

Tyrimo metodas: Verslo sektoriaus atstovų situacijos ir poreikių analizės atlikimui buvo vykdoma apklausa, remiantis kiekybine metodologija, naudojant apklausos raštu (anketinės apklausos anketa pateikta priede Nr. 5) metodą. Anketą respondentai pildė patys savarankiškai.

Respondentų imtis: Siekiant užtikrinti respondentų imties reprezentatyvumą, buvo pasirinktas teritorijos atstovavimo principas: anketos buvo platinamos visoje 12 seniūnijų. Buvo iš viso apklausta 60 respondentų (7,15 proc. nuo visų Panevėžio rajone veikiančių verslo objektų)¹. Įvertinus, kad bendroje Panevėžio rajono gyventojų situacijos ir poreikių apklausoje sudalyvavo dalis šio sektoriaus atstovų, laikome, kad mūsų pasirinkta imtis yra reprezentatyvi.

Tyrimo duomenų apdorojimas

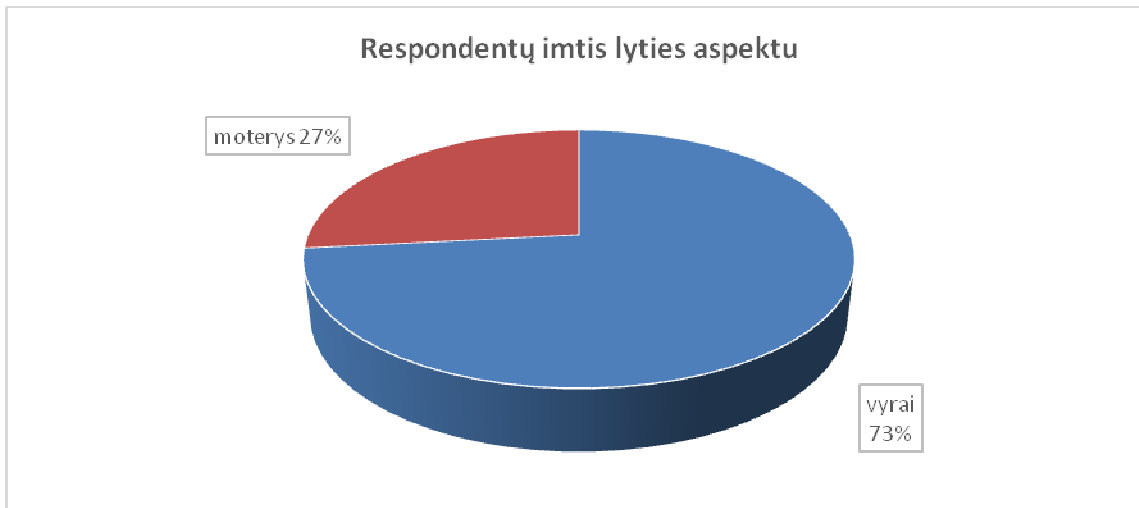
Tyrimo duomenų analizė buvo atlikta naudojant Microsoft Office Excel 2000 programinės įrangos paketą. Tyrime buvo skaičiuojami atsakymų bendrieji pasiskirstymai absoliučiais skaičiais ir procentais nuo visų apklaustųjų bei nuo atsakiusiųjų į konkretų klausimą skaičiaus, atsakymų

¹ Šaltinis: Paskaičiuota pagal Lietuvos statistikos departamento duomenis. Internetinė prieiga: <http://osp.stat.gov.lt/web/guest/statistiniu-rodikliu-analize?portletFormName=visualization&hash=a9941f6c-5cea-4bdf-9cdd-d7a54cf08f12>

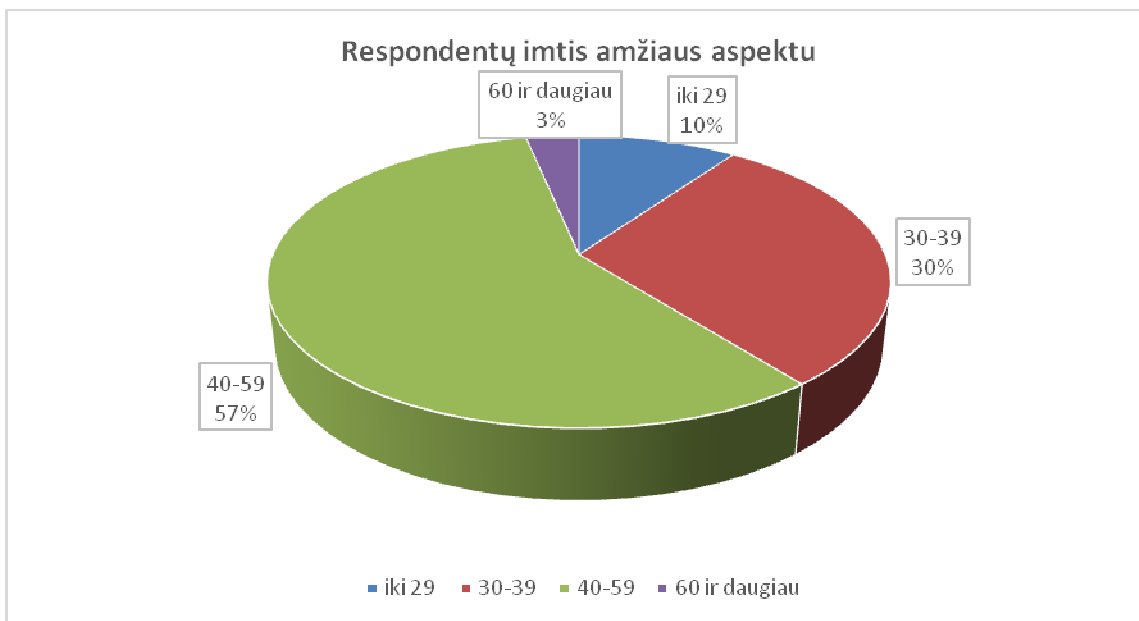
vidurkiai. Empirinis duomenų pasiskirstymas apibendrinime pateikiamas lentelių ir diagramų forma.

Tyrimo duomenų apibendrinimas

Vertinant respondentų demografines charakteristikas, gauti duomenys rodo:

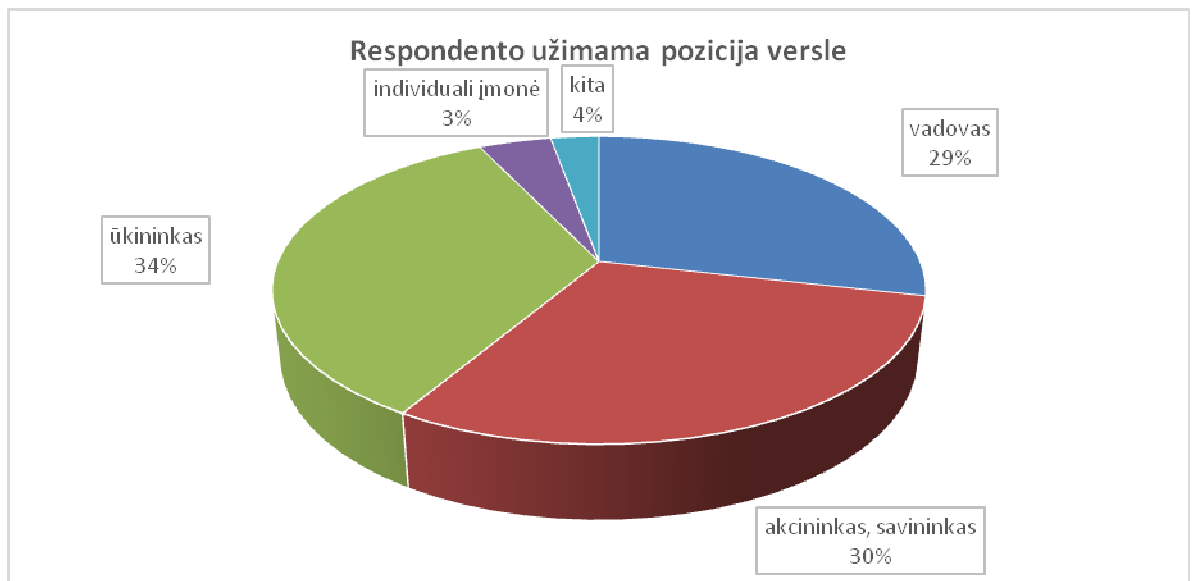
1 pav. Respondentų imtis pagal lytį

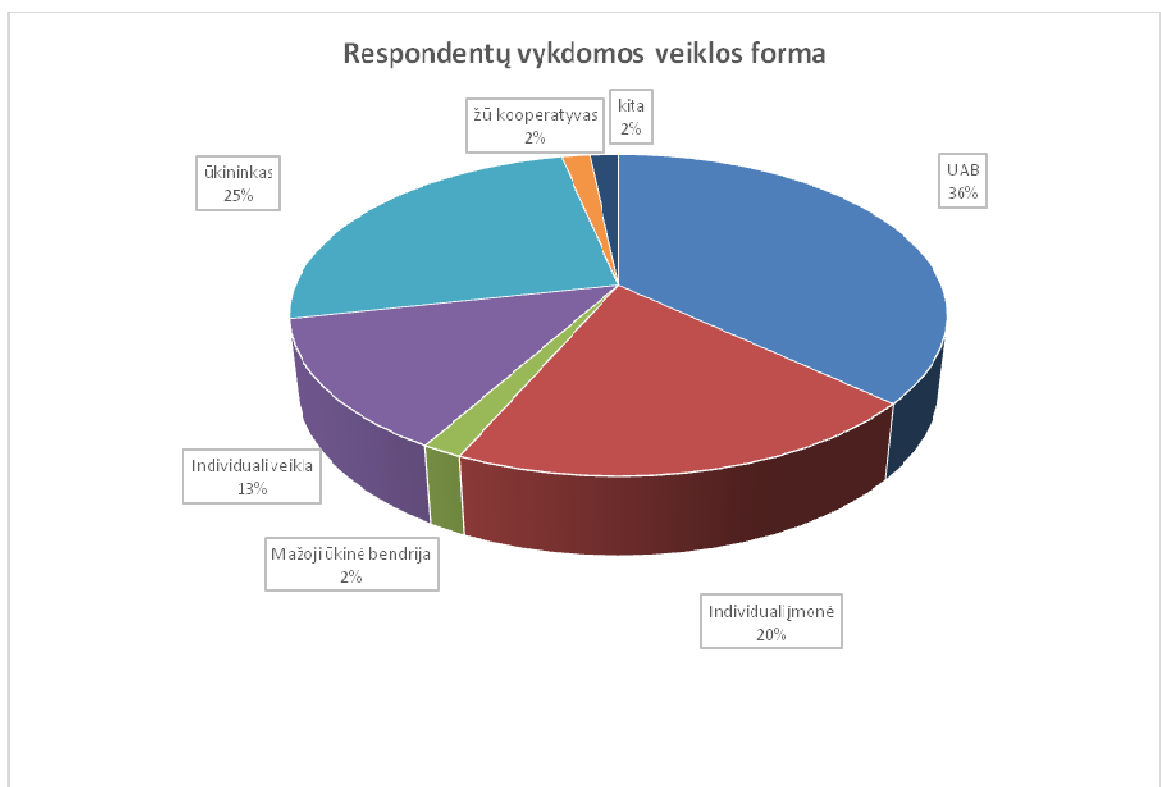
2 pav. Respondentų imtis pagal amžių

Vertinant apklausoje sudalyvavusių respondentų, veikiančių verslo sektoriuje demografines charakteristikas, matome, kad apklausoje vyrauja 40-59 metų amžiaus vyriškos lyties atstovai. Moterys šiame segmente reiškiasi pasyviau-jų respondentų struktūroje tebuvo tik 27 proc. Šių duomenų nepavyko palyginti su statistiniais duomenimis, nes tokios statistinė informacijos nepavyko gauti.

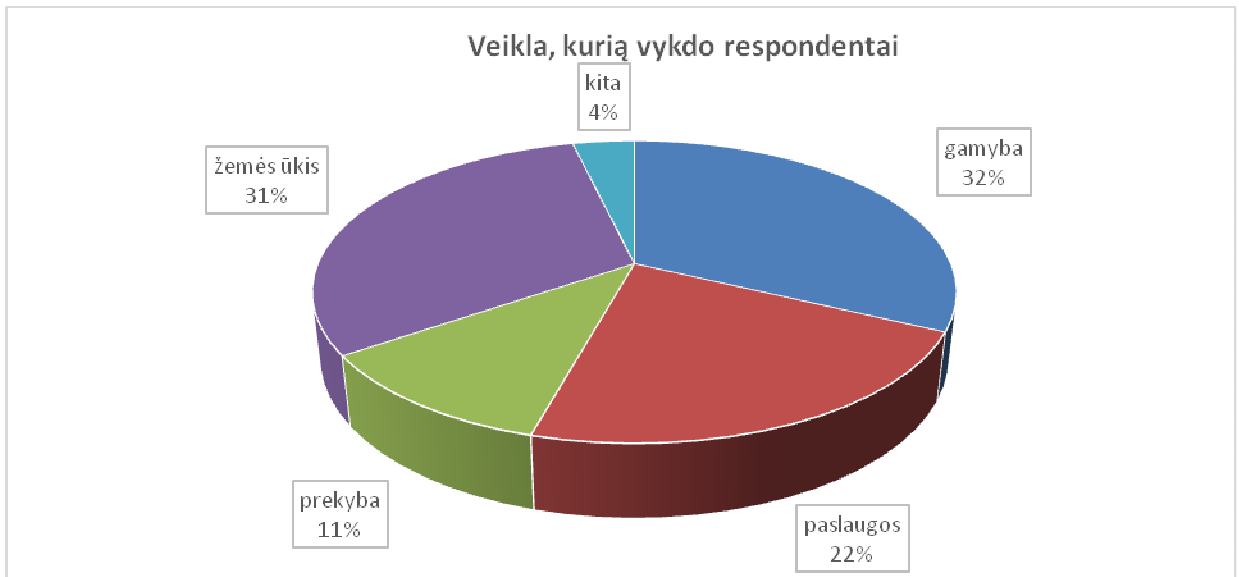
Vertinant respondentų veiklos charakteristikas, gauti rezultatai rodo:

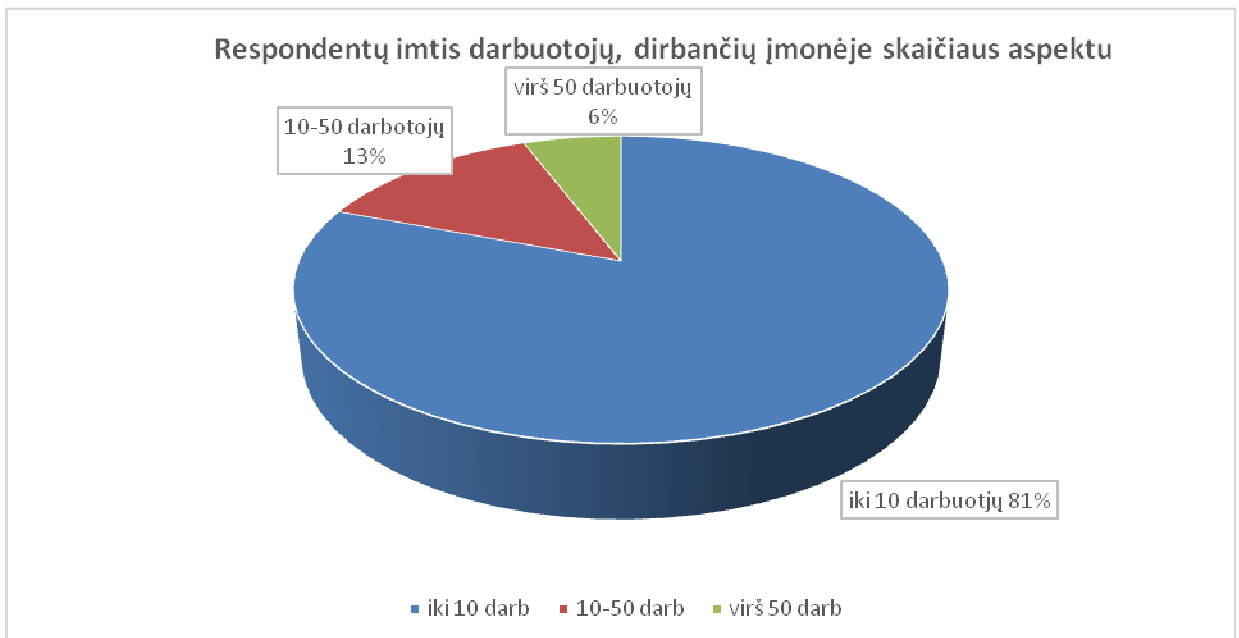
3 pav. Respondentų imtis užimamos pozicijos versle aspektu

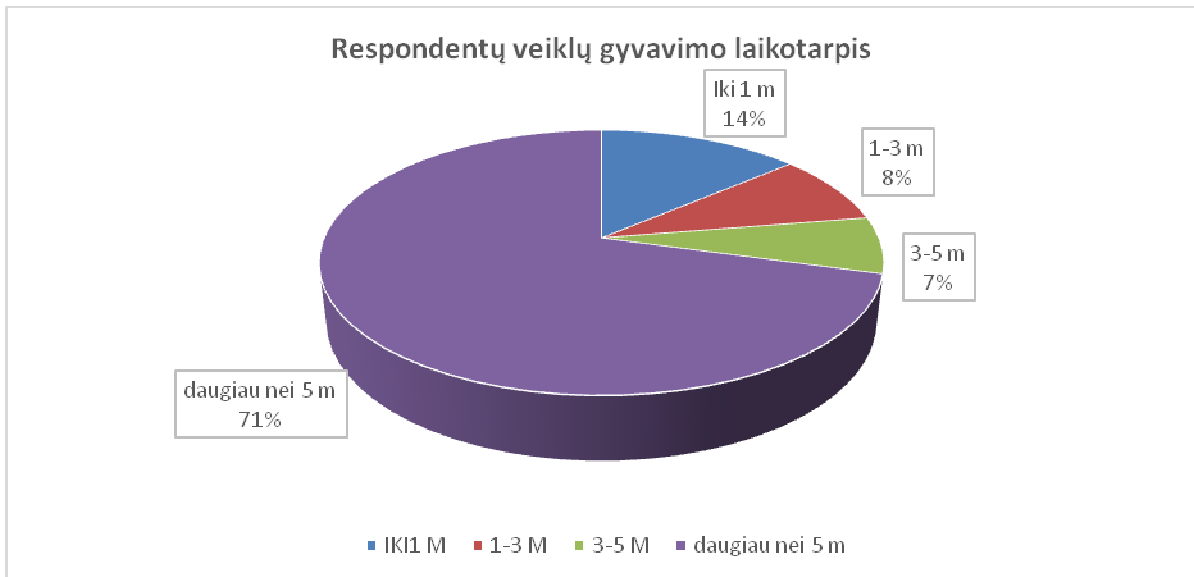
4 pav. Respondentų imtis vykdomos veiklos formos aspektu

5 pav. Respondentų imtis veiklos, kurią vykdo aspektu

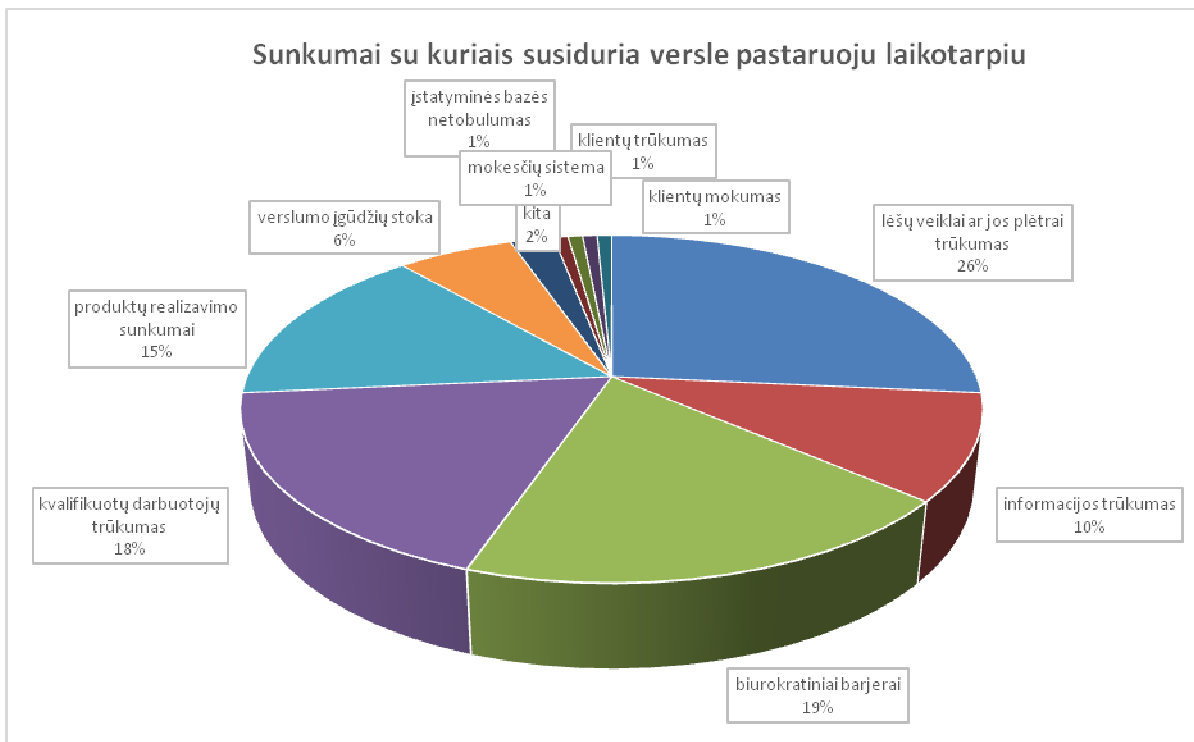
6 pav. Respondentų imtis darbuotojų, dirbančių įmonėje skaičiaus aspektu

7 pav. Respondentų imtis įmonės veiklų gyvavimo laikotarpio aspektu

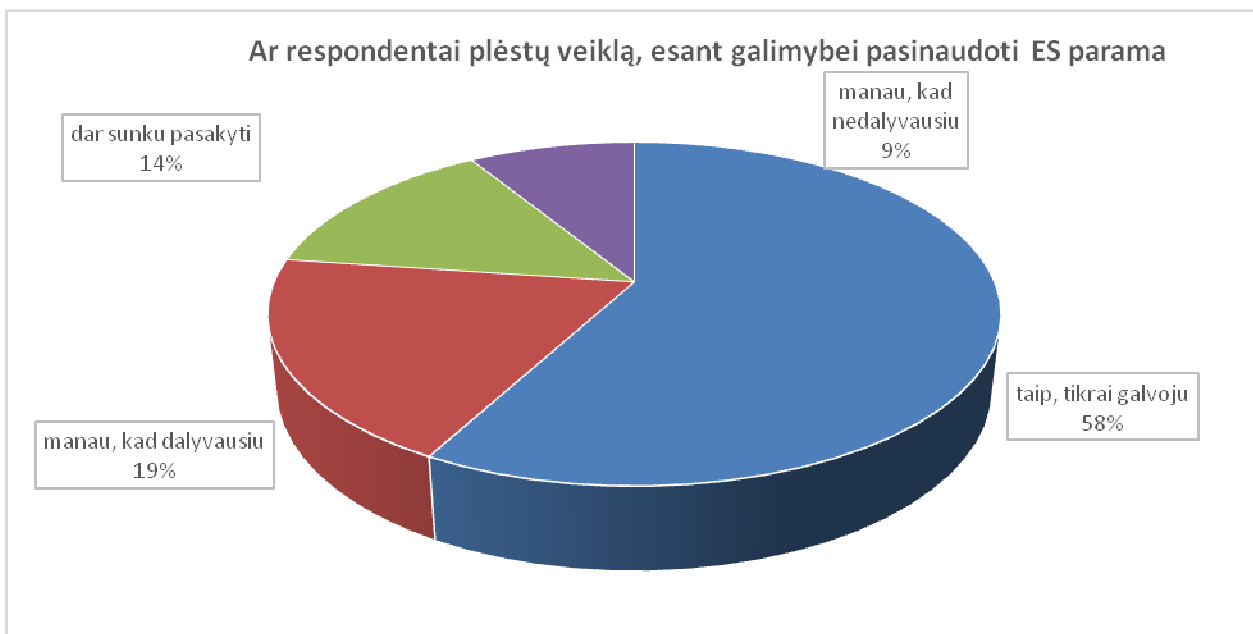
Vertinant tai, su kokiais sunkumais susiduria Panevėžio rajono verslo sektorius, gauti atsakymai parodė pagrindinių pastarojo periodo verslo trikdžių ketvertuką:

- Lėšų veiklai ir jos plėtrai trūkumas (26 proc. respondentų);
- Biurokratiniai barjerai (19 proc. respondentų);
- Kvalifikuotų darbuotojų trūkumas (18 proc. respondentų);
- Produktų realizavimo sunkumai (15 proc. respondentų).

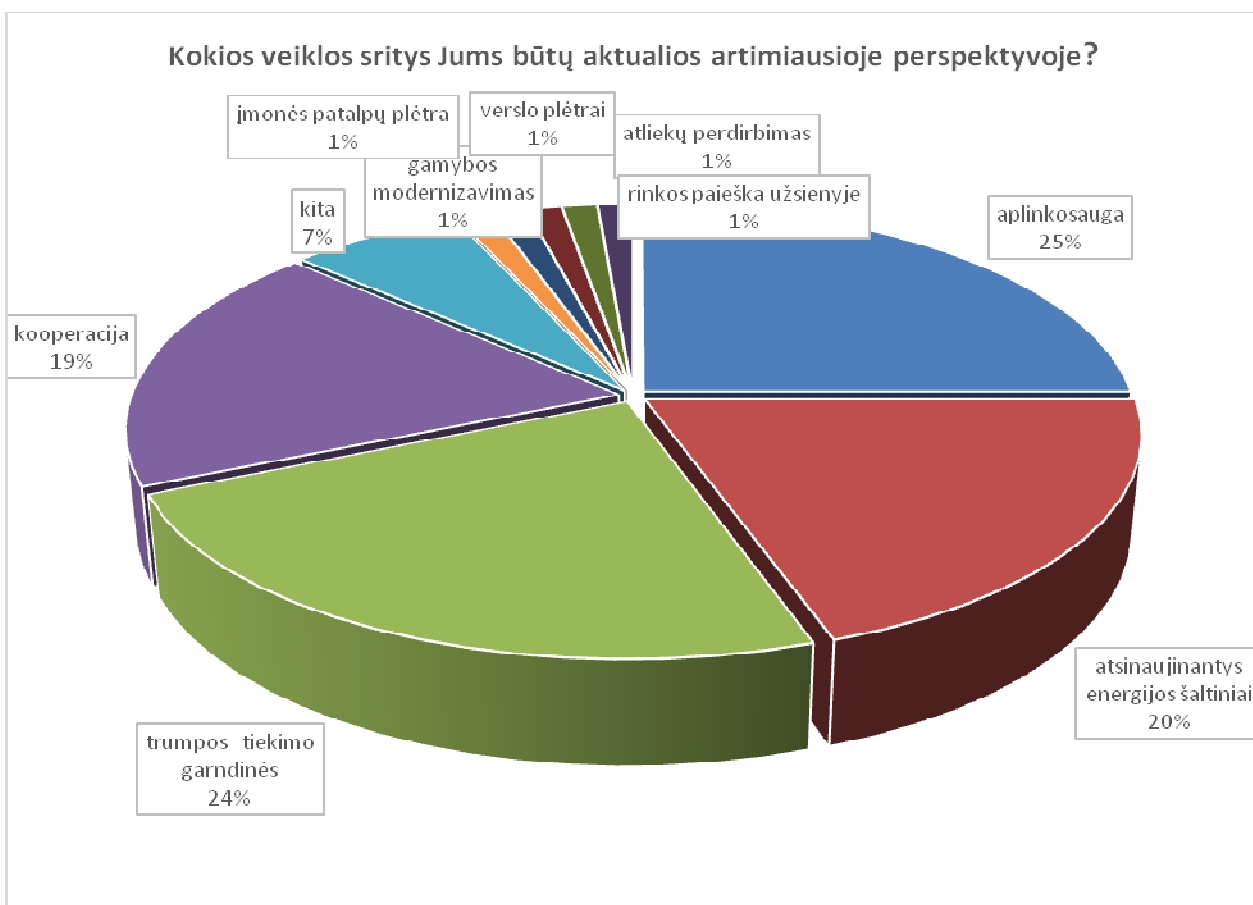

8 pav. Sunkumai, su kuriais verslo sektoriaus atstovai susiduria versle pastaruoju laikotarpiu

Vertinant respondentų nusiteikimą veiklos plėtrai, jei būtų sudaryta galimybė pasinaudoti ES parama, gauti rezultatai parodė pakankamai aktyvų susidomėjimą ES paramos lėšų gavimu. Net 77 proc. respondentų svarstytų apie galimybę pasinaudoti šiomis lėšomis.

9 pav. Respondentų ketinimai plėsti savo veiklą, atsiradus galimybei pasinaudoti ES lėšomis

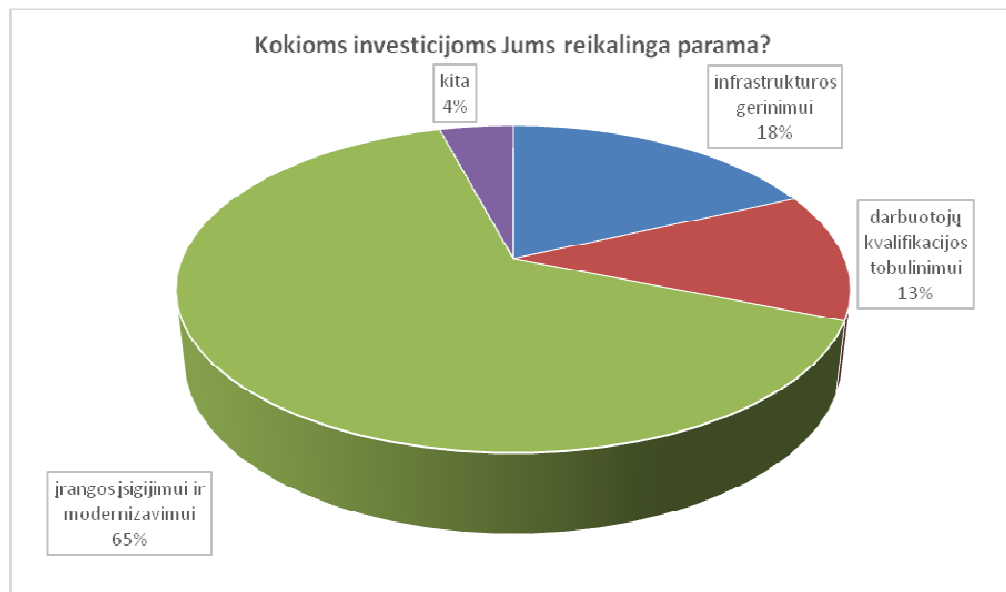

10 pav. Kokios veiklos sritys Jums būtų aktualiausios

Artimiausiu laikotarpiu pačiomis aktualiausiomis verslo sritimis įvardintos:

- Aplinkosauga (25 proc. respondentų);

- Trumpos tiekimo grandinės (24 proc. respondentų);
- Atsinaujinantys energijos šaltiniai (20 proc. respondentų),
- Kooperacija (19 proc. respondentų).

11 pav. Kokioms investicijoms Jums būtų reikalinga parama

Didžioji verslo sektoriaus atstovų dalis ES paramos lėšas panaudotų įrangos įsigijimui ir modernizavimui (65 proc. respondentų).

Tyrimo išvados:

1. Atlikto tyrimo metu buvo identifikuotas pagrindinių pastarojo periodo verslo Panevėžio rajone trikdžių ketvertukas:

- Lėšų veiklai ir jos plėtrai trūkumas (26 proc. respondentų);
- Biurokratiniai barjerai (19 proc. respondentų);
- Kvalifikuotų darbuotojų trūkumas (18 proc. respondentų);
- Produktų realizavimo sunkumai (15 proc. respondentų).

Pabrėžtina tai, kad dalis šių trikdžių gali būti sprendžiami naujojo periodo VPS numatytų priemonių ir veiklos sričių pagalba.

2. Šiandienai net 77 proc. respondentų svarstytų apie galimybę pasinaudoti ES paramos lėšomis. Šis rezultatas rodo, kad tikslinga numatomų naujosios strategijos ES paramos lėšų dalį skirti Panevėžio rajono verslo sektoriaus atstovams, juos įtraukiant į naujosios VPS įgyvendinimą.

3. Artimiausiu laikotarpiu pačiomis aktualiausiomis verslo sritimis įvardintos:

- Aplinkosauga (25 proc. respondentų);
- Trumpos tiekimo grandinės (24 proc. respondentų);
- Atsinaujinantys energijos šaltiniai (20 proc. respondentų),
- Kooperacija (19 proc. respondentų).

4. Didžioji verslo sektoriaus atstovų dalis ES paramos lėšas panaudotų įrangos įsigijimui ir modernizavimui (65 proc. respondentų).

Parengė:

Projektų vadovė-administratorė

Vilma Juodagalvytė-Baranovskaja

APKLAUSOS ANKETA

Panevėžio rajono vietos veiklos grupė šiuo metu rengia naują 2014- 2020 m. vietos plėtros strategiją. Prašome Jūsų užpildyti anketą esamos Panevėžio rajono situacijos ir poreikių analizei. Jei turite galimybę, anketą prašome pildyti internetu www.panvvg.lt puslapyje

1. Kokioje seniūnijoje Jūs gyvenate?

- Karsakiškio
- Krekenavos
- Miežiškių
- Naujamiesčio
- Pajstrio
- Panevėžio
- Raguvos
- Ramygalos
- Smilgių
- Upytės
- Vadoklių
- Velžio

2. Jūsų gyvenamosios vietovės pavadinimas:

3. Jūsų amžius?

- iki 29 m.
- 30 - 39 m.
- 40 - 59 m.
- 60 m. ir vyresnis

4. Jūsų lytis?

- Vyras
- Moteris

5. Prašome nurodyti šiuo metu Jūsų šeimoje (įskaitant Jus) kartu gyvenančių asmenų skaičių:

6. Jūsų šeimyninė padėtis?

- vedęs/ištekėjusi
- nevedęs/netekėjusi
- našlys/našlė
- išsiskyręs/išsiskyrusi

7. Jūsų išsimokslinimas?

- pradinis
- pagrindinis
- vidurinis
- profesinis

- aukštesnysis
- aukštasis

8. Ar Jūsų šeimoje yra bedarbių?

- Taip
- Ne

9. Jūsų pareigos arba pagrindinis užsiėmimas?

- Vadovaujantis darbuotojas
- Tarnautojas
- Darbininkas, samdomas darbuotojas
- Verslininkas
- Ūkininkas
- Studentas
- Namų šeimininkė
- Bedarbis
- Pensininkas
- Kita (*įrašykite*): _____

10. Jūsų pajamos vienam šeimos nariui per mėnesį?

- iki 350 Lt
- 351-749 Lt
- 750-1000 Lt
- 1001-2000 Lt
- 2001 ir daugiau Lt

11. Kokia gyvenamosios vietovės problema Jūsų nuomone yra pati opiausia?

(Prašome pasirinkti vieną įrašą)

- Gyventojų skaičiaus mažėjimas
- Gyventojų senėjimas
- Nedarbas
- Mažos gyventojų pajamos
- Paslaugų trūkumas
- Bloga infrastruktūra (keliai, apšvietimas, viešieji pastatai, vandentiekis ir pan.)
- Kita (*įrašykite*): _____

12. Ką žinote apie Panevėžio rajono vietos veiklos grupę?

(Prašome pasirinkti vieną įrašą)

- Taip žinau, nes mano gyvenamojoje vietovėje įgyvendinome vietos plėtros projektą
- Esu girdėjęs, kad yra tokia organizacija
- Nieko nežinau apie šios organizacijos veiklą
- Kita (*įrašykite*): _____

13. Lietuvos kaimo gyventojus įvairia forma pasiekia Europos Sąjungos parama. Ar Jūs asmeniškai pajutote tokios paramos naudą sau ir savo gyvenamajai vietovei?

- Taip
- Ne

14. Europos Sąjungos parama Lietuvos kaimui bus teikiama ir laikotarpiu iki 2020 m. Kokiems paramos prioritetams Jūs teiktumėte pirmenybę, kad ES lėšos, skirtos kaimo gyventojams, būtų kuo geriau panaudotos?

Įvertinkite kiekvieno ES paramos prioriteto konkrečias sritis, kurias savo strategijoje gali pasirinkti Panevėžio rajono vietos veiklos grupė. Jūs galite įvertinti kiekvieną prioriteto sritį pažymėdami vieną skaičių iš penkių, kur **1 – paramą teikti nesvarbu**, o **5 – paramą teikti labai svarbu**.

	1 - nesvarbu	2	3	4	5 – labai svarbu
Paslaugų gyventojams (švietimo, kultūros, sporto, aplinkos tvarkymo ir pan.) plėtra	☐	☐	☐	☐	☐
Paslaugų socialiai pažeidžiamoms grupėms (bedarbiams, vaikams, vyresnio amžiaus žmonėms, neįgaliesiems ir pan.) plėtra	☐	☐	☐	☐	☐
Viešosios infrastruktūros (viešieji pastatai, viešosios erdvės, transporto infrastruktūra, vandentvarka ir pan.) plėtra	☐	☐	☐	☐	☐
Turizmo infrastruktūros ir paslaugų plėtra	☐	☐	☐	☐	☐
Bendruomeniškumą skatinančios iniciatyvos	☐	☐	☐	☐	☐
Savanorystę skatinančios veiklos	☐	☐	☐	☐	☐
Parama darbo vietų kūrimui	☐	☐	☐	☐	☐
Prieigos prie informacinių ir ryšių technologijų plėtra, jų naudojimo skatinimas ir kokybės gerinimas kaimo vietovėse	☐	☐	☐	☐	☐
Naujovių skatinimas ir diegimas kaimo vietovėse	☐	☐	☐	☐	☐
Mokymosi visą gyvenimą ir profesinio mokymo žemės ūkio ir miškininkystės sektoriuose skatinimas	☐	☐	☐	☐	☐
Palankesnių sąlygų pradėti veiklą ūkininkavimo sektoriuje sudarymas, visų pirma, kartų kaitos žemės ūkio sektoriuje palengvinimas	☐	☐	☐	☐	☐
Projektai, skirti vietos produkcijos perdirbimui ir realizavimui	☐	☐	☐	☐	☐
Biologinės įvairovės atkūrimas, išsaugojimas ir didinimas	☐	☐	☐	☐	☐
Didelės gamtinės vertės ūkininkavimas ir kraštovaizdžių būklė	☐	☐	☐	☐	☐
Atsinaujinančiųjų energijos išteklių, šalutinių produktų, atliekų, liekanų ir kitų nemaistinių žaliavų tiekimo ir naudojimo palengvinimas bioekonomikos tikslais	☐	☐	☐	☐	☐

15. Ar trūksta Jūsų gyvenamojoje vietovėje šių paslaugų?

	Taip, trūksta	Ne, netrūksta
Aplinkos tvarkymas (vejų nupjovimas, vaismedžių genėjimas, šiukšlių išvežimas ir pan.)	☐	☐
Apsirūpinimas kuru (malkomis, briketais, akmenis anglimi ir pan.)	☐	☐
Specialios paslaugos sodyboms (kaminų valymas ir kitos priešgaisrinės saugos priemonės, šulinių sutvarkymas ir pan.)	☐	☐
Sklypo šalia gyvenamojo būsto ir/arba daržo įdirbimas	☐	☐
Nesudėtingas pastatų remontas (vidaus apdailos darbai, stogo, krosnies remontas ir pan.)	☐	☐
Vaikų priežiūros paslauga	☐	☐

Vyresnio amžiaus asmenų ir sunkių ligonių priežiūra (slauga, vaistų suleidimas, aprūpinimas būtiniaisiais pirkiniais ir pan.)	☐	☐
Transporto paslaugos (nuvykimas į administracinį centrą tvarkyti dokumentų, bažnyčios lankymas, vizitai pas gydytojus ir pan.)	☐	☐
Personalinių kompiuterių ir interneto priežiūros paslaugos	☐	☐
Patalpų nuoma šeimos/giminės šventėms, laidotuvėms, kitiems įvykiams	☐	☐

Jei trūksta kitų paslaugų, įrašykite kokių:

16. Ar pirtumėte tokias paslaugas, jei jos būtų pradėtos teikti Jūsų gyvenamojoje vietovėje?

- Taip, pirkčiau
 Ne, nepirkčiau

17. Rajono kaimo bendruomenės vykdo ne tik visuomeninę, kultūrinę, švietėjišką veiklą, bet turi galimybę planuoti ir ūkinę veiklą, kuri duotų pajamas. Kaip manote, kokios ekonominės veiklos galėtų imtis Jūsų kaimo bendruomenė, jei tokios veiklos pradžia būtų skirta Europos Sąjungos parama? (Galite pasirinkti kelis įrašus)

- Įvairių paslaugų vietos gyventojams teikimas
 Gamtos gėrybių (grybų, uogų, žolelių ir pan.) rinkimas, džiovinimas ir realizavimas
 Ūkininkų produkcijos realizavimas
 Amatininkų gaminių bei suvenyrų gamyba ir realizavimas
 Kulinarinio paveldo produktų pardavimas
 Įvairių paslaugų turistams teikimas
 Nežinau, sunku pasakyti
 Kita (įrašykite): _____

18. Ar Jūs būtumėte linkę imtis bendruomeninio verslo iniciatyvų ir įgyvendinti bendruomeninį verslą skatinančius projektus?

- Taip, tai būtų įdomu
 Jau šiuo metu svarstome apie tokių projektų galimybę
 Tokių projektų neplanuojame
 Nežinome

Pastabos:

19. Kaip manote, kas trukdo Jūsų bendruomenei organizuoti savo verslą ir/arba teikti savo nariams būtiniausias paslaugas? (Galite pasirinkti kelis įrašus)

- Bendruomeninė organizacija yra per silpna organizaciniu požiūriu, kad galėtų sėkmingai imtis ūkinės veiklos.
 Bendruomenei trūksta žinių ir paslaugų organizavimo patirties
 Bendruomenė neturi kapitalo ūkinei veiklai vykdyti
 Trūksta gerų idėjų
 Trūksta palaikymo iš šalies, niekas iš valdžios ir verslo atstovų su bendruomene apie tai nešneka
 Bendruomenėje daugelis nenori rizikuoti ir vengia atsakomybės
 Bendruomenė neturi poreikio specialiai organizuoti ūkinę veiklą, nes sugebama vietos problemas išspręsti įprastais būdais – giminių, kaimynų ir valdžios paramos dėka
 Bendruomenė turi užsiimti visuomenine veikla, kuri nesusijusi su pajamų gavimu

Kita (įrašykite) _____

20. Ar Jūs pats imtumėtės smulkaus verslo, jei jo pradžiai būtų suteikta ES parama?

- Taip
 Ne

Jei „Taip“, gal galite įvardinti verslo idėją, kurią norėtumėte įgyvendinti?

(Išvardykite vieną ar keletą veiklų ir nurodykite, kodėl ši veikla gali būti sėkminga)

21. Jūsų nuomone, kokios konkrečios priemonės pagerintų kaimo jaunimo (iki 29 m.) situaciją? (Galite pasirinkti kelis įrašus)

- Bendruomenė turėtų įtraukti jaunimą į savo veiklą
 Turi būti finansuojamos jaunimo verslo iniciatyvos
 Reikia įtraukti jaunimą į savanorišką veiklą
 Jaunimo informavimas apie galimybes mokytis, kurti verslą ir pan.
 Galimybių jauniems žmonėms dirbti sudarymas (vaikų priežiūros organizavimas ir pan.)
 Saugios gyvenamosios aplinkos kūrimas
 Laisvalaikio (kultūros, sporto ir pan.) galimybių didinimas
 Kita (įrašykite): _____

22. Jei apie ką nors svarbaus nebuvo paklausta anketoje, parašykite:

23. Nurodykite savo kontaktus, kuriais galėtume su Jumis susisiekti ir pakviesti į susitikimą su Panevėžio rajono vietos veiklos grupe (neprivaloma):

(Vardas, pavardė, telefonas, elektroninis paštas)

Panevėžio rajono gyventojų apklausos rezultatų apibendrinimas

Gyventojų poreikių analizė – vienas iš svarbiausių vietos plėtros strategijos rengimo etapų, kurio metu siekiama išsiaiškinti esamą Panevėžio rajono teritorijos socialinę-ekonominę situaciją bei gyventojų ir organizacijų poreikius bei problemas. Rajono gyventojų poreikių išsiaiškinimo etapas suteikia galimybę aktyvinti rajono gyventojus, padeda priimti tiriamai teritorijai adaptuotus strateginius sprendimus. Per naujosios Panevėžio rajono vietos veiklos grupės vietos plėtros strategijos rengimo laikotarpį buvo vykdyta visos VVG teritorijos gyventojų apklausa. Atliekant apklausą buvo tiriama Panevėžio rajono situaciją ir gyventojų poreikius nusakančių požymių pasiskirstymas visoje Panevėžio rajono gyventojų populiacijoje (generalinėje aibėje). Jos metu buvo apklausti visų dvylikos seniūnijų gyventojai, gauti 1 479 respondentų dalyvavusių tyrime atsakymai.

Šios apklausos tikslas ir uždaviniai:

Tyrimo tikslas: įvertinti esamą Panevėžio rajono gyventojų situaciją ir atlikti Panevėžio rajono gyventojų poreikių ir prioritetinių problemų apžvalgą.

Tyrimo tikslui pasiekti išskelti šie tyrimo uždaviniai:

- Identifikuoti socialinius ir ekonominius sunkumus, kuriuos patiria Panevėžio rajono gyventojai;
- Atlikti gyventojų poreikius nusakančių požymių pasiskirstymo visoje Panevėžio rajono teritorijoje analizę;
- Įvertinti gyventojų poreikį ir ketinimus pasinaudoti galimomis KPP paramos lėšomis verslo (privataus ir bendruomeninio) kūrimui ir plėtrai;
- Identifikuoti verslo sritis, kurios galėtų būti vystomos pasinaudojant parama;
- Identifikuoti riddžius, stabdančius idėjų įgyvendinimą rajone.

Tyrimo metodas: Panevėžio rajono gyventojų situacijos ir poreikių analizės atlikimui buvo vykdoma apklausa. Pasirinktas kiekybinis duomenų rinkimo metodas, naudojant e-erdvėje ir raštu (anketinės apklausos anketa pateikta priede Nr. 7) būdus. Apklausos dalyvių anketavimas buvo vykdomas nuo 2015m. kovo iki 2015 m. birželio mėn., laisvai pasirenkant anketų pildymo formą. Pilna atlikto tyrimo ataskaita viešai prieinama Panevėžio rajono vietos veiklos grupės svetainėje adresu: www.panvvg.lt

Respondentų imtis:

Norint daryti statistiškai reikšmingas išvadas apie tiriamų požymių pasiskirstymą tiriamoje populiacijoje, nustatant imties dydį, buvo remiamasi socialiniuose tyrimuose naudojamais matematinės statistikos metodais. Laikomasi vienos iš pagrindinių metodologinių nuostatų-imties reprezentatyvumo reikalavimo. Nustatant tiriamąją imtį buvo remtasi prielaida, kad gauti tyrimo rezultatai bus naudojami visai tiriamai generalinei aibei (Panevėžio rajono gyventojams) ir tiriamos grupės narių (seniūnijų, gyvenviečių) bendriems požymiams apibūdinti. Panevėžio rajono savivaldybės administracijos internetinio puslapio (www.panrs.lt) duomenis¹ 2015 m. sausio 1 d.

¹<http://panrs.lt/go.php/Struktura-ir-kontaktai44493832592625>

Panevėžio rajone gyveno 41 225 gyventojai. Tame skaičiuje 34 168 pilnamečiai. Šiais duomenimis buvo remiamasi, darant prielaidą, kad savivaldybėje fiksuojami gyventojų duomenys tiksliau atspindi realią rajono gyventojų situaciją. Atliekamos apklausos metu anketiniai duomenys buvo renkami tik iš pilnamečių asmenų, todėl apskaičiuojant reprezentatyvios respondentų imties tūrį, remiamasi oficialiu pilnamečių asmenų, gyvenančių Panevėžio rajone, skaičiumi. Norint sužinoti, kiek reikia apklausti respondentų, kad iš jų nuomonės būtų galima spręsti apie visą populiaciją, buvo taikoma ši imties nustatymo formulė²:

$$n = \frac{z^2 * s^2}{\Delta^2}$$

n-respondentų skaičius

Čia sigma (s) apskaičiuojama pagal formulę:

$$S = \sqrt{\% * (100 - \%)} ,$$

Kur:

z - koeficientas, surandamas iš vadinamųjų Stjudento (Stjudento tikimybinio skirstinio, priklausomo nuo imties ir norimo patikimumo, koeficientas) pasiskirstymo lentelių, ir kuris pasirenkamas pagal tai, kokį patikimumą norime gauti.

(Mūsų skaičiavimo atveju kai patikimumas 95 proc. (p = 0,05), z = 1,96))

S — imties vidutinis kvadratinis nuokrypis.³

Gauname šios mūsų tyrimo reprezentatyvios imties dydį:

Rodiklis	Reikšmė
n	1026,877

1 lentelė Reprezentatyvios imties dydis

Skaičiavimai parodo, kad mūsų anketavimo metu turima respondentų imtis (1 749 respondentai) užtikrina tyrimo duomenų reprezentatyvumą. Imties patikimumo išvadas taikėme ir smulkesniais (seniūnijų lygmeniu) pjūviais

Seniūnija	Apklaustų respondentų skaičius	Seniūnijos respondentų procentas bendroje respondentų imtyje
Karsakiškio	169	11,4
Krekenavos	145	9,8
Miežiškių	128	8,7
Naujamiesčio	67	4,5
Paįstrio	144	9,7
Panevėžio	146	9,9
Raguvos	127	8,6
Ramygalos	119	8
Smilgių	60	4,1
Upytės	182	12,3
Vadoklių	84	5,7
Velžio	108	7,3

2 lentelė apklaustųjų respondentų skaičius

²K. Kardelis. Mokslinių tyrimų metodologija ir metodai. 2-asis pataisytas ir papildytas leidimas. Kaunas, 2002

³<http://panrs.lt/go.php/Struktura-ir-kontaktai44493832592625>

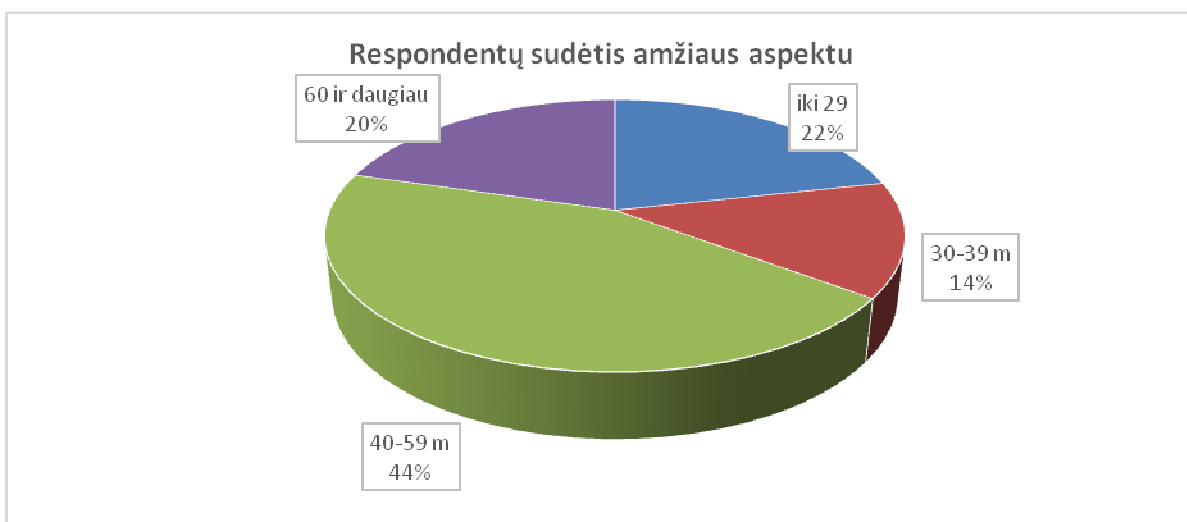
Demografinius respondentų imties kokybinius parametrus anketavime nulėmė bendruomenių narių aktyvumo rodiklis (bendruomeninėje veikloje didesniu aktyvumu pasižymi moterys - 70 %), didesnę aktyvumą apklausoje parodė brandesni asmenys (nuo 40 metų amžiaus - 64%), nes šiandienai jų dalyvavimas bendruomenių veikloje yra kur kas intensyvesnis.

Tyrimo duomenų apdorojimas

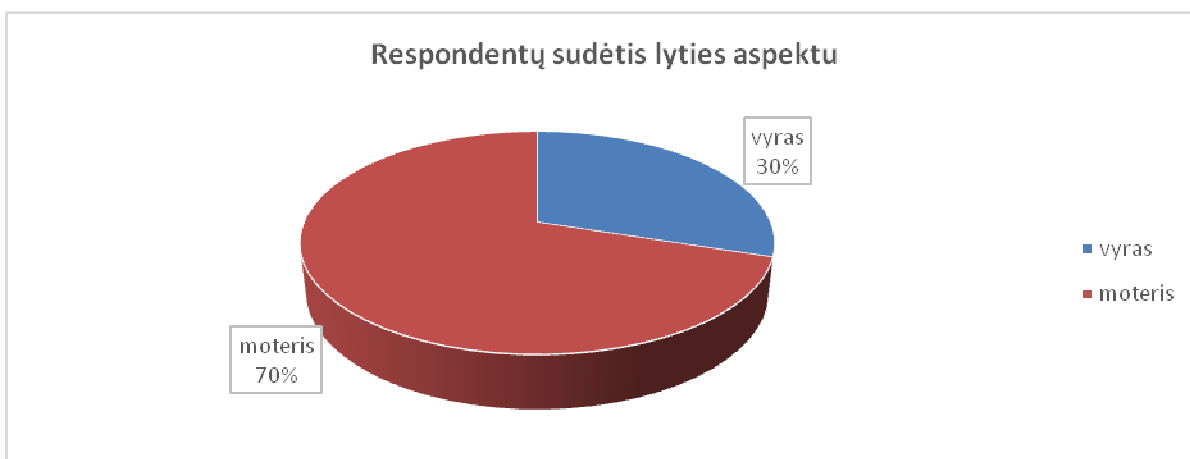
Tyrimo duomenų analizė buvo atlikta naudojant Microsoft Office Excel 2000 programinės įrangos paketą. Tyrime buvo skaičiuojami atsakymų bendrieji pasiskirstymai absoliučiais skaičiais ir procentais nuo visų apklaustųjų bei nuo atsakiusių į konkretų klausimą skaičiaus, atsakymų vidurkiai. Empirinis duomenų pasiskirstymas apibendrinime pateikiamas lentelių ir diagramų forma.

Tyrimo duomenų apibendrinimas

Vertinant respondentų demografines charakteristikas, gauti rezultatai rodo:

1 pav. Respondentų imtis pagal amžių

2 pav. Respondentų imtis pagal lytį

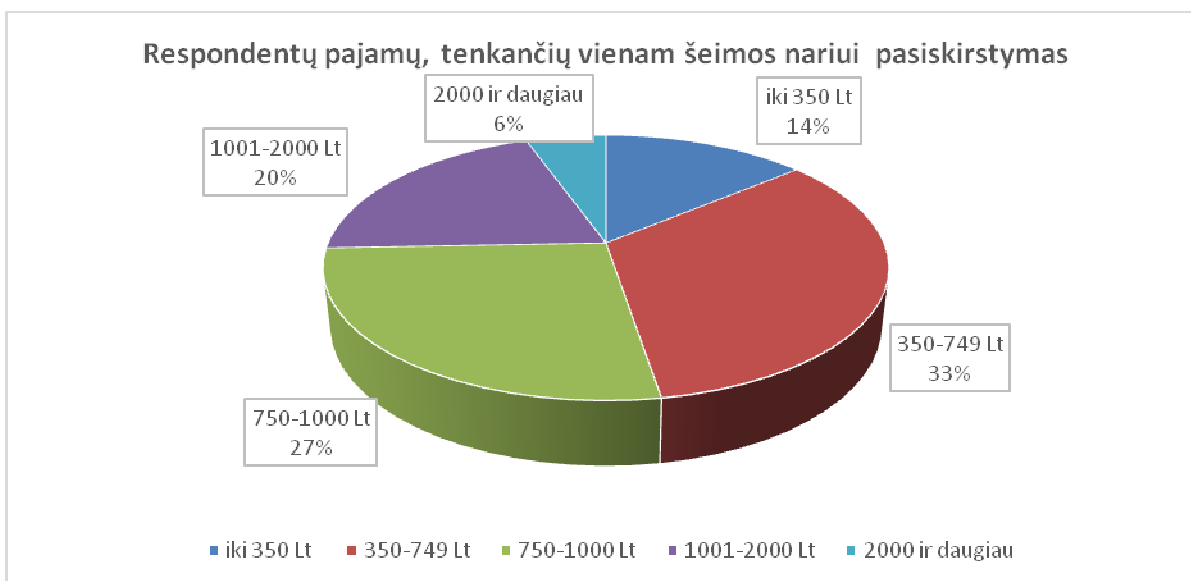
Apklausoje buvo pasirinkta respondentų imties analizė pagal šiuos pagrindinius respondentų demografinius požymius:

- Amžius;
- Lytis;
- Kartu šeimoje gyvenančių asmenų skaičių;
- Išsilavinimą

Vertinant respondentų papildomas(finansines, užimtumo) charakteristikas, gauti rezultatai:

3 pav. Bedarbystė šeimose

4 pav. Pajamų, tenkančių vienam respondentų šeimos nariui struktūros rodikliai

Net 26 % respondentų savo nurodė, kad jų šeimose yra bedarbių, t. y. ilgalaikio ar laikino užimtumo nebuvimo problema šiose šeimose ypač aktualizuota. Šis rezultatas pabrėžia svarbią rajono gyventojų problemą-bedarbystę .

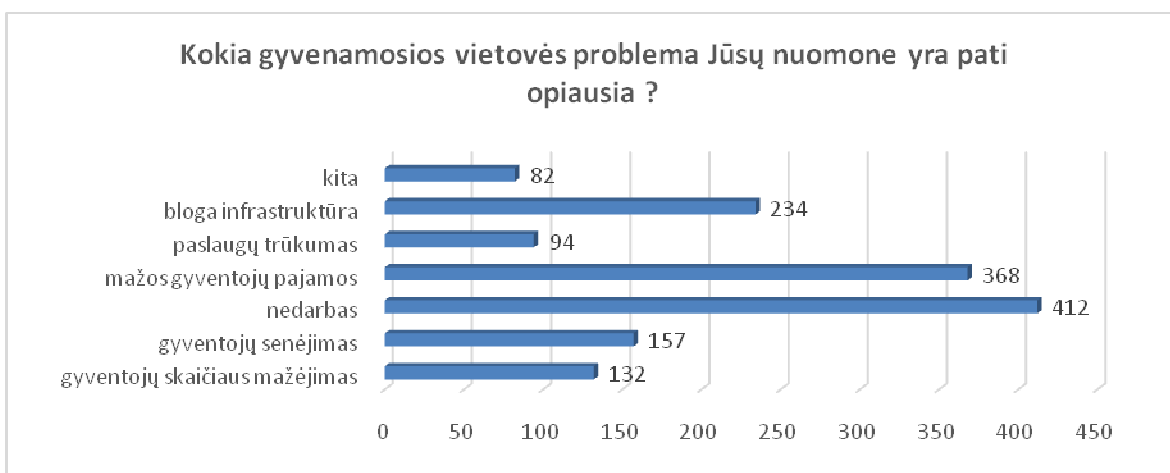
Nagrinėjant pajamų, tenkančių vienam šeimos nariui klausimą, gautų rezultatų analizė parodė kad net 60 % . apklausoje dalyvavusių respondentų priklauso grupei asmenų, gaunančių 350-749 Lt (101,37-216,92 EUR) ir 750-1000 Lt (216,93-282,26 EUR) pajamas. Šie skaičiai parodo, kad net 33

% respondentų Panevėžio rajone gali patirti skurdo riziką, nes vienam šeimos nariui tenkančios pajamos neužtikrina minimalaus Lietuvos Respublikos pragyvenimo lygio pajamų.

Nagrinėjant pagrindines Panevėžio rajono gyvenamųjų vietovių problemas, gauti duomenys parodė, kad pagrindinėmis opiausiomis problemomis savo gyvenamosiose teritorijose gyventojai įvardija :

- Nedarbas (27,86 % respondentų);
- Mažos gyventojų pajamos (24,88 % respondentų);
- Bloga infrastruktūra (15,82 % respondentų).

Pateikti respondentų atsakymai parodo kompleksinį teritorijos poreikį mažinti nedarbo ir skurdo lygį rajone.

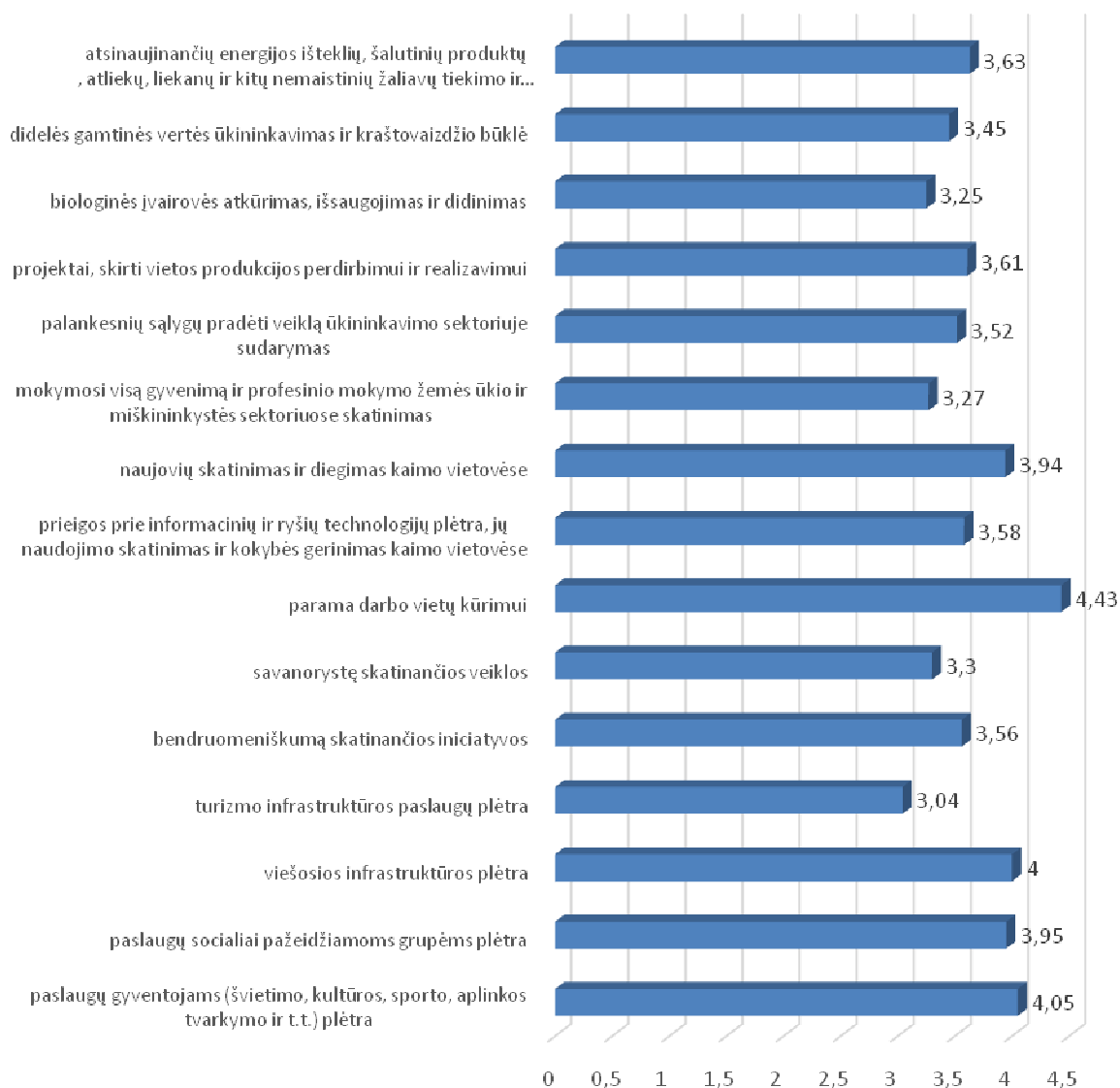
5 pav. Kokia gyvenamosios vietovės problema yra pati opiausia

Svarstant galimos ES paramos gavimo ir panaudojimo galimybes, gauti šie atsakymai:

- Parama darbo vietų kūrimui
- Paslaugų gyventojams plėtra
- Viešosios infrastruktūros plėtra
- Paslaugų socialiai pažeidžiamoms grupėms plėtra
- Naujovių skatinimas ir diegimas kaimo teritorijoje
- Projektai, skirti vietos produkcijos perdirbimui
- Atsinaujančių energijos šaltinių, atliekų perdirbimo kryptis

Gauti atsakymai rodo, kad rajone pagrindinės ES paramos lėšos būtų nukreiptos į darbo vietų kūrimo, paslaugų gyventojams teikimo, infrastruktūros tvarkymo ir inovacijų diegimo sritis.

Kokiems paramos prioritetams Jūs teiktumėt pirmenybę, kad ES lėšos , skirtos kaimo gyventojams, būtų kuo geriau panaudotos?

6 pav. ES lėšų paramos prioritetai (kur 1- nesvarbu, 5 - labai svarbu)

Vertinant paramos prioritetų svarbą, nesvarbiomis sritimis laikomos tos, kurios vertinime neviršijo 3 balų vertinimo. Sritys, vertinime gavusios 3,5 ir daugiau balo vertinamos kaip svarbios. Rezultatai rodo, kad gyventojai prioritetą suteiktų paramos darbo vietų kūrimo, paslaugų gyventojams teikimo, viešosios infrastruktūros plėtros ir naujovių skatinimo sritims.

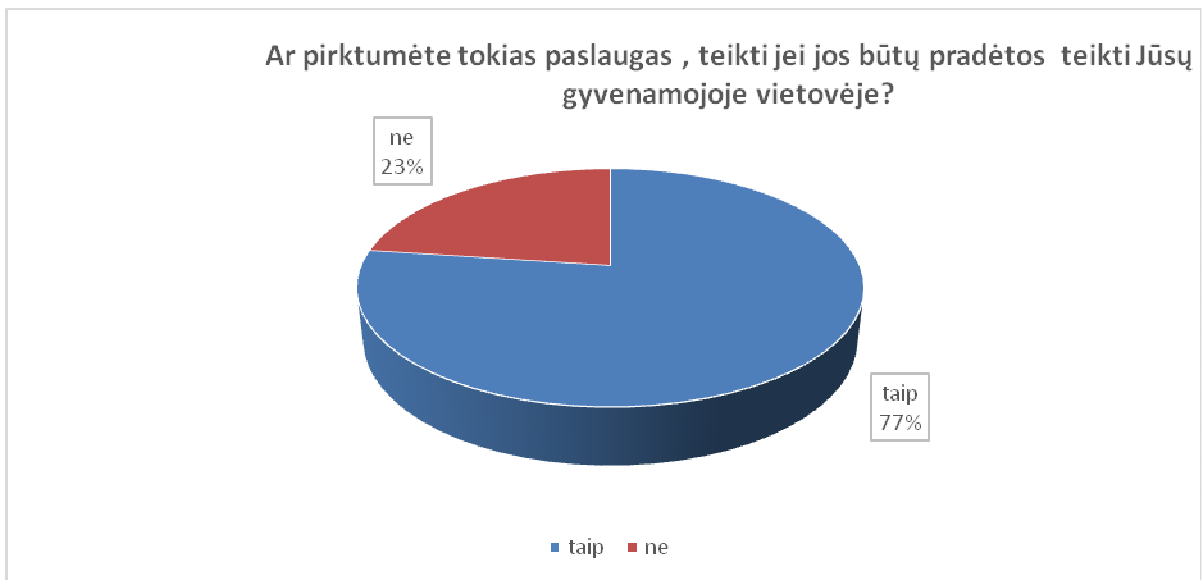
7 pav. Respondentų gyvenamojoje vietovėje trūkstamų paslaugų vertinimas (1-netrūksta, 2-labai trūksta)

Vertinant gyvenamojoje vietovėje trūkstamas paslaugas, respondentai pateikė papildomų trūkstamų jų gyvenamojoje teritorijoje paslaugų sąrašą, kuris nebuvo paminėtas anketavimo instrumentarijuje:

Trūkstamos paslaugos	Respondentų, paminėjusių šių paslaugų trūkumą, skaičius
1. Rituolinių paslaugų patalpų nuoma	6
2. Buitinių paslaugų (siuvykla, kirpykla)	17
3. Bendruomeninių patalpų veiklai	3
4. Maitinimo paslaugos	3
5. Pirties paslaugų	2
6. Nuotekų valymo paslaugų	7
7. Neformaliojo vaikų ugdymo paslaugų	3
8. Sporto, sveikatingumo paslaugų	10
9. Produktų realizavimo vietos, turgavieta, prekybos vietos	6
10. Vaikų ir jaunimo užimtumo paslaugų	11
11. Edukacinių, mokymosi visą gyvenimą paslaugų	3
12. Sveikatos priežiūros paslaugų	7
13. Patalpų remonto paslaugos	4
14. Laisvalaikio zonų įrengimo	2
15. Turizmo paslaugos	2

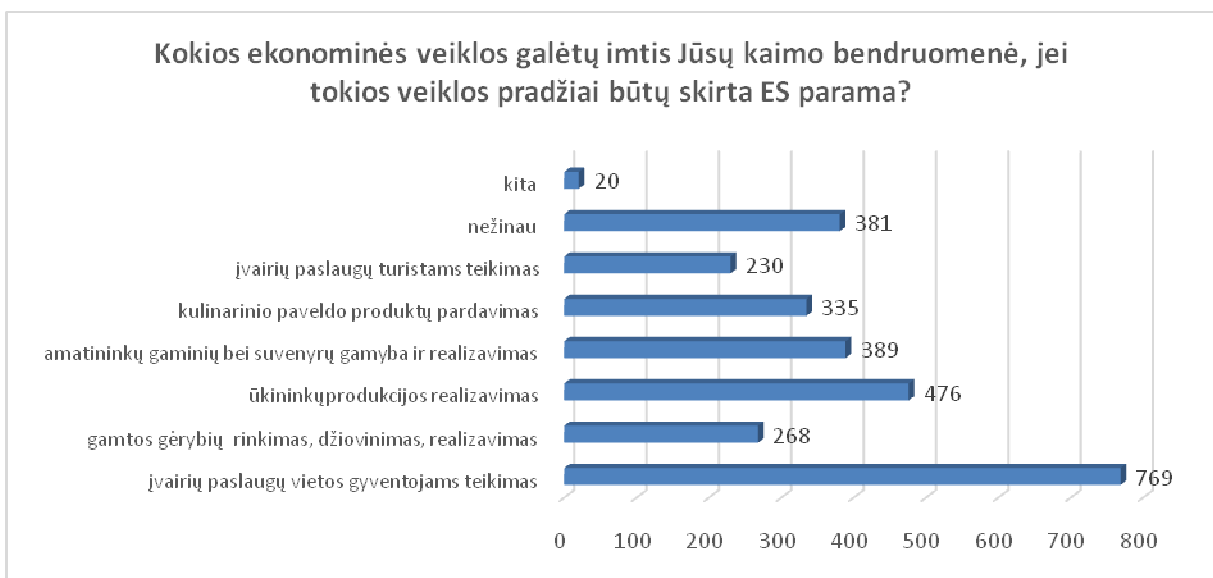
3 lentelė. Įvardintos trūkstamos paslaugos

:

8 pav. Ar respondentai pasirengę naudotis mokamomis paslaugomis, jei jos būtų teikiamos jų gyvenamojoje teritorijoje.

Labai svarbu pabrėžti tai, kad net 77 % respondentų paminėjo, kad būtų pasirengę naudotis mokamomis paslaugomis, jei jos būtų teikiamos jų gyvenamojoje teritorijoje. Šių paslaugų trūkumą identifikuoja rajono gyventojai esamoje situacijoje, kai akcentuojama bedarbystė ir žemas rajono gyventojų pajamų lygis. Rajone sprendžiant gyventojų bedarbystės ir pajamų didinimo problemas, šių paslaugų poreikis turi potencialą augti. Rezultatai rodo, kad trūkstamų paslaugų įgyvendinimas Panevėžio rajono teritorijoje turi tikimybę būti efektyviu, pasižyminčiu vartotojų poreikiu, sudarančiu galimybę teritorijoje šias paslaugas teikiantiems subjektams gauti finansines pajamas.

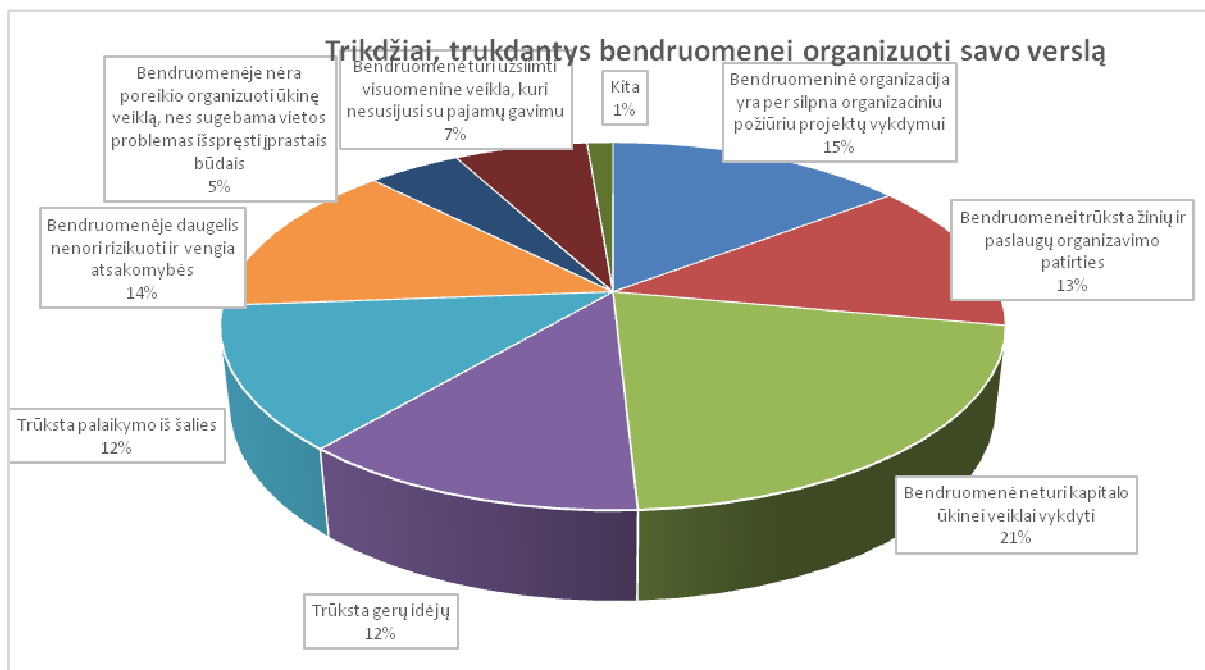

9 pav. Kokios ekonominės veiklos galėtų imtis kaimo bendruomenės, jei tokios veiklos pradžiai būtų skirta ES parama

Pagrindinėmis ekonominės veiklos, kurias gali įgyvendinti Panevėžio rajono bendruomenės kryptys buvo įvardintos:

- Įvairių paslaugų kaimo gyventojams teikimas (51,99 % respondentų) ;
- Ūkininkų produkcijos realizavimas (32,18 % respondentų);
- Amatininkų gaminių ir suvenyrų gamyba ir realizavimas (26,3 % respondentų);
- Kulinarinio paveldo produktų pardavimas (22,65 % respondentų).

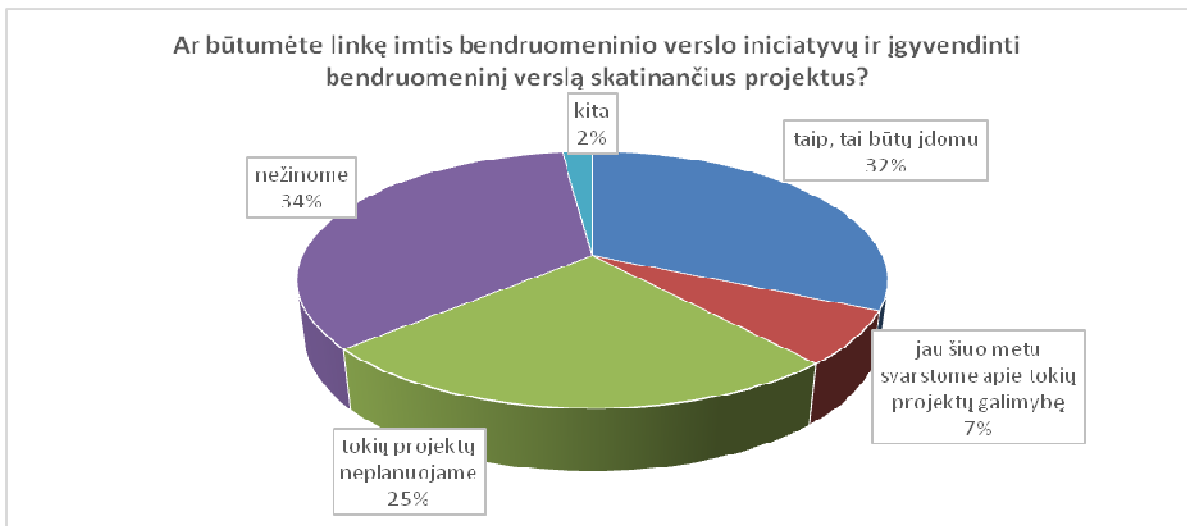
Svarbu pabrėžti tai, kad rajono gyventojai mato galimybes ir jaučia poreikį paminėtų veiklų vykdymui, aktyvesne ir nukreipta rajono gyventojų poreikių tenkinimo linkme.

10 pav. Trūkščiai, trukdantys bendruomenei organizuoti savo verslą

Pagrindiniais trikdžiais, trukdančiais bendruomenei organizuoti savo verslą įvardijami:

- Kapitalo ūkinės veiklos vykdymui neturėjimas;
- Bendruomenė įvardijama kaip per silpna organizaciniu požiūriu projektų vykdymui;
- Bendruomenei vis dar trūksta žinių ir patirties projektų realizavime.

11 pav. Ar būtumėt linkę imtis bendruomeninio verslo iniciatyvų ir įgyvendinti bendruomeninį verslą skatinančius projektus?

Net 39 % respondentų mini, kad jie yra pasirengę dalyvauti tokiose iniciatyvose. Likusiai 61 % respondentų daliai dar reikalingas aktyvinimo, kompetencijų didinimo procesas.

12 pav. Ar pats imtumėtės smulkaus verslo, jei jo pradžiai būtų suteikta ES parama

Individualiai dalyvauti smulkaus verslo vykdymo procese pasirengę net 39 % respondentų, kas garantuoja pakankamą verslo iniciatyvų įgyvendinimo tikimybę Panevėžio rajone.

Papildomai respondentai paminėjo šias galimas jų individualaus ir bendruomeninio verslo iniciatyvas (4 lentelė).

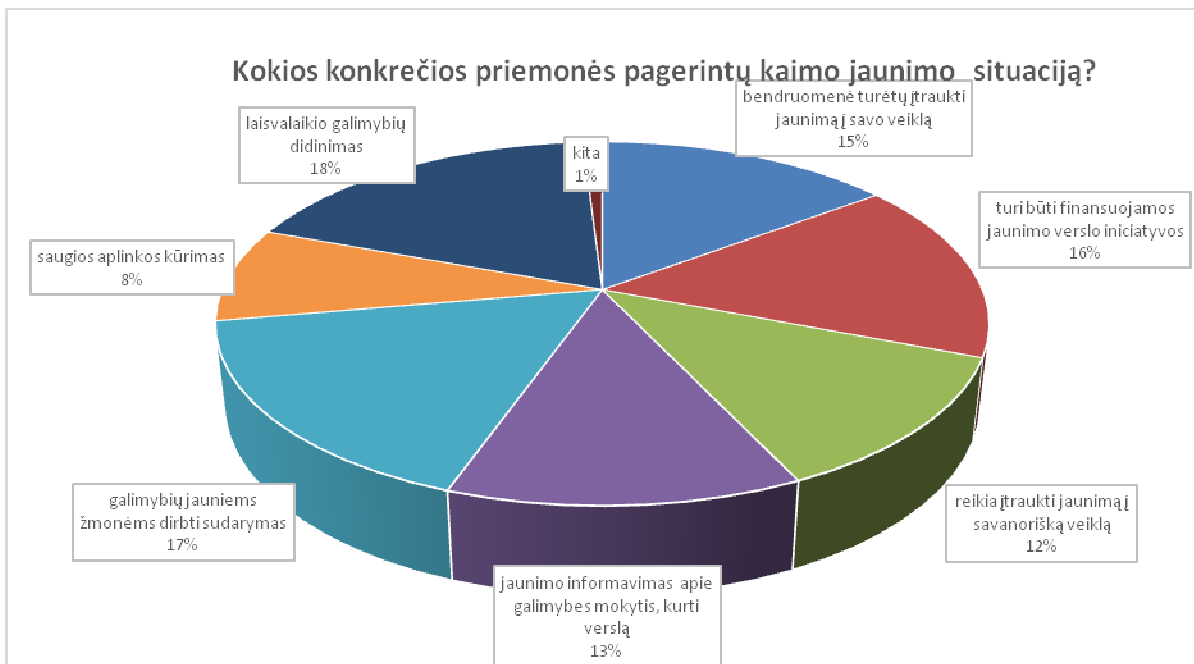
Verslo idėja	Respondentų, įvardijusių verslo idėja, skaičius
• Mini darželis	1
• Maitinimo paslauga	13
• Maisto produktų perdirbimas ir realizavimas	17
• Kulinarinio paveldo produktų realizacija	4

• Atsinaujinantys energijos šaltiniai	1
• Paukščių auginimas	3
• Amatininkų gaminių realizacija	4
• Autoremonto paslaugos	5
• Buitinės paslaugos	12
• Turizmo paslaugos	8
• Renginių organizavimas	3
• Natūralių produktų realizacija	1
• Prekyba gėlėmis	2
• Amatų edukacija	1
• Biokuro gamyba	4
• Patalpų nuoma	3
• Spec. paslaugų gyventojams teikimas	1
• Socialinės paslaugos	4
• Pašarų gamyba gyvūnams	1
• Suvirinimo paslaugos	1
• Gamyba	8
• Vaikų priežiūros paslauga	2
• Kaimo turizmo paslaugos	9
• Sporto paslaugos	2
• Medienos gaminiai	3
• Pievagrybių auginimas ir realizacija	1
• Edukacinė veikla	6
• Vaistinė	1
• Atliekų perdirbimas	1
• Statybinių medžiagų gamyba	2
• Stovyklavietės paslaugos	5
• Gėlininkystė	1
• Pramogų parko įkūrimas	1
• Daugiafunkcinis centras	1
• Biohumuso gamyba	2
• Žemės ūkio darbų paslaugos	1
• Mezgimo paslaugos	1
• ES projektų rengimo konsultacijos	3
• Sveikatinimo paslaugos	1
• Statybų verslas	1
• Nuotekų valymo įmonė	1

4 lentelė. Įvardintos verslo idėjos

Įvardintos galimos verslo idėjos tiesiogiai siejasi su respondentų įvardintais Panevėžio rajono VVG VPS poreikiais: vyrauja tokios verslo idėjos, kaip:

- Buitinių paslaugų (siuvykla, kirpykla);
- Nuotekų valymo paslaugų;
- Sporto, sveikatingumo paslaugų;
- Produktų realizavimo vietos, turgavietės, prekybos vietos;
- Vaikų ir jaunimo užimtumo paslaugų.

13 pav. Kokios konkrečios priemonės pagerintų kaimo jaunimo situaciją?

Ieškant jaunų žmonių Panevėžio rajono teritorijoje situacijos pagerinimo kelių, respondentų nuomone daugiausiai dėmesio reiktų skirti:

- Jaunimo laisvalaikio galimybių didinimui;
- Galimybių jauniems žmonėms dirbti sudarymas;
- Turi būti finansuojamos jaunimo verslo iniciatyvos.

Tyrimo išvados:

- Tyrimo metu gauti atsakymai rodo, kas rajone pakankamai aktualia laikoma bedarbystės problema. Ją įvardija net 27,86% respondentų.
- Rajone pažymima ir mažų gyventojų pajamų problema (24,88 % respondentų), kas skatina imtis veiksmų, įgalinančių didinti rajono gyventojų gaunamų pajamų lygį.
- Rajone pažymima ir tai, kad nemažas dėmesys turėtų būti skiriamas infrastruktūros tvarkymui (15,82%).
- Tyrimo metu gautas rajono teritorijos aktualių poreikių ir problemų sąrašas:
 - Parama darbo vietų kūrimui;
 - Paslaugų gyventojams plėtra;
 - Viešosios infrastruktūros plėtra;
 - Paslaugų socialiai pažeidžiamoms grupėms plėtra;
 - Naujovių skatinimas ir diegimas kaimo teritorijoje;
 - Projektai, skirti vietos produkcijos perdirbimui;
 - Atsinaujinančių energijos šaltinių, atliekų perdirbimo kryptis;
 - Teritorijoje išauginamų ir pagamintų produktų realizavimas;
 - Nedarbo mažinimas ir smulkių verslų kaimo vietovėse kūrimas ir plėtojimas;
 - Turiningo laisvalaikio ir aktyviam poilsiui palankios aplinkos plėtojimas;
 - Informacinių ir ryšių technologijų plėtra, jų naudojimo skatinimas, kokybės ir prieinamumo gerinimas;

- Bendruomeniškumą skatinančių iniciatyvų ir veiklų kūrimas;
 - Savanorystę, ypač jaunimo tarpe, skatinančių veiklų vystymas;
 - Mokymosi visą gyvenimą poreikis.
- 77 proc. respondentų paminėjo, kad būtų pasirengę naudotis mokamomis paslaugomis, jei jos būtų teikiamos jų gyvenamojoje teritorijoje. Šis procentas rodo, kad trūkstamų paslaugų įgyvendinimas Panevėžio rajono teritorijoje turi nemažą tikimybę būti efektyviu, pasižyminčiu vartotojų poreikiu, sudarančiu galimybę teritorijoje šias paslaugas teikiantiems subjektams gauti finansines pajamas.
- Rajone jau pastebimas poreikis vystyti veiklas, kuriose aktyviai dalyvautų patys rajono gyventojai: bendruomenės, smulkūs verslo atstovai, ūkininkai, gyventojai. Šios veiklos galėtų būti nukreiptos į vietos gyventojų poreikių tenkinimą.

Panevėžio rajono vietos veiklos grupės rengiamoje 2016-2023 metų strategijoje VPS prioritetų ir priemonių projektavime visapusiškai bus atsižvelgta į Panevėžio rajono gyventojų situacijos ir poreikių analizės rezultatus. Šios apklausos metu gauti duomenys bus naudojami VPS strategijos rengimo etapuose.

Parengė:
Projektų vadovė-administratorė
Vilma Juodagalvytė-Baranovskaja

Panevėžio rajono vietos veiklos grupė šiuo metu rengia naują 2016-2023 m. vietos plėtros strategiją. Prašome Jūsų užpildyti anketą vietos valdžios atstovų poreikių analizei apie NVO, verslo ir vietos savivaldos bendradarbiavimo galimybes

APKLAUSOS ANKETA

1. Jūsų atstovaujama seniūnija:

☐ Karsakiškio	☐ Raguvos
☐ Krekenavos	☐ Ramygalos
☐ Miežiškių	☐ Smilgių
☐ Naujamiesčio	☐ Upytės
☐ Pajstrio	☐ Vadoklių
☐ Panevėžio	☐ Velžio

2. Savarankiškos savivaldybės funkcijos, kurias Jūsų manymu būtų tikslinga perleisti savivaldybei nepavaldiems vykdytojams (kiekvieną sritį galite įvertinti pažymėdami vieną skaičių iš penkių, kur **1-netikslinga** perleisti savivaldybės funkcijas, o **5 – labai tikslinga**).

	1- netikslinga	2	3	4	5 – labai tikslinga
švietimo pagalbos teikimo mokiniui, mokytojui, šeimai, mokyklai, vaiko minimaliosios priežiūros priemonių vykdymo organizavimas ir koordinavimas	☐	☐	☐	☐	☐
bendrojo lavinimo mokyklų moksleivių, gyvenančių kaimo gyvenamosiose vietovėse, neatlygintino pavėžėjimo į mokyklas ir į namus organizavimas	☐	☐	☐	☐	☐
ikimokyklinio ugdymo, vaikų ir suaugusiųjų neformaliojo švietimo organizavimas, vaikų ir jaunimo užimtumo organizavimas	☐	☐	☐	☐	☐
maitinimo paslaugų organizavimas teisės aktu nustatyta tvarka švietimo įstaigose, įgyvendinančiose mokymą pagal ikimokyklinio, priešmokyklinio ir bendrojo lavinimo programas	☐	☐	☐	☐	☐
socialinių paslaugų planavimas ir teikimas, socialinių paslaugų įstaigų steigimas, išlaikymas ir bendradarbiavimas su nevyriausybinėmis organizacijomis;	☐	☐	☐	☐	☐
gyventojų bendrosios kultūros ugdymas ir	☐	☐	☐	☐	☐

etnokultūros puoselėjimas (dalyvavimas kultūros plėtros projektuose, muziejų, teatrų, kultūros centrų ir kitų kultūros įstaigų steigimas, reorganizavimas, pertvarkymas, likvidavimas ir jų veiklos priežiūra)

sąlygų savivaldybės teritorijoje gyvenančių neįgaliųjų socialiniam integravimui į bendruomenę sudarymas	☐	☐	☐	☐	☐
dalyvavimas sprendžiant gyventojų užimtumo, kvalifikacijos įgijimo ir perkvalifikavimo klausimus, viešųjų ir sezoninių darbų organizavimas	☐	☐	☐	☐	☐
kraštovaizdžio, nekilnojamųjų kultūros vertybių ir savivaldybės įsteigtų saugomų teritorijų tvarkymas ir apsauga, savivaldybės teritorijoje esančių želdynų, želdinių apsauga, tvarkymas ir kūrimas	☐	☐	☐	☐	☐
kūno kultūros ir sporto plėtojimas, gyventojų poilsio organizavimas	☐	☐	☐	☐	☐
Ritualinių paslaugų teikimo užtikrinimas ir kapinių priežiūros organizavimas	☐	☐	☐	☐	☐
Savivaldybei nuosavybės teise priklausančios žemės ir kito turto valdymas, naudojimas ir disponavimas juo	☐	☐	☐	☐	☐
Kita (įrašykite)	☐	☐	☐	☐	☐

3. Jūsų seniūnijoje yra potencialių NVO ir verslo atstovų galinčių tapti viešųjų paslaugų teikėjais:

Taip

Ne

4. Jeigu atsakėte teigiamai, parašykite kokias viešąsias paslaugas teiktų ir/arba kokioje srityje (švietimo, sveikatos, socialinių paslaugų, užimtumo, kt.) _____

Dėkojame Jums už atsakymus.

Panevėžio rajono seniūnų apklausos „Vietos valdžios ir NVO bendradarbiavimo galimybės teikiant viešąsias paslaugas“ anketa

Apklausos problematika, tikslas ir uždaviniai:

Vietos savivaldybių ir nevyriausybinų organizacijų (NVO) bendradarbiavimas turėtų būti grindžiamas aiškia esamos situacijos analize ir vietos bendruomenės poreikių tenkinimu, įtraukiant vietos gyventojus į sprendimų priėmimo procesą, išnaudojant visuomenės paskirties pastatus ir biudžeto lėšas, šitaip užtikrinant efektyvų ir pridėtinę vertę kuriančių novatoriškų viešųjų paslaugų teikimą.

Iškeltas tyrimo tikslas: įvertinti esamo savivaldos, nevyriausybinų organizacijų ir verslo sektoriaus subjektų bendradarbiavimo galimybes Panevėžio rajone.

Tyrimo tikslui pasiekti išskirti šie tyrimo uždaviniai:

- Identifikuoti savarankiškas savivaldybės funkcijas, kurias seniūnu manymu, būtų tikslinga perleisti savivaldybei nepavaldiems vykdytojams Panevėžio rajone;
- NVO ir/ar verslo atstovų, galinčių tapti viešųjų paslaugų teikėjais Panevėžio rajone buvimo įvertinimas;
- Konkrečių viešųjų paslaugų, kurių perėmimui iš savivaldos ir jų teikimui yra galimybės rajone, įvardijimas.

Tyrimo metodas: Savivaldybių ir nevyriausybinų organizacijų bendradarbiavimo Panevėžio rajone galimybių įvertinimui buvo vykdoma, remiantis kiekybine metodologija, naudojant apklausos raštu (anketinės apklausos anketa pateikta priede Nr. 9) metodą. Anketa, kurią įteikė apklausų atlikėjai susitikimo su seniūnais tema „Vietos valdžios ir NVO bendradarbiavimo galimybės teikiant viešąsias paslaugas“ metu, respondentai pildė patys savarankiškai.

Respondentų imtis: Siekiant užtikrinti respondentų imties reprezentatyvumą, buvo apklausta visa 100 proc. seniūnų. Buvo surinkta 12 anketų .

Tyrimo duomenų apdorojimas

Tyrimo duomenų analizė buvo atlikta naudojant Microsoft Office Excel 2000 programinės įrangos paketą. Tyrime buvo skaičiuojami atsakymų bendrieji pasiskirstymai absoliučiais skaičiais ir procentais nuo visų apklaustųjų bei nuo atsakiusiųjų į konkretų klausimą skaičiaus, atsakymų vidurkiai. Empirinis duomenų pasiskirstymas apibendrinime pateikiamas lentelių ir diagramų forma.

Tyrimo duomenų apibendrinimas

Vertinant savarankiškas savivaldybės funkcijas, kurias seniūnu manymu, būtų tikslinga perleisti savivaldybei nepavaldiems vykdytojams Panevėžio rajone, buvo gauti atsakymai, kurie parodė, kad į savivaldybės potencialiai perleisčių viešųjų paslaugų sąrašą patenka:

Paslaugos	Perleidimo tikslingumo vertinimas (5 balų sistema, kur 5-labai tikslinga, 1-netikslinga)	Tikslingumo reitingas
Kraštovaizdžio, nekilnojamųjų vertybių ir savivaldybės įsteigtų saugomų teritorijų tvarkymas ir apsauga, savivaldybės teritorijoje esančių želdynų, želdinių apsauga, tvarkymas, kūrimas	4,42	1

Sąlygų savivaldybės teritorijoje gyvenančių neįgaliųjų socialiniam integravimui į bendruomenę sudarymas	4	2
Kūno kultūros ir sporto plėtojimas, gyventojų poilsio organizavimas	3,83	3
Ritualinių paslaugų teikimo užtikrinimas ir kapinių priežiūros organizavimas	3,67	4
Socialinių paslaugų planavimas ir teikimas, socialinių paslaugų įstaigų steigimas, išlaikymas ir bendradarbiavimas su nevyriausybinėmis organizacijomis	3,58	5
Maitinimo paslaugų organizavimas teisės aktų nustatyta tvarka švietimo įstaigose, įgyvendinančiose mokymą pagal ikimokyklinio, priešmokyklinio ir bendrojo lavinimo programas	3,5	6
Dalyvavimas sprendžiant gyventojų užimtumo, kvalifikacijos įgijimo ir perkvalifikavimo klausimus, viešųjų ir sezoninių darbų organizavimas	3,33	7
Gyventojų bendrosios kultūros ugdymas ir etnokultūros puoselėjimas	3,25	8-9
Ikimokyklinio ugdymo, vaikų ir suaugusiųjų neformaliojo švietimo organizavimas, vaikų ir jaunimo užimtumo organizavimas.	3,25	8-9

1 lentelė. Savivaldybės potencialiai perleistinių viešųjų paslaugų sąrašas

Vertinant savarankiškas savivaldybės funkcijas, kurias seniūnu manymu, būtų mažiau nei vidutiniškai tikslinga perleisti savivaldybei nepavaldiems vykdytojams Panevėžio rajone, buvo gauti šie atsakymai:

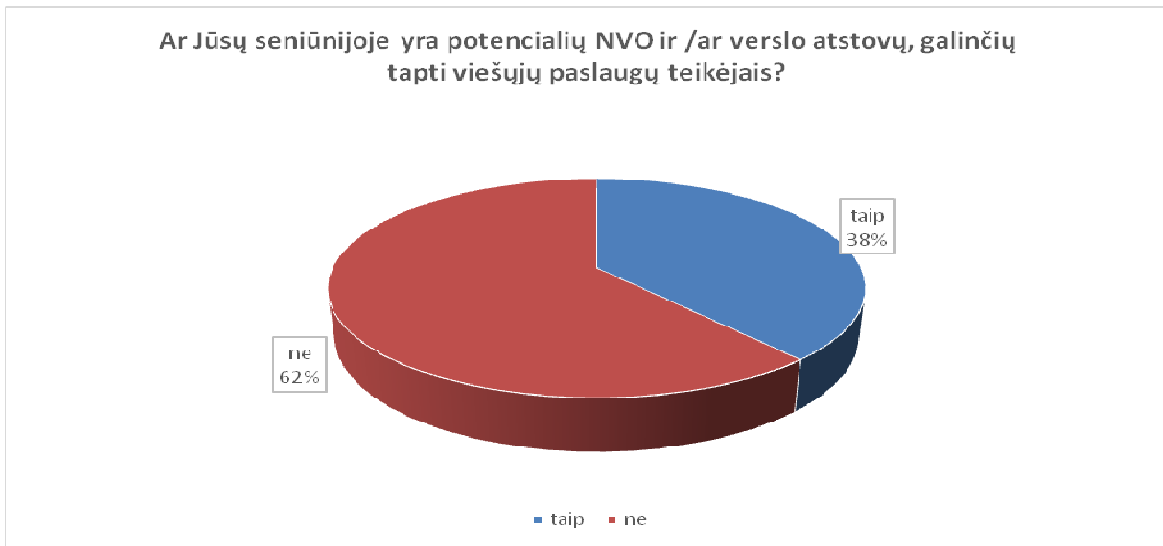
Paslaugos	Perleidimo tikslingumo vertinimas (5 balų sistema, kur 5- labai tikslinga, 1-netikslinga)
Švietimo pagalbos teikimo mokiniui, mokytojui, šeimai, mokyklai, vaiko minimalios priežiūros priemonių vykdymo organizavimas ir koordinavimas	2,33
Savivaldybei nuosavybės teise priklausančios žemės ir kito turto valdymas, naudojimas ir disponavimas juo	2,67
Bendrojo lavinimo mokyklų moksleivių, gyvenančių kaimo gyvenamosiose vietovėse, neatlygintino pavėžėjimo į mokyklas ir į namus organizavimas	3,08

2 lentelė. Paslaugų perleidimo tikslingumas

1 pav. Savarankiškos savivaldybės funkcijos, kurias seniūnu manymu, būtų tikslinga perleisti savivaldybei nepavaldiems vykdytojams Panevėžio rajone

Atliekant NVO ir/ar verslo atstovų, galinčių tapti viešųjų paslaugų teikėjais Panevėžio rajone buvimo įvertinimą, gauti šie rezultatai:

2 pav. NVO ir/ar verslo atstovų, galinčių tapti viešųjų paslaugų teikėjais Panevėžio rajone buvimo įvertinimas

Kaip parodė rezultatai, tik 38 procentai seniūnų patvirtino, kad jų seniūnijose yra NVO ir /arba verslo atstovai, kurie būtų pajėgūs perimti šias viešąsias paslaugas. Vertinant 2016-2023 Panevėžio rajono VVG VPS įgyvendinimo perspektyvų modelį, reikėtų didesnę dėmesį atkreipti į viešųjų paslaugų perėmimo ir savivaldos galimybių viešinimą, potencialių šių projektų dalyvių motyvavimą ir aktyvinimą.

Konkrečių viešųjų paslaugų, kurių perėmimui iš savivaldos ir jų teikimui yra galimybės rajone, įvardijimas nesulaukė anketose nė vienos viešosios paslaugos įvardinimo. Šis rezultatas tik dar kartą parodė, kad savivaldybių ir nevyriausybinų organizacijų bendradarbiavimas šiandieniniame etape dar nėra pakankamas tam, kad galėtų būti vykdomas sklandus viešųjų paslaugų perėmimo iš savivaldos NVO ir /arba verslo subjektų. Į tai reikėtų atkreipti dėmesį ir suplanuoti bendradarbiavimo veiksmus naujosios strategijos įgyvendinimo procese, tam kad šių paslaugų paketo perėmimas taptų ne tik galimybe, bet ir realiu procesu.

Tyrimo išvados:

1. Vertinant savarankiškas savivaldybės funkcijas, kurias seniūnu manymu, būtų tikslinga perleisti savivaldybei nepavaldiems vykdytojams Panevėžio rajone, buvo gauti atsakymai, kurie parodė, kad į savivaldybės potencialiai perleistinų viešųjų paslaugų sąrašą yra įtrauktos net 9 paslaugos, kurios, seniūnų manymu gali būti perleistos NVO ir /arba verslo subjektams.
2. Apklausos duomenimis tik 38 procentai seniūnų patvirtino, kad jų seniūnijose yra NVO ir /arba verslo atstovai, kurie būtų linkę perimti šias viešąsias paslaugas.
3. Siekiant suaktyvinti šių paslaugų perėmimą, didesnę dėmesį reikėtų atkreipti į viešųjų paslaugų perėmimo ir savivaldos galimybių viešinimą, potencialių šių projektų dalyvių motyvavimą, aktyvinimą ir mokymą.
4. Ateinančiame periode, siekiant tiriamų paslaugų perimamumo įgyvendinimui, būtina suplanuoti bendradarbiavimo veiksmus tam, kad šių paslaugų paketo perėmimas taptų ne tik galimybe, bet ir realiu procesu.

Parengė:
Projektų vadovė-administratorė
Vilma Juodagalvytė-Baranovskaja

Tautinio paveldo produktai Panevėžio rajone

Vardas, Pavardė, /Įmonė	Pavadinimas	Produktų kiekis (tautinio paveldo)
Irena Ona Vilienė	Rinktinės juostos Kaišytinės juostos Pintinės juostos Vytinės juostos	4
Stanislovas Ambraziūnas	Vaisių vynas Uogų vynas	2
Gvidas Vilys	Rinktinės juostos Kaišytinės juostos Pintinės juostos Vytinės juostos	4
Lina Vilienė	Riešinės	1
UAB „Šiaudiniai stogai“	Šiaudiniai stogai Nendriniai stogai	2
UAB „Kemena“	Skrynios Spintos	2
Jolanta Papšienė	Plikyta duona	1
Renata Umbrasienė	Ašočiai Dubenys Puodai Puodynės Čerpės	5
Arvydas Petrulis	Skulptūros Užgavėnių kaukės	2
Vaida Lemežienė	Cukraus gaminiai	1
Lukas Kurlianskas	Kaminų valymas	1
Aušrys Daugvila	Veltiniai	1
UAB „Ramygalos malūnas“	Grūdų malimas	1
IĮ S. Bagužio	Ašočiai (2) Dubenys Puodeliai	4
Albinas Kisielius	Plikyta duona Mielinis pyragas	2
UAB „Radviliškių kaimo kepykla“	Plikyta duona	1
Ieva Alina Kilienė	Plikyta duona	1
Sandra Žvybienė	Varškės sūris Rūkytas sūris	2
UAB „ES servisas“	Kaminų valymas	1
Teresė Marcelė Miškinienė	Pintinės	1
Jonas Plučius	Grūdų malimas	1
UAB „Nendrė vėjyje“	Mieliniai pyragai Figūrriniai sausainiai	2
Aušrinė Juršienė	Skrybėlės	8

	Šiaudinės žvaigždės Šiaudiniai žaisliukai Girliandos Šiaudiniai sodai Šiaudinės pintinėlės (2) Lėkštės	
UAB „Piniavos alutis“	Miežinis alus (3)	3
MB „Chotėjus“	Šakotis	1
UAB „Radviliškiai ir Ko“	Plikyta duona	1
Rima Paliulienė	Plikyta duona (2) Kvietiniai ragaišiai Bandelės	4
Ramunė Petrauskienė	Paprasta rauginta duona Plikyta duona	2
UAB „Pankera“	Asočiai Puodynės	2

Šaltinis: Lentelė sudaryta remiantis Lietuvos Respublikos Žemės ūkio ministerijos Kaimo plėtros departamento Tautinio paveldo ir mokymo skyriaus duomenimis pateiktais internetinėje prieigoje: <http://www.tautinispaveldas.lt/?pg=7&lng=lt>

Panevėžio rajono tradicinių renginių sąrašas

2011 metais

1. Vokalinių ansamblių ir solistų konkursas „Dainuok, širdie“;
2. Vaikų ir jaunimo pop chorų festivalis - konkursas „Spindulėlis“;
3. Liaudies muzikos šventė „Mutieja rats“
4. „ Vario audra“ (pučiamųjų instrumentų orkestrų turas po kaimų ir miestelių bendruomenes);
5. Mėgėjų teatrų šventė - apžiūra „Anoj pusėj Krekenavos“;
6. Vaikų ir jaunimo varinių pučiamųjų instrumentų orkestrų festivalis „Provincijos dūdos“;
7. Vaikų ir jaunimo varinių pučiamųjų instrumentų orkestrų konkursas „Mažasis čempionatas“;
8. Tautinių šokių grupių festivalis „Velžio klumpė“;
9. Jaunimo šiuolaikinių šokių festivalis „Jaunystės šėlsmas“;
10. Mažųjų meno mėgėjų festivalis „Vaikystė mene“;
11. Liaudiškos muzikos kapelų šventė - varžytuvės „Kapelmaušis“;
12. Mėgėjų teatrų festivalis „Tiltai“;
13. Šiaudų skulptūrų pleneras ir misterija „Nuo šiaudinių skulptūrų iki Ugnies“;
14. Folkloro ansamblių festivalis „Par šilalį jojo“;
15. Vaikų ir jaunimo folkloro ansamblių bei liaudies kūrybos atlikėjų šventė „Vaikų Sekminės“;
16. Folkloro ansamblių trijų kartų festivalis „Mes į kryžkelę išėjom“;
17. Vaikų ir mokinių - liaudies kūrybos atlikėjų-konkursas „Tramtatulis“;
18. Mokinių folklorinių šokių varžytuvių „Patrepsynė“;
19. Moterų pasakotojų šventė-konkursas „Pilimutės šposai“;
20. Kulinarinio paveldo renginys „Sūrio šventė“;
21. Žolininkių šventė „Žolė kėlė rasą“;
22. Vaikų ir jaunimo festivalis „10 balų“;
23. Tradicinių romansų atlikėjų šventė „Širdis mana nespakain“;
24. Jaunųjų menininkų meninės raiškos stovyklos „Brass vasara “ renginiai;
25. Panevėžio rajono Joninės „Ustronės žolynų laiko brydė“;
26. Duonos kepėjų šventė „Visur duona su pluta“;
27. Modernaus meno kolektyvų festivalis „Keturiese“.

2014 metais

1. Vokalinių ansamblių ir solistų konkursas „Dainuok, širdie“;
2. Vaikų ir jaunimo pop chorų festivalis - konkursas „Spindulėlis“;
3. Liaudies muzikos šventė „Mutieja rats“
4. Mėgėjų teatrų šventė - apžiūra „Anoj pusėj Krekenavos“;
5. Vaikų ir jaunimo teatrų šventė- apžiūra „Šimtakojis“;
6. „ Vario audra“ (pučiamųjų instrumentų orkestrų turas po kaimų ir miestelių bendruomenes);
7. Vaikų ir jaunimo varinių pučiamųjų instrumentų orkestrų festivalis „Provincijos dūdos“;
8. Vaikų ir jaunimo varinių pučiamųjų instrumentų orkestrų konkursas „Mažasis čempionatas“;
9. Tautinių šokių grupių festivalis „Velžio klumpė“;
10. Jaunimo šiuolaikinių šokių festivalis „Jaunystės šėlsmas“;
11. Mažųjų meno mėgėjų festivalis „Vaikystė mene“;
12. Mokinių liaudies dailės konkurso „Sidabrinis vainikėlis“;

13. Liaudiškos muzikos kapelų šventė - varžytuvės „Kapelmaušis“;
14. Mėgėjų teatrų festivalis „Tiltai“;
15. Akcijos „Giedame tautinę giesmę“ renginiai;
16. Šiaudų skulptūrų pleneras ir misterija „Nuo šiaudinių skulptūrų iki Ugnies“;
17. Folkloro ansamblių festivalis „Par šilalį jojo“;
18. Vaikų ir jaunimo folkloro ansamblių bei liaudies kūrybos atlikėjų šventė „Vaikų Sekminės“;
19. Folkloro ansamblių trijų kartų festivalis „Mes į kryžkelę išėjom“;
20. Linijinių šokių šventė „Susitikime tarp taktų“
21. Vaikų ir mokinių - liaudies kūrybos atlikėjų-konkursas „Tramtatulis“;
22. Mokinių folklorinių šokių varžytuvių „Patrepsynė“;
23. Moterų pasakotojų šventė-konkursas „Pilimutės šposai“;
24. Kulinarinio paveldo renginys „Sūrio šventė“;
25. Moterų amonininkių šventė–varžytuvės „Petronės armonika“;
26. Liaudiškų šokių šventė „Šokis, kaip vaivorykštė: kiekvienas jį mato savaip“
27. Žolininkių šventė „Žolė kėlė rasą“;
27. Vaikų ir jaunimo festivalis „10 balų“;
28. Jaunųjų menininkų meninės raiškos stovyklos „Brass vasara “ renginiai;
29. Duonos kepėjų šventė „Visur duona su pluta“;
30. Romansų šventė „Ant Juodžio ežero bangų“;
31. Modernaus meno kolektyvų festivalis „Keturiese“.

Šalinis: sąrašas sudarytas remiantis Panevėžio rajono savivaldybės administracijos duomenimis. Dokumentas saugomas VVG administracijos buveinėje.

Panevėžio rajone veikiančių mažų ir vidutinių įmonių statistiniai duomenys

1 lentelė. Veikiančių mažų ir vidutinių įmonių skaičius ir darbuotojų skaičius¹

	2011 m.		2014 m.	
	Darbuotojų skaičius	Įmonių skaičius	Darbuotojų skaičius	Įmonių skaičius
LR, iš viso	630 270	66 534	646 017	67 943
0-4 darbuotojai	78 952	38 402	82 804	38 659
5-9 darbuotojai	90 483	13 868	95 913	14 666
10-19 darbuotojų	98 790	7 368	101 732	7 618
20-49 darbuotojai	135 575	4 524	139 968	4 643
50-99 darbuotojai	109 254	1 579	107 829	1 557
100-149 darbuotojai	58 258	480	58 332	486
150-249 darbuotojai	58 958	313	59 439	314
Panevėžio apskritis, iš viso:	38 956	4 232	37 893	3 981
0-4 darbuotojai	4 574	2 436	4 565	2 207
5-9 darbuotojai	5 738	884	5 797	883
10-19 darbuotojų	6 175	465	6 070	456
20-49 darbuotojai	9 017	296	8 956	294
50-99 darbuotojai	7 824	113	6 867	101
100-149 darbuotojai	2 903	24	3 553	29
150-249 darbuotojai	2 725	14	2 085	11
Panevėžio rajonas, iš viso:	5 071	590	5 255	589
0-4 darbuotojai	670	365	691	335
5-9 darbuotojai	681	107	854	129
10-19 darbuotojų	726	55	783	60
20-49 darbuotojai	1 338	42	1 371	46
50-99 darbuotojai	1 416	19	1 082	15
100-149 darbuotojai	240	2	474	4
150-249 darbuotojai	-	-	-	-

2 lentelė. Veikiančių mažų ir vidutinių įmonių skaičius pagal teisinę formą²

	2011 m.	2014 m.
LR, iš viso, iš jų:	66 534	67 943
Uždaroji akcinė bendrovė	48 723	55 016
Individuali įmonė	16 406	10 899
Žemės ūkio bendrovė	370	397
Kooperatinė bendrovė	344	373
Akcinė bendrovė	260	236
Valstybės įmonė	86	75
Savivaldybės įmonė	40	31
Tikroji ūkinė bendrija	133	92
Komanditinė ūkinė bendrija	39	26
Panevėžio apskritis, iš viso, iš jų:	4 232	3 981
Uždaroji akcinė bendrovė	2 440	2 655

¹ Šaltinis: <http://db1.stat.gov.lt/statbank/SelectVarVal/define.asp?MainTable=M4010222&PLanguage=0&PXSID=23723&ST=ST>

² Šaltinis: <http://db1.stat.gov.lt/statbank/SelectVarVal/define.asp?MainTable=M4010214&PLanguage=0&PXSID=23724&ST=ST>

Individuali įmonė	1 642	1 136
Žemės ūkio bendrovė	74	75
Kooperatinė bendrovė	39	45
Akcinė bendrovė	17	15
Valstybės įmonė	5	5
Savivaldybės įmonė	1	1
Tikroji ūkinė bendrija	12	10
Komanditinė ūkinė bendrija	1	1
Panevėžio rajonas, iš viso:	590	589
Uždaroji akcinė bendrovė	310	378
Individuali įmonė	243	165
Žemės ūkio bendrovė	25	26
Kooperatinė bendrovė	10	12
Akcinė bendrovė	1	1
Tikroji ūkinė bendrija	1	1

**Panevėžio rajono savivaldybės administracijos duomenys
(2015-07-01 raštas Nr. (8.22) SD1-1572)**

GAUTA: 2015-04-01

PANEVĖŽIO RAJONO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJA

Savivaldybės biudžetinė įstaiga, Vasario 16-osios g. 27, 35185 Panevėžys, tel.: (8 45) 58 29 46, faks. (8 45) 58 29 75,
el. p. savivaldybe@panrs.lt. Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188774594

Panevėžio rajono vietos veiklos grupei

2015-04-01 Nr. (8.22) SD1-1572
Į 2015-06-04 Nr. 20150604L1

DĖL DUOMENŲ PATEIKIMO

Teikiame duomenis apie Panevėžio rajono savivaldybės gyventojus. Gyventojų, deklaravusių savo gyvenamąją vietą savivaldybės teritorijoje, paskirstymas pagal lytį, gyvenvietes ir amžių pateiktas prieduose (2011 ir 2014 metai). Iš bendro gyventojų skaičiaus paskirstymo pagal gyvenvietes neišskirta gyventojų, deklaravusių savo gyvenamąją vietą viensėdžiuose, dalis (2011 m. – 476 žm., 2014 m. – 367 žm.). Bendras rajono gyventojų, deklaravusių gyvenamąją vietą savivaldybės teritorijoje, skaičius 2011 m. – 43 422 žm. (42 095 žm. – lietuvių tautybės), 2014 m. – 42 038 žm. (40 676 žm. – lietuvių tautybės). Į šiuos skaičius įeina 443 žm., 2011 m. deklaravusieji savo gyvenamąją vietą prie savivaldybės administracijos, ir 522 žm., 2014 m. nenurodžiusieji savo tikslios gyvenamosios vietos. Savivaldybės administracija neturi papildomos informacijos iš migracijos tarnybų, todėl tikslaus šiuo metu gyvenančių savivaldybės teritorijoje žmonių skaičiaus pateikti negalime.

2011 m. rajono bendrojo ugdymo įstaigose mokėsi 3 757 vaikai, ikimokyklinio ugdymo įstaigose – 592, priešmokyklinio amžiaus vaikų – 242. Iš viso 2011 m. ugdymo įstaigas lankė 4 591 vaikas. 2014 m. rajono bendrojo ugdymo įstaigose mokėsi 3 339 vaikai, ikimokyklinio ugdymo įstaigose – 685, priešmokyklinio amžiaus vaikų – 230. Iš viso 2014 m. ugdymo įstaigas lankė 4 254 vaikai.

2013 m. rajone buvo 230 kultūros paveldo objektų: 58 pripažinti valstybės saugomais, 172 įrašyti į Kultūros vertybių registrą, bet nepripažinti valstybės saugomais. 2014–2015 m. yra 238 kultūros paveldo objektai: 58 pripažinti valstybės saugomais ir 180 įrašyta į Kultūros vertybių registrą.

PRIDEDAMA:

1. 2015-06-11 informacija apie žemės ūkio sektorių, 1 lapas.
2. Kaimo vietovių VPS rengimo instrukcijos priedas, 2 lapai.
3. Informacija apie Panevėžio rajone veikiančius profesionalų ir mėgėjų meno, teatro, muzikos kolektyvus, 1 lapas.

Savivaldybės administracijos direktorius

Eugenijus Lunskis

Svetlana Jerpylioiva, tel. (8 45) 58 29 27, el. p. svetlana.jerpylioiva@panrs.lt

**Panevėžio rajono tradiciniai renginiai
2011 metai**

1. Vokalinių ansamblių ir solistų konkursas „Dainuok, širdie“;
2. Vaikų ir jaunimo pop chorų festivalis - konkursas „Spindulėlis“;
3. Liaudies muzikos šventė „Mutieja rats“
4. „ Vario audra“ (pučiamųjų instrumentų orkestrų turas po kaimų ir miestelių bendruomenes);
5. Mėgėjų teatrų šventė - apžiūra „Anoj pusėj Krekenavos“;
6. Vaikų ir jaunimo varinių pučiamųjų instrumentų orkestrų festivalis „Provincijos dūdos“;
7. Vaikų ir jaunimo varinių pučiamųjų instrumentų orkestrų konkursas „Mažasis čempionatas“;
8. Tautinių šokių grupių festivalis „Velžio klumpė“;
9. Jaunimo šiuolaikinių šokių festivalis „Jaunystės šėlsmas“;
10. Mažųjų meno mėgėjų festivalis „Vaikystė mene“;
11. Liaudiškos muzikos kapelų šventė - varžytuvės „Kapelmaušis“;
12. Mėgėjų teatrų festivalis „Tiltai“;
13. Šiaudų skulptūrų pleneras ir misterija „Nuo šiaudinių skulptūrų iki Ugnies“;
14. Folkloro ansamblių festivalis „Par šilalį jojo“;
15. Vaikų ir jaunimo folkloro ansamblių bei liaudies kūrybos atlikėjų šventė „Vaikų Sekminės“;
16. Folkloro ansamblių trijų kartų festivalis „Mes į kryžkelę išėjom“;
17. Vaikų ir mokinių - liaudies kūrybos atlikėjų-konkursas „Tramtatulis“;
18. Mokinių folklorinių šokių varžytuvių „Patrepsynė“;
19. Moterų pasakotojų šventė-konkursas „Pilimutės šposai“;
20. Kulinarinio paveldo renginys „Sūrio šventė“;
21. Žolininkių šventė „Žolė kėlė rasą“;
22. Vaikų ir jaunimo festivalis „10 balų“;
23. Tradicinių romansų atlikėjų šventė „Širdis mana nespakain“;
24. Jaunųjų menininkų meninės raiškos stovyklos „Brass vasara “ renginiai;
25. Panevėžio rajono Joninės „Ustronės žolynų laiko brydė“;
26. Duonos kepėjų šventė „Visur duona su pluta“;
27. Modernaus meno kolektyvų festivalis „Keturiese“.

Kultūros centrų statistika

Panevėžio rajone profesionalaus meno kolektyvai veiklos nevykdė.

Veikė 209 meno mėgėjų kolektyvai (iš jų: 101 vaikų ir jaunimo);

Meno mėgėjų kolektyvuose – 2 371 dalyvis (iš jų: 1 286 vaikai ir jaunimas);

92,75 etato, dirbo 155 darbuotojai (iš jų: 109 kultūros ir meno darbuotojai).

Renginiai 2014 metai

1. Vokalinių ansamblių ir solistų konkursas „Dainuok, širdie“;
2. Vaikų ir jaunimo pop chorų festivalis - konkursas „Spindulėlis“;
3. Liaudies muzikos šventė „Mutieja rats“
4. Mėgėjų teatrų šventė - apžiūra „Anoj pusėj Krekenavos“;
5. Vaikų ir jaunimo teatrų šventė- apžiūra „Šimtakojis“;
6. „ Vario audra“ (pučiamųjų instrumentų orkestrų turas po kaimų ir miestelių bendruomenes);
7. Vaikų ir jaunimo varinių pučiamųjų instrumentų orkestrų festivalis „Provincijos dūdos“;
8. Vaikų ir jaunimo varinių pučiamųjų instrumentų orkestrų konkursas „Mažasis čempionatas“;
9. Tautinių šokių grupių festivalis „Velžio klumpė“;
10. Jaunimo šiuolaikinių šokių festivalis „Jaunystės šėlsmas“;
11. Mažųjų meno mėgėjų festivalis „Vaikystė mene“;
12. Mokinių liaudies dailės konkurso „Sidabrinis vainikėlis“;
13. Liaudiškos muzikos kapelų šventė - varžytuvės „Kapelmaušis“;
14. Mėgėjų teatrų festivalis „Tiltai“;

15. Akcijos „Giedame tautinę giesmę” renginiai;
16. Šiaudų skulptūrų pleneras ir misterija „Nuo šiaudinių skulptūrų iki Ugnies“;
17. Folkloro ansamblių festivalis „Par šilalį jojo“;
18. Vaikų ir jaunimo folkloro ansamblių bei liaudies kūrybos atlikėjų šventė „Vaikų Sekminės“;
19. Folkloro ansamblių trijų kartų festivalis „Mes į kryžkelę išėjom“;
20. Linijinių šokių šventė „Susitikime tarp taktų“
21. Vaikų ir mokinių - liaudies kūrybos atlikėjų-konkursas „Tramtatulis“;
22. Mokinių folklorinių šokių varžytuvių „Patrepsynė“;
23. Moterų pasakotojų šventė-konkursas „Pilimutės šposai“;
24. Kulinarinio paveldo renginys „Sūrio šventė“;
25. Moterų armonikinkių šventė–varžytuvės „Petronės armonika“;
26. Liaudiškų šokių šventė „Šokis, kaip vaivorykštė: kiekvienas jį mato savaip“
27. Žolininkių šventė „Žolė kelė rasą“;
27. Vaikų ir jaunimo festivalis „10 balų“;
28. Jaunųjų menininkų meninės raiškos stovyklos „Brass vasara “ renginiai;
29. Duonos kepėjų šventė „Visur duona su pluta“;
30. Romansų šventė „Ant Juodžio ežero bangų“;
31. Modernaus meno kolektyvų festivalis „Keturiese“.

Kultūros centrų statistika

Panevėžio rajone profesionalaus meno kolektyvai veiklos nevykdė.

Veikė 182 meno mėgėjų kolektyvai (iš jų: 85 vaikų ir jaunimo);

Meno mėgėjų kolektyvuose - 2 056 dalyviai (iš jų: 1 104 vaikai ir jaunimas);

100 etatų, dirbo 169 darbuotojai (iš jų: 116 kultūros ir meno darbuotojų).

Parengė

Panevėžio rajono savivaldybės administracijos Švietimo, kultūros ir sporto skyriaus vyresn. specialistė
Lina Daubarienė, tel. 58 69 53, lina.daubariene@panrs.lt

Informacija apie žemės ūkio sektorių

2015-06-11

Registruotų ūkininkų ūkių 2011 m.

1952 iš jų:
iki 40 metų 418
—

2014 m..

2114 iš jų:
iki 40 metų 398
vyresni nei 55 m. – 644

Ūkininkų ūkių pasiskirstymas pagal ūkiuose naudojamos žemės plotą 2011 m.

iki 5 ha–917
6-20 ha–744
21-50 ha–240
51-100 ha–40
daugiau nei 101 ha–11

2014 m.

iki 5 ha–1003
6-20 ha–812
21-50 ha–227
51-100 ha–40
daugiau nei 101 ha–32

Ekologinis ūkininkavimas 2011 m. 54 ūkiai

2014 m. 42 ūkiai

Ūkių veikla 2011 m.

58% – augalininkystė
14 % – gyvulininkystė
28% – mišrūs

2014 m.

67% – augalininkystė
13% – gyvulininkystė
20% – mišrūs

Rajone vystomos ir netradicinės ūkio šakos: kailinių žvėrelių, sraigių, sliėkų, danielių, alpakų ir tauriųjų elnių auginimas
Užsiimančių žemės ūkio produktų perdirbimu ir realizavimu apskaita nėra vedama, bet pagal atskirus informacijos šaltinius virš 50 .

Deklaravusių žemės ūkio bendrovių, kooperatinių bendrovių ir kitų žemės ūkio įmonių duomenys

2012 m. 42 (31766,5 ha) 29,6 % viso ploto
2013 m. 48 (32307,45 ha) 29,3% viso ploto
2014 m. 52 (32922,28 ha) 29,6% viso ploto

**Panevėžio teritorinės darbo biržos duomenys
(2015-07-20)**

Vilma Juodagalvytė-Baranovskaja

Iš: Marius Palikevičius [Marius.Palikevicius@ldb.lt]
Išsiųsta: 2015 m. liepa 20 d. 14:32
Kam: vilmajuodagalvyte@gmail.com
Tema: Panevėžio teritorinė darbo birža, dėl statistinės informacijos

Labą dieną, siunčiame duomenis.

	2011.12.31	2012.12.31	2013.12.31	2014.12.31	2015.07.01
Bedarbių (jaunimo iki 25 m.) skaičius Panevėžio rajone (išskyrus nedirbančius dėl negalios)	510	398	313	197	174
Bedarbių (jaunimo iki 29 m.) skaičius Panevėžio rajone (išskyrus nedirbančius dėl negalios)	X	X	565	393	339
Bedarbių (jaunų žmonių iki 40 m.) skaičius Panevėžio rajone (išskyrus nedirbančius dėl negalios)	X	X	X	X	X
Darbingo amžiaus (jaunimo iki 25 m.) žmonių skaičius Panevėžio rajone	592	5004	5004	4952	4933
Darbingo amžiaus (jaunimo iki 29 m.) žmonių skaičius Panevėžio rajone	X	X	6920	6920	6914
Darbingo amžiaus (jaunų žmonių iki 40 m.) žmonių skaičius Panevėžio rajone	X	X	X	X	X
Jaunimo (iki 25 m.) nedarbo lygis, proc.	10	7,8	6,3	4	3,9
Jaunimo (iki 29 m.) nedarbo lygis, proc.			8,2	5,7	4,9
Jaunų (iki 40 m.) nedarbo lygis, proc.	X	X	X	X	X
Bedarbių skaičius Panevėžio rajone (išskyrus: gaunančius senatvės pensiją; nedirbančius dėl negalios) (laikotarpio pabaigoje)	3584	3157	2793	2337	2194
Darbingo amžiaus žmonių skaičius Panevėžio rajone	23848	23412	23412	23232	23111
Nedarbo lygis, proc.	15	13,5	12	10,1	9,5

Marius Palikevičius

Panevėžio teritorinė darbo birža

Darbo išteklių skyriaus

vyriausiasis specialistas

6014, (8 45) 58 28 67

**Panevėžio rajono savivaldybės administracijos duomenys
(2015-09-04 raštas Nr. (8.22) SD1-2079)**

GAUTA: 2015-09-04

PANEVĖŽIO RAJONO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJA

Biudžetinė įstaiga, Vasario 16-osios g. 27, 35185 Panevėžys, tel. (8 45) 58 29 46, faks. (8 45) 58 29 75,
el. p. savivaldybe@panrs.lt. Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188774594

Panevėžio rajono vietos veiklos grupei

2015-09-04 Nr. (8.22) SD1-2079
Į 20015-08-06 Nr.20150806L2

DĖL DUOMENŲ PATEIKIMO

Pateikiame duomenis apie Panevėžio rajoną ir jo gyventojus. Rajono administracinis suskirstymas:

- 1 miestas (Ramygala);
- 8 miesteliai (Geležių, Krekenavos, Miežiškių, Naujamiesčio, Raguvos, Šilų, Smilgių ir Vadoklių mstl.)
- 522 kaimai;
- 58 viensėdžiai.

PRIDEDAMA 17 lapų:

1. Socialinę atskirtį patiriantys asmenys.
2. Rajono kultūros vertybių sąrašas.
3. Rajono kultūros organizuojamų tradicinių renginių sąrašas.
4. Rajono kaimo bendruomenių ir nevyriausybinių organizacijų 2011 metų finansavimas.
5. Rajono gyvenamųjų vietovių gyventojų skaičius 2011, 2014 metų sausio 1 d.

Savivaldybės administracijos direktorius

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Eugenijus Luskis'.

Eugenijus Luskis

SOCIALINĘ ATSKIRTŲ PATIRIANTYS ASMENYS

	2011 m.	2014 m.
Pašalpų gavėjų skaičius	6664	2302
Neįgalių senatvės pensinio amžiaus asmenų skaičius	2054	1897
Neįgalių darbingo amžiaus asmenų skaičius	1114	1051
Neįgalių vaikų skaičius	221	218
Vieniši senyvo amžiaus asmenys, reikalaujantys socialinės rūpybos ar globos	334	260
Socialinės rizikos suaugę asmenys	-	564
Sergantys priklausomybės ligomis	Tokių duomenų neturime	

RAJONO KULTŪROS VERTYBIŲ SĄRAŠAS

Šiuo metu Panevėžio rajone yra 237 saugomos nekilnojamos kultūros vertybės (58 iš jų pripažintos valstybės saugomomis, 179 – įrašytos į Kultūros vertybių registrą). 3 vertybės yra Kilnojamųjų kultūros vertybių registre. Jų skaičius labiausiai kinta, nes daug kas pateks iš tų 179.

Vardinio sąrašo pateikti nėra galimybių, nes didžiąją dalį sudaro dailės vertybės, o jo, ypač bažnytinė dailė, yra neviešinama.

2015 M. PLANUOJAMI MĖGĖJŲ MENO KOLEKTYVŲ RENGINIAI (TARPTAUTINIAI, RESPUBLIKINIAI, REGIONINIAI, RAJONINIAI) LIETUVOJE 3 priedas

Nr	Miestas, rajonas, savivaldybė	Renginio pavadinimas	Data	Mastas (tarptautinis, respublikinis, regioninis, rajoninis)	Nuo kada vyksta (metai)	Periodiškumas (kas kelinti metai)	Renginio vieta	Dalyviai	Rengėjai	Atsakingas asmuo	Telefonas, el. paštas
Chorų renginiai											
Vokaliųjų ansamblių renginiai											
1.	Panevėžio r.	Vokaliųjų ansamblių ir solistų konkursas „Dainuok, širdie“	Balandis	Rajono	Nuo 1992 m.	Kasmet	Naujamiščio kultūros centras-dailės galerija	Vokaliniai ansambliai ir solistai	Naujamiščio kultūros centras	A. Bukauskas	(8 45) 59 95 33, nujamišciokc@gmail.com
2.	Panevėžio r.	Romansų vakaras „Sugrįžki, jaunyste“	Lapkritis	Regiono	Nuo 2009 m.	Kasmet	Pajirio kultūros centro Bernatonių padalinys	Įvairių regionų vokaliniai kolektyvai paruošę romansų programas	Pajirio kultūros centro Bernatonių padalinys	R. Manikienė L. Strazdienė	(8 45) 55 98 20 manikienel@gmail.com
3.	Panevėžio r.	Romansų šventė „Ant Juodžio ežero bangų“	Lapkritis	Rajono	Nuo 2007 m.	Kasmet	Vadoklių km.	Panevėžio raj. meno mėgėjai	Vadoklių kultūros centras	E. Zakarkienė	(8 45) 55 66 37 vadokliukc@gmail.com
Pučiamųjų instrumentų orkestrų renginiai											
1.	Panevėžio r.	„Vasaros vario audra“ (pučiamųjų instrumentų orkestrų turas po kaimus ir miestelius)	Birželis	Regiono	Nuo 2010 m.	Kasmet	Regiono kaimai ir miesteliai	Regiono pučiamųjų instrumentų orkestrai	Naujamiščio kultūros centras	R. Vilys, V. Vapsva	(8 45) 59 95 33, revoliucija@gmail.com
2.	Panevėžio r.	Lietuvos jaunujų menininkų meninės raiškos stovykla „Brass vasara“	Birželis	Šalies	Nuo 2008 m.	Kasmet	Karsakiškio senūnijos stovyklos „Šilelis“, „Trimitas“	Lietuvos jaunieji atlikejai	Tiltgalių kultūros centras	R. Kopūstienė	(8 45) 55 91 46, rkopustiene@gmail.com
3.	Panevėžio r.	Pučiamųjų instrumentų orkestrų festivalis „Provincijos dūdos“	Rugpjūtis	Tarptautinis	Nuo 2004 m.	Kasmet	Šilagalio kultūros centras	Lietuvos ir užsienio pučiamųjų instrumentų orkestrai	Šilagalio kultūros centras	V. Vapsva	(8 45) 55 99 68, 8 685 808 79, sklepucimi@gmail.com
4.	Panevėžio r.	Lietuvos varinių pučiamųjų instrumentų orkestrų čempionato regioninis turas	Gruodis	Regiono	Nuo 2000 m.	Kasmet	Naujamiščio kultūros centras-dailės galerija	Regiono varinių pučiamųjų instrumentų orkestrai	Naujamiščio kultūros centras-dailės galerija	R. Vilys, V. Dumbrienė	(8 45) 59 95 33, revoliucija@gmail.com

5.	Panevėžio r.	Mokymai Blue System	Per metus	Tarptautinis	Nuo 2014 m.	Kasmet	Liūdnės kultūros centras	Užsienio bei Lietuvos jaunieji atlikėjai ir vadovai	Liūdnės kultūros centras	R. Vilyš K. Raziūnienė	(8 45) 55 52 73 revoliucija@gmail.com
Liūdnės kultūros centrų renginiai											
1.	Panevėžio r.	Liūdnės kultūros centrų renginiai	Gegužė	Šalies	Nuo 2012 m.	Kasmet	Liūdnės kultūros centro Velžio padalinys	Lietuvos kultūros centrų liaudiškų šokių grupės	Smilgių kultūros centras	N. Vidžiūtė	8674 26127 smilgiukc@gmail.com
2.	Panevėžio r.	Tautinių šokių festivalis „Velžio klumpė“	Spalis	Šalies	Nuo 2005 m.	Kasmet	Liūdnės kultūros centro Velžio padalinys	Tautinių šokių ansambliai, tautinių šokių grupės	Liūdnės kultūros centras Velžio padalinys	Jonas Marcinkevičius	(8 45) 55 52 73 jonas.marcinkevicius@gmail.com
Liūdnės kultūros centrų renginiai											
1.	Panevėžio r.	Regioninė liaudiškos muzikos šventė „Mutieja rats“	Vasaris	Regiono	Nuo 2010 m.	Kasmet	Pajstrio kultūros centras	Ivairių regionų liaudiškos muzikos kolektyvai	Pajstrio kultūros centras	J. Rutkauskienė	(8 45) 55 43 25 paistriokc@gmail.com
2.	Panevėžio r.	Liaudiškos muzikos kapelų varžytuvės „Kapelmaušis“	Lapkritis	Regiono	Nuo 1992 m.	Kasmet	Panevėžio CIDO arena	Liaudiškos muzikos kapelos	Miežiškių kultūros centras	L. Daubarienė B. Petralaitienė	(8 45) 58 69 53, lina.daubariene@panrs.lt (8 45) 59 92 17 mieziskiuokc@gmail.com
Mėgėjų teatro renginiai											
1.	Panevėžio r.	Mėgėjų teatrų šventė-apžiūra „Anoj pusėj Krekenavos“, skiriama Tarptautinei teatro dienai	Kovas	Rajono	Nuo 2007 m.	Kasmet	Krekenavos kultūros centras	Panevėžio rajono suaugusiųjų mėgėjų teatrų kolektyvai	Krekenavos kultūros centras	M. Vaitkevičienė	8616 4772 3 krekenavoskc@gmail.com
2.	Panevėžio r.	Lietuvos vaikų ir jaunimo teatrų šventė – apžiūra „Šimtakojis“	Vasaris	Šalies	Nuo 2011 m.	Kas antri metai	Pajstrio kultūros centras	Rajono vaikų ir jaunimo teatrai	Pajstrio kultūros centras	L. Daubarienė D. Kiršgalvienė	(8 45) 58 69 53, lina.daubariene@panrs.lt (8 45) 59 92 17 paistriokc@gmail.com
3.	Panevėžio r.	Mėgėjų teatrų festivalis „Tiltai“	Gegužė	Tarptautinis	Nuo 2001 m.	Kasmet	Pajstrio kultūros centras	Lietuvos ir užsienio mėgėjų teatrų kolektyvai	Pajstrio kultūros centras	D. Kiršgalvienė	(8 45) 55 43 25 paistriokc@gmail.com
4.	Panevėžio r.	Ramygalos miesto šventė. Teatro diena	Birželis	Šalies	Nuo 2010 m.	Kasmet	Ramygalos kultūros centras	Vaikų ir suaugusiųjų meno mėgėjų	Ramygalos kultūros centras	A. Palionienė	8606 54352 apalioniene@gmail.com

5.	Panevėžio r.	Klajimo teatrų festivalis	Rugsėjis	Regiono	Nuo 2012 m.	Kasmet	Panevėžio rajono Smilgių mstl., etnografinė sodyba	Lietuvos kultūros centrų teatrų kolektyvai	Smilgių kultūros centras	L. Narkevičienė	(8 45) 55 36 39 smilgiukc@gm ail.com
----	--------------	---------------------------	----------	---------	-------------	--------	--	--	--------------------------	-----------------	--

Folkloro renginiai

1.	Panevėžio r.	Lietuvos vaikų ir mokinių-lietuvių liaudies kūrybos atlikėjų-konkurso „Tramtatulis“ Panevėžio rajono atrankos turas	Vasaris	Šalies	Nuo 2005 m.	Kasmet	Miežiškių kultūros centras	Panevėžio rajono kultūros ištaigų, mokyklų, ikimokyklinių ištaigų liaudies kūrybos atlikėjai	Panevėžio rajono sav. administracijos Švietimo, kultūros ir sporto skyrius, Miežiškių kultūros centras	L. Daubarienė R. Gasaitienė	(8 45) 58 69 53, lina.daubariene@panrs.lt (8 45) 59 92 17 mieziskiukc@gmail.com
2.	Panevėžio r.	Panevėžio rajono moterų pasakotojų šventė-varžytuvės „Pilimutės šposai“	Kovas	Rajono	Nuo 1999 m.	Kas antri metai	Miežiškių kultūros centras	Moterys tarmiškai pasakojančios linksmas liaudiškas istorijas	Miežiškių kultūros centras	R. Gasaitienė	(8 45) 59 92 17 mieziskiukc@gmail.com
3.	Panevėžio r.	Lietuvos mokinių folklorinių šokių varžytuvių Patrepšynė Panevėžio rajono atrankos turas.	Balandis	Rajono	Nuo 2012 m.	Kasmet	Liūdynės kultūros centro Velžio padalinys	Vaikai ir jaunimas - tradicinių šokių atlikėjai	Liūdynės kultūros centras, Panevėžio r. savivaldybės kultūros skyrius	Aušra Sidorovienė	(8 45) 55 52 73 ratkelytee@gm ail.com
4.	Panevėžio r.	Pajstrio krašto literatų šventė „Literatūrinės Jurginės“	Balandis	Rajono	Nuo 2005 m.	Kasmet	Pajstrio kultūros centras	Rajono literatai, kūrėjai ir folkloro kolektyvai	Pajstrio kultūros centro padalinys Paliukų J.Žikaro muziejus	D. Kiršgalvienė	(8 45) 43 31 46 paistriokc@gm ail.com
5.	Panevėžio r.	Panevėžio rajono folkloro ansamblių festivalis „Par šilalį jojo“	Gegužė	Rajono	Nuo 1999 m.	Kas antri metai	Miežiškių kultūros centras	Panevėžio rajono folkloro kolektyvai	Panevėžio rajono sav. adm. Švietimo, kultūros ir sporto skyrius, Miežiškių kultūros centras	L. Daubarienė R. Gasaitienė	(8 45) 58 69 53, lina.daubariene@panrs.lt (8 45) 59 92 17 mieziskiukc@gmail.com

6.	Panevėžio r.	Ansamblių ir pavienių liaudies kūrybos atlikėjų folkloro šventė „Vaikų Sekminės“	Gegužė	Šalies	Nuo 1992 m.	Kasmet	Panevėžio rajono Smilgių mstl., etnografinė sodyba	Lietuvos kultūros centrų mokyklų, muzikos mokyklų, kultūros centrų vaikų ir jaunimo folkloro kolektyvai ir pavieniai atlikėjai	Smilgių kultūros centras	L. Narkevičienė	(8 45) 55 36 39 smilgiukc@gmail.com
7.	Panevėžio r.	Ramygalos miesto šventė, folkloro diena „Pas malūnininką Joną“	Birželis	Rajono	Nuo 2014 m.	Kasmet	VŠĮ „Senasis Ramygalos malūnas“	Panevėžio r. meno mėgėjų kolektyvai,	Ramygalos kultūros centras, VŠĮ „Senasis Ramygalos malūnas“	K. Raziūnienė	8670 33994, kerelain@gmail.com
8.	Panevėžio r.	Trijų kartų folkloro festivalis „Mes į kryžkelę išėjom“	Rugpjūtis	Šalies	Nuo 2004 m.	Kasmet	Krekenavos kultūros centras	Skirtingų amžiaus grupių folkloro kolektyvai	Krekenavos kultūros centras	L. Vilienė	8686 56311 lima.wiliams@gmail.com
9.	Panevėžio r.	Kulinarinio paveldo renginys „Sūrio šventė“	Rugsėjis	Rajono	Nuo 2002 m.	Kasmet	Pajstrio kultūros centro Bernatonių padalinys	Rajono gospadinės, pasakoriai ir folkloro kolektyvai	Pajstrio kultūros centro Bernatonių padalinys	R.Manikienė L.Strazdienė	(8 45) 55 98 20 manikiene@gmail.com
Tautodailės parodos (respublikinės, Tautodailininkų sąjungos bendrijų)											
1.	Panevėžio r.	Lietuvos mokinių liaudies dailės konkursas „Sidabro vainikėlis“ Panevėžio rajono ir regiono turai	Vasario 27 – gegužės 5 d.	Regiono	Nuo 2013 m.	Kasmet	Naujamiščio kultūros centras-dailės galerija	Rajono ir regiono liaudies meno ir dailių amatų kūrėjai	Naujamiščio kultūros centras-dailės galerija	L.Daubarienė ėV.Dumbrienė	(8 45) 58 69 53, lina.daubariene@panrs.lt (8 45) 59 95 33, nujamiesciokc@gmail.com
2.	Panevėžio r.	Keramikų dienos	Birželis	Rajono	Nuo 2015 m.	Kasmet	Upytė	Rajono ir regiono keramikai	Ēriškių kultūros centro padalinys Tradicinių amatų centras	A. Sidorovienė	(8 45) 55 57 36 eriskiukc@gmail.com
Ivairių mėgėjų meno kolektyvų renginiai (festivaliai, konkursai, regioninės, apskritys, rajoninės dainų šventės)											
1.	Panevėžio r.	Liaudies amatų šventė „Aukštinės runkelas“	Balandis	Regiono	Nuo 2005 m.	Kasmet	Jotainių km.	Aukštaitijos regiono amatininkai	Vadoklių kultūros centro Jotainių padalinys	A. Kutlimurato-va	(8 45) 55 47 90 algitusik@gmail.com
2.	Panevėžio r.	Vaikų ir jaunimo festivalis	Gegužė	Regiono	Nuo 2015 m.	Kas 2 metai	Ēriškių kultūros centras,	Aukštaitijos regiono vaikų ir	Ēriškių kultūros	Daina Banaitienė	(8 45) 55 57 36 eriskiukc@

	„Šimtažiedis“							kiemelis	jaunimo meno kolektyvai	centras		gmail.com
3.	Panevėžio r.	Modernaus šokio festivalis „Jaunystės šėlsmas“	Gegužė	Šalies	Nuo 2004 m.	Kasmet		Liūdynės kultūros centro Velžio padalinys	Renginy skirtas jaunimui ir vaikams. Jame dalyvauja ne tik rajono, bet ir Respublikos, bei regiono modernaus šokio kolektyvai.	Liūdynės kultūros centro Velžio padalinys	Jonas Marcinkevičius	(8 45) 55 52 73 jonas.marcinkevicius@gmail.com
4.	Panevėžio r.	Šalies kaimų ir mažų miestelių, vaikų ir jaunimo popchorų, ansamblių ir solistų festivalis – konkursas „Spindulėlis“	Gegužė	Šalies	Nuo 2001 m.	Kasmet	Raguvos miestelio Sv. Florijono aikštė	Raguvos kultūros centras	Šalies kaimų ir mažų miestelių, vaikų ir jaunimo popchorai, ansambliai ir solistai	Raguvos kultūros centras	K. Juškienė	8620 55909 raguva.kc@gmail.com
5.	Panevėžio r.	Vaikų ir jaunimo festivalis „10 balų“, skirtamas Tarptautinei vaikų gynimo dienai	Birželis	Regiono	Nuo 2009 m.	Kasmet	Vadoklių km.	Vadoklių kultūros centras	Panevėžio raj., Pasvalio raj., Biržų miesto mažieji meno mėgėjai	Vadoklių kultūros centras	J. Kanaporis	(8 45) 55 66 37 justimasknaporis@gmail.com
6.	Panevėžio r.	Mažųjų meno mėgėjų festivalis „Vaikystė mene“	Birželis	Regiono	Nuo 2007 m.	Kasmet	Krekenavos kultūros centras	Krekenavos kultūros centras	Aukštaitijos regiono įvairių žanrų vaikų meno mėgėjų kolektyvai, pavieniai atlikėjai	Krekenavos kultūros centras	R. Šantarienė	8612 02318 sanritaa@gmail.com
7.	Panevėžio r.	Žolininkų šventė „Žolė kėlė rasą...“	Birželis	Rajono	Nuo 2008 m.	Kasmet	Miežiškių seniūnija, Kulbagalio k., Teresevičienės sodyba	Miežiškių kultūros centro Trakiškio padalinys	Žolininkės ir meno mėgėjų kolektyvai	Miežiškių kultūros centro Trakiškio padalinys	D. Kirsnienė	(8 45) 55 29 97 vilija@turizmas.lt
8.	Panevėžio r.	Festivalis „Kuriančių šeimų mugė“	Birželis	Regiono	Nuo 2014 m.	Kasmet	Pajstrio kultūros centro Daukniūnų padalinys	Kuriančios šeimos: dainuojančios, muzikuojančios, tautodailę puoselėjančios ir pan.		Pajstrio kultūros centro Daukniūnų padalinys	A. Matuzevičiūtė	8630 67627; daukniunaike@gmail.com
9	Panevėžio r.	Naminės duonos ir pyragų kepėjų šventė „Visur duona su pluta“	Liepa	Šalies	Nuo 2000 m.	Kasmet	Krekenavos seniūnijos, Radviliškių k. ūkininko Albino	Krekenavos kultūros centro Nevėžio padalinys	Naminės duonos ir pyragų kepėjų ir meno mėgėjų kolektyvai	Miežiškių kultūros centro Nevėžio padalinys	D. Karaman	(8 45) 55 69 76 daiva.eigirdaite@gmail.com

10	Panevėžio r.	Modernaus meno festivalis „Keturišė“	Spalis	Šalies	Nuo 1999 m.	Kasmet	Kisieliaus sodyba Ramygalos kultūros centras	Suaugusių meno mėgėjų ir profesionalų kvartetai Šalies vaikai ir jaunimas, besidomintys liaudies menu, amatais	Ramygalos kultūros centras	L. Kubiliūnienė	8615 65297, ramygaloskcc@gmail.com
11	Panevėžio r.	Edukacinės programos: „Medžio kalba“, „Ugnis ir geležis“, „Apavo gamyba“, „Aukštaitiška sodyba“. Edukacinių programų ciklas „Metų ratas“: „Vėlinės“, „Adventas, Kūčios, Kalėdos“, „Velykos“, „Sekminės“.	Per metus	Šalies	Nuo 2012 m.	Kasmet	Smilgių mstl., etnografinė sodyba		Smilgių kultūros centras	Lina Narkevičienė	(8 45) 55 36 39 smilgiukc@gmail.com

RAJONO KAIMO BENDRUOMENIŲ IR NEVYRIAUSYBINIŲ ORGANIZACIJŲ 2011-2015 METŲ FINANSAVIMAS**2011 m.**

Suplanuota suma – 80 000 Lt;

Bendruomenių sąjunga – 42 950 litai/12 439,18 euro;

Kaimo bendruomenės – 47 vnt. - 46 800 litų/13 554,22 euro;

2012 m.

Suplanuota suma – 92 000 Lt;

Bendruomenių sąjunga – 44 000 litai/12 743,28 euro;

Kaimo bendruomenės – 44 vnt. - 44 000 litų/12743,28 euro;

2013 m.

Suplanuota suma – 100 000 Lt;

Bendruomenių sąjunga – 46 000 litai/13 322,52 euro;

Kaimo bendruomenės – 44 vnt. - 46 884 litų/13 578,54 euro;

2014 m.

Suplanuota suma – 130 000 Lt;

Bendruomenių sąjunga – 52 500 litai/15 205,05 euro;

Kaimo bendruomenės – 50 vnt. - 75 171 litų/21 771,02 euro;

2015 m.

Suplanuota suma – 38 230 Euro;

Bendruomenių sąjunga – 10 200 eurų;

Kaimo bendruomenės – 59 vnt., 21 138 eurų;

RAJONO GYVENAMJŲ VIETŲIŲ GYVENTOJŲ SKAIČIUS 2011, 2014 M. SAUSIO 1 D.

5 priedas

gyvenvietė	vietovės kodas	2011	2014
Panevėžio r. sav., Velžio sen., Dembavos k.	G11615	2561	2492
Panevėžio r. sav., Krekenavos sen., Krekenavos mstl.	G11828	1748	1646
Panevėžio r. sav., Ramygalą	G64	1648	1571
Panevėžio r. sav., Velžio sen., Velžio k.	G11676	1484	1420
Panevėžio r. sav., Panevėžio sen., Piniavos k.	G11743	1164	1198
Panevėžio r. sav., Panevėžio sen., Vaivadų k.	G11778	949	933
Panevėžio r. sav., Panevėžio sen., Pažagienių k.	G11655	907	869
Panevėžio r. sav., Velžio sen., Staniūnų k.	G11663	836	858
Panevėžio r. sav., Vadoklių sen., Jotainių k.	G11570	780	845
Panevėžio r. sav., Naujamiesčio mstl.	G65	775	787
Panevėžio r. sav., Panevėžio sen., Bernatonių k.	G12050	767	753
Panevėžio r. sav., Velžio sen., Liūdynės k.	G11634	744	749
Panevėžio r. sav., Panevėžio sen., Molainių k.	G12006	742	711
Panevėžio r. sav., Panevėžio sen., Šilagalio k.	G11670	700	697
Panevėžio r. sav., Miežiškių sen., Miežiškių mstl.	G11935	699	693
Panevėžio r. sav., Upytės sen., Ėriškių k.	G12290	697	677
Panevėžio r. sav., Krekenavos sen., Žibartonių k.	G11902	620	586
Panevėžio r. sav., Smilgių sen., Smilgių mstl.	G12276	609	575
Panevėžio r. sav., Raguvos sen., Raguvos mstl.	G12163	584	549
Panevėžio r. sav., Pajstrio sen., Gegužinės k.	G12063	577	547
Panevėžio r. sav., Upytės sen., Upytės k.	G12300	576	542
Panevėžio r. sav., Vadoklių sen., Vadoklių mstl.	G11602	564	539
Panevėžio r. sav., Naujamiesčio sen., Gustonių k.	G11991	481	522
Panevėžio r. sav., Karsakiškio sen., Paliūniškio k.	G11735	468	464
Panevėžio r. sav., Smilgių sen., Perekšlių k.	G12270	450	448
Panevėžio r. sav.	A235	443	426
Panevėžio r. sav., Krekenavos sen., Linkaučių k.	G11837	438	419
Panevėžio r. sav., Velžio sen., Katinų k.	G11624	431	408
Panevėžio r. sav., Miežiškių sen., Trakiškio k.	G11969	428	403
Panevėžio r. sav., Ramygalos sen., Uliūnų k.	G12237	405	398
Panevėžio r. sav., Karsakiškio sen., Tiltagalių k.	G11767	401	397
Panevėžio r. sav., Naujamiesčio sen., Liberiškio k.	G12000	396	388
Panevėžio r. sav., Raguvos sen., Užunevėžių k.	G12168	393	371
Panevėžio r. sav., Panevėžio sen., Daukniūnų k.	G12054	381	363
Panevėžio r. sav., Ramygalos sen., Aukštadvario k.	G12176	369	357
Panevėžio r. sav., Karsakiškio sen., Geležinių mstl.	G11699	358	350
Panevėžio r. sav., Miežiškių sen., Nevėžio k.	G47699	352	349
Panevėžio r. sav., Ramygalos sen., Garuckų k.	G12190	342	323
Panevėžio r. sav., Krekenavos sen., Naujarodžių k.	G11849	338	314
Panevėžio r. sav., Vadoklių sen., Mikėnų k.	G11581	323	313
Panevėžio r. sav., Pajstrio sen., Pajstrio k.	G12100	311	308
Panevėžio r. sav., Ramygalos sen., Daniūnų k.	G12182	310	290
Panevėžio r. sav., Pajstrio sen., Skaistgirių k.	G12121	286	288
Panevėžio r. sav., Raguvos sen., Šilų mstl.	G12170	276	285
Panevėžio r. sav., Panevėžio sen., Varpučių k.	G12038	274	270
Panevėžio r. sav., Naujamiesčio sen., Berčiūnų k.	G11983	270	264
Panevėžio r. sav., Velžio sen., Velželio k.	G11675	265	260
Panevėžio r. sav., Raguvos sen., Fermos k.	G12145	255	254
Panevėžio r. sav., Naujamiesčio sen., Ragainės k.	G12030	247	245
Panevėžio r. sav., Panevėžio sen., Tičkūnų k.	G11768	232	225
Panevėžio r. sav., Smilgių sen., Sujetų k.	G12278	228	213
Panevėžio r. sav., Pajstrio sen., Šeškų k.	G12131	225	188
Panevėžio r. sav., Panevėžio sen., Molainių k.	G11638	219	181
Panevėžio r. sav., Krekenavos sen., Mitriūnų k.	G11844	185	176
Panevėžio r. sav., Karsakiškio sen., Karsakiškio k., Šermukšnio 3	G11708	184	163
Panevėžio r. sav., Panevėžio sen., Berčiūnų k.	G12051	178	161
Panevėžio r. sav., Ramygalos sen., Barklainių I k.	G12178	161	159
Panevėžio r. sav., Naujamiesčio sen., Naujamiesčio k.	G12010	154	156
Panevėžio r. sav., Velžio sen., Vyčių k.	G11678	145	154
Panevėžio r. sav., Velžio sen., Maženių k.	G11636	144	153
Panevėžio r. sav., Panevėžio sen., Plukių k.	G12108	142	152
Panevėžio r. sav., Panevėžio sen., Skynimų k.	G12122	141	150
Panevėžio r. sav., Pajstrio sen., Puodžiūnų k.	G12111	140	140
Panevėžio r. sav., Krekenavos sen., Rūtakiemio k.	G11868	139	137
Panevėžio r. sav., Velžio sen., Pajuosčio k.	G11649	136	134
Panevėžio r. sav., Karsakiškio sen., Kaubariškio k.	G11710	131	134
Panevėžio r. sav., Krekenavos sen., Burvelių k.	G11805	129	131
Panevėžio r. sav., Upytės sen., Vaišvilčių I k.	G11671	127	121
Panevėžio r. sav., Naujamiesčio sen., Pažibų k.	G12024	126	116
Panevėžio r. sav., Pajstrio sen., Pragarėlės k.	G12109	119	115
Panevėžio r. sav., Velžio sen., Keravos k.	G11625	115	114

<i>gyvenvietė</i>	<i>vietovės kodas</i>	<i>2011</i>	<i>2014</i>
Panevėžio r. sav., Karsakiškio sen., Naujikių k.	G11727	110	105
Panevėžio r. sav., Panevėžio sen., Bliūdžių k.	G12053	106	104
Panevėžio r. sav., Miežiškių sen., Limeikių k.	G11929	103	102
Panevėžio r. sav., Krekenavos sen., Šventupių k.	G11891	102	101
Panevėžio r. sav., Upytės sen., Vinkšnėnų k.	G12304	102	98
Panevėžio r. sav., Velžio sen., Kairių k.	G11621	102	96
Panevėžio r. sav., Karsakiškio sen., Sodelių k.	G11758	101	95
Panevėžio r. sav., Velžio sen., Kabelių k.	G11620	97	93
Panevėžio r. sav., Krekenavos sen., Rabikių k.	G11865	95	90
Panevėžio r. sav., Panevėžio sen., Dragonių k.	G12058	94	85
Panevėžio r. sav., Panevėžio sen., Berniūnų k.	G11982	91	82
Panevėžio r. sav., Pajstrio sen., Gailiūnų k.	G12060	90	80
Panevėžio r. sav., Smilgių sen., Rimiškių k.	G12272	85	79
Panevėžio r. sav., Velžio sen., Preidžių k.	G11657	83	79
Panevėžio r. sav., Karsakiškio sen., Palaukių k.	G11734	82	78
Panevėžio r. sav., Krekenavos sen., Papalčių k.	G11857	80	78
Panevėžio r. sav., Ramygalos sen., Pašilių II k.	G12226	80	77
Panevėžio r. sav., Vadoklių sen., Genėtinių k.	G11564	79	77
Panevėžio r. sav., Panevėžio sen., Paežerio I k.	G11732	76	74
Panevėžio r. sav., Panevėžio sen., Ūtos k.	G11769	74	69
Panevėžio r. sav., Panevėžio sen., Nausodės k.	G12012	73	68
Panevėžio r. sav., Smilgių sen., Utėnų k.	G12279	73	68
Panevėžio r. sav., Pajstrio sen., Daukniškių k.	G12055	72	67
Panevėžio r. sav., Miežiškių sen., Karšinaukos k.	G11922	71	67
Panevėžio r. sav., Naujamiesčio sen., Sargėnų k.	G12031	70	67
Panevėžio r. sav., Naujamiesčio sen., Mickiemės k.	G12005	69	64
Panevėžio r. sav., Krekenavos sen., Vilkų k.	G11895	68	63
Panevėžio r. sav., Krekenavos sen., Ibutonių k.	G11822	67	63
Panevėžio r. sav., Naujamiesčio sen., Lakštingalų k.	G11999	67	60
Panevėžio r. sav., Karsakiškio sen., Vepų k.	G11783	65	60
Panevėžio r. sav., Naujamiesčio sen., Vadaktėlių k.	G12037	64	58
Panevėžio r. sav., Smilgių sen., Niaukonių k.	G12264	62	58
Panevėžio r. sav., Karsakiškio sen., Akmenių k.	G11680	56	58
Panevėžio r. sav., Karsakiškio sen., Vilkapjūvių k.	G11785	56	57
Panevėžio r. sav., Panevėžio sen., Senamiesčio k.	G12117	56	57
Panevėžio r. sav., Miežiškių sen., Jasvilonių k.	G11919	55	56
Panevėžio r. sav., Karsakiškio sen., Breiviškių k.	G11691	54	55
Panevėžio r. sav., Pajstrio sen., Juodlieknio k.	G12067	54	55
Panevėžio r. sav., Krekenavos sen., Švenčiuliškių k.	G11890	53	53
Panevėžio r. sav., Miežiškių sen., Taruškv vs.	G11964	53	53
Panevėžio r. sav., Miežiškių sen., Tekoriškio k.	G11967	53	51
Panevėžio r. sav., Smilgių sen., Gilbonių k.	G12253	53	50
Panevėžio r. sav., Panevėžio sen., Maksvytiškių k.	G11721	52	50
Panevėžio r. sav., Pajstrio sen., Teberešiškių k.	G12127	52	50
Panevėžio r. sav., Karsakiškio sen., Prūsėlių k.	G11746	51	50
Panevėžio r. sav., Vadoklių sen., Alančių k.	G11552	51	49
Panevėžio r. sav., Panevėžio sen., Paviešečių k.	G12023	50	49
Panevėžio r. sav., Karsakiškio sen., Pagiegalos k.	G11733	49	48
Panevėžio r. sav., Miežiškių sen., Margučių k.	G11931	48	48
Panevėžio r. sav., Upytės sen., Tarnagalos k.	G12299	48	45
Panevėžio r. sav., Karsakiškio sen., Bygailių k.	G11689	47	44
Panevėžio r. sav., Ramygalos sen., Žižmių k.	G12247	47	44
Panevėžio r. sav., Miežiškių sen., Venslaviškių k.	G11977	46	44
Panevėžio r. sav., Pajstrio sen., Pakuodžiupių k.	G12095	46	44
Panevėžio r. sav., Smilgių sen., Švaininkų k.	G12281	46	43
Panevėžio r. sav., Ramygalos sen., Rimaisų k.	G12233	43	43
Panevėžio r. sav., Smilgių sen., Nauradų k.	G12262	43	43
Panevėžio r. sav., Upytės sen., Stultiškių k.	G12298	43	43
Panevėžio r. sav., Velžio sen., Uokų k.	G11668	43	41
Panevėžio r. sav., Krekenavos sen., Glitėnų k.	G11818	42	40
Panevėžio r. sav., Naujamiesčio sen., Naudvario k.	G12009	41	40
Panevėžio r. sav., Ramygalos sen., Stebėkių II k.	G12235	41	40
Panevėžio r. sav., Karsakiškio sen., Pinišėlių I k.	G11744	40	39
Panevėžio r. sav., Naujamiesčio sen., Degionių k.	G11987	39	39
Panevėžio r. sav., Pajstrio sen., Paliukų k.	G12097	39	39
Panevėžio r. sav., Miežiškių sen., Pavašuokių II k.	G11953	38	39
Panevėžio r. sav., Pajstrio sen., Pakaušių k.	G12094	38	38
Panevėžio r. sav., Krekenavos sen., Ažuolytės k.	G11814	37	36
Panevėžio r. sav., Miežiškių sen., Nibragalio k.	G11941	37	36
Panevėžio r. sav., Panevėžio sen., Navaršonių k.	G12014	37	36
Panevėžio r. sav., Pajstrio sen., Medikonių k.	G12086	37	36
Panevėžio r. sav., Karsakiškio sen., Geležių k.	G11698	36	36

gyvenvietė	vietovės kodas	2011	2014
Panevėžio r. sav., Karsakiškio sen., Startų k.	G11760	36	36
Panevėžio r. sav., Pajstrio sen., Adomavos k.	G12043	36	36
Panevėžio r. sav., Raguvos sen., Kritižio k.	G12149	36	34
Panevėžio r. sav., Raguvos sen., Sodeliškių k.	G12165	36	34
Panevėžio r. sav., Krekenavos sen., Čiūrų k.	G11882	35	34
Panevėžio r. sav., Miežiškių sen., Batrakų k.	G11908	35	34
Panevėžio r. sav., Miežiškių sen., Gitėnų k.	G11917	35	34
Panevėžio r. sav., Naujamiesčio sen., Jutkonių k.	G11993	35	33
Panevėžio r. sav., Vadoklių sen., Vainorių k.	G11603	35	33
Panevėžio r. sav., Pajstrio sen., Janališkių k.	G12066	34	33
Panevėžio r. sav., Pajstrio sen., Stanionių k.	G12124	34	33
Panevėžio r. sav., Karsakiškio sen., Aščiagalio k.	G11682	33	32
Panevėžio r. sav., Karsakiškio sen., Likpetrių k.	G11715	33	32
Panevėžio r. sav., Smilgių sen., Viburių k.	G12284	33	32
Panevėžio r. sav., Miežiškių sen., Raguvėlės glž. st.	G11957	32	32
Panevėžio r. sav., Miežiškių sen., Stipruolių k.	G11961	32	32
Panevėžio r. sav., Naujamiesčio sen., Kurmėnų k.	G11998	32	31
Panevėžio r. sav., Naujamiesčio sen., Mazgaigalio k.	G12004	32	31
Panevėžio r. sav., Ramygalos sen., Masiokų k.	G12214	32	31
Panevėžio r. sav., Smilgių sen., Kiaužerių k.	G12258	32	30
Panevėžio r. sav., Smilgių sen., Ledakupio k.	G12259	32	30
Panevėžio r. sav., Upytės sen., Ragaudžių k.	G11658	32	30
Panevėžio r. sav., Karsakiškio sen., Stumbriškio k.	G11762	31	30
Panevėžio r. sav., Miežiškių sen., Bukaltiškių k.	G11912	31	29
Panevėžio r. sav., Miežiškių sen., Kulbių k.	G11926	31	29
Panevėžio r. sav., Pajstrio sen., Baroniškių k.	G12049	31	29
Panevėžio r. sav., Ramygalos sen., Sokelių k.	G12234	31	29
Panevėžio r. sav., Karsakiškio sen., Velniakių k.	G11782	30	29
Panevėžio r. sav., Panevėžio sen., Smiltynės vs.	G12034	30	29
Panevėžio r. sav., Karsakiškio sen., Žiliškių I k.	G11791	29	29
Panevėžio r. sav., Miežiškių sen., Bajoriškių k.	G11905	29	28
Panevėžio r. sav., Panevėžio sen., Bobkainio k.	G11690	29	28
Panevėžio r. sav., Panevėžio sen., Linonių k.	G12084	29	28
Panevėžio r. sav., Pajstrio sen., Birželių vs.	G12052	29	28
Panevėžio r. sav., Ramygalos sen., Pašilių I k.	G12225	29	27
Panevėžio r. sav., Miežiškių sen., Kaimiško k.	G11921	28	27
Panevėžio r. sav., Panevėžio sen., Rėklių k.	G12113	28	27
Panevėžio r. sav., Pajstrio sen., Mantvydų k.	G12091	28	27
Panevėžio r. sav., Raguvos sen., Raguvos vs.	G12164	28	26
Panevėžio r. sav., Smilgių sen., Smilgių vs.	G12277	28	26
Panevėžio r. sav., Krekenavos sen., Kazokų k.	G11827	27	26
Panevėžio r. sav., Krekenavos sen., Rodų II k.	G11870	27	25
Panevėžio r. sav., Naujamiesčio sen., Puškonių k.	G12029	27	25
Panevėžio r. sav., Krekenavos sen., Bernatonių vs.	G11800	26	25
Panevėžio r. sav., Krekenavos sen., Petriškių k.	G11861	26	25
Panevėžio r. sav., Miežiškių sen., Nainiškių k.	G11937	26	25
Panevėžio r. sav., Ramygalos sen., Užkalnių k.	G12238	26	25
Panevėžio r. sav., Krekenavos sen., Stuomeniškių k.	G11881	25	24
Panevėžio r. sav., Naujamiesčio sen., Pranionių k.	G12026	25	24
Panevėžio r. sav., Pajstrio sen., Šakiškių k.	G12128	25	24
Panevėžio r. sav., Raguvos sen., Kieliugalos k.	G12148	25	24
Panevėžio r. sav., Ramygalos sen., Barklainių II k.	G12179	25	24
Panevėžio r. sav., Velžio sen., Kirkūnų k.	G11628	25	23
Panevėžio r. sav., Karsakiškio sen., Pamarnakio k.	G11737	24	23
Panevėžio r. sav., Karsakiškio sen., Tautvilų k.	G11765	24	23
Panevėžio r. sav., Miežiškių sen., Trumpragio k.	G11970	24	23
Panevėžio r. sav., Panevėžio sen., Vynupės k.	G12138	24	23
Panevėžio r. sav., Vadoklių sen., Paežerio k.	G11588	24	23
Panevėžio r. sav., Krekenavos sen., Lazdynėlių k.	G11834	23	23
Panevėžio r. sav., Krekenavos sen., Pabiržių k.	G11853	23	23
Panevėžio r. sav., Krekenavos sen., Radviliškių k.	G11866	23	22
Panevėžio r. sav., Miežiškių sen., Biliūnų k.	G11909	23	22
Panevėžio r. sav., Pajstrio sen., Kriaučiūnų k.	G12078	23	22
Panevėžio r. sav., Ramygalos sen., Juodikonių k.	G12200	23	21
Panevėžio r. sav., Velžio sen., Marijonavos vs.	G11635	23	21
Panevėžio r. sav., Karsakiškio sen., Tutiškių k.	G11772	22	21
Panevėžio r. sav., Krekenavos sen., Linkavičių k.	G11836	22	21
Panevėžio r. sav., Miežiškių sen., Tumagalio k.	G11971	22	21
Panevėžio r. sav., Panevėžio sen., Papušių k.	G12022	22	21
Panevėžio r. sav., Ramygalos sen., Butkiškių k.	G12181	22	20
Panevėžio r. sav., Ramygalos sen., Debikonių k.	G12184	22	20
Panevėžio r. sav., Karsakiškio sen., Virsnio k.	G11786	21	20

gyvenvietė	vietovės kodas	2011	2014
Panevėžio r. sav., Krekenavos sen., Vadaktų k.	G11892	21	20
Panevėžio r. sav., Miežiškių sen., Jočiūnų k.	G11920	21	20
Panevėžio r. sav., Panevėžio sen., Klevečkinės k.	G12076	21	20
Panevėžio r. sav., Smilgių sen., Pavinkšnių vs.	G12266	21	20
Panevėžio r. sav., Upytės sen., Memencių k.	G12297	21	20
Panevėžio r. sav., Velžio sen., Oželių k.	G11641	21	20
Panevėžio r. sav., Velžio sen., Pakalnių k.	G11650	21	19
Panevėžio r. sav., Karsakiškio sen., Gudgalio k.	G11704	20	19
Panevėžio r. sav., Krekenavos sen., Ičiūnų k.	G11823	20	19
Panevėžio r. sav., Krekenavos sen., Pempijų k.	G11860	20	19
Panevėžio r. sav., Miežiškių sen., Pašilių k.	G11951	20	19
Panevėžio r. sav., Miežiškių sen., Steponiško vs.	G11960	20	19
Panevėžio r. sav., Naujamiesčio sen., Narutiškio k.	G12008	20	19
Panevėžio r. sav., Panevėžio sen., Samanynės k.	G11753	20	18
Panevėžio r. sav., Raguvos sen., Putiliškių k.	G12161	20	18
Panevėžio r. sav., Ramygalos sen., Žudžių k.	G12248	20	18
Panevėžio r. sav., Vadoklių sen., Žvalgaičių k.	G11607	20	18
Panevėžio r. sav., Karsakiškio sen., Rodūnėlės k.	G11749	19	18
Panevėžio r. sav., Krekenavos sen., Noreikių k.	G11850	19	18
Panevėžio r. sav., Panevėžio sen., Spirakių k.	G12123	19	17
Panevėžio r. sav., Ramygalos sen., Šatrėnų k.	G12240	19	17
Panevėžio r. sav., Vadoklių sen., Klebonų k.	G11576	19	17
Panevėžio r. sav., Karsakiškio sen., Butėnų k.	G11688	18	17
Panevėžio r. sav., Miežiškių sen., Budrionių k.	G11911	18	17
Panevėžio r. sav., Miežiškių sen., Trakininkų k.	G11968	18	17
Panevėžio r. sav., Pajstrio sen., Jutiškių k.	G12068	18	17
Panevėžio r. sav., Pajstrio sen., Įstricos k.	G12133	18	17
Panevėžio r. sav., Raguvos sen., Vėjeliškių k.	G12173	18	16
Panevėžio r. sav., Ramygalos sen., Pamplių k.	G12230	18	16
Panevėžio r. sav., Karsakiškio sen., Karsakiškio glž. st.	G11707	17	16
Panevėžio r. sav., Karsakiškio sen., Pamarliškių k.	G11736	17	16
Panevėžio r. sav., Karsakiškio sen., Sukniškio k.	G11763	17	16
Panevėžio r. sav., Krekenavos sen., Skaistkalnio k.	G11872	17	16
Panevėžio r. sav., Naujamiesčio sen., Algirdavos k.	G11979	17	16
Panevėžio r. sav., Naujamiesčio sen., Vaskonių k.	G12039	17	16
Panevėžio r. sav., Raguvos sen., Praščiūnų k.	G12158	17	16
Panevėžio r. sav., Ramygalos sen., Aukštadvario vs.	G12177	17	16
Panevėžio r. sav., Velžio sen., Kutiškių k.	G11631	17	15
Panevėžio r. sav., Krekenavos sen., Krivulių k.	G11830	16	15
Panevėžio r. sav., Krekenavos sen., Orelių k.	G11852	16	15
Panevėžio r. sav., Krekenavos sen., Raičionių k.	G11867	16	15
Panevėžio r. sav., Miežiškių sen., Martyniškių k.	G11933	16	15
Panevėžio r. sav., Raguvos sen., Pakritižio k.	G12155	16	15
Panevėžio r. sav., Smilgių sen., Giniūnų k.	G12254	16	15
Panevėžio r. sav., Smilgių sen., Matarakų k.	G12260	16	15
Panevėžio r. sav., Vadoklių sen., Meškių k.	G11580	16	15
Panevėžio r. sav., Velžio sen., Paberžio k.	G11644	16	15
Panevėžio r. sav., Karsakiškio sen., Bernotų k.	G11685	15	14
Panevėžio r. sav., Karsakiškio sen., Lopinių k.	G11719	15	14
Panevėžio r. sav., Miežiškių sen., Pagojo k.	G11945	15	14
Panevėžio r. sav., Miežiškių sen., Pučekų k.	G11956	15	14
Panevėžio r. sav., Naujamiesčio sen., Puorių k.	G12028	15	14
Panevėžio r. sav., Pajstrio sen., Kerbušių k.	G12074	15	14
Panevėžio r. sav., Pajstrio sen., Pamiškės k.	G12099	15	14
Panevėžio r. sav., Pajstrio sen., Šiaudinės k.	G12132	15	14
Panevėžio r. sav., Ramygalos sen., Liubartų k.	G12213	15	14
Panevėžio r. sav., Smilgių sen., Sinkonių k.	G12274	15	14
Panevėžio r. sav., Velžio sen., Stetiškių k.	G11664	15	14
Panevėžio r. sav., Velžio sen., Velykių k.	G11674	15	14
Panevėžio r. sav., Karsakiškio sen., Daukniškių k.	G11693	14	13
Panevėžio r. sav., Karsakiškio sen., Gailių k.	G11696	14	13
Panevėžio r. sav., Krekenavos sen., Baimainių k.	G11796	14	13
Panevėžio r. sav., Krekenavos sen., Grinkų k.	G11821	14	13
Panevėžio r. sav., Krekenavos sen., Mučiūnų k.	G11847	14	13
Panevėžio r. sav., Krekenavos sen., Užliaušių k.	G11886	14	13
Panevėžio r. sav., Miežiškių sen., Kerblonių k.	G11924	14	13
Panevėžio r. sav., Miežiškių sen., Užuprūdžių k.	G11972	14	13
Panevėžio r. sav., Naujamiesčio sen., Paliesės k.	G12020	14	13
Panevėžio r. sav., Pajstrio sen., Gasparėlių k.	G12062	14	12
Panevėžio r. sav., Raguvos sen., Kartanų k.	G12147	14	12
Panevėžio r. sav., Karsakiškio sen., Paežerio II k.	G11731	13	12
Panevėžio r. sav., Karsakiškio sen., Žvikų k.	G11792	13	12

gyvenvietė	vietovės kodas	2011	2014
Panevėžio r. sav., Naujamiesčio sen., Bučių k.	G11985	13	12
Panevėžio r. sav., Panevėžio sen., Ažagų k.	G12048	13	12
Panevėžio r. sav., Pajstrio sen., Kupstų k.	G12079	13	12
Panevėžio r. sav., Ramygalos sen., Glebauskų k.	G12195	13	12
Panevėžio r. sav., Ramygalos sen., Gudelių I k.	G12196	13	12
Panevėžio r. sav., Ramygalos sen., Karvelių k.	G12207	13	12
Panevėžio r. sav., Ramygalos sen., Užuraisčių k.	G12239	13	12
Panevėžio r. sav., Smilgių sen., Kairių k.	G12256	13	12
Panevėžio r. sav., Vadoklių sen., Laukagalių k.	G11578	13	11
Panevėžio r. sav., Velžio sen., Pajuodžių k.	G11647	13	11
Panevėžio r. sav., Karsakiškio sen., Pelėdiškio k.	G11740	12	11
Panevėžio r. sav., Krekenavos sen., Bartkūnų k.	G11799	12	11
Panevėžio r. sav., Krekenavos sen., Daniliškio k.	G11807	12	11
Panevėžio r. sav., Krekenavos sen., Juragių k.	G11824	12	11
Panevėžio r. sav., Krekenavos sen., Krekenavos vs.	G11829	12	11
Panevėžio r. sav., Krekenavos sen., Šambalionių k.	G11888	12	11
Panevėžio r. sav., Miežiškių sen., Kunciagalio k.	G11927	12	11
Panevėžio r. sav., Naujamiesčio sen., Vilkelių k.	G12041	12	11
Panevėžio r. sav., Panevėžio sen., Stačiūnų k.	G12125	12	11
Panevėžio r. sav., Pajstrio sen., Preibių k.	G12110	12	11
Panevėžio r. sav., Pajstrio sen., Puodžiūnėlių k.	G12112	12	11
Panevėžio r. sav., Raguvos sen., Dūdelėnų k.	G12144	12	11
Panevėžio r. sav., Ramygalos sen., Joskildų k.	G12201	12	11
Panevėžio r. sav., Ramygalos sen., Raukštonių k.	G12232	12	11
Panevėžio r. sav., Karsakiškio sen., Pažambės vs.	G11739	11	10
Panevėžio r. sav., Karsakiškio sen., Vareikių I k.	G11781	11	10
Panevėžio r. sav., Krekenavos sen., Pilipuščių vs.	G11862	11	10
Panevėžio r. sav., Krekenavos sen., Ūdrų k.	G11812	11	10
Panevėžio r. sav., Krekenavos sen., Žemantiškių k.	G11901	11	10
Panevėžio r. sav., Krekenavos sen., Žydelių k.	G11903	11	10
Panevėžio r. sav., Miežiškių sen., Purkonių k.	G11955	11	10
Panevėžio r. sav., Naujamiesčio sen., Nevėžninkų k.	G12015	11	10
Panevėžio r. sav., Naujamiesčio sen., Nociagalos k.	G12016	11	10
Panevėžio r. sav., Naujamiesčio sen., Pakalniškių k.	G12019	11	10
Panevėžio r. sav., Panevėžio sen., Lepšių k.	G11633	11	10
Panevėžio r. sav., Pajstrio sen., Dikonų k.	G12056	11	10
Panevėžio r. sav., Pajstrio sen., Kareiviškių k.	G12070	11	10
Panevėžio r. sav., Pajstrio sen., Voverinės k.	G12139	11	10
Panevėžio r. sav., Raguvos sen., Užubalių k.	G12167	11	10
Panevėžio r. sav., Raguvos sen., Vėžiškių k.	G12174	11	9
Panevėžio r. sav., Ramygalos sen., Kuršių k.	G12210	11	9
Panevėžio r. sav., Ramygalos sen., Kučių k.	G12211	11	9
Panevėžio r. sav., Ramygalos sen., Padembių k.	G12220	11	9
Panevėžio r. sav., Ramygalos sen., Papojo k.	G11654	11	9
Panevėžio r. sav., Ramygalos sen., Šilaičių k.	G12242	11	9
Panevėžio r. sav., Smilgių sen., Kurio k.	G12257	11	9
Panevėžio r. sav., Smilgių sen., Pažvėrinų k.	G12268	11	9
Panevėžio r. sav., Upytės sen., Marimpolio k.	G12296	11	9
Panevėžio r. sav., Vadoklių sen., Plačkelio k.	G11587	11	9
Panevėžio r. sav., Karsakiškio sen., Daniliškio vs.	G11692	10	9
Panevėžio r. sav., Karsakiškio sen., Pievoniškių k.	G11741	10	9
Panevėžio r. sav., Krekenavos sen., Bobiniškių k.	G11802	10	9
Panevėžio r. sav., Naujamiesčio sen., Drąseikių k.	G11989	10	9
Panevėžio r. sav., Pajstrio sen., Dūdorynės k.	G11695	10	9
Panevėžio r. sav., Pajstrio sen., Pūkių k.	G12106	10	9
Panevėžio r. sav., Pajstrio sen., Sitenių vs.	G12120	10	9
Panevėžio r. sav., Raguvos sen., Laukagalėlių k.	G12152	10	9
Panevėžio r. sav., Ramygalos sen., Daukšynės k.	G12183	10	9
Panevėžio r. sav., Ramygalos sen., Vaidilų k.	G12244	10	8
Panevėžio r. sav., Upytės sen., Augustavos k.	G12287	10	8
Panevėžio r. sav., Upytės sen., Kibiškio k.	G11626	10	8
Panevėžio r. sav., Vadoklių sen., Kutronių k.	G11577	10	8
Panevėžio r. sav., Vadoklių sen., Čelkių k.	G11596	10	8
Panevėžio r. sav., Velžio sen., Klepšių k.	G11629	10	8
Panevėžio r. sav., Karsakiškio sen., Kakūnų k.	G11706	9	8
Panevėžio r. sav., Karsakiškio sen., Mėdžiūnų k.	G11724	9	8
Panevėžio r. sav., Karsakiškio sen., Ničiūnų k.	G11729	9	8
Panevėžio r. sav., Krekenavos sen., Mairiškių k.	G11841	9	8
Panevėžio r. sav., Miežiškių sen., Bireniškio vs.	G11910	9	8
Panevėžio r. sav., Miežiškių sen., Pajuosčio k.	G11946	9	8
Panevėžio r. sav., Naujamiesčio sen., Prievačkos k.	G12027	9	8
Panevėžio r. sav., Panevėžio sen., Pazūkų k.	G12101	9	8

gyvenvietė	vietovės kodas	2011	2014
Panevėžio r. sav., Pajstrio sen., Gasparų k.	G12061	9	8
Panevėžio r. sav., Pajstrio sen., Kašiaburio k.	G12073	9	8
Panevėžio r. sav., Pajstrio sen., Vanagiškių k.	G12134	9	8
Panevėžio r. sav., Raguvos sen., Kučkų k.	G12151	9	8
Panevėžio r. sav., Ramygalos sen., Jutkiškio k.	G12204	9	8
Panevėžio r. sav., Ramygalos sen., Kalnelių k.	G12206	9	8
Panevėžio r. sav., Vadoklių sen., Moceikų k.	G11583	9	8
Panevėžio r. sav., Karsakiškio sen., Barsiukų k.	G11683	8	8
Panevėžio r. sav., Karsakiškio sen., Beržynės k.	G11687	8	8
Panevėžio r. sav., Karsakiškio sen., Linkės vs.	G11716	8	7
Panevėžio r. sav., Karsakiškio sen., Užubalių II k.	G11775	8	7
Panevėžio r. sav., Krekenavos sen., Slabadėlės k.	G11877	8	7
Panevėžio r. sav., Pajstrio sen., Aukštatrakio k.	G12046	8	7
Panevėžio r. sav., Pajstrio sen., Lieknelio k.	G12082	8	7
Panevėžio r. sav., Pajstrio sen., Petrauskynės k.	G12103	8	7
Panevėžio r. sav., Ramygalos sen., Dumlaikių k.	G12187	8	7
Panevėžio r. sav., Ramygalos sen., Girelės vs.	G12193	8	7
Panevėžio r. sav., Smilgių sen., Davongalio k.	G12252	8	7
Panevėžio r. sav., Vadoklių sen., Anitavos k.	G11555	8	7
Panevėžio r. sav., Vadoklių sen., Antanavos k.	G11556	8	7
Panevėžio r. sav., Vadoklių sen., Janionių k.	G11569	8	7
Panevėžio r. sav., Vadoklių sen., Karalių k.	G11572	8	7
Panevėžio r. sav., Velžio sen., Midžiūnų k.	G11637	8	7
Panevėžio r. sav., Karsakiškio sen., Grundiškio k.	G11703	7	7
Panevėžio r. sav., Karsakiškio sen., Mėlynių k.	G11725	7	7
Panevėžio r. sav., Karsakiškio sen., Vareikių II k.	G11780	7	7
Panevėžio r. sav., Karsakiškio sen., Čivų vs.	G11764	7	7
Panevėžio r. sav., Karsakiškio sen., Žambo k.	G11788	7	7
Panevėžio r. sav., Krekenavos sen., Skilvionių k.	G11873	7	7
Panevėžio r. sav., Krekenavos sen., Skripijos k.	G11874	7	7
Panevėžio r. sav., Krekenavos sen., Ažuolytės k.	G11815	7	7
Panevėžio r. sav., Miežiškių sen., Pavašuokių I k.	G11952	7	7
Panevėžio r. sav., Panevėžio sen., Tartališkio vs.	G12126	7	7
Panevėžio r. sav., Pajstrio sen., Mileškūnų k.	G12088	7	7
Panevėžio r. sav., Pajstrio sen., Varakiškių k.	G12135	7	7
Panevėžio r. sav., Raguvos sen., Padambės k.	G12157	7	7
Panevėžio r. sav., Ramygalos sen., Miškinių vs.	G12215	7	6
Panevėžio r. sav., Smilgių sen., Žvalgų k.	G12286	7	6
Panevėžio r. sav., Vadoklių sen., Griniūnų k.	G11567	7	6
Panevėžio r. sav., Vadoklių sen., Karvedžių k.	G11573	7	6
Panevėžio r. sav., Vadoklių sen., Vadoklių k.	G11601	7	6
Panevėžio r. sav., Velžio sen., Jonišio k.	G11619	7	6
Panevėžio r. sav., Velžio sen., Čyplių k.	G11665	7	6
Panevėžio r. sav., Krekenavos sen., Gudžiūnėlių k.	G11817	6	6
Panevėžio r. sav., Krekenavos sen., Karbonkos vs.	G11826	6	6
Panevėžio r. sav., Krekenavos sen., Slabados k.	G11879	6	6
Panevėžio r. sav., Krekenavos sen., Šilų k.	G11889	6	6
Panevėžio r. sav., Miežiškių sen., Bajoriškėlių k.	G11906	6	6
Panevėžio r. sav., Miežiškių sen., Liudvinavos k.	G11930	6	6
Panevėžio r. sav., Miežiškių sen., Novogrudkos k.	G11939	6	6
Panevėžio r. sav., Miežiškių sen., Raguvelės k.	G11958	6	6
Panevėžio r. sav., Miežiškių sen., Sutkūnų k.	G11963	6	6
Panevėžio r. sav., Miežiškių sen., Tatiškių k.	G11965	6	6
Panevėžio r. sav., Miežiškių sen., Užusienių k.	G11973	6	6
Panevėžio r. sav., Naujamiesčio sen., Kalnelio k.	G11994	6	6
Panevėžio r. sav., Naujamiesčio sen., Murmulių k.	G12007	6	6
Panevėžio r. sav., Naujamiesčio sen., Paalkupio vs.	G12017	6	6
Panevėžio r. sav., Naujamiesčio sen., Povilauskų k.	G12025	6	6
Panevėžio r. sav., Pajstrio sen., Apidėmės k.	G12045	6	6
Panevėžio r. sav., Pajstrio sen., Naujalaukio vs.	G12092	6	5
Panevėžio r. sav., Pajstrio sen., Sendvario vs.	G12118	6	5
Panevėžio r. sav., Raguvos sen., Vilkonių k.	G12172	6	5
Panevėžio r. sav., Ramygalos sen., Praperšos k.	G12229	6	5
Panevėžio r. sav., Smilgių sen., Valiliškių k.	G12282	6	5
Panevėžio r. sav., Vadoklių sen., Dementonių k.	G11562	6	5
Panevėžio r. sav., Velžio sen., Tautkūnų k.	G11666	6	5
Panevėžio r. sav., Karsakiškio sen., Klicų k.	G11711	5	5
Panevėžio r. sav., Karsakiškio sen., Lamatų vs.	G11718	5	5
Panevėžio r. sav., Karsakiškio sen., Linkiamiškio k.	G1649	5	5
Panevėžio r. sav., Karsakiškio sen., Patrakių k.	G11738	5	5
Panevėžio r. sav., Karsakiškio sen., Putauskų k.	G11747	5	5
Panevėžio r. sav., Karsakiškio sen., Ratelių k.	G11750	5	5

gyvenvietė	vietovės kodas	2011	2014
Panevėžio r. sav., Krekenavos sen., Butrimonių k.	G11806	5	5
Panevėžio r. sav., Krekenavos sen., Gringalių k.	G11820	5	5
Panevėžio r. sav., Krekenavos sen., Kurgulų k.	G11831	5	5
Panevėžio r. sav., Krekenavos sen., Slabados vs.	G11876	5	5
Panevėžio r. sav., Krekenavos sen., Slabadėlės k.	G11878	5	5
Panevėžio r. sav., Krekenavos sen., Valmoniškių k.	G11893	5	5
Panevėžio r. sav., Miežiškių sen., Mieliškių vs.	G11934	5	5
Panevėžio r. sav., Miežiškių sen., Narbutų k.	G11938	5	5
Panevėžio r. sav., Miežiškių sen., Patrakių k.	G11950	5	5
Panevėžio r. sav., Miežiškių sen., Šiurpių vs.	G11974	5	5
Panevėžio r. sav., Naujamiesčio sen., Dailidiškio k.	G11986	5	4
Panevėžio r. sav., Naujamiesčio sen., Strolionių k.	G12035	5	4
Panevėžio r. sav., Panevėžio sen., Maletiškio vs.	G12001	5	4
Panevėžio r. sav., Pajstrio sen., Pakuodžiupėlių k.	G12096	5	4
Panevėžio r. sav., Raguvos sen., Briėžvalkio k.	G12143	5	4
Panevėžio r. sav., Raguvos sen., Pramislavos k.	G12159	5	4
Panevėžio r. sav., Ramygalos sen., Mėtytinių vs.	G12216	5	4
Panevėžio r. sav., Ramygalos sen., Nendrytės vs.	G12219	5	4
Panevėžio r. sav., Vadoklių sen., Kazimieravos k.	G11574	5	4
Panevėžio r. sav., Vadoklių sen., Kerbelių k.	G11575	5	4
Panevėžio r. sav., Vadoklių sen., Skatikų k.	G11590	5	4
Panevėžio r. sav., Vadoklių sen., Suodžių k.	G11595	5	4
Panevėžio r. sav., Vadoklių sen., Šambališkių k.	G11600	5	4
Panevėžio r. sav., Velžio sen., Kirdeikių k.	G11627	5	4
Panevėžio r. sav., Karsakiškio sen., Baruoliškio k.	G11684	4	4
Panevėžio r. sav., Karsakiškio sen., Pinigėlių II k.	G11745	4	4
Panevėžio r. sav., Karsakiškio sen., Puzinų k.	G11748	4	4
Panevėžio r. sav., Karsakiškio sen., Žiaunų k.	G11789	4	4
Panevėžio r. sav., Krekenavos sen., Barinės k.	G11797	4	4
Panevėžio r. sav., Krekenavos sen., Garšvių k.	G11816	4	4
Panevėžio r. sav., Krekenavos sen., Leonardavo k.	G11835	4	4
Panevėžio r. sav., Krekenavos sen., Želniškių k.	G11900	4	4
Panevėžio r. sav., Miežiškių sen., Adomavos vs.	G11904	4	4
Panevėžio r. sav., Miežiškių sen., Eigirdų k.	G11914	4	3
Panevėžio r. sav., Miežiškių sen., Girelės k.	G11916	4	3
Panevėžio r. sav., Miežiškių sen., Vaidegynės k.	G11975	4	3
Panevėžio r. sav., Naujamiesčio sen., Sidziūnų k.	G12033	4	3
Panevėžio r. sav., Panevėžio sen., Pažalvaičių k.	G12102	4	3
Panevėžio r. sav., Pajstrio sen., Dikonėlių k.	G12057	4	3
Panevėžio r. sav., Pajstrio sen., Mickeliūnų k.	G12087	4	3
Panevėžio r. sav., Pajstrio sen., Mitkų k.	G12090	4	3
Panevėžio r. sav., Pajstrio sen., Sabonėlių k.	G12115	4	3
Panevėžio r. sav., Raguvos sen., Pupeliškių k.	G12160	4	3
Panevėžio r. sav., Ramygalos sen., Dūdonių k.	G12186	4	3
Panevėžio r. sav., Ramygalos sen., Girsteikių vs.	G12194	4	3
Panevėžio r. sav., Ramygalos sen., Kunigiškių k.	G12209	4	3
Panevėžio r. sav., Ramygalos sen., Naujadvario k.	G12217	4	3
Panevėžio r. sav., Ramygalos sen., Rainaičių k.	G12231	4	3
Panevėžio r. sav., Ramygalos sen., Černiauskynės vs.	G12236	4	3
Panevėžio r. sav., Smilgių sen., Naurašilių k.	G12263	4	3
Panevėžio r. sav., Smilgių sen., Vanaginės k.	G12283	4	3
Panevėžio r. sav., Upytės sen., Beržytės k.	G12288	4	3
Panevėžio r. sav., Vadoklių sen., Veliapolio k.	G11605	4	3
Panevėžio r. sav., Velžio sen., Karužiškių k.	G11623	4	3
Panevėžio r. sav., Velžio sen., Skurdenių k.	G11661	4	3
Panevėžio r. sav., Karsakiškio sen., Aukštuolių k.	G11681	3	3
Panevėžio r. sav., Karsakiškio sen., Grikienų vs.	G11702	3	3
Panevėžio r. sav., Krekenavos sen., Miškinų k.	G11845	3	3
Panevėžio r. sav., Krekenavos sen., Palinkuvės k.	G11856	3	3
Panevėžio r. sav., Miežiškių sen., Dvarininkų k.	G11913	3	3
Panevėžio r. sav., Miežiškių sen., Kavoliškio k.	G11923	3	3
Panevėžio r. sav., Miežiškių sen., Kulbagalio k.	G11925	3	3
Panevėžio r. sav., Miežiškių sen., Plakiškių vs.	G11954	3	3
Panevėžio r. sav., Naujamiesčio sen., Savitiškio k.	G12032	3	3
Panevėžio r. sav., Naujamiesčio sen., Verpėjų k.	G12040	3	2
Panevėžio r. sav., Raguvos sen., Kunigiškių k.	G12150	3	2
Panevėžio r. sav., Raguvos sen., Paliepių k.	G12156	3	2
Panevėžio r. sav., Ramygalos sen., Linaziedžių k.	G12212	3	2
Panevėžio r. sav., Ramygalos sen., Paežerio vs.	G12221	3	2
Panevėžio r. sav., Ramygalos sen., Pamiškių k.	G12223	3	2
Panevėžio r. sav., Ramygalos sen., Šambalioniškio vs.	G12241	3	2
Panevėžio r. sav., Ramygalos sen., Šlekių k.	G12243	3	2

<i>gyvenvietė</i>	<i>vietovės kodas</i>	2011	2014
Panevėžio r. sav., Smilgių sen., Skiedrynės k.	G12275	3	2
Panevėžio r. sav., Smilgių sen., Šarkinės vs.	G12280	3	2
Panevėžio r. sav., Upytės sen., Varupio k.	G12302	3	2
Panevėžio r. sav., Vadoklių sen., Jotainėlių k.	G11571	3	2
Panevėžio r. sav., Velžio sen., Aleksandravos k.	G11608	3	2
Panevėžio r. sav., Velžio sen., Kalnuotės vs.	G11622	3	2
Panevėžio r. sav., Velžio sen., Pakojų k.	G11651	3	2
Panevėžio r. sav., Velžio sen., Sodeliškių k.	G11662	3	2
Panevėžio r. sav., Karsakiškio sen., Beržynės vs.	G11686	2	2
Panevėžio r. sav., Krekenavos sen., Baibokėlių k.	G11795	2	2
Panevėžio r. sav., Krekenavos sen., Baibokų k.	G11794	2	2
Panevėžio r. sav., Krekenavos sen., Gražčių k.	G11819	2	2
Panevėžio r. sav., Krekenavos sen., Lipniškių k.	G11838	2	2
Panevėžio r. sav., Krekenavos sen., Liubičiaus k.	G11839	2	2
Panevėžio r. sav., Krekenavos sen., Naujųjų Vadaktų k.	G11848	2	2
Panevėžio r. sav., Krekenavos sen., Stirinės k.	G11880	2	2
Panevėžio r. sav., Krekenavos sen., Telviškių k.	G11884	2	2
Panevėžio r. sav., Krekenavos sen., Vynelių k.	G11899	2	2
Panevėžio r. sav., Miežiškių sen., Garšvynų vs.	G11915	2	2
Panevėžio r. sav., Miežiškių sen., Pagaidžiupių k.	G11944	2	2
Panevėžio r. sav., Miežiškių sen., Vainišio k.	G11976	2	2
Panevėžio r. sav., Naujamiesčio sen., Baibokėlių k.	G11981	2	2
Panevėžio r. sav., Panevėžio sen., Šauklių k.	G12129	2	2
Panevėžio r. sav., Pajstrio sen., Abukauskinės k.	G11679	2	2
Panevėžio r. sav., Pajstrio sen., Margių k.	G12085	2	2
Panevėžio r. sav., Pajstrio sen., Niurkonių k.	G12093	2	2
Panevėžio r. sav., Pajstrio sen., Petruliškio k.	G12104	2	2
Panevėžio r. sav., Pajstrio sen., Stallioninės k.	G11759	2	2
Panevėžio r. sav., Raguvos sen., Taurinės k.	G12166	2	2
Panevėžio r. sav., Raguvos sen., Šilagalio k.	G12171	2	2
Panevėžio r. sav., Ramygalos sen., Gudelių II k.	G12197	2	2
Panevėžio r. sav., Ramygalos sen., Jovaišių k.	G12202	2	2
Panevėžio r. sav., Ramygalos sen., Naujasodės k.	G12218	2	2
Panevėžio r. sav., Ramygalos sen., Pakščių k.	G12222	2	2
Panevėžio r. sav., Smilgių sen., Aukštakiškio k.	G12251	2	2
Panevėžio r. sav., Upytės sen., Vaišvilčių II k.	G12301	2	2
Panevėžio r. sav., Vadoklių sen., Degenių vs.	G11561	2	2
Panevėžio r. sav., Vadoklių sen., Miliešiškių k.	G11582	2	1
Panevėžio r. sav., Vadoklių sen., Naujasodės k.	G11584	2	1
Panevėžio r. sav., Velžio sen., Butkūnų k.	G11613	2	1
Panevėžio r. sav., Velžio sen., Domažiškio vs.	G11616	2	1
Panevėžio r. sav., Velžio sen., Navapolio vs.	G11640	2	1
Panevėžio r. sav., Velžio sen., Pabalių k.	G11643	2	1
Panevėžio r. sav., Velžio sen., Pagirių vs.	G11646	2	1
Panevėžio r. sav., Velžio sen., Ringio vs.	G11660	2	1
Panevėžio r. sav., Velžio sen., Uliesio vs.	G11667	2	1
Panevėžio r. sav., Karsakiškio sen., Griaužų vs.	G11701	1	1
Panevėžio r. sav., Karsakiškio sen., Jujėnų k.	G11705	1	1
Panevėžio r. sav., Karsakiškio sen., Klimbalės vs.	G11712	1	1
Panevėžio r. sav., Karsakiškio sen., Mažeikiškių k.	G11722	1	1
Panevėžio r. sav., Karsakiškio sen., Medinų k.	G11723	1	1
Panevėžio r. sav., Karsakiškio sen., Skūpų k.	G11757	1	1
Panevėžio r. sav., Karsakiškio sen., Užubalių I k.	G11776	1	1
Panevėžio r. sav., Krekenavos sen., Margionių k.	G11842	1	1
Panevėžio r. sav., Krekenavos sen., Pasodėlės k.	G11859	1	1
Panevėžio r. sav., Krekenavos sen., Rodų I k.	G11869	1	1
Panevėžio r. sav., Krekenavos sen., Skruzdelėlynės k.	G11875	1	1
Panevėžio r. sav., Krekenavos sen., Šakalynės k.	G11887	1	1
Panevėžio r. sav., Miežiškių sen., Marijamboro k.	G11932	1	1
Panevėžio r. sav., Miežiškių sen., Noriškių k.	G11943	1	1
Panevėžio r. sav., Miežiškių sen., Pakapės k.	G11947	1	1
Panevėžio r. sav., Miežiškių sen., Pakarpinės vs.	G11948	1	1
Panevėžio r. sav., Miežiškių sen., Pakryžių k.	G11949	1	1
Panevėžio r. sav., Miežiškių sen., Surviliškio k.	G11962	1	1
Panevėžio r. sav., Naujamiesčio sen., Mariezų k.	G12002	1	1
Panevėžio r. sav., Panevėžio sen., Auriliškių k.	G12047	1	1
Panevėžio r. sav., Panevėžio sen., Liepinių k.	G12083	1	1
Panevėžio r. sav., Panevėžio sen., Vabalų k.	G11777	1	1
Panevėžio r. sav., Panevėžio sen., Viktorinės vs.	G12136	1	1
Panevėžio r. sav., Pajstrio sen., Adolfavos k.	G12042	1	1
Panevėžio r. sav., Pajstrio sen., Kurapkynės k.	G12080	1	1
Panevėžio r. sav., Pajstrio sen., Mitabynės k.	G12089	1	1

<i>gyvenvietė</i>	<i>vietovės kodas</i>	2011	2014
Panevėžio r. sav., Pajstrio sen., Senalaukio vs.	G12116	1	1
Panevėžio r. sav., Raguvos sen., Bauriškio k.	G12142	1	1
Panevėžio r. sav., Raguvos sen., Lukščių vs.	G12154	1	1
Panevėžio r. sav., Ramygalos sen., Išlaužų k.	G12199	1	1
Panevėžio r. sav., Ramygalos sen., Juškaičių k.	G12205	1	1
Panevėžio r. sav., Ramygalos sen., Pociūnų k.	G12227	1	1
Panevėžio r. sav., Ramygalos sen., Žižmintų k.	G12245	1	0
Panevėžio r. sav., Ramygalos sen., Žumbrickių k.	G12249	1	0
Panevėžio r. sav., Smilgių sen., Pelenės k.	G12269	1	0
Panevėžio r. sav., Smilgių sen., Puziniškio k.	G12271	1	0
Panevėžio r. sav., Vadoklių sen., Alantos vs.	G11553	1	0
Panevėžio r. sav., Vadoklių sen., Grigalių k.	G11566	1	0
Panevėžio r. sav., Vadoklių sen., Stabėkių I k.	G11591	1	0
Panevėžio r. sav., Velžio sen., Gustiškio vs.	G11618	1	0
Panevėžio r. sav., Velžio sen., Nakrošių k.	G11639	1	0
Panevėžio r. sav., Velžio sen., Pajuodžiukų k.	G11648	1	0
Panevėžio r. sav., Velžio sen., Uokų vs.	G11669	1	0
	Viso:	43422	42038

**Panevėžio apskrities valstybinės mokesčių inspekcijos duomenys
(2015-08-07 raštas Nr. (42.3 GP)-6M-1878)**

GAUTA: 2015-08-07

PANEVŽIO APSKRITIES VALSTYBINĖ MOKESČIŲ INSPEKCIJA

Panevžio rajono vietos veiklos grupei
J.Žemgulio g. 46, LT-35239 Panevėžys

2015-08-07 Nr. (42.3GP)-6M-1878
2015-08-06 Nr. 20150806L1

DĖL PRAŠOMOS INFORMACIJOS PATEIKIMO

Informuojame Jus, kad Panevžio rajone savarankiškai dirbančių gyventojų buvo:

Mokesčio mokėtojo tipas	2011	2014
Gyventojai vykdantys veiklą pagal Individualios veiklos pažymą	512	1018
Gyventojai įsigiję Verslo liudijimus	1151	1082
Iš viso:	1663	2100

Mokestinių prievolių departamento
direktoriaus pavaduotojas

Steponas Zeniauskas

Eugenija Rimkienė, (8 45) 501 124, el. p. eu.rimkiene@vmi.lt

Laik.. Nr. 18841492

VALSTYBINĖ
MOKESČIŲ
INSPEKCIJA

Biudžetinė įstaiga,
Durpyno g. 3,
LT-36227 Panevėžys

Tel. (8 45) 501 106,
Faks. (8 45) 587 489,
El. p. panevezio.apskr@vmi.lt
<http://www.vmi.lt/>

Duomenys kaupiami ir saugomi
Juridinių asmenų registre,
kodas 188729357